CARLOS CASTANEDA DİZİSİ: 4

CARLOS CASTANEDA

Erk Öyküleri

ÇAĞDAŞ ÖĞRETİLER (NEW AGE) ANADİZİSİ

CARLOS CASTANEDA DİZİSİ

"Carlos Castaneda'nın kitaplarına sahip olduğumuz için inanılmaz ölçüde şanslıyız... "*ERK ÖYKÜLERİ* tüm büyülerin ardındaki öğretiyi anlamaya bizleri biraz daha yaklaştırıyor.... Antropoloji biliminin yarattığı yapıtların arasında en iyisi."

—*The New York Times Book Review*

"Castaneda... şimdi de okurlarını akla hayale sığmayan ölümcül ve göz kamaştırıcı güzellik âlemlerine götürüyor."

—*Sunday Telegraph*

"Don Juan, Carlos Castaneda'ya büyücünün sanatına ilişkin öğretisini bu en erkli ve esrarengiz dersleriyle noktalıyor—aynı anda hem bir tanışma hem de insanı derinden sarsan bir vedalaşma olan bir dizi göz kamaştırıcı görüntüler...
"Sözcüklerin ardında parıldayan muammalar sizleri tekinsizcesine kavrayacak..."
"sonuna dek capcanlı, kusursuz, ve erk dolu."

—*Chicago Daily News*

"Elinizdeki bu kitap Carlos'u, kendi kişisel, tarihsel özünün (tonalının) ölümünü temsil eden bilinmeyene (naguala) yaptığı gezintide uçurumun ta kıyısına götürüyor. Don Juan, onun sabırlı öğretmeni, ve don Genaro, onun dipdiri, akrobatik velinimeti, ona elveda demek zorundadırlar. Artık ona bir yardımda bulunamazlar: Carlos, sonunda, tamamıyla yalnızdır, özgürdür, bir savaşçıdır... Tüm sanatlar gibi... bu yapıt, basmakalıp etiketleme yaklaşımlarına direnmekte ve onları aşmaktadır."

—*Psychology Today*

ISBN 975-95491-6-6

Erk Öyküleri

Bu kitabın yazarı Carlos Castaneda, Los Angeles'teki California Üniversitesi'nde insanbilim dalında doktora öğrencisiyken Meksika'nın Sonora bölgesindeki Kızılderililer tarafından kullanılan birtakım tıbbi bitkilere ilişkin bilgi devşirdiği sırada yaşlı Yaqui Kızılderilisi don Juan'la tanıştı.

İlk kitabı *Don Juan'ın Öğretileri*, bu iki insanın usta ve çömezi olarak birlikte geçirdikleri ilk dönemin öyküsüdür. İkinci kitabı *Bir Başka Gerçeklik* ise bu öykünün devamıdır. Üçüncü kitap, *Ixtlan Yolculuğu*, yazarın büyücülüğün gizlerini öğrendiği yılların—insanbilim araştırmaları yaparken kuzeybatı Meksika'da tanıştığı şaşırtıcı bir kişilik olan Yaqui Kızılderilisi don Juan'ın kılavuzluğunda bir "bilgi adamı" olmasının son kerte ilginç öyküsüdür.

Bu üç kitap, elinizdeki dördüncü kitap gibi, gizemci bir yazar olan, ve James Joyce'un *Ulysses* adlı yapıtını Türkçeye kazandıran Geştalt Yaklaşımı uzmanı pedagog Nevzat Erkmen[1] tarafından Türkçeye çevrilmiştir.

Don Juan'ın içgörüleri, Don Juan'ın Öğretileri, *Bir Başka Gerçeklik* ve *Ixtlan Yolculuğu* adlı kitapların yayımlanır yayımlanmaz birer klasik olmasına yol açmıştır. *Ixtlan Yolculuğu*'nda Carlos Castaneda, "alışkanlıkların tutsaklığından arınmış, özgür, seyyal, ne yapacağı önceden kestirilemeyen" avcı, savaşçı ve bilgi adamı don Juan'ın bilgeliğini, bilinmeyenle bir dizi heyecan verici karşılaşmalar aracılığıyla öğrendikten sonra, *Erk Öyküleri*'nde, don Juan'la serüveni, "son kerte ilginç ve dokunaklı bir vedalaşmayla sonuçlanıyor."

[1] Nevzat Erkmen, don Juan öğretilerinin hem çevirmeni hem de uygulayıcısı olarak okurlarıyla yakın çalışmalar içindedir.

ÇAĞDAŞ ÖĞRETİLER (NEW AGE) ANADİZİSİ
CARLOS CASTENEDA DİZİSİ: 4

Özgün Adı:
TALES OF POWER

SÖZ YAYIN OYUNAJANS
YAYIMCILIK VE ZEKÂ OYUNLARI LTD. ŞTİ.

4. Gazeteciler Sitesi, C-2 D:9, Levent 80630 İstanbul
P.K. 7 Levent 80622 İstanbul
Tel: (0212) 280 67 01 • Fax: (0212) 280 68 03
e-mail: nerkmen@turk.net

ISBN 975 - 95491 - 6 - 6

2. Baskı: 2000

Kapak tasarımı:
Ali Erkmen

Baskı ve Cilt:
Mart Matbaacılık Sanatları Tic. ve San. Ltd. Şti.
İstanbul (0212) 212 03 39-40
Tel: (0212) 212 03 39 (Pbx)

İçindekiler

Önsöz

Kitaplarıma yazdığım bu önsözler benim için aynı zamanda siz okurlarıma birer mektup. Sizden de epey mektup alıyorum. Sağ olun! Bana yazanlarınız arasında çok değerli, sevgili insanlar var, birçoğunuzla da tanıştım. Sizler bana yaşamımda işittiğim en güzel sözleri söylediniz. İşte, son gelen mektuptan (genç bir tıp doktoru kadın diyor ki):
"Sizin gibi yarı hippi, yarı bilimadamı bir ayrıkotu olan bir insanla aynı duyguları paylaştığım için yazmaya karar verdim. *Geştalt Terapisi İÇİMİZDEKİ ÇOCUK*[2] adlı kitabınız düşün-

2 Benim çevirmiş ve Ocak 1992'de yayımlamış olduğum *Geştalt Terapisi İÇİMİZDEKİ ÇOCUK* adlı kitabımla, Sayın Doğan Cüceoğlu'nun, 1992 yılının sonlarına doğru Remzi Kitabevi'nce yayımlanan *İÇİMİZDEKİ ÇOCUK* adlı kitap arasında, ad benzerliğinden başka bir ilişkisi yoktur.

celerimde devrim yaratan, duygularımı tutuşturan ve sezgilerimi bileyen..."

Don Juan'ın öğretileri her geçen gün ilgileri daha çok çekmekte. Birçok okur, ve ben, Carlos Castaneda'nın kitaplarında doğunun, batının, eskinin ve yeninin bilgeliklerinin bir derlemini görmekteyiz. Özellikle yakın ilgi odağım ve uygulama alanlarım olan Geştalt Yaklaşımı, Zen ve Tao öğretilerine yakınlığını satır satır izliyor ve don Juan'a hayranlığım daha da artıyor.

Burada, Sayın Şahin Alpay'ın 7 ekim 1982'de *Cumhuriyet*'in "Kültür-Yaşam" sayfasındaki "düşünce-inceleme-araştırma" köşesinde yayımlanan bir yazımı sunmak istiyorum:

DON JUAN'IN ÖĞRETİLERİ
Carlos Castaneda
Nevzat Erkmen Çevirisi

1925'te İnka'ların yurdu Peru'da doğan, 1959'da ABD vatandaşlığına geçen Carlos Castaneda öğrenimini Kaliforniya Üniversitesi'nde yapmış (1959-1973), Meksika'da sanrılandırıcı (hallucinogenic) bitkiler üzerinde araştırmalar yaparken, Yaqui Kızılderilisi don Juan Matus'la tanışmış. Büyük bir büyücü diye biliniyor o yörelerde, don Juan. Büyücü, öğrenci Castaneda'yı, tüm gizli bilgilerini aktaracağı, "seçilen kişi" olarak gözüne kestiriyor, ve beş yıl birlikte, Castaneda için hiç beklenmedik yönlere doğru sürüyor yabansı, tinsel yolculukları.

Sonra Castaneda, üniversitesine dönüyor ve don Juan'la geçirdiği deneyimleri antropoloji dalında doktora tezi olarak işliyor. Bu tezi beş kitabı daha izliyor. Sürükleyici, güçlü bir yazar Carlos Castaneda. Altı kitabı da "best-seller" oluyor.

Cumhuriyet'te (23 Ocak 1981) yayımlanan "Bitkiler" başlıklı yazısında Melih Cevdet Anday şunları söylüyor: "Genç bir bilgin, büyücü dunyasının kendine özgü gerçekliğine sızmaya çalışıyor. Bunun uyandıracağı tepkileri tasarlamak hiç de güç olmasa gerek. *Time* dergisi 1973 Martındaki sayısında konuya

büyük yer verdi. *Time* dergisindeki yazırda Carlos Castaneda'nın don Juan'ı bulması Dante'nin Beatrice'i bulmasına benzetilmiştir... Carlos Castaneda bilgeliğe erdikten sonra artık çeşitli bitkilerin büyülü gücüne gerekseme duymadan bu herkese açık olmayan gerçekliği görebiliyordu. Yeter ki sadece gözleriyle görüp aklıyla kavramakla kalmasın, bütün vücudunu bir algılayıcı olarak kullansın."

Zen'le, gizemcilikle, Geştalt terapisiyle, anlambilimle, meditasyon yöntemleriyle yoğunca ilgilenenler, yaşamsal öğretilerin heyecanlı bir roman gibi sergilendiğini görecekler Castaneda'da. Don Juan, olağan *(tonal)* ve olağandışı gerçeklikleri *(nagual)* anlatıyor. (*Tonal* ve *nagual* Aztek dilinde sözcükler.) Olağan gerçeklik, hepimizin bildiği, adlandırabildiğimiz her şeyi içeren gerçekliktir. Toplumsal uzlaşımların gerçekliği...

Büyücülerin gerçekliği var bir de: olağandışı gerçeklik. Felsefeci-ruhbilimci Sam Keen, *Psychology Today* dergisin Aralık 1977 sayısında yayımlanın, Carlos Castaneda'yla yaptığı röportajında şöyle anlatıyor tonal ile naguali: "Her bireyin, her toplumun ya da bu dünyanın iki yanı var. *Tonal* toplumsal kişiliğimiz ya da benliğimizdir. Doğumla başlar ölümle biter. Tüm bildiğimiz, adlandırabildiğimiz şeyleri, olağan dünyamızı oluşturan her şeyi içeren bir adadır bu *tonal*. *Nagual* ise bu adayı çeviren varlık denizidir. Benliğin ve gerçekliğin sınırı olmayan, adlandırılamayan boyutudur o. Yer yer sezebiliriz onu, ama tanımlayamayız. Çoğu gizemciler gibi don Juan da nihai gerçekliğin ağza alınmazlığını, anlatımının olanaksızlığını vurguluyor. Tek yolu var ona yaklaşmanın: değilleme (*negation*): zihin değil *nagual*, ruh değil, yaşamsal güç de, Tanrı falan da değil. Kantçı deyimle, *tonal*, görüngüsel âlem; *nagual* ise kendiliğindeki şey, tüm görüngünün temelindeki *noumenon* (ancak varsayılan asıl, öz) oluyor. Don Juan, alışılmadık sezgileme yöntemlerine başvuruyor *naguali* bulmak için: içsel söyleşilerini susturuyor, düşlerini bilinçli olarak denetliyor. Uyanıkkenki âlemle düşteki âlem yer değiştiriyor. Çuan Zu'nun dediği gibi yani: "Dün gece düşümde bir kelebek olmuşum. Düşünde kelebek olduğunu gören bir adam mıyım ben?... Yoksa, dü-

şünde adam olduğunu gören bir kelebek miyim?..."

Kimilerine göre don Juan Matus, Carlos Castaneda'nın bir uydurması. Berbat bir durum. Koskoca Kaliforniya Üniversitesi'nin anlı şanlı antropoloji profesörleri hayal ürünü bir araştırma tezine mi verdiler o doktora diplomasını? Çok şey söylendi bu konuda, salt bu sorunu işleyen kitaplar bile var. Don Juan yaşamıştır, diyenler de var, buna inanmayanlar da. ama gerçekte Castaneda'nın kitaplarında bol bol sergilenen bilgelikler ilgilendirmeli okuru; don Juan'ın varlığı ya da yokluğu, Carlos Castaneda'nın kişiliği değil. Şunu diyor Amerikan Psikolojik Araştırma Derneği araştırmanlarından Chester F. Carlson: "Güçlü bir yazar olan Castaneda'nın bayağı mucizeler düzmekten kaçınarak, uğraşına yaraşan yolda ilerleyeceğini umarım. Eğer bir gün Kaliforniya Üniversitesi, "*tonal*" yükümlülükleri gereği, Castaneda'ya antropoloji dalında verilen Doktorluk ünvanı konusundaki yanlışını üstlenirse buna karşılık Castaneda'yı, Amerikan yazınına yaptığı değerli katkılarından ötürü bir onursal (fahri) Doktorluk ünvanıyla ödüllendirmeli, ve "*nagual*"a olan derin saygı borcunu ödemelidir."

•

Son olarak şunları söylemek istiyorum: bilim dünyasındaki ilerlemeler biriktikçe, gizemsel dediğimiz öğretilerin gerçekliği daha yakından anlaşılmaktadır. Örneğin, Taocuların Yin-Yang kavramları bugün Geştalt Terapisi'nin ve Varoluşçu Terapi'nin temel taşlarını oluşturmaktadır. Sık sık sorarlar bana okurlarım, hangi kitapları okumalarını önerdiğimi. Ben de onlara, önce Türkçeyi iyi bir şekilde öğrenmelerini, sonra da yaygın bir yabancı dili öğrenerek dünyaya açılmalarını salık veririm. Yabancı dildeki yapıtları asıllarından okuyabilecek düzeye gelene dek, Söz Yayın'ca 2. baskısı yapılan *YİN-YANG Çin'de Sevişme* ve 3. baskısı yapılan *Geştalt Terapisi İÇİMİZDEKİ ÇOCUK* ve son olarak yayımlanan *Geştalt Terapisi İÇİMİZDEKİ ÇOCUK 2* adlı kitaplar, kanımca, ilk okunması gerekenlerdir. Elbet sonra, Castaneda'nın bütün öbür kitapları.

N. E.
nerkmen@turk.net

Yalnız bir kuş olmanın beş şartı var:
birincisi, en yüksek noktaya uçmasıdır;
ikincisi, arkadaşsızlıktan yana gam çekmemesidir,
kendi türünden olanlar dahil;
üçüncüsü, gagasıyla göklere nişan almasıdır;
dördüncüsü, belli bir rengi olmamasıdır,
beşincisi, gayet yumuşak dem çekmesi.

—San Juan de la Cruz, *Dichos de Luzy Amor*
Türkçesi: Nevzat Erkmen

BÖLÜM BİR

Erk Edimlerinin Bir Tanığı

Bilgiyle Buluşma

Don Juan'ı birkaç aydır görmemiştim. 1971 yılının güzüydü. Onun, don Genaro'nun orta Meksika'daki evinde olduğundan emindim. Arabayla altı ya da yedi gün sürecek bir yolculuğun hazırlığını yaptım. Ne var ki, yola çıkışımın ikinci gününde öğleden sonra bir dürtüyle Don Juan'ın Sonora'daki yerinde durdum. Arabayı park edip eve giden kısa yolu yürüdüm. Şaşkınlıkla, orada olduğunu gördüm.

"Don Juan! Seni burada bulmayı ummuyordum," dedim.

Güldü; şaşkınlığım onu hoşnut etmiş gibiydi. Ön kapıya doğru, boş bir süt sandığının üzerinde oturuyordu. Beni bekliyormuş gibi bir hali vardı. Kolay kazanılmış bir başarı havasıyla beni selamladı. Şapkasını çıkararak gülünç bir şekilde salladı. Sonra, yeniden başına geçirip asker selamı verdi. Semer gibi üzerine oturduğu sandığın üzerinde, arada bir duvara yaslanıyordu.

"Otur, otur," dedi neşeli bir sesle. "Seni yeniden görmek güzel."

"Bütün orta Meksika yolunu boşuna kat edecektim," dedim. Sonra yeniden Los Angeles'a dönmem gerekecekti. Seni burada bulmak, beni günlerce direksiyon sallamaktan kurtardı."

"Nasıl olsa bulacaktın beni," dedi, gizemli bir sesle, "oraya gitmen için gereken altı günü bana borçlusun, diyelim. Bu günleri, arabanın gaz pedalına basmaktan daha ilginç şeylerle geçirirsin artık."

Don Juan'ın gülüşünde çekici bir şeyler vardı. Sıcaklığı bulaşıcıydı.

"Yazı taklavatın nerde?" diye sordu.

Arabada bıraktığımı söyledim; onlar olmadan çok tuhaf göründüğümü belirtti, gidip onu getirmemi istedi.

"Yeni bir kitabın yazımını bitirdim," dedim. Öylesine uzun, yabansı, bir biçimde baktı ki bana, sonunda, karnımın gıdıklandığını duyumsadım. Sanki, bedenimin orta kesimini yumuşak bir nesneyle itiyordu. Sayrılanacağımı sandım, ama başını yana çevirdi de, ben de eski sağlıklı konumuma dönebildim.

Kitabımdan söz etmeyi arzuladım, ne var, eliyle bu konu hakkında, bir şey duymak istemediğini belirten bir harekette bulundu. Güldü. Çekici, rahat bir havası vardı. Beni çabucak, insanlarla, günlük olaylarla ilgili, sıradan bir konuşmanın içine çekti. Sonunda, konuşmayı kendi ilgi alanıma çevirmeyi becerdim. Eski notlarımı yeniden gözden geçirdiğimi, onun, birlikteliğimizin başından bu yana, büyücülerin dünyasıyla ilgili ayrıntılı tanımlamalar verdiğinin ayırdına vardığımı belirterek başladım sözlerime. O dönemlerde bana söylediklerinin ışığın-

da, sanrılandırıcı bitkilerin işlevini sorgulamaya başlamıştım.

"Erk bitkilerini bol bol yutmamı neden istedin?" diye sordum.

Kahkahayla gülerek çok yavaşça mırıldandı, "Çünkü sen budalanın tekisin."

Bunu ondan ilk kez işitiyordum. Söylediğinden emin olmak istediğimden, anlayamamış gibi yaptım.

"Ne dedin, işitemedim," dedim.

"Ne dediğimi biliyorsun," diye yanıtladı; ayağa kalktı.

Bana doğru yürüyerek kafama vurdu. "Sen biraz yavaşsın," dedi. "Seni sarsmanın başka bi yolu yoktu."

"Demek ki, bunların hiçbiri, kesinlikle gerekli değildi?" diye sordum.

"Yo, sana gerekiyordu. Ama, kimi insanlar var ki onlar için yok bi gereği."

Evinin solunda yer alan çalılıkların uçlarına gözü takılmış bir biçimde yanımda, ayakta durdu. Ardından, yeniden oturdu, öbür çömezi Eligio'dan söz etmeye başladı. Eligio'nun, psikotropik bitkileri, çömez olduğundan bu yana, yalnızca bir kez kullandığını. üstelik belki de benden çok daha ilerilerde olduğunu söyledi.

"Duyarlı olmak kimi insanların doğasında var," dedi. "Sen öyle değilsin. Ama, ben de öyle değilim. Ne var, duyarlı olmanın yok fazla bi önemi."

"Nedir o halde önemli olan?" diye sordum.

Doğru yanıtı arıyormuş gibiydi.

"Önemli olan bi savaşçının kusursuz olmasıdır!" dedi, sonunda. "Ama, yalnızca bi lakırdı salatası bu. Sen, büyücülüğün kimi gereklerini yerine getirdiğine göre, en önemli şeyden söz etmenin zamanı geldi galiba. Diyeceğim o ki, bi savaşçının varacağı en önemli yer özün bütünselliğidir."

"Özün bütünselliği nedir, don Juan?"

"Yalnızca söz edeceğim, dedim. Özün bütünselliğini açıklamadan önce, yaşamında tamamlaman gereken bi dolu yarım kalmış iş var."

Konuşmamızı burada bitirdi. Elleriyle konuşmamı durdurmamı imlercesine, bir hareket yaptı. Yakınlarda biri, ya da bir

şey olmalıydı. Başını, dinliyormuş gibi soluna eğdi. Gözünü, evin ötesinde sol yandaki çalılıklara odaklamıştı. Gözlerinin akını görebiliyordum. Bir süre dikkatlice ortalığı dinledi. Sonra ayağa kalkarak yanıma geldi, kulağıma fısıldayarak evi terk edip yürüyüşe çıkmamız gerektiğini söyledi.

Ben de, fısıltıyla, "Yolunda gitmeyen bir şey mi var?" diye sordum.

"Hayır, ters bi şey yok,"dedi. "Aksine, her şey doğru."

Beni, çöldeki çalılıklara doğru götürdü. Yarım saat kadar yürüdükten sonra, bitkiden arınmış, küçük, değirmi, üç buçuk dört metre çapında, kızıl çamurdan temizlenmiş, çok düz bir alanın yanına geldik. Ne var, buranın makineyle temizlenip düzeltildiğine ilişkin hiçbir iz gözükmüyordu. Don Juan, yüzü güneydoğuya dönük biçimde, bu alanın merkezine oturdu. Kendinden bir buçuk metre ötede bir yeri göstererek, yüzüm ona dönük oturmamı buyurdu.

"Burada ne yapacağız?" diye sordum.

"Burada bi buluşma var bu gece," diye yanıtladı beni. Oturduğu yerin etrafında yeniden güneydoğu yönüne gelinceye dek dönerek, çevreyi gözleriyle çabucak taradı.

Devinimleri beni korkutmuştu. Ona, kiminle buluşacağımızı sordum.

"Bilgiyle," dedi. "Diyelim ki, bilgi buralarda sinsi sinsi dolaşıyor."

Bu gizli kapaklı yanıta karşılık vermeye bırakmadı beni. Konuyu çabucak değiştirerek neşeli bir sesle, doğal olmamı, yani evdeymişiz gibi, konuşup notlar almamı buyurdu.

O sıralar, altı ay önce bir çakalla "konuşmuş" olmamla ilgili canlı duygular aklımdan hiç çıkmıyordu. Bu olay, ilk kez, dengeli bilinçle ve duyularım aracılığıyla, büyücülerin dünya betimlemesini, hayvanlarla konuşarak iletişime girmenin mümkün olduğu bir betimlemeyi gözümde canlandırabildiğimi ya da kavrayabildiğimi göstermişti.

"Bu türden hiçbi deneyime girmeyeceğiz," dedi don Juan, sorumu duyduktan sonra. "Dikkatini geçmiş olaylara odaklamana izin vermek doğru olmaz. Onlardan ancak söz edebiliriz."

"Neden böyledir bu, don Juan?"

"Büyücülerin açıklamasının peşine düşecek denli kişisel erkin yok, senin."

"Demek ki büyücülerin de açıklaması var!"

"Tabii ki var. Büyücüler de insan. Biz de düşünen yaratıklarız. Biz de açıklamaları gereksiniriz."

"En büyük kusurumun açıklamaları gereksinmek olduğu düşüncesindeydim."

"Hayır. Senin en büyük kusurun, hem sana hem de senin dünyana uyan açıklamalar aramak. Benim en çok karşı çıktığım, senin mantıklılığın. Bi büyücü de açıklar dünyasındaki şeyleri, ama o hiçbir zaman senin gibi katı olmaz."

"Peki, büyücülerin açıklamasına nasıl ulaşabilirim?"

"Kişisel erk toplayarak. Kişisel erk, senin kolayca büyücülerin açıklamasına kayabilmeni sağlar. Açıklama, senin açıklama dediğin şey değil aslında; ne var, dünyayı da gizemlerini de açığa çıkaramazsa bile, daha az korku verici kılar. Açıklamanın özü bu olmalı. Ama, bu senin aradığın değil. Ya! Sen kendi fikirlerinin yansımalarının peşindesin."

Soru sorma isteğimi yitirmiştim. Ama, onun gülümsemesi beni yeniden konuşmaya yöneltti. Benim için çok önemli bir başka konu da, dostu don Genaro'yla onun edimlerinin üzerimde yaptığı olağandışı etkiydi. Onunla her bir araya gelişimizde, en çarpıcı duygusal bozulmaları yaşamıştım.

Sorumu dile getirdiğimde, don Juan kahkahalarla güldü.

"Genaro akıl almaz bi heriftir," dedi. "Ne var, şu anda ondan da sana yaptıklarından da söz etmenin yok bi anlamı. Gene diyorum, bu konuyu çözümleyecek yeterli kişisel erkin yok senin. Oluncaya dek bekle, sonra gene konuşuruz."

"Ya hiçbir zaman olmazsa?"

"Hiçbi zaman olmazsa, hiçbi zaman konuşmayız."

"Bu gidişle, hiçbir zaman elde edemeyecek miyim acaba?" diye sordum.

"Bu sana bağlı," diye yanıtladı. "Gereken tüm bilgiyi verdim sana. Yeterince kişisel erk kazanmak, kantarın topuzunu kırmak senin elinde."

"Kinayeli konuşuyorsun," dedim. "Şunu doğrudan anlat.

Tam olarak ne yapmam gerektiğini söyle, daha önce söyledim diyorsan, varsay ki unuttum."

Don Juan kıkırdadı, ellerini başının ardına koyarak yere uzandı.

"Tam olarak ne gerektiğini biliyorsun," dedi.

Ona, kimi zamanlar bildiğimi sandığımı, ama çoğunlukla özgüvenimi yitirdiğimi söyledim.

"Ola ki, konuları karıştırıyorsun, sen," dedi. "Savaşçının özgüveniyle, sokaktaki adamın özgüveni aynı şey değildir. Sokaktaki adam, seyircinin gözündeki kesinliği arar, buna da özgüven der. Savaşçı ise kendi gözlerinde kusursuzluğu arar, buna alaçakgönüllülük der. Sokaktaki adam arkadaşlarına çengellenmiştir. Savaşçı ise yalnızca kendine bağlıdır. Belki de sen akıntıya kürek çekiyorsun. Savaşçının özgüveninin ardında olman gerekirken, sokaktaki adamın özgüveninin peşindesin. Bu ikisinin arasında olağanüstü bir fark var. Özgüven, bi şeyi kesin biçimde bilmeyi gerektirir; alçakgönüllülük, kişinin eylemlerinde ve duygularında kusursuzluğu gerektirir."

'Senin telkinlerine uygun biçimde yaşamaya çabalıyordum," dedim. "En iyisi olmayabilirim, ama ben kendimin en iyisiyim. Kusursuzluk değil mi bu?"

"Hayır. Bundan daha iyisini yapman gerekir. Kendi sınırlarını zorlamalısın, her zaman!"

"Ama bu insafsızlık olur, don Juan. Kimse yapamaz bunu."

"Şu anda yaptığın bi dolu edim var, on yıl önce sana insafsızlıkmış gibi gelen. Bu şeylerin kendisi değişmedi. Ama, senin kendinle ilgili fikirlerin değişti. Önceleri olanaksız olan, şimdi olanaklı. Senin kendini değiştirmede tam anlamıyla başarıya ulaşman, belki de yalnızca bi zaman sorunu. Bu olayda bi savaşçının izleyeceği, olası tek yol, tutarlı, ikirciksiz eylemlerde bulunmaktır. Bi savaşçının yoluyla ilgili yeterli bilgin var, senin. Ama eski alışkanlıkların da yöntemlerin de kesiyor yolunu."

Ne demek istediğini anlamıştım.

"Yazma işinin bırakmam gereken eski alışkanlıklarımdan biri olduğuna inanıyor musun?" dedim. "Yeni kitabımın metni-

ni yırtıp atayım mı?"

Yanıt vermedi. Ayağa kalktı, gür çalılıkların kenarına bakmak amacıyla döndü.

Ona, kimi insanlardan, çömezliğimi yazmamın doğru olmadığını belirten mektuplar aldığımı söyledim. Doğulu gizli doktrinlerin ustalarının, öğretileri konusunda kesin gizlilik istediklerinden söz ettiklerini belirttim.

Don Juan, bana bakmadan, "Belki de o ustalar, yalnızca usta olma düşkünlüğü içindedirler," dedi. "Ben usta değil, bi savaşçıyım yalnızca. Bi ustanın neler duyumsadığını bilemem. Ya!"

"Ama, belki de açığa çıkarmamam gereken şeyleri açığa çıkarıyorumdur, ha don Juan?"

"Birinin bi şeyleri açığa çıkarması ya da kendine saklaması önemli değil," dedi. "Yaptığımız ve olduğumuz her şey, kişisel erkimizde kalır. Eğer yeterince erkimiz varsa, bize edilen tek bi söz bile yaşamımızın akışını değiştirmeye yeter. Ne var, yeterince kişisel erkimiz yoksa bilgeliğin en görkemli parçası bile bi gıdım fark etmez."

Ardından, gizli bir şey söyleyecekmiş gibi, sesini alçalttı.

"Belki de dile getirilebilecek en büyük bilgi parçasını söyleyeceğim sana," dedi. "Görelim, bakalım, ne yapacaksın bununla. Tam şu anda, çevrenin sonsuzlukla kaplı olduğunu, üstelik, eğer çok istersen, bu sonsuzluğu kullanabileceğini biliyor musun?"

Gözlerinin belirsiz devinimleriyle beni yanıt vermeye yönelttiği uzunca bir sessizliğin ardından, söylediklerinden bir şey anlamadığımı belirttim.

"Orada! Sonsuzluk orada!" dedi, ufku imlerken. Ardından göğün doruğunu imledi. "Ya da orada, belki de sonsuzluk şöyle bi şey." Doğuyu ve batıyı imlemek amacıyla her iki elini de uzattı.

Birbirimize baktık. Gözlerinde bir soru ifadesi vardı.

"Buna ne dersin?" diye sordu, beni sözleri üzerinde düşünmeye yöneltereK.

Ne diyeceğimi bilemedim.

"Kendini, imlediğim yönlere doğru sonsuza dek uzatabile-

ceğini biliyor muydun?" diye sürdürdü. "Tek bi anın sonsuzluk olabileceğini biliyor muydun? Bu bi bilmece değil, bi gerçek, buna, yalnızca o ana binip, özünün bütünselliğini herhangi bi yöne doğru taşımada kullanabilirsen, eğer."

Bana baktı.

"Daha önce bu bilgi yoktu sende," dedi, gülümseyerek, "Şimdi var. Bunu sana açıkladım, ama bi nebze değişiklik olmadı sende, çünkü açıklamamı kullanacak yeterince kişisel erkin yok. Olaydı, yalnızca şu sözlerimin aracılığı bile, özünün bütünselliğini yakalayıp, en önemli parçasını sınırları içinden çekip almana yeterdi."

Yanıma gelip, parmaklarıyla göğsüme vurdu; çok hafif bir dokunuştu, bu.

"İşte, sözünü ettiğim sınırlar bunlar," dedi. "İnsan bunların içinden çıkabilir. Biz burada saklı bi duyguyuz; bi bilinçliliğiz."

Elleriyle, omuzlarımı hafifçe sarstı. Kalemimle defter altlığım yere düştü. Don Juan altlığa ayağıyla bastı, bana bakıp kahkahayı patlattı. Not almamı kafasına takıp takmadığını sordum. Güven verici bir titremle, "Hayır," diyerek ayağını çekti.

"Bizler ışıldayan varlıklarız," dedi, kafasını tartımla sallarken. "Işıldayan bi varlık için önemli olan tek şey kişisel erktir. Ama kişisel erkin ne olduğunu soracak olursan, benim açıklamam bunu açıklayamaz derim, sana."

Don Juan batı ufkuna bakarak, hâlâ birkaç saatlik günışığı kaldığını söyledi.

"Burada uzun bi süre kalmamız gerek," diye açıkladı. "Ya sessizce otururuz, ya da konuşuruz. Sessiz durmak senin için doğal değil. O halde, konuşmaya devam! Bu nokta bi erk yeri, akşam karanlığı düşmeden önce de bize alışması gerek. Korku ya da sabırsızlık göstermeden, olabildiğince doğal biçimde oturmalısın burada. Senin için, dinginleşmenin en doğal yolu yazmak. Doya doya yaz bakalım!

"Şimdi de varsay ki, bana rüya görmenden söz ediyorsun."

Bu ani değişime karşı hazırlıksız yakalanmıştım. Arzusunu yineledi. Bu konuda söylenecek çok şey vardı. "Rüya görme", insanın kendi rüyaları üzerinde belirli bir denetim geliştı-

rerek rüya boyunca yaşanan deneyimlerle uyanıkken yaşananların, kılgısal açıdan aynı değerde olmasını gerektirmekteydi. Büyücülerin savına göre, "rüya görme"nin etkisi altındayken rüya ile gerçeği ayırmanın sıradan ölçütleri etkisizleşiyordu.

Don Juan'ın "rüya görme" uygulaması, kişinin, rüyada ellerini bulmasını içeren bir çalışmaydı. Bir başka deyişle, kişinin, rüyasında, ellerini göz düzeyine kaldırdığını basitçe rüyada görerek, onları arayıp bulduğunun "rüyasını görmesi" gerekiyordu.

Başarısız denemelerle geçen yılların ardından, bu eylemi sonunda başarabilmiştim. Geriye dönüp baktığımda, bunu günlük yaşamımı bir derece denetim altına aldığımda başarabildiğimi gördüm.

Don Juan dikkat çekici noktaları dinlemek istedi. Ellerime bakma komutunu düzenlemenin çoğunlukla üstesinden gelinemez olduğunu söyleyerek başladım sözlerime. Onun, "rüya görmeye geçme" adını verdiği, hazırlık aşamasının ilk ayağının, kişinin zihninin oynadığı ölümcül bir oyun olduğunu söylemiş, özümün bir tarafının bunu başarmamı engellemek amacıyla elinden geleni ardına koymayacağı konusunda beni uyarmıştı.

Don Juan'ın dediğine bakılırsa beni anlam yitimine, karakaygıya, hatta kendime kıymaya varan bir çöküntüye bile götürebilirmiş. Ne var, iş oralara kadar gelmemişti. Benim deneyimimin daha yalın, daha gülünç bir tarafı vardı; bununla birlikte, sonuç o denli asap bozucuydu. Rüyamda, tam ellerime bakacağım sırada olağanüstü bir şey oluyordu. Rüyadaki her şey, canlılık açısından "normal"in ötesine uzandığı gibi son kerte sürükleyici de olabiliyordu. Ellerimi inceleme biçimindeki başlangıç amacım, yeni konunun gölgesinde kalıp, unutuluyordu.

Bir gece, hiç beklemediğim bir anda, rüyamda ellerimi buldum. Yabancı bir kentin tanımadık bir sokağında yürüdüğümü görüyordum ki birden ellerimi kaldırıp başımın hizasına getirdim. Sanki, özümde bir şey teslim olmuştu da ellerimin tersini incelememe izin vermişti.

Don Juan'ın yönergelerine göre, ellerimin görüntüsü göz-

lerimin önünde dağılmaya başlayınca, bakışımı, rüyamda yer alan herhangi bir başka öğeye çevirmeliydim. Söz konusu rüyada, bakışımı sokağın sonunda yer alan bir yapıya yöneltttim. Yapının görüntüsü yok olmaya başlayınca dikkatimi rüyamı çevreleyen öteki öğelere odakladım. En sonunda, tanımadığım, yabancı bir kentin boş bir sokağının inanılmaz derecede berrak, tam bir görüntüsünü elde etmiştim.

Don Juan, "rüya görme"de yaşadığım başka deneyimleri anlatmayı sürdürmemi istedi. Uzun bir süre konuştuk.

Açıklamalarım bitince ayağa kalkarak çalılıklara gitti. Ben de kalktım. Sinirliydim. Korku ya da endişe verici bir durum olmadığına göre, bu gerekçesiz bir duyguydu. Don Juan birden döndü. Heyecanımın farkındaydı.

"Dinginleş," dedi, hafifçe kolumu tutarak.

Beni oturttu, defterimi kucağıma koyarak beni yeniden yazmaya yöneltti. Ona bakılırsa, gereksiz korku ya da kararsızlık duygularıyla, bu erk yerini tedirgin etmemeliydim.

"Neden bu denli sinirliyim?" diye sordum.

"Doğal bu,"dedi. "İçindeki bi şey, *rüya görme* etkinliklerin nedeniyle yılmış durumda. Kafan bu tür düşüncelerle meşgul değilken daha iyi hissediyordun kendini. Ne var, açığa çıkardığım eylemler nedeniyle bayılacaksın neredeyse, şimdi.

"Her savaşçının kendine özgü bi *rüya görmesi* vardır. Her yöntem bi başkasından değişiktir. Hepimizin içine düştüğü bi tuzak var: küçük dalavereler çevirerek kendimizi bu serüvenden kopmaya zorlamak. Alınabilecek tek karşı önlem ise, her türlü engel ve umutsuzluğa karşın direncini yitirmemek."

Ardından, rüya görme için konu seçebiliyor muyum, diye sordu. Bunu nasıl yapacağım hakkında en ufak bir fikrim olmadığını söyledim.

"Büyücülerin *rüya görmeyle* ilgili açıklaması şöyledir," dedi, "bi savaşçı içsel söyleşisini kestiği anda zihnindeki bi imgeyi bilerek tutup, konusunu seçer. Başka bi deyişle, bi süre boyunca kendisiyle konuşmamayı becerebilir; ardından *rüya görmede* karşılaşmak istediği şeyi imge ya da konu olarak bi an boyunca bile olsa zihninde tutabilirse, istenen konuyu yakalar. Ayırdında değilsin ama, bunu yaptığına eminim."

Uzun bir sessizlik oldu, ardından don Juan havayı koklamaya başladı. Gören, burnunu temizliyor sanırdı; burun deliklerinden üç ya da dört kez nefes verdi, büyük bir güçle. Karın kasları çırpınmalarla kasıldı. Bunu, küçük nefes alışlarla denetledi.

"*Rüya görmeden* söz etmeyeceğiz, artık," dedi. "Takılıp kalırsın sonra buna, alimallah. Herhangi bi şeyi başarma yolunda, başarı yavaş yavaş, büyük bi güç harcayarak gelmeli ama; asla takınak ya da gerginliğe yer yok bu yolda."

Kalktı, çalılığın kenarına yürüdü. Öne eğilip yaprakların arasına baktı. Yapraklara pek yanaşmadan, aralarında bir şey arıyormuş gibiydi.

"Ne yapıyorsun?" diye sordum, merakımı yenemeyip.

Bana dönüp gülümseyerek kaşlarını kaldırdı.

"Çalılık garip şeylerle dolu," dedi, yeniden yerine otururken.

Sesinde öyle bir rahatlık vardı ki birdenbire bağırsaydı daha az ürkerdim. Defterimle kalemim elimden düştü. Don Juan kahkahayı basarak taklidimi yaptı. Abartılı devinimlerimin, yaşamımda hâlâ var olagelen, yarım kalmış işlerden biri olduğunu söyledi.

Karşılık vermek istedim ama beni konuşturmadı.

"Çok az bi gün ışığı kaldı," dedi. "Alacakaranlık bastırmadan değineceğimiz başka şeyler de var."

Ardından, "rüya görme" konusunda söylediklerimi yeniden gözden geçirdiğimde, benim istencimle içsel söyleşimi durdurmayı öğrenmiş olmam gerektiğini belirtti. Ben de ona haklı olduğunu söyledim.

Don Juan birlikteliğimizin başlangıcında bir başka yöntem daha betimlemişti: gözlerini hiçbir şeye odaklamadan uzun uzun yürümek.

Hiçbir şeye doğrudan bakmadan, gözleri hafifçe kısıp, göz önüne gelen her şeyin çevresel bir görüntüsünü tutturmayı önermişti. O zamanlar pek anlamamama karşın, kişinin odaklanmamış gözlerini ufkun hemen üzerinde bir noktada tutarak, gözünün önünde yer alan her şeyi neredeyse 180 derecelik bir açıyla görebileceği konusunda diretmişti. Bu alıştırmanın içsel

söyleşiyi susturmanın tek yolu oluduğu konusunda güvence vermişti. Gösterdiğim ilerlemelerle ilgili olağan soruların ardından sorgulamayı durdurdu.

Don Juan'a bu yöntemi hiçbir değişim gözlemlemeden yıllarca uyguladığımı; kaldı ki, hiçbir şey beklemediğimi belirttim. Ne var, sonunda bir gün, tam on dakika boyunca, özüme tek bir sözcük bile söylemeden yürüdüğümün şaşkınlıkla ayırdına varmıştım.

Don Juan'a bunun yanı sıra, içsel söyleşiyi durdurmanın, kendime söylediğim sözcükleri kesip atmaktan çok başka bir şey olduğunu anladığımı da söyledim. Bütün bir düşünce sürecim durmuştu, hemen hemen asılı kaldığımı, boşlukta yürüdüğümü duyumsamıştım. Bu bilinçliliğin arasından bir ürkü duygusu çıkmıştı ortaya, onun için içsel söyleşime, panzehirmiş gibi sarılmıştım.

"Bizi yere çivileyen şeyin içsel söyleşi olduğunu söylediydim, sana," dedi don Juan. "Kendimizle, dünya şöyle ya da böyledir diye konuştuğumuz için dünya şöyle ya da böyle oluyor."

Don Juan, büyücülerin dünyasına geçiş yolunun, savaşçının içsel söyleşiyi durdurmayı öğrendikten sonra açıldığını açıkladı.

"Dünya görüşümüzü değiştirmek büyücülüğün dönüm noktasıdır," dedi. "İçsel söyleşiyi durdurmaksa bunu becerebilmenin tek yoludur. Gerisi boş laf. Artık, içsel söyleşiyi, durdurmanın dışında, yaptığın ya da gördüğün hiçbi şeyin, tek başına, sende ya da dünya görüşünde kendiliğinden hiçbi şey değiştiremeyeceğini bilme durumunda olman gerekir. Bu değişimin düzenini bozmamak şart, Bi öğretmen neden çömezinin üzerine düşmez anlamışsındır belki. Saplantıyı, hastalığı beslemekten başka bi boka yaramaz bu."

İçsel söyleşiyi sustururken yaşadığım başka deneyimlerle ilgili ayrıntıları sordu. Anımsayabildiğim her şeyi anlattım.

Karanlık basıncaya dek konuştuk. Artık, rahatça not alamıyordum; yazıma dikkat etmem gerekiyordu. Bu da dikkatimi dağıtıyordu. Bunun farkına varan don Juan gülmeye başladı. Bir başka büyücülük edimini, kendimi yoğunlaştırmadan yaz-

mayı becerebildiğimi belirtti. Bunu söylediği an, not alma işini, gerçekten dikkatsizce yaptığımın ayırdına vardım. Sanki, benim değil de bir başkasının etkinliği gibiydi. Bir gariplik hissettim. Don Juan, kendi yanına, çemberin merkezine oturmamı istedi. Artık çok karanlık olduğunu, çalılığın o denli yakınında oturmamın benim için uygun olmayacağını söyledi. Sırtımda bir ürperme hissedip onun yanına zıpladım.

Yüzümü güneybatıya döndürdü; kendime, sessiz durmayı, düşünmemeyi buyurmamı istedi. Önce, bunu beceremeyip, bir sabırsızlık anı yaşadım. Don Juan, bana arkasını dönerek destek olmam için sırtına yaslanmamı söyledi. Düşüncelerimi dindirdikten sonra, gözelerimi açıp güneybatı yönündeki çalılıklara bakmam gerektiğini belirtti. Gizemli bir sesle, benim için bir problem düzenlediğini, bunu çözersem büyücülerin dünyasının bir başka yüzüyle karşılaşmaya hazır olacağımı ekledi.

Problemin türü hakkında belirsiz bir soru sordum. Yavaşça kıkırdadı. Yanıtını beklerken, içimde bir şey ters döndü. Askıda kalmışım sandım. Kulaklarım, mantarı patlamış şişeler gibiydi, çalılıklardan gelen binlerce ses duyuyordum. Bu sesler öylesine çoktu ki, birer birer ayırt edemiyordum. Tam uyumak üzereyken birdenbire bir şey dikkatimi çekti. Benim düşünce sürecimi etkileyen bir şey değildi, bir görüntü ya da çevrenin bir parçası da değildi bu. Gene de bilinçliliğim bir şey tarafından çekilmişti. Tamamıyla uyanıktım. Gözlerim çalılığın köşesindeki bir noktaya odaklanmıştı; ne var, bakmıyor, düşünmüyor ya da kendimle konuşmuyordum. Duygularım, berrak, bedensel duyulardı; sözlere gerek yoktu. Belirsiz bir şeye doğru çekildiğimi duyumsuyordum. Belki de, "düşüncelerim" dediğim şeyler çekiliyordu. Her nasılsa, bir toprak kaymasına kapıldığımı, bir tepeye doğru sürüklendiğimi sandım. Midemde devinmeler hissettim. Bir şey beni çalılığa doğru çekiyordu. Önümde çalılıkların karanlık kütlesini ayırt edebiliyordum. Ne var, sıradan bir karanlık değildi bu. Her bir çalılığı, koyu bir alacakaranlığın içinden bakıyormuş gibi tek tek görebiliyordum. Deviniyormuş gibiydiler. Yapraklarının kütlesi rüzgârda oynuyormuşçasına, üzerime doğru dalgalanan kara eteklere benziyordu. Ama, rüzgâr esmiyordu. Cezbedici devinimlerinin

içine çekildim. Titreşimli dalgalar gibi yavaş yavaş üzerime geliyorlardı. Sonra, koyu çalılıkların üzerinde duran daha açık bir karaltıyı ayırt ettim. Gözlerimi bu karaltının yanında bir noktaya odakladım, çok geçmeden sarımtırak bir parıltı yakaladım. Birden, odaklanmadan karaltıya baktım. Bunun, çalılıkların ardına gizlenen bir insan olduğu kesindi.

O anda çok tuhaf bir bilinçlilik durumundaydım. Çevremin de, çevremin bende uyandırdığı zihinsel süreçlerin de ayırdındaydım. Gene de, her zaman düşündüğüm gibi düşünmüyordum. Örneğin, çalıların üstündeki karaltının bir insan olduğunu anlayınca, çölde geçen bir başka olayı anımsadım; bir gece don Genaro'yla çalılıklar arasında yürürken bir adamın arkamızdaki çalılığın ardına saklandığının ayırdına varmıştım. Olayı mantıksal açıdan açıklamayı denediğim anda adamın görüntüsünü yitirmiştim. Ne var, bu kez kendimi yenerek, açıklama yapmayı, ya da düşünmeyi geri çevirdim. Bir an, adamı yakalayıp olduğu yerde kalmaya zorlayabileceğim kanısına vardım. O anda, midemin üstünde garip bir acı duydum. Sanki bir şey beni yarıp içime girmişti da, mide kaslarımı gergin tutamaz olmuştum. Kendimi bıraktığım anda, büyük bir kuşun ya da uçan bir hayvanın koyu karaltısı bana doğru silkelendi. Sanki, adamın karaltısı bir kuşun karaltısına dönüşmüştü. Üzerime, berrak, bilinçli bir korku duygusu gelmişti. Nefes nefese kaldım, ardından güçlü bir çığlık atarak arkaüstü düştüm.

Don Juan kalkmama yardım etti. Yüzü benimkine çok yakındı. Kahkahalar atıyordu.

"Neydi o?" diye bağırdım.

Elini ağzımın üstüne koyarak beni susturdu. Dudaklarını kulağıma yaklaştırıp, oradan sessiz ve dingin biçimde, hiçbir şey yokmuş gibi ayrılmamız gerektiğini fısıldadı.

Yan yana yürüdük. Dingin, düzenli bir biçimde yürüyordu. Birkaç kez hızla kendi çevresinde döndü. Ben de aynı şeyi yaptım—iki kez, bizi izliyor gibi görünen bir kütlenin görüntüsünü yakaladım. Tekinsiz bir çığlık koptu arkamdan. Katışıksız bir korku anı yaşadım. Mide kaslarım dalgalandı, kasılmalar bedenimi koşmaya zorlayan bir yoğunlukta arttı.

Tepkilerimi en iyi don Juan'ın terimleriyle açıklayabili-

rim: bedenim, yaşadığım korku deneyimine bağlı olarak, onun "erk tırısı" adını verdiği şeyi gerçekleştirebilmişti. Bu, bana don Juan'ın yıllarca önce öğrettiği, insanın karanlıkta kendini berelemeden, sağa sola çarpmaksızın koşabilmesini içeren bir yöntemdi.

Neyi nasıl yaptığımın tam ayırdında değildim. Birdenbire kendimi yeniden don Juan'ın evinde buldum. Görünüşe bakılırsa, o da koşmuş ve oraya benimle aynı zamanda varmıştı. Gaz lambasını yaktı, tavandaki bir kirişe astı, ve teklifsizce, oturup gevşememi söyledi.

Sinirliliğim daha dayanılır bir hale gelinceye dek, aynı noktada yerimde saydım. Sonra da yere oturdum. Bana, zorla, hiçbir şey olmamış gibi davranmamı buyurarak defterimi elime tutuşturdu. Çalılığı aceleyle terk ederken bunları düşürdüğümün ayırdına varamamıştım.

"Orada ne oldu?" diye sorabildim, sonunda.

"Bilgiyle buluşacaktın," dedi, çenesiyle çölün koyu çalılarını imleyerek. "Seni oraya götürdüm, çünkü günün erken saatlerinde evin çevresinde dolanan bilginin bakışını yakaladım. Ola ki, bilgi senin geleceğini biliyordu da, seni bekliyordu. Burada buluşmak yerine bi erk noktasında karşılaşmayı yeğledim. Sonra da bilgiyi çevremizdeki öbür şeylerden ayrıştırabileceğinden emin olmak için bi deney hazırladım. Aferin, iyi becerdin."

"Bir dakika!" diye karşı çıktım. "Önce çalılığın ardında gizlenen bir insan karaltısı gördüm, ardından da koca bir kuş."

"Sen bi adam görmedin!" dedi, kesinlikle. "Ne de bi kuş. Çalılıklardaki karaltı da, üzerimize uçan şey de bi güveydi. Eğer büyücülerin terimlerine alışmak istersen, gerçi senin terimlerine göre gülünç bi şey bu ama, sen bi güveyle buluştun. Bilgi bi güvedir."

Delici bir bakışla bana baktı. Lambanın ışığı yüzünde garip gölgeler oluşturmuştu. Gözlerimi başka yöne çevirdim.

"Bu gizi bu gece çözmek için yeterli erkin olur belki. Bu gece olmazsa, yarın. Unutma, bana hâlâ altı gün borçlusun."

Don Juan ayağa kalkıp evin arka yanındaki mutfağa yürüdü. Lambayı alıp, sıra gibi kullandığı çotuğun üzerine yerleş-

tirdi. Sırt sırta yere oturup, bir tencereden kendimize fasulye ile et aldık. Sessizlik içinde yedik.

Zaman zaman, hızlı bakışlar fırlatıyordu benden tarafa. Gülmesini zor tutuyormuş gibiydi. Gözleri iki yarığı andırıyordu. Bana baktığında, gözlerini biraz açtı; nemli, saydam tabakadan lambanın ışığı yansıdı. Işığı bir ayna etkisi yaratmak istercesine kullanıyormuş gibiydi. Bununla oynadı bir süre; gözlerini üzerime her odakladığında başını neredeyse algılanamayacak biçimde sallıyordu. Çekici bir ışık titreşimi oluşuyordu böylece, Yaptıklarının ayırdına bir süre sonra varabildim. Kafasında belirli bir düşünceyle devindiğine inanıyordum. Ne yaptığını sormak gereğini duydum.

"Bi başka nedeni var," dedi güven verici bir titremle. "Gözlerimle seni yatıştırıyorum. Artık sinirli değilsin, di mi?"

Kendimi daha iyi hissettiğimi teslim etmeliydim. Gözlerinde sürekli ışıyan parlaklık korkutucu değildi. Ne sıkıldım ne de irkildim.

"Beni gözlerinle nasıl yatıştırıyorsun?" diye sordum.

Başını yeniden algılanamaz biçimde salladı. Gözlerinin saydam tabakaları lambanın ışığını gerçekten yansıtıyordu.

"Sen de yapmaya çalış," dedi, bana bir tabak yemek daha verirken, "Kendini dinginleştirebilirsin, istersen."

Başımı sallamayı denedim. Devinimlerim sakarcaydı.

"Böyle yaparsan, anca sallabaş olursun," diyerek güldü. "Dikkat et, başın ağrıyacak. Bunun gizi kafada değil, devinim, göze midenin altındaki bölgeden gelen duyguda. İşte, başı sallatan da bu!"

Göbek deliği bölgesini okşadı.

Yemeğı bitirdikten sonra sırtımı odun destesiyle çuvallara dayayıp oturdum. Onun baş sallamasına öykünmeyi denedim. Don Juan çok eğleniyor gibiydi. Kıkırdayıp kalçalarını tokatladı.

Apansız duyulan bir gürültü, kahkalarını kesmesine neden oldu. Tahtaya vuruluyormuş gibi derinden bir ses geldi çalılık tarafından. Don Juan, çenesiyle tetikte olmamı imledi.

"Bu, seni çağıran güve," dedi, kesin bir ifadeyle.

Yattığım yerden zıpladım. Ses birden kesildi. Bir açıklama

beklercesine don Juan'a baktım. Omuzlarını sallayarak gülünç bir umursuzluk deviniminde bulundu.

"Buluşmanı gerçekleştirmedin, henüz," diye ekledi. Kendimi buna hazır hissetmediğimi, eve gidip kendimi güçlü duyumsadığımda dönersem daha iyi olacağını söyledim, ona.

"Anlamsızca konuşma," dedi. "Bi savaşçı, payına düşeni sonsuz bi alçakgönüllülükle kabul eder. Ne olduğunu, kim olduğunu da alçakgönüllülükle kabulllenir; üzülerek değil, hem de canlı bi meydan okuyuşla!

"Bu noktayı anlayıp, tümüyle yaşamak, hepimiz için zaman gerektiren bi olay. Örneğin ben, 'alçakgönüllülük' sözcüğünün yanımda dile getirilmesinden bile nefret ederdim. Ben bi Kızılderiliyim. Biz, Kızılderililer hep alçakgönüllüydük, başımızı öne eğmekten başka bi şey yapmadık. Bi savaşçının yolunda alçakgönüllülüğe yer olmadığını düşünürdüm. Ne büyük yanılgı! Şimdi, bi savaşçının alçakgönüllülüğünün, bi dilencininkine benzemediğini çok iyi biliyorum. Savaşçı başını kimseye eğmez, ama aynı zamanda kimsenin ona baş eğmesine de izin vermez. Öte yandan, bi dilenci kendisinden daha yüce olduğuna inandığı birisinin önünde isteyerek diz çöker, bi de yerleri silmeye başlar. Ne var, kendinden aşağı birisinin de kendi önünde yerleri silmesini ister.

"İşte demin onun için ustaların ne hissettiklerini anlayamadım," dedi. "Ben yalnızca savaşçıların alçakgönüllülüğünü bilirim, işte bu da benim, başkalarının ustası olmama asla izin vermez."

Bir süre sessiz kaldık. Sözleri içimde derin bir sıkıntıya yol açmıştı. Etkilenmiş ve üzülmüştüm. Aynı zamanda, çalılıklarda tanık olduklarım da beni endişelendiriyordu. Don Juan'ın benden bir şeyler gizlediğine emindim; gerçekten neler döndüğünü biliyor olmalıydı.

Tam bu fikirler üzerinde kafa yorarken, yeniden duyulan o garip vuruş sesi beni düşüncelerimden kopardı. Don Juan önce güldü, sonra yeniden kıkırdamaya başladı.

"Dilencinin alçakgönüllülüğüne bayılıyorsun sen," dedi tatlılıkla. "Aklın önünde başını eğiyorsun."

"Nedense, hep oyuna getirildiğimi düşünüyorum," dedim.

"Bu da benim açmazım."

"Haklısın. Oyuna getirildin," diye ekledi dinginleştirici bir gülüşle. "Ama senin asıl açmazın olamaz bu. Sen aslında, benim sürekli, bilerek sana yalan söylediğime inanıyorsun, haksız mıyım!"

"Evet. İçimde bir yerlerde, şu olanların gerçekliğine inanmamı önleyen bir şeyler var."

"Gene haklısın. Burada olanların hiçbiri gerçek değil."

"Bununla ne demek istiyorsun, don Juan?"

"Olaylar ancak, kişinin onların gerçekliğini kabul etmesinin ardından gerçektirler. Örneğin, şu akşam olanlar senin açından gerçek olamaz. Çünkü hiç kimse sana bunların gerçekliğini kabul ettiremez."

"Olanları görmediğini mi söylemeye çalışıyorsun?"

"Tabii ki gördüm. Ama, ben sayılmam. Sana yalan söyleyen benim, unuttun mu?"

Don Juan öksürükten tıkanıncaya dek güldü. Her ne kadar benimle dalga geçiyorduysa da, gülüşü dostçaydı.

"Benim laf oyunlarıma kafanı çok takma," dedi güven verici bir biçimde. "Yalnızca seni dinginleştirmeye çabalıyorum, senin anca şaşkınlaşınca kendini iyi hissettiğini dünya âlem biliyor."

Yüz ifadesini öylesine gülünçleştirdi ki, buna ikimiz de çok güldük. Ona, biraz önce söylediklerinin beni, şimdiye kadar olduğundan çok daha fazla korkuttuğunu söyledim.

"Benden korkuyor musun?" diye sordu.

"Senden değil, senin simgelediklerinden."

"Ben savaşçının özgürlüğünü simgeliyorum. Korkuyor musun bundan?"

"Hayır. Ben senin bilginin ürkünçlüğünden korkuyorum. Ne bir avuntum var, ne de sığınacak bir yerim var."

"Sen gene konuları karıştırıyorsun. Avuntu, sığınak, korku... Tüm bunlar, değerlerini sorgulamadan benimsediğin havalar. Herkesin de görebileceği gibi, kara büyücüler senin basiretini bağlamış."

"Kara büyücüler kim, don Juan?"

"Arkadaşlarımızdır, kara büyücüler. Onlarla birlikte oldu-

ğuna göre, sen de bi kara büyücüsün. Düşün bi an bunu. Senin için çizdikleri yoldan ayrılabiliyor musun? Hayır. Düşüncelerin de, edimlerin de daima onlar tarafından belirlenmiş. Tutsaklık bu. Öte yandan, ben sana özgürlük getirdim. Özgürlük pahalıdır ama ödenemez bi değer değil bu. Sen ustalarını, seni tutsak edenleri korkut. Beni korkutmak için zaman ve erk harcama. Ya!"

Haklı olduğunu biliyordum. Ne var, onunla bu içtenlikli anlaşmamıza karşın, yaşam boyu süren alışkanlıklarım nedeniyle yolumdan kolay kolay kopamayacağımı da biliyordum. Kendimi gerçekten bir tutsak gibi hissettim.

Uzun bir sessizliğin ardından, don Juan bilgiyle yeniden karşılaşabilecek denli güç toplayıp toplayamadığımı öğrenmek istedi. "Güveyle mi demek istiyorsun?" dedim, şaka yollu.

Gülmekten iki büklüm oldu. Sanki ona dünyanın en gülünç fıkrasını anlatmıştım.

"Bilgi bir güvedir demekle aslında neyi anlatmak istedin?" diye sordum.

"Başka bi anlamı yok bunun," diye yanıtladı. "Güve güvedir. Şimdi düşündüm de, tüm bu başarılarının ardından, *görmek* için yeterli erkin olmalıydı. Ama bi insan görüntüsü yakaladın. Bu da gerçek *görme* değil."

Don Juan, çömezliğimin en başından bu yana, görme kavramını, kişinin geliştirebileceği ve varoluşun "çözümlenemez" doğasını anlamaya yardımcı olabilecek özel bir yetenek biçiminde tanımlamıştı.

Birlikte olduğumuz yıllar boyunca, onun "görme" dediği olgunun, şeyleri sezgi yoluyla kavrama, bir şeyi önceden anlama ya da insan etkileşimlerinin satır aralarını görerek örtülü anlamlarıyla güdüleri bulgulama olduğu yolunda bir kavram geliştirmiştim.

"Şunu belirtmeliyim ki, bu gece güveyle karşılaştığında, yarı bakıyor, yarı *görüyordun*," diye başladı, don Juan. "O aşamada, sen her ne kadar, tam anlamıyla bilinen sen değildiysen de dünya anlayışını kullanacak denli, tam bi bilinçlilik durumundaydın."

Don Juan susarak bana baktı. Önce, ne söyleyeceğimi bi-

lemedim.

"Dünya anlayışımı nasıl kullanıyordum?" diye sordum.

"Dünya anlayışın, çalılıkların arkasında yalnızca gizli gizli dolaşan hayvanların bulunabileceğini ya da yaprakların ardında gizlenen insanlar olabileceğini söyledi sana. Bu düşünceye yapıştın, bu yüzden doğal olarak, dünyayı bu düşünceye uygun kılacak yolları bulman gerekiyordu."

"Ama, o sırada hiçbir biçimde düşünmüyordum ki, don Juan."

"Buna düşünme demeyelim, o halde. Bu, daha çok dünyayı daima düşüncelerimize uydurma alışkanlığı. Uymayınca, uydurmak için, elimizden geleni ardımıza koymuyoruz. İnsan kadar büyük güveler düşünülemez bile. O halde, sana göre çalılıklardaki şey insandan başka bir şey olamazdı.

"Çakalla da aynı şey geldi başına. Eski alışkanlıkların bu karşılaşmanın da türünü belirledi. Seninle çakal arasında bi şey gerçekleşti. Ama bu, konuşma değildi. Ben de aynı şaşkınlığa düşmüştüm. Sana, bi zamanlar bi geyikle konuştuğumu anlatmıştım. Şimdi de sen bi çakalla konuştun. Ama, ne sen, ne de ben o zaman ne olduğunu asla bilemiycez."

"Bana ne anlatmaya çalışıyorsun, don Juan?"

"Büyücülerin açıklaması benim için bi anlam kazandığında geyiğin bana neler yaptığını anlamak için artık çok geçti. Konuştuk demiştim ama öyle olmadı. Söyleştiğimizi söylemek, bu konu hakkında konuşabilmeyi ayarlamanın bi yolu yalnızca. O geyikle ben bi şeyler yaptık ama, o sıralarda, tıpkı senin gibi ben de dünyayı düşüncelerime uygun kılmayı gereksiniyordum. Tıpkı senin gibi, yaşamım boyunca konuşmuştum. Alışkanlıklarım ağır bastı, geyiği de içine aldı. Geyik yanıma gelip, yapacağını yaptığında, bunu konuşma olarak almak için kendimi zorlamıştım."

"Büyücülerin açıklaması bu mu?"

"Hayır, bu sana yaptığım bi açıklama, ama büyücülerin açıklamasıyla da pek çatışmıyor."

Bu söylediği, bende büyük bir zihinsel çalkantı yaratmıştı. Bir süre için sinsi güveyi de not tutmayı da unuttum. Anlatımını yeniden dile getirmeyi denedim, ardından dünyamızın yan-

sımalı doğasını konu eden uzun bir tartışmanın içinde bulduk kendimizi. Don Juan'a göre, dünya, tanımına uygun olmalıydı. Bir başka deyişle tanım kendini yansıtmalıydı.

Açıklamasının bir başka noktası da, kendimizi, "alışkanlıklar" adını verdiği kavram bağlamında, dünya tanımlamasıyla birleştirmeyi öğrenmiş olduğumuz yolundaydı. Ben ise, buna daha kapsamlı bir kavram olduğunu düşündüğüm niyetlilik terimini getiriyordum—yani, insan bilinçliliğinin bir nesneye göndermede bulunmasını, ya da bir şeye niyetlenmesini sağlayan özellik.

Söyleşimiz daha da ilginç bir çözümlemeyi ortaya çıkardı. Çakalla yaptığım "konuşma", don Juan'ın açıklamasının ışığında yeni bir görünüme büründü. Niyetli iletişimin bir başka yolunu bilmediğime göre bu "konuşmaya" niyetlenmiştim. Bunu iletişimin söyleşi yoluyla oluştuğu yolundaki tanıma da uydurmayı başarıp, tanımlamanın kendini yansıtmasını sağlamıştım.

Büyük bir kıvanç anı yaşadım. Don Juan gülerek sözcüklerden bu denli etkilenmemin, deliliğimin bir başka yanı olduğunu söyledi. Ses çıkarmaksızın konuşmayı içeren gülünç bir devinimde bulundu.

"Hepimiz aynı maskaralığın peşinde koşuyoruz," dedi uzun bir suskunluğun ardından. "Bunun üstesinden gelmenin tek yolu, savaşçı gibi davranmayı sürdürmek. Gerisi kendiliğinden gelir."

"Nedir, gerisi, don Juan?"

"Bilgi ve erk. Bilgi adamlarında her ikisi de vardır. Ne ki, hiçbiri bunları nasıl elde ettiğini anlatamaz. Savaşçı gibi devindikleri ve bi gün her şeyin değiştiği dışında, tabii."

Bana baktı. Kararsız gibiydi. Sonra, birden kalkıp, bilgiyle olan buluşmayı gerçekleştirmekten başka bir çarem olmadığını belirtti.

Bir ürperti geçirdim. Yüreğim daha hızlı atmaya başladı. Ayağa kalktım. Don Juan bedenimi her açıdan incelermişçesine, çevremde döndü. Oturmamı ve yazmamı imledi.

"Bu denli ürkersen, buluşmana sadık kalamazsın," dedi. "Bi savaşçı sakin olmalı, kendine hakim olmalı, denetimini

hiçbi zaman yitirmemeli."

"Gerçekten korktum," dedim. "Güve ya da her neyse, çalıların orada dolanan bir şey var."

"Tabii ki var!" diye bağırdı. "Benim karşı çıktığım şey, tıpkı çakalla konuştuğunu düşündüğün gibi, bunun da bi insan olduğunu düşünmeyi sürdürmen."

Bir tarafım, öne sürdüğü şeyi tamamıyla anlamıştı. Gene de özümün bir başka yanı kendimi bırakmamı önlüyor, beni "akla" uygun davranmaya zorluyordu.

Don Juan'a, her ne kadar onunla tam bir ussal anlaşma içinde olsam da açıklamasının duyularımı tam anlamıyla tatmin etmediğini söyledim.

"Bu," dedi, "sözlerin sakatlığından ileri geliyor. Sözcükler kendimizi aydınlanmış gibi hisetmeye zorlar bizi, hep. Ama, dünyayla yüzleşmeye kalktığımızda, bizi daima yalnız bırakırlar; biz de dünyayla, her zaman yaptığımız gibi, aydınlanmasız biçimde yüzleşmek durumunda kalırız. Bu nedenle, bi büyücü konuşmaktansa yapmayı yeğler, bu bağlamda yeni bi dünya tanımlaması çıkarır ortaya; konuşmanın önemini yitirdiği, yeni edimlerin yeni yansımalar getirdiği bi dünya tanımlaması."

Yanıma oturdu. Gözlerime bakıp, çalılıkta, gerçekte ne "görmüş" olduğumu dile getirmemi buyurdu.

O anda boğucu bir tutarsızlıkla karşı karşıya kalmıştım. Bir insanın karaltısını görmüştüm, ama öte yandan, bir kuşun karaltısını da görmüştüm. O halde, aklımın "yeter" dediğinden fazlasına tanık olmuştum. Ama içimde bir şey, aklı tümden göz ardı etmeden, deneyimin, karaltının boyu posu gibi parçalarını seçip bunları mantıklı olasılıklar olarak kabul etmiş, kuşa dönüşen karaltı gibi parçalarını ise doğrudan göz ardı etmişti. Böylece, bir insan gördüğüme inanmıştım.

Kuşkularımı dile getirdiğimde, don Juan kahkahalarla güldü. Büyücülerin açıklamasının, er ya da geç yardıma koşacağını, böylece her şeyin, mantıksal ya da mantık dışı olması gerekmeden berraklık kazanacağını söyledi.

"Bu arada, senin için yapabileceğim tek şey gördüğünün gerçekten bi insan olmadığını söylemektir," dedi.

Don Juan'ın bakışı gittikçe sinir bozucu oldu. Bedenim is-

tem dışı bir biçimde titremeye başladı. Sıkıntı hissetmeme neden oluyordu.

"Bedenindeki izleri arıyorum," diye açıkladı. "Belki ayırdında değilsin ama, bu akşam büyük bi güç gösterisiyle karşı karşıya kaldın, orada."

"Ne tür izler, bunlar?"

"Bildiğin türden bedensel izler değil bunlar, ışıldayan telciklerinle parlak bölgelerinin üzerindeki imleri arıyorum. Biz ışıdayan varlıklarız. Olduğumuz, duyumsadığımız her şey telciklerin üzerinde belirir. İnsanların kendilerine özgü bi parlaklığı vardır. Bu, onları yaşayan, ışıldayan varlıklardan ayırt etmenin tek yoludur.

"Eğer bu gece *görebilmiş* olsaydın, çalılıklardaki karaltının ışıldayan bi canlı varlık olmadığının, ayırdına varabilirdin.

Bir şeyler daha sormak istedim ama, elini ağzıma dayayıp beni susturdu. Ağzını kulağıma yaklaştırıp, bir hışırtı, bir güvenin kuru yaprakların, dalların üzerinde çıkardığı yumuşak adım seslerini duymam gerektiğini fısıldadı.

Hiçbir şey duyamadım. Don Juan birden kalktı. Lambayı yerinden alarak sundurmanın altında, ön kapıya doğru oturacağımızı söyledi. Evin içine girmektense çevresinde yürümeye, çalılıkların kenarına doğru gitmeye yönlendirdi beni. Varlığımızı belirgin kılmanın vazgeçilmez olduğunu açıkladı. Evi, sol tarafına doğru yarı yarıya çevreledik. Don Juan'ın yürüyüşü aşırı yavaştı. Adımları zayıftı, sendeliyordu. Lambayı taşıyan eli titriyordu.

Ona, yolunda gitmeyen bir şeyler mi olduğunu sordum. Bana göz kırparak, çevrede dolanan büyük güvenin genç bir insanla buluşacağını, zayıf bir yaşlı adamın yavaş yürüyüşünün, buluşulacak kişinin kim olduğunu gösteren çok belirgin bir yol olduğunu fısıldadı.

Sonunda, evin önüne geldiğimizde don Juan, lambayı bir kirişe asıp beni sırtım duvara gelecek biçimde oturttu. Sağıma da kendisi oturdu.

"Burada oturacağız," dedi, "sen de tüm doğallığınla yazacak, benimle konuşacaksın. Sana bugün pusu kuran güve, şu anda buralarda, çalılığın içinde. Bi süre sonra gelip, sana baka-

cak. Lambayı, işte bu nedenle senin tepene astım. Işık, güvenin seni bulmasına yardımcı olacak. Çalılığın kenarına geldiğinde, çağıracak seni. Çok özel bi sesle yapacak bunu. Sesin salt kendisi bile sana yardımcı olabilir."

"Ne tür bir ses bu, don Juan?"

"Bi ezgi. Güvelerin oluşturduğu, akıldan çıkmaz bi sestir bu. Aslında duyamazsın ama, oradaki güve bi başka güve. Çağrısını açıkça duyacaksın; ola ki kusursuzsan eğer, yaşamın boyunca seninle birlikte kalır."

"Ne işime yarayacak ki?"

"Bu gece, daha önce başlattığını bitirmeye çabalayacaksın. *Görme*, savaşçı ancak iç söyleşisini kesince gerçekleşir.

"Bugün çalıların orada konuşmanı istencinle durdurdun. Ve *gördün. Gördüğün* şey berrak değildi. Onun bi insan olduğunu sandın. Ben de, o bi güveydi, diyorum. İkimiz de doğru değiliz, çünkü konuşmak durumunda kalıyoruz. Ben gene de senden bi kerte üstünüm. Çünkü senden daha iyi *görüyorum*, üstelik büyücülerin açıklamasına da sahibim. Yani, belirgin olmasa da bu gece *gördüğüm* şeyin bi güve olduğunu biliyorum.

"Şimdi de sessizce, düşünmeden küçük güvenin yeniden sana gelmesini bekle, bakalım."

Not tutmakta güçlük çekiyordum. Don Juan güldü, hiçbir şey beni rahatsız etmiyormuşçasına, not almayı sürdürmemi istedi. Koluma dokunarak, yazı yazmanın sahip olduğum en iyi koruyucu kalkan olduğunu söyledi.

"Güvelerden hiç konuşmadıydık," diye sürdürdü. "Şu ana değin zamanı değildi. Senin de önceden bildiğin gibi, tinin dengesizdi. Bunun üstesinden gelmen için, sana savaşçının yolunu yaşamayı öğrettim. Evet, bi savaşçı ruhun dengesiz olduğu düşüncesinden yola çıkarak işe koyulur. Tam denetim ve bilinçlilik, acele etmeden yaşar, dengesini kazanmak için elinden gelenin daha iyisini yapar.

"Senin konumunda, aslında hemen her insanın konumunda, dengesizliğe neden olan şey edimlerinin tümünden birden kaynaklanıyor. Ne var, tinin şu anda güvelerden söz edecek denli hafiflemiş gibi görünüyor."

"Güvelerden söz etmek için doğru zaman olduğunu ne bil-

din?"

"Sen buraya geldiğin sırada, çevrede dolaşan güvenin bakışını yakaladım. İlk kez dostçaydı, ve açıktı. Onu daha önce, Genaro'nun evinin çevresindeki dağlarda gördüğümde senin düzen eksikliğini yansıtan, göz korkutucu bi biçimi vardı."

O anda garip bir ses duydum. Bir dalın boğuk bir tınıyla kırılmasını ya da uzaktan gelen küçük bir motor sesini andırıyordu. Müzikteki perdelerin gam değiştirmesi gibi, tekinsiz bir tartım oluşturdu. Sonra birdenbire kesildi.

"Bu, güvyedi," dedi don Juan. "Belki daha önce ayırdına varmışsındır; lambanın ışığı güveleri çekecek denli aydınlık, ama çevrede bi tane bile yok."

Daha önce buna dikkat etmemiştim; don Juan, bunun bilincinde olmamı sağladığı andan başlayarak evin çevresindeki çölde de inanılmaz bir sessizliğin hüküm sürdüğünün ayırdına vardım.

"Diken üstünde durma," dedi dingince. "Yeryüzünde bi savaşçının yüz yüze gelemeyeceği hiçbi şey olamaz! Anlamıyor musun, kendisini zaten ölü kabul ettiği için yitirecek bi şeyciği kalmaz. En kötüsü başına gelmiştir. E, o halde dingin ve durudur. Onu edimlerine ve sözlerine göre yargılayan bi kişi, her şeye tanık olduğunu anlayamaz."

Don Juan'ın sözleri, her şeyin ötesinde de havası beni yatıştırmıştı. Ona, günlük yaşamımda o eski saplantılı korkuları uzun süredir yaşamadığımı; ne var, bedenimin, karanlıkta beni bekleyen şey nedeniyle korku kasılmalarına uğradığını söyledim.

"Orada, yalnızca bilgi var," dedi sıradan bir meseleden söz ediyormuşçasına. "Doğru, bilgi korku vericidir. Savaşçı bilginin korku verici doğasını olurlarsa, korkutuculuğunu da geçersiz kılar."

O alışılmadık ses yeniden duyuldu. Daha patırtılı, daha yakından geliyor gibiydi. Dikkatlice dinledim. Dikkatimi arttırdıkça doğasını belirlemek güçleşiyordu. Kuş ya da hayvan sesine benzemiyordu. Gürültüler dolgun, derin bir titremdeydi. Kimisi pes, kimisi de tiz perdeden geliyordu. Bir tartımı, belirli bir süresi vardı; bazıları uzundu. Bunları tek bir ses birimi gi-

bi duydum. Öteki sesler makineli tüfek gürültüsü gibi kesik kesik geliyordu.

"Güveler sonsuzun habercileridir. Yok, daha da doğrusu bekçileridir," dedi don Juan, sesler kesildikten sonra. "Bazı nedenlerden ötürü, ya da hiçbi nedensiz, sonsuzluğun altın tozunun emanetçileridir."

Bu benzetmeyi anlamamıştım. Açıklamasını istedim.

"Güveler kanatlarında bi toz taşırlar. Koyu altın tozu. İşte bu, bilginin tozudur.

Açıklaması, mecazı daha da belirsizleştirmişti. Sorumu, söze en iyi biçimde aktarabilmek amacıyla bir süre durdum. Ama o, yeniden konuşmaya başladı. "Bilgi en önemli bi iştir," dedi, "özellikle de bi savaşçı için. Savaşçıya bilgi bi seferde gelir, onu içine çeker, sonra gecikmeden yoluna devam eder."

"Bilginin, güvenin kanadındaki tozla ne işi olabilir ki?" diye sordum, uzun bir aranın ardından.

"Bilgi havadan uçarak gelir, altın toz zerrecikleri gibi. Aynı toz, güvenin kanatlarını kaplar. Yani, savaşçı için bilgi, yoğun koyu altın tozuyla duş yapar, ya da yıkanır gibidir."

Takınabildiğim en nazik tavırla, açıklamasının kafamı daha da karıştırdığını belirttim. Kahkahalarla gülerek bana, olayı tam anlamıyla doğru biçimde aktardığı, ne var ki, inançlarımın beni rahat bırakmadığı konusunda güvence verdi.

"Güveler," dedi, "çok uzun süreden beri büyücülerin dostu ve yardımcısı olmuştur. Bu konuya, senin hazırlığın tam olmadığı için daha önce değinmediydim."

"İyi de, kanatlarındaki toz nasıl bilgi olabilir?"

"Görürsün."

Ellerini defterimin üzerine koydu, gözlerimi kapayıp sessiz ve düşüncesiz, öylece oturmamı söyledi. Çalılıklardaki güvenin çağrısının bana yardımcı olacağını söyledi. Dikkatimi verirsem, bana yakında gerçekleşecek olayı anlatacaktı. Güveyle aramdaki iletişimin nasıl kurulacağını, bunun ne çeşit bir iletişim olacağını bilmediğini vurguladı. Kendimi rahat ve güvencede hissetmemi, ayrıca kişisel erkime de güvenmemi istedi.

Sabırsızlık ve sinir içinde geçen ilk anların ardından sessiz

kalmayı başardım. Düşüncelerim, zihnim tamamıyla boşalana dek, teker teker azaldı. Ben dinginleştikçe çöldeki çalılığın gürültüleri artıyor gibiydi.

Don Juan'ın, bir güveden geldiğini söylediği o şaşırtıcı ses yeniden duyuldu. Bunu zihnimde bir düşünce olarak değil de bedenime yansıyan bir duygu biçiminde algıladım. Göz korkutucu ya da kötü bir şey değilmiş gibi geldi bana. Yalın ve sevimliydi. Bir çocuğun çağrısı gibiydi. Bir zamanlar tanışmış olduğum küçük bir çocuğun anısını aklıma getirmişti. Uzun sesler, onun yuvarlak, sarışın kafasını anımsatmış, kısa kesik sesler ise gülüşünün tınısını hatırlatmıştı. Aklımda hiçbir düşünce olmamasına karşın çok kaygı verici bir duygu beni ağırlığı altına aldı: kaygıyı bedenimde de hissettim. Oturduğum yerde bundan daha fazla kalamazdım. Yanıma doğru kaydım. Hüznüm öylesiye yoğundu ki yeniden düşünmeye koyuldum. Acıyla keder kapladı içimi, birden kendimi çocukla ilgili bir içsel tartışmanın ortasında buldum. Bağlantısız imişçesine gelen ses kesilmişti. Gözlerim kapalıydı. Don Juan'ın ayağa kalktığını duydum. Benim de kalkmama yardım ettiğini hissettim. Canım konuşmak istemiyordu. O da tek bir sözcük etmedi. Bana doğru yöneldiğini duydum. Gözlerimi açtım. Tam önümde diz çökmüş, lambayı bana tutarak yüzümü inceliyordu. Ellerimi karnımın üstüne koymamı buyurdu. Ayağa kalktı, mutfağa giderek bana su getirdi. Bir kısmını yüzüme vurdu. gerisini de içmem için bana verdi.

Yanı başıma oturup, bana notlarımı verdi. Ona, seslerin beni en acı verici düşlere sürüklediğini söyledim.

"Kendine acımada kendi sınırlarını da aştın," dedi, ince bir alayla.

Yapacağı en doğru yorumu dile getirmek istermişçesine düşünceye dalmış gibiydi.

"Bu gecenin sorunu, insanları *görmek*," dedi sonunda. "Önce içsel söyleşini kes, sonra da görmek istediğin kişinin imgesini getir. Kişi sessiz bi anında, kafasında başka bi düşünce yokken tek bi düşünceyi tutabilirse, bu bi komut olur, işte," dedi. "Bu gece, güve sana yardımcı olmak istiyor, az sonra senin için şarkı söyleyecek. Ezgisi, altın zerrecikleri getirecek.

Sen de, seçtiğin her kimse, onu göreceksin."

Daha fazla ayrıntı istedim, ne var, ani bir devinim yaparak işe koyulmamı imledi.

İçsel söyleşimi dudurmak için birkaç dakika çabaldıktan sonra, tamamıyla sessizleşmiştim. Bir dostumun düşüncesini kısa bir süre kafamdan geçirdim. Bir an olduğuna inandığım bir süre boyunca gözümü kapalı tutmuştum ki, birisinin omuzlarımı sarstığının ayırdına vardım. Yavaş bir farkındalıktı bu. Gözlerimi açtığımda, kendimi sol yanıma yatmış buldum. Görünüşe bakılırsa, o kadar derin bir uykuya dalmıştım ki, düştüğümü anımsamıyordum bile. Don Juan doğrulmama yardım etti. Gene gülüyordu. Horlamamı taklit ederek, şayet kendisi tanık olmasaymış, bir insanın bu denli hızlı biçimde uykuya dalabileceğine onu kimsenin inandıramayacağını söyledi. Aklımın anlamadığı bir şey yapmak zorunda kaldığımda benim çevremde olmasının onun için bir zevk oluşturduğunu belirtti. Defterimi benden uzağa iterek her şeye yeni baştan başlamamız gerektiğini söyledi.

Gerekli adımları yeniden attım. O şaşırtıcı kesik ses yeniden duyuldu. Ne var, bu kez çalılıklarından değil de, daha çok içimden geliyormuş gibiydi. Sanki dudaklarımla, bacaklarımla ya da kollarımla ben çıkarıyordum bu sesi. Ses beni çabucak içine aldı. Birtakım yumuşak toplar bana doğru ya da benden dışarıya doğru fırlatılıyormuş gibiydi; ağır pamuk balyalarıyla bombardımana tutulmuş imişimcesine yatıştırıcı, farklı bir duyguydu bu. Birden, bir kapının rüzgârın etkisiyle ardına dek açıldığını işiterek yeniden düşünmeye başladığımın ayırdına vardım. Bir başka şansı da berbat ettiğimi sanmaktaydım. Gözlerimi açtım, kendimi odamda buldum. Masanın üzerindeki nesneler onları bıraktığım gibi duruyordu. Kapı açıktı, dışarıda yeğin bir rüzgâr esiyordu. Aklımdan, su ısıtıcısına bir göz atmam gerektiği düşüncesi geçti. Bunun ardından, kendi yaptığım, ama çerçevesine pek de iyi oturmayan sürmeli percereden tırmalamaya benzer bir ses geldi. Sanki birisi içeri girmek istiyordu. Korkuyla sarsıldım. Oturduğum iskemleden kalktım. Bir şeyin beni çektiğini duyumsadım. Bağırdım.

Don Juan omuzlarımdan sarsıyordu. Heyecanlı bir biçim-

de gördüklerimi anlattım. Bunlar öylesine canlıydı ki, hâlâ titriyordum. Masanın yanında tüm bedenimle öylece durmakta olduğumu duyumsamıştım.

Don Juan, anlattıklarıma inanmazmışçasına başını sallıyor, kendimi aldatma konusunda bir dâhi olduğumu söylüyordu. Yaptıklarımla ilgilenmemiş gibiydi. Kısa yoldan sözümü kesti; her şeye yeniden başlamamı buyurdu.

O gizemli sesi yeniden duydum. Don Juan'ın betimlediği gibi, onları altın zerrecikler yağmuru olarak algıladım. Aslında bunları, bana anlatmış olduğu gibi, zerrecik ya da parçacık olarak değil de, küresel baloncuklar biçiminde duyumsamıştım. Çevremde yüzüyorlardı. Bunlardan biri ansızın açılıverdi, ve bir görüntüyü açığa çıkardı. Sanki garip bir nesneyi göstermek amacıyla açılmıştı da tam gözlerimin önünde durmuştu. Bir mantara benziyordu. Kesinlikle ona bakmaktaydım, tanıklık ettiğim her neyse, bir rüya değildi. Mantara benzeyen nesne "görüntü" alanımın içinde değişmeden kaldı, sonra birden içindeki ışık söndürülmüşçesine patladı. Bunu, tanımlanamaz bir karanlık izledi: bir ürperme, rahatsız edici bir sarsıntı duyumsadım. Birden birisinin beni salladığının ayırdına vardım. Duyularım yeniden devinmeye başlamıştı. Don Juan şiddetli biçimde beni sarsıyor, ben de ona bakıyordum. Gözlerimi o anda açmış olmalıydım.

Don Juan yüzüme su serpti. Suyun serinliği oldukça çekiciydi. Kısa süren bir aranın ardından, ne olduğunu sordu.

Gördüklerimin her ayrıntısını aktardım.

"Peki, ben ne *gördüm*?" diye sordum.

"Arkadaşını," diye yanıtladı.

Güldüm, sabırla, mantara benzer bir biçim "görmüş" olduğumu açıkladım. Her ne kadar, boyutlar konusunda fikir yürütecek durumda olmasam da bunun otuz santimetre dolayında olduğu düşüncesindeydim.

Don Juan duygunun en önemli şey olduğunu belirtti. Duygularımın, "görmekte" olduğum nesnenin varoluş halini belirleyen ölçüt olduğunu söyledi.

"Tanımlamalarından ve duygularından anladığıma göre arkadaşın iyi bi adam," dedi.

Sözleri beni bocalatmıştı.

Mantara benzer biçimin, bir büyücünün insanları uzaktan "gördüğü" zamanki asıl biçimleri olduğunu, doğrudan yüz yüze baktığında ise kişiyi parlak telciklerden oluşan, yumurtamsı bir salkım biçiminde gördüğünü söyledi.

"Arkadaşına bakmıyordun, sen," dedi. "O nedenle mantar gibi göründü."

"Bu neden böyle, don Juan?"

"Kimse bilmez nedenini. Kısacası bu tür *görmede* insanlar böyle görünür."

Mantara benzer biçimin her bir bölümünün ayrı bir anlama geldiğini, ama bir çömezin bu anlamı doğru biçimde yorumlamasının da olanaksız olduğunu ekledi.

Sonra, aklıma ilginç bir anı geldi. Birkaç yıl önce psikotropik bitkilerin alımına bağlı olağandışı bir gerçeklik anı sırasında, bir su akıntısına baktığımda, bir baloncuk salkımının çevremde yüzüp beni içine aldığını yaşamış ya da sezgilemiştim. Biraz önce tanık olduğum altın baloncuklar da beni aynı biçimde içlerine almıştı. Aslında, her iki baloncuk salkımının da aynı yapı ve biçime sahip olduklarını söyleyebilirdim.

Don Juan yorumlarımı ilgisizce dinledi.

"Erkini bu önemsiz şeylerle harcama," dedi. "Şu anda seni çevreleyen bi sonsuzlukla cebelleştiğini unutma."

Elinin bir devinimiyle çalılıkları imledi.

"Bu büyüklüğü mantıklılığa dönüştürmek hiçbi işine yaramaz. Burada bizi çevreleyen şey sonsuzluğun ta kendisi. Bunu, üstesinden gelinebilir bi anlamsızlığa dönüştürmek hem abestir, hem de yıkım getirir."

Ardından, tanıdıklarımdan bir başka kişiyi "görmem" konusunda üsteledi. Görüntü sona erdiğinde gözlerimi kendim açmam ve yakın çevrenin tam farkındalığına varmam gerektiğini ısrarla belirtti.

Mantara benzer bir başka biçimin görüntüsünü yakalamayı başardım. Ne var, birincisi sarımsı ve küçük, ikincisi beyazımsı, daha büyük ve buruşuktu.

"Görmüş" olduğum iki biçim üzerinde konuşmayı bitirdiğim sırada, çok kısa bir süre önce o denli bunaltıcı gelen "çalı-

lardaki güveyi" çoktan unutmuştum. Don Juan'a benim için çok gizemli olan bir şeyi bu kadar kısa bir süre içinde göz ardı edebilmesinin beni gerçekten şaşırttığını söyledim. Sanki ben, kendim olduğumu bildiğim insan değildim.

"Bu konuda neden bu denli gürültü kopartıyorsun, anlamıyorum," dedi don Juan. "Söyleşi durduğunda dünya da durur, o zaman özümüzün olağandışı yanları, sözlerimizin bekçiliğinden kurtulurmuşçasına su yüzüne çıkar. Sen neysen osun, çünkü kendine bunun böyle olduğunu söylüyorsun."

Kısa bir dinlenmenin ardından, don Juan yeniden arkadaşlarımı "aramamı" istedi. Duyguya kılavuzluk etmek açısından, olabildiğince çok "görmenin" en önemli nokta olduğunu belirtti.

Ardı ardına otuz iki kişiyi çağırdım. Don Juan, her denemenin ardından, görüntümde sezgilediğim her şeyi dikkatli ve ayrıntılı biçimde betimlememi istedi. Deneyimlerimde yetkinleştiğimi, içsel söyleşimi birkaç saniye içinde susturmama, her deneyimimin ardından gözlerimi açabilmeme, ve sıradan etkinlikleri ara vermeden gerçekleştirmeme bakarak anladıktan sonra bu yöntemi bıraktı. Bu değişimin ayırdına, mantara benzer biçimlerin renk değiştirmesini tartıştığımız sırada, vardım. Benim renk değiştirme adını verdiğim şeyin gerçekte renk değiştirme olmadığını, bunun değişik yoğunlukların akışı olduğunu daha önce belirtmişti. Görüntülemiş olduğum sarımsı bir akışı betimlemek üzereydim ki beni susturarak ne "görmüş" olduğumu kendisi açık ve seçik bir biçimde betimledi. O andan başlayarak, her görüntü üzerinde, hem de benim söylediklerimi anlamış gibi değil de kendi "görmüş" gibi tartıştı. Bu konuda bir yorum yapmasını istediğimde doğrudan konuşmayı reddetti.

Otuz iki kişiyi çağırdıktan hemen sonra, bir dizi mantara benzer biçim ve akış görmüş olduğumun, onlar hakkında hoşnutluktan iğrenmeye kadar uzanan bir dizi duygu geliştirdiğimin ayırdına vardım.

Don Juan, insanların arzu, sorun, üzüntü, kaygı gibi görünüşlerle dolu olduğunu açıkladı. Yalnızca derin ve güçlü bir büyücünün bu görünüşlerin anlamlarını açıklayabileceğini ve

benim, insanların dış görünüşlerini gözlemlemekle yetinmem gerektiğini anlattı.

Çok yorulmuştum. Bu garip görüntülerde, aslında yorgun düşürücü bir şey vardı. Mide bulantısı hissi hepsinden ağır basmaktaydı. Gördüklerimi beğenmemiştim. Kendimi tuzağa düşmüş, lanetlenmiş gibi hissediyordum.

Don Juan, bu kötümserlik duygusunu dağıtmak amacıyla yazı yazmamı buyurdu. Hiçbir şey yazamadığım uzun ve sessiz bir sürenin ardından kendisinin seçeceği kişileri çağırmamı istedi.

Bir dizi yeni biçim görünmeye başladı. Bunlar mantardan çok ters çevrilmiş Japon pirinç-rakısı kadehlerini andırıyordu; kimileriyse daha değirmiydi. Biçimleri çekici ve dingindi. Onlardan yayılan bir mutluluk duygusu algıladım. Bir önceki dizide duyumsadığım ağırlık ve dünyaya bağımlılık onlarda gözlemlenmiyordu. Bir biçimde, az önceki yorgunluğumu gidermişlerdi.

Seçtiği kişilerin arasında çömezi Eligio da vardı. Eligio'nun görüntüsünü aldığımda, beni bu görsel durumunun dışına iten bir sarsıntı geçirdim. Eligio'nun sallanan ve bana doğru geliyormuş duygusunu veren uzun, beyaz bir biçimi vardı. Don Juan, Eligio'nun çok yetenekli bir çömez olduğunu, hiç kuşkusuz, birisinin kendisini "gördüğünü" anladığını açıkladı.

Don Juan'ın bir başka seçimi de, Don Genaro'nun çömezi Pablito'ydu. Pablito'nun görüntüsünün verdiği sarsıntı, Eligio'nunkinden bile büyüktü.

Don Juan öylesine güldü ki, gözyaşları yanaklarından aktı.

"Bu insanların biçimleri niye farklı?" diye sordum.

"Onların daha fazla kişisel erki var," diye yanıtladı. "Sen de görmüşsündür, onlar toprağa bağlı değil."

"Bu hafifliği sağlayan nedir? Böyle mi doğmuşlar?"

"Hepimiz hafif ve devingen doğar, sonradan da böyle ağırlaşır ve sabitleriniz. Bu duruma kendi..izi biz kendimiz sokarız. Belki şöyle diyebiliriz: bu insanlar hafif, çünkü savaşçı gibi yaşıyorlar. Neyse, bu o kadar önemli değil. Önemli olan, senin şu anda bi şeylerin kıyısına gelmiş olman. Kırk yedi kişiyi

aradın ve özgün kırk sekizi tamamlamana bi kişi kaldı."

O anda, yıllar önce, mısırlarla yapılan büyücülük ve önbili eylemleri üzerinde tartışırken, bana bir büyücünün sahip olduğu mısır tanelerinin sayısının kırk sekiz olduğunu söylediğini anımsadım. Nedenini hiçbir zaman açıklamamıştı.

Ona yeniden sordum. "Neden kırk sekiz?"

"Kırk sekiz bizim sayımız," dedi. "Bizi insan kılan budur. Nedendir, bilinmez. Aptalca sorularla erkini boşa harcama."

Ayağa kalktı, kollarını, bacaklarını uzatıp açarak gerindi. Bana da aynısını yapmamı söyledi. Gökte, doğuya doğru bir ışık çizgisinin ayırdına vardım. Yeniden oturduk. Öne doğru eğilip ağzını kulağıma yaklaştırdı.

"Çağıracağın son kişi, can dostumuz Genaro olsun," diye fısıldadı.

Bir merak ve heyecan dalgası sardı beni. Gerekli adımları uygulamaya koyuldum. Çalılığın kıyısından gelen ses, canlılık ve yeni bir güç kazandı. Bunu neredeyse tümden unutmuştum. Altın baloncuklar beni yeniden yuttu, bunlardan birinde Don Genaro'nun kendisini gördüm. Şapkası elinde, tam önümde duruyordu. Gülümsüyordu. Çabucak gözlerimi açtım. Tam don Juan'la konuşmak üzereydim ki, daha tek bir sözcük bile edemeden bedenim tahta gibi sertleşti, saçlarım diken diken oldu. Uzun bir süre ne yapacağımı ya da ne diyeceğimi bilemedim. Don Genaro önümde duruyordu! Kendisi!

Don Juan'a döndüm; gülümsüyordu. Sonra, ikisi birden korkunç bir kahkaha tufanına yakalandılar. Ben de gülmeyi denedim. Gülemiyordum. Öylece kaldım.

Don Juan bana bir bardak su verdi. Ne yaptığımın ayırdında olmadan içtim. Yüzüme su serpeceğini sanıyordum. Bunun yerine bardağımı yeniden doldurdu.

Don Genaro yüzünü buruşturup, sırıttığını gizledi.

"Don Genaro'ya merhaba demek yok mu?" diye sordu, don Juan. Düşüncelerimi ve duygularımı düzene koymak için olağanüstü çaba harcamam gerekti. Sonunda ağzımdan birkaç selam sözcüğü çıkabildi. O da yerlere kadar eğildi.

"Beni çağırdın, di mi?" dedi gülümseyerek. Onu burada görmekten dolayı duyduğum şaşkınlığı dile getirmeye çalıştım.

"Seni çağırdıydı," diye araya girdi, don Juan.

"İyi, buradayım işte," dedi don Genaro bana. "Senin için ne yapabilirim?"

Yavaş yavaş aklım bir düzene kavuştu, sonunda bir içgörüyle uyandım. Düşüncelerim şu gibi berraklaşmıştı—gerçekte ne olduğunu "biliyordum". Don Genaro'nun, don Juan'ı görmeye geldiğini, ve benim arabamın yaklaştığını duydukları anda don Genaro'nun çalılıkların ardına gizlendiğini, sonra karanlık basıncaya kadar orada sessiz ve devinimsiz kaldığını düşündüm. Sahne gayet inandırıcıydı. Olayı, kuşkusuz, don Juan tasarlamıştı. Arada, bana küçük ipuçları vererek sonuna vardırmıştı. Don Genaro tam anında varlığını bana duyumsatmış, don Juan'la ben eve dönmek için yola koyulunca, korkmamı sağlamak amacıyla bizi gayet aşikâr bir biçimde izlemişti. Ardından evin yanındaki çalılıkta beklemiş, ve don Juan'ın her imleyişinde, o yabansı sesi çıkarmıştı. Son işaret, gözlerim kapalıyken verilmiş, don Genaro sundurmaya kadar yürüyüp gözlerimi açmamı beklemişti. Ben de gözlerimi açmış, ve korkudan deliye dönmüştüm.

Mantıksal açıklamama uymayan iki şey vardı. Çalılıkların ardına saklanan kişinin bir kuşa dönüştüğünü gerçekten görmüştüm, ayrıca don Genaro'yu ilk olarak altın baloncuğun içinde bir imge biçiminde görüntülemiştim. Görüntümdeki giysisiyle, karşımdaki adamın giysisi aynıydı. Bu aykırılıkları mantıklı biçimde açıklamanın bir yolu olmadığı için, benzer durumlarda her zaman yapmış olduğum gibi, duygusal gerginliğimin, "gördüğüme inandığım şeyi" belirlemede önemli bir rolü olduğunu kabul ettim.

Yaptıkları akıl almaz numaraları düşündüğümde kendimi tutamayarak gülmeye başladım. Onlara bu olayı nasıl açıkladığımı anlattım. Kükrercesine gülmeye başladılar. Safçasına, bu kahkahalarını, foyalarının ortaya çıkmış olduğunu kabul ettiklerine bağladım.

"Çalılıkların ardındaydı, değil mi?" diye sordum, don Genaro'ya.

Don Juan yere oturup kafasını ellerinin arasına aldı.

"Hayır, saklanmıyordum," dedi don Genaro, sabırla. "Bu-

ralardan uzaktaydım; sonra, sen çağırdın, ben de seni görmeye geldim."

"Neredeydin, don Genaro?"

"Çok uzakta."

"Ne kadar uzakta?"

Don Juan beni susturup, don Genaro'nun, bana saygıda kusur etmemek için ortaya çıktığını, ona nerede olduğunu soramayacağımı, çünkü hiçbir yerde olmadığını söyledi.

Don Genaro yardımıma koşarak, ona her şeyi sorabileceğimi söyledi.

"Eğer evin çevresinde gizlenmiyorduysan, nerelerdeydin don Genaro?" diye sordum.

Büyük bir açık yüreklilikle, "Evimdeydim," dedi.

"Nerede, orta Meksika'da mı?"

"Evet, sahip olduğum tek ev orada."

Birbirilerine bakıp yeniden gülmeye koyuldular. Benimle dalga geçtiklerini biliyordum, ama bu konuda artık tartışmamaya karar vermiştim. Böylesine görkemli bir işe kalkışmalarının önemli bir nedeni olmalı diye düşündüm. Yerime oturdum.

Gerçekte ikiye bölündüğümü duyumsadım; bir tarafım hiç şaşırmamıştı, üstelik don Juan ya da don Genaro'nun yapabileceği her şeyi göründüğü gibi kabul etmeye hazırdı. Bir de sorgusuz sualsiz reddeden bir tarafım vardı; bu benim en güçlü yanımdı. Bilinçli değerlendirmem, don Juan'ın dünyayı büyücülük açısından tanımlamasını ussal açıdan kabul ederken, bedenimin tamamıyla reddettiği yolundaydı. Bu da benim ikilemimdi. Ne var ki, don Juan ve don Genaro'yla birlikte olduğum yıllar boyunca, olağandışı olaylar yaşamıştım—bunlar ussal değil, bedensel deneyimlerdi. Daha o gece "erk tırısı"nı uygulamıştım ki, bu bile ussal bakış açıma göre hafsalanın alamayacağı bir edimdi. Her şeyin ötesinde, istemim dışında gerçekleşemeyecek, inanılmaz görüntülere tanık olmuştum.

Onlara, bu acı veren ama aynı zamanda gerçek akıl karışıklığımın mahiyetini açıkladım.

Don Juan duyduklarına inanamazmışçasına kafasını sallayarak, don Genaro'ya, "Bu oğlan bi deha," dedi.

"Sen kocaman bir dâhisin Carlitocuk" dedi, don Genaro, bir iletiyi aktarırmışçasına.

Don Juan sağıma, don Genaro da soluma gelecek biçimde iki yanıma oturdular. Don Juan yakında sabah olacağını söyledi. O anda güvenin çağrısını yeniden duydum. Yer değiştirmişti; karşı yönden geliyordu. Bakışlarını yakalamak amacıyla ikisini de gözden geçirdim. Mantıklı planım parçalanmaya başladı. Sesin cezbedici bir zenginliği ve derinliği vardı. Sonra, kurumuş yaprakları ezen yumuşak adımların sesini duydum. Kesik kesik gelen tını daha da yakınlaştı. Don Juan'a doğru seğirttim. O ise bana "görmemi" buyurdu. Onun hoşuna gitmek için değil de, kendi hoşuma gitmek için olağanüstü bir çaba gösterdim. Don Genaro'nun güve olduğundan emindim. Ama don Genaro benimle oturuyordu; peki, o halde çalılıklardaki neydi? Güve mi?

Kesik gelen ses kulaklarımda yankılandı. İçsel söyleşimi durduramamıştım. Sesi duymuş, ama daha önce yaptığım gibi bedenimde duyumsayamamıştım. Belirgin adım sesleri duydum. Karanlıkta, bir şey sokuluyordu. Bir dal kırılıyormuş gibi bir gürültü duyuldu, birden ürküntü verici eski bir anı beni yakaladı. Yıllar önce, bir dağ başında korku dolu bir gece geçirmiştim; bir şey, çok yumuşak, çok hafif bir şey bana saldırmış, yerde kapaklanmış yatarken ensemde dolanıp durmuştu. Don Juan bu olayı, büyücünün bir varlık gibi kabul ettiği, gizemli bir güç olan "dost"la bir karşılaşma biçiminde açıklamıştı.

Don Juan'a biraz daha yaklaşarak, anımsadıklarımı kulağına fısıldadım. Don Genaro bize yaklaşmak amacıyla dört ayak oldu.

"Ne dedi, o?" diye fısıldayarak sordu, don Juan'a.

"Oralarda bi yerde, bi dost var, dedi," diye yanıtladı don Juan, alçak bir sesle.

Don Genaro yerine doğru emekleyip oturdu. Sonra bana dönüp yüksek bir fısıldamayla, "Sen dâhisin,"dedi.

Sessizce güldüler. Don Genaro çenesiyle, çalılığı imledi.

"Git, yakala şunu," dedi. "Çıkar şu giysilerini de, git dostun ödünü patlat."

Kahkahadan kırıldılar. Bu sırada ses de kesilmişti. Don Juan, düşüncelerimi durdurmamı, ama gözlerimi çalılığın kenarına odaklayarak açık tutmamı imledi. Güvenin konum değiştirdiğini, zira don Genaro'nun burada bulunduğunu, eğer bana görünmeye karar verirse ön taraftan geleceğini söyledi.

Düşüncelerimi durdurmak amacıyla bir an çaba harcadıktan sonra sesi yeniden duydum. Her zamankinden daha güçlüydü. Önce, kuru yapraklar üzerinde yürüyen adım seslerini duydum, ardından bunları bedenimde duyumsadım. O anda, çalılığın kenarında, tam önümde bir karaltı sezinledim.

Birisi beni sarsıyordu. Gözlerimi açtım. Don Juan'la don Genaro önümde, ayakta duruyorlardı. Ben ise çömelerek dizlerimin üstündeydim, uyuyakalmış gibiydim. Don Juan bana su verdi, sonra yeniden, sırtımı duvara dayayıp oturdum.

Kısa bir süre sonra şafak sökmüştü. Çalılık uyanıyormuş gibiydi. Keskin, insanı canlandıran bir sabah ayazı vardı.

Don Genaro, güve değildi. Mantıksal yapılanmam parçalanıyordu. Artık, soru sormak istemiyordum. Bunun yanı sıra sessiz kalmak da istemiyordum. Sonunda konuşmam gerekmişti.

"Orta Meksika'da idiysen, buraya nasıl geldin don Genaro?" diye sordum.

"Kusura bakma," dedi bana, "ağzım konuşmak istemiyor."

Sonra, don Juan'a döndü, sırıtarak, "Neden sen söylemiyorsun?" diye sordu.

Don Juan kararsızdı. Sonra, don Genaro'nun yetkin bir büyücü olarak, olağanüstü devinimlerde bulunabileceğini söyledi.

Don Genaro'nun göğsü, sanki don Juan'ın sözleriyle dolmuş gibi şişti. İçine öylesine çok hava çekmişti ki, göğsü olağan boyutunun iki katına çıkmış gibiydi. Havalanmanın sınırındaydı sanki. Havaya zıpladı. Ciğerlerinin içindeki havanın onu sıçramaya zorladığı duygusuna kapıldım. Sözde, göğsünü tümüyle denetim altına almayı becerinceye kadar toprak zeminin üzerine öne arkaya sallanıp durdu. Sonra, bir araba tekerleğinin iç lastiğini indiriyormuş gibi, ayalarını olanca gücüyle bastıra bastıra göğüs kaslarından midesine doğru sürttü. So-

nunda oturdu.

Don Juan sırıtıyordu. Gözleri kıvançla parlıyordu. "Notlarını yaz," diye buyurdu, şefkatle. "Yaz, yaz yoksa öleceksin!"

Ardından, yazı yazmamın artık don Genaro tarafından bile o denli şaşırtıcı karşılanmadığını ekledi.

"Bak, bu doğru!" diye araya girdi, don Genaro. "Ben de yazsam nasıl olur diye düşünmeye başladıydım."

"Don Genaro bi bilgi adamıdır," dedi don Juan kısaca; "ve bi bilgi adamı olarak kendini çok uzak yerlere yollama yetisi vardır."

Sonra bana, bir keresinde, yıllar önce üçümüz dağlardayken, don Genaro'nun benim aptal aklımın üstesinden gelmeme yardımcı olmak için Sierralar'ın doruklarına, ta yirmi kilometre uzağa müthiş bir sıçrama yapmış olduğunu hatırlattı.

Don Juan, don Genaro'nun kimi zamanlarda olağanüstü işler becerdiğini de ekledi.

"Genaro bazen Genaro değil, kendisinin çiftidir," dedi.

Bunu üç ya da dört kez yineledi: sonra, ikisi de, ortaya çıkmak üzere olan tepkimi beklercesine beni izlemeye başladı.

"Kendi çifti" sözleriyle ne demek istediğini anlamamıştım. Bundan daha önce hiç söz etmemişti. Açıklık getirmesini istedim.

"Bi başka Genaro daha var," diye açıkladı.

"Üçümüz de birbirimize bakmaya başladık. Oldukça kaygılandım. Don Juan, gözlerinin bir devinimiyle beni yeniden konuşmaya yönlendirdi.

Don Genaro'ya dönerek, "Yoksa, bir ikiz kardeşin mi var?" diye sordum.

"Tabii," dedi, "bir ikizim var."

Benimle dalga geçip geçmediklerini anlayamıyordum. İkisi de, şaka yapan çocukların neşesiyle kıkırdayıp durdu.

"Şunu da bil ki," diye sürdürdü don Juan, "Genaro şu anda kendi ikizi."

Bu açıklamanın ardından ikisi de kahkahalar içinde yerlerde kıvranmaya başladı. Ne yazık ki, onların bu neşeli haline eşlik edemiyordum.

Bedenim, istemdışı olarak titremeye başladı.

Don Juan acımasız bir sesle, çok usandırıcı olduğumu, kendime çok önem verdiğimi söyledi.

"Koyver kendini!" diye buyurdu kısaca, "Don Genaro'nun bi büyücü, kusursuz bi savaşçı olduğunu biliyorsun. Demek ki, sıradan birisinin aklından bile geçiremeyeceği edimleri yapabilir, di mi? Çifti, öteki Genaro da bu edimlerden biri işte. Ya!"

Söyleyecek söz bulamıyordum. Benimle eğlenip eğlenmediklerini anlayamamıştım.

"Genaro gibi bi savaşçı için," diye sürdürdü, "ötekini üretmek öyle erişilmez bi iş değil."

Ne söyleyeceğimi toparlamak için uzun bir süre geçtikten sonra sordum. "Öteki dediğin de kendin gibi midir?"

"Öteki, kendindir," diye yanıtladı, don Juan.

Açıklaması inanılamaz bir durum almıştı, gene de yaptıkları tüm o şeylerden daha inanılmaz da değildi.

Kararsızlıkla geçen dakikaların ardından, "Öteki, ne gibi şeylerden oluşmuştur?" diye sordum.

"Bunu bilemeyiz," dedi.

"Gerçek mi yoksa bir yanılsama mı yalnızca."

"Tabii ki gerçek."

"Etten ve kemikten oluşmuştur diyebilmek mümkün mü, o halde?" diye sordum.

"Yok. Mümkün değil," diye, don Genaro yanıtladı.

"Ama, eğer benim kadar gerçekse..."

"Senin kadar gerçek mi?" Don Juan'la don Genaro tek bir ağızdan, aynı anda sözümü kesti.

Birbirilerine bakıp öyle bir gülmeye başladılar ki, hastalanacaklar sandım. Don Genaro şapkasını yere attı, sonra çevresinde dans etti. Çevik, çok hoş bir danstı bu—bir yandan da anlaşılamayan bir nedenle son kerte gülünçtü. Mizah duygusu belki de, gereğinden fazla "profesyonelce" uyguladığı figürlerden ileri geliyordu. Öylesine mahir ve aynı zamanda benzersiz bir uyumsuzluk örneği gösteriyordu ki gülmekten ikiye katlandım.

"Senin derdin ne, biliyor musun Carlitocuk?" dedi, yeniden otururken, "Dâhisin sen, dâhi!"

"Ama, çift hakkında öğrenmem gerekenler var," dedim.

"Etten kemikten mi olduğunu bilmenin yok bi yolu," dedi, don Juan. Çünkü o senin kadar gerçek değil. Genaro'nun çifti Genaro denli gerçektir, ne demek istediğimi anladın mı?"

"Ama, don Juan şu da bir gerçek ki bunu bilmenin bir yolu olmalı, değil mi?"

"Çift insanın kendisidir; bu açıklama yeterli olmalı. Ne var, eğer *görebilseydin*, Genaro ile çifti arasında büyük bi fark olduğunu anlayacaktın. *Gören* bi büyücü, çiftin daha parlak olduğunu bilir."

Başka soru soramayacak denli zayıf olduğumun ayırdına vardım. Yazı tahtamı yere bıraktım, bir an için, bayılacağımı sandım. Bir tünelin içindeydim sanki; gözlerimin önündeki yuvarlak, açık seçik noktanın dışındaki her şey karanlıkta kalmıştı.

Don Juan yemek yemem gerektiğini söyledi. Aç değildim. Don Genaro açlıktan midesinin kazındığını söyledi, ayağa kalkarak evin arkasına doğru yürüdü. Don Juan da ayağa kalkıp, onu izlememi imledi. Don Genaro, mutfakta kendine yemek hazırladı, sonra yemek isteyip de lokmaları yutamayan bir adamı, olabilecek en gülünç biçimde oynadı. Bir ara don Juan ölecek sandım; kükredi, kıkırdadı, bağırdı, ağladı, gülmekten öksürüğü tuttu. Ben de az kalsın yere düşüyordum. Don Genaro'nun soytarılıklarına değer biçilemezdi.

Sonunda durarak sırayla don Juan'a ve bana baktı; gözleri parlak, gülüşü ışıltılıydı.

"Olmadı," dedi, omuzlarını silkerek.

Çok yemek yedim. Don Juan da öyle yaptı. Sonra, üçümüz de yeniden evin ön tarafına geçtik. Gün ışığı parlak, gök berraktı; sabah yeli havayı keskinleştiriyordu. Kendimi mutlu ve güçlü hissettim.

Yüzümüz birbirine dönük, üçgen biçiminde oturduk. Kısa bir suskunluğun ardından, kafamın içindeki açmazı açıklığa kavuşturmak amacıyla onlara soru sormaya karar verdim. Kendimi, gücümün doruğunda hissediyor, bundan yararlanmak istiyordum.

"Bana, bu çift nedir, onu anlat, don Juan," dedim.

Don Juan, don Genaro'yu gösterdi, don Genaro da başını

yerlere eğip bizi selamladı.

"İşte sana çift" dedi, don Juan. "Söyleyecek başka bi şey yok. İşte o, sen göresin diye burda."

"Ama o, don Genaro," dedim, zayıf da olsa, söyleşiyi yöneltmek amacıyla.

"Tabii ki Genaro'yum," dedi, omuzlarını dikleştirerek.

"Peki, çift dediğiniz nedir o halde, don Genaro?" diye sordum.

"Ona sor," dedi, parmağını şaklatıp don Juan'ı göstererek. "Konuşan o. Ben dilsizim."

"Çift, büyücünün bizzat kendisidir, onu *rüya görmesi* sırasında geliştirir," diye açıkladı don Juan. "Çift bi büyücünün erk eylemidir, senin içinse, yalnızca bi erk öyküsü. Genaro'nun durumunda, çift özgün Genaro'dan ayırt edilemez. Çünkü, onun savaşçı olarak kusursuzluğu en üst düzeydedir; nitekim, sen hiçbi zaman bu farkın ayırdına varamadın. Ama, onunla tanıştığından bu yana özgün don Genaro'yla yalnızca iki kez birlikte oldun; tüm öbür zamanlarda onun çiftiyle beraberdin."

"Ama bu akıl almaz bir şey!" diye ünledim.

Göğsümün sıkıştığını hissettim. Öylesine huzursuzlanmıştım ki yazı tahtamı yere attım; kalemim gözden uzak bir yere yuvarlandı. Don Juan'la Don Genaro yere eğilip, en maskaraca edimlerle kalemimi aramaya başladılar. Bu türden bir sahne sihirbazlığını, böyle bir el çabukluğu marifetini daha önce hiç izlememiştim. Aslında, sahnenin de donanımın da olmaması hiç önemli değildi; ayrıca, sanatçılar el çabukluğu da yapmıyorlardı.

Baş sihirbaz don Genaro'yla yardımcısı don Juan, birkaç dakika içinde, sundurmanın çevresinde, sağda solda, her gediğin içinden, bulunabilecek en garip, en beklenmedik, en şaşırtıcı nesneleri bir araya topladılar.

Yardımcısı, belirgin bir sahne sihirbazlığı uzluğuyla donanımı bir araya getirdi: kaya parçaları, çuvallar, tahta parçaları, bir süt şişesi kasası, bir fener, bir de benim ceketim; ardından, sihirbaz don Genaro, bakıp da benim kalemim olmadığını anladıktan sonra fırlatıp attığı bir dizi nesneyi arama eylemine koyuldu. Bu nesnelerin arasında, giysiler, peruklar,

gözlükler, oyuncaklar, gereçler, makine parçaları, kadın iç-çamaşırları, insan dişleri, sandviçler hatta dinsel nesneler de yer alıyordu. Bunlardan biri gerçekten iğrendiriciydi. Bu, don Gerano'nun benim ceketimin altından çıkardığı, bütün bir insan dışkısıydı. Sonunda don Genaro kalemimi buldu, gömleğiyle tozunu aldıktan sonra bana verdi.

Şeytanlıklarını bağırmalarla, kıkırdamalarla kutladılar. Kendimi, onlara katılamadan, onları izlerken buldum.

"Böyle şeyleri o kadar ciddiye alma Carlitocuk," dedi don Genaro, anlayışlı bir sesle, "yoksa..."

Her anlama çekilebilecek gülünç bir devinim yaptı.

Kahkahaları dindikten sonra, don Genaro'ya, çiftin neler yaptığını, ya da büyücünün çiftiyle neler yaptığını sordum.

Don Juan yanıtladı. Çiftin erki olduğunu, sıradan anlayışa göre düşlenemeyecek edimlerde bulunabileceğini söyledi.

"Sana kimbilir kaç kez dünyanın anlaşılamaz olduğunu söylemişimdir," dedi. "Bizler de öyleyizdir, dünyada yaşayan her varlık da böyledir. Bu durumda, çifti akıl çerçevesine oturtmak olası değil. Buna tanıklık etmene izin verildi işte. E, bu da yetmiyorsa?.."

"İyi de, bundan söz etmenin bir yolu olsa gerek," dedim. "Sen kendin bana geyikle söyleşmene bu konuda konuşabilmek amacıyla bir açıklama getirdiğini söylemiştin. Aynı şeyi çift için de yapamaz mısın?"

Bir süre sessiz kaldı. Ona yalvardım. O anda geçirmekte olduğum sıkıntıyı daha önce yaşadığım hiçbir şeyle karşılaştıramazdım.

"Eh işte, bi büyücü kendini çiftleyebilir," dedi don Juan. "Söylenebilecek tek şey bu."

"Peki, çiftlediğinin ayırdında mıdır?

"Tabii!"

"Aynı anda iki yerde birden bulunduğunu bilebilir mi?"

İkisi de birbirine bir bakış fırlattı.

"Öteki don Genaro nerede?" diye sordum.

Don Genaro bana doğru yaklaşıp gözlerimin içine baktı.

"Bilmiyorum," dedi, yavaşça, "Ötekinin nerede olduğunu hiçbir büyücü bilemez."

"Genaro haklı," dedi don Juan. "Büyücünün kafasında aynı anda iki yerde olmak diye bi kavram yer almaz. Bunun bilincinde olmak çiftinle yüz yüze gelmek gibi bi şey olsa gerek, oysa kendisiyle yüz yüze gelen büyücü ölü bi büyücüdür. Bu işin kuralı bu. Erkin, işleri yola koyuş biçimdir bu... Neden böyledir, kimsecikler bilemez." Don Juan, bir savaşçının "rüya görme" ve "görmenin" üstesinden gelip, bir de çift geliştirdiği sırada, aynı anda kişisel öyküsünü, kendine önem vermeyi ve alışkanlıklarını silip atmayı bilmesi gerektiğini de açıkladı. Bana öğrettiği ve benim boş laf sandığım tüm yöntemlerin, aslında güncel yaşamda bir çift üretebilmenin zorluğunu ortadan kaldırmaya yönelik olduğunu, bunu yapmak için de kişinin özünü ve dünyayı akmaya bırakması, ve bunları kehanetlerin ötesinde bir yere koyması gerektiğini söyledi.

"Seyyal bir savaşçı dünyayı artık tarih sırasına göre düşleyemez," diye açıkladı don Juan. "Dünya da kendisi de artık onun için bi nesne olmaktan çıkar. O, ışıyan bi dünyanın ışıldayan bi varlığıdır artık. Çift, büyücü için sıradan bi iştir, çünkü ne yaptığını bilir, o. Not tutmak senin için basit bi iş, ama o kaleminle hâlâ Genaro'yu korkutabiliyorsun."

"Peki, dışarıdan birisi, büyücüye baktığında, onun aynı anda iki yerde olduğunu görebilir mi?" diye sordum don Juan'a.

"Tabii. Belki de bunu bilmenin tek yolu bu."

"Ama, bu durumda insan, bir büyücünün de iki yerde birden olduğunun ayırdına varmış olabileceğini mantıksal açıdan varsayamaz mı?"

"Ooo!" diye bağırdı don Juan. "Belki de ilk kez on ikiden vurdun. Bi büyücü, tabii ki, sonradan aynı anda iki yerde birden bulunmuş olduğunun ayırdına varabilir. Ne var, bu gene de yalnızca bi tür kâtiplikten başka bi bok değildir, üstelik de yapacağını yaparken, ikiliğinin ayırdına varamadığı gerçeğiyle de bi alâkası yoktur."

Kafam karışmıştı. Yazmayı bırakırsam patlayabileceğimi hissettim.

"Şöyle düşün," diye sürdürdü don Juan. "Dünya doğrudan bize teslim olamıyor, çünkü dünyanın tanımı araya giriyor. Yani, doğru dürüst konuşmak gerekirse, biz hep bi adım

gerideyiz, dünya deneyimimiz de, bu deneyimin anımsanmasından başka bi şey değil. Şimdi şu anda olan ve geçen anı hiç durmadan anımsıyoruz. Yalnızca anımsıyor, anımsıyor, anımsıyoruz."

Ne demek istediğiyle ilgili duyguyu bana aktarabilmek amacıyla, elini havada çevirdi de çevirdi.

"Eğer dünyayla ilgili tüm deneyimimiz bu anılar topluluğuysa, bi büyücünün aynı anda iki yerde bulunabilmesi de o denli şaşırtıcı olmasa gerek. Halbuki, onun sezgisi açısından bu böyle değil, çünkü dünya deneyimi için bi büyücünün de öteki insanlar gibi, tam şu anda yapmış olduğunu, tanık olduğu olayı, yaşadığı deneyimi anımsaması gerek. Bilinçliliğinde yalnızca tek bi anı vardır, onun da. Büyücü dediğin, gene de iki tek ve ayrı anı anımsayabilir, çünkü zaman betimlemesinin zamkı artık onu bağlamıyordur."

Don Juan konuşmasını bitirdiğinde ateşimin yükselmiş olduğundan emindim.

Don Genaro meraklı gözlerle beni inceledi.

"Adam haklı," dedi, "Her zaman bir zıplama boyu gerideyiz."

Elini don Juan'ın yapmış olduğu gibi devindirdi; bedeni sarsılmaya başlayarak geriye, oturduğu yere sıçradı. Sanki hıçkırık tutmuştu da bu hıçkırıklar onun sıçramasına neden olmuştu. Tüm sundurmayı bu biçimde dolaşıp geri döndü.

Don Genaro'nun kalçaları üzerinde geri sıçraması her zamanki gibi gülünç olması bir yana, beni bir korku selinde boğmuştu. Bu duygu öylesine yoğundu ki don Juan parmaklarının eklemleriyle art arda başımın üstüne vurmak zorunda kaldı.

"Tüm bunları bir kerede kavrayamam don Juan."

"Ben de," dedi, don Juan, omuzlarını silkerek.

"Ne de ben, sevgili Carlitocuk," diye ekledi, don Genaro.

Yorgunluğum, duygusal deneyimimin yükü, ortalığı saran hafiflik ve mizah havası, üstelik bir de don Genaro'nun maskaralıkları sinirlerimin kaldıramayacağı denli ağır gelmişti. Karın kaslarımdaki hareketlenmeyi durduramıyordum.

Don Juan, dinginliğimi yeniden kazanana dek beni yerde

yuvarladı. Sonra da, yeniden yüzüm onlara dönük biçimde oturdum.

Uzun bir sesizliğin ardından, don Juan'a, "Çift dediğin katı bir madde midir?" diye sordum.

Bana baktılar.

"Çiftin bedenselliği var mıdır?" diye sordum, bu kez.

"Tabii," dedi, don Juan. "Katılık, bedensellik, bunlar hepsi anılar. Demek ki, kendileri yoluyla dünyayı duyumsadığımız tüm öbür şeyler gibi topladığımız anılar bunlar da. Sende, benim katı olmamın anısı vardı, tıpkı sözcüklerle konuşmanın anısı olduğu gibi. Böylece, bi çakalla konuştun sen, beni de katı olarak anımsıyorsun."

Don Juan omzunu omzuma yaklaştırarak hafifçe dirseğiyle dürttü beni.

"Dokun bana, dedi.

Ona elimle dokundum sonra da sarıldım. Gözümden yaşlar gelmek üzereydi.

Don Genaro yerinden kalkıp daha da yakınıma geldi. Haylazca parıldayan gözleriyle, küçük bir çocuğa benziyordu. Dudaklarını büzüp uzun bir süre bana baktı.

"Ya ben?" diye sordu, bir gülüşü saklamaya çalışarak. "Bana da sarılmayacak mısın?"

Ayağa kalkıp kollarımı uzattım: bedenim o anda buz gibi oldu. Kımıldayacak gücüm kalmamıştı. Ona doğru yaklaşmayı denedim ama, çabalamam boşunaydı.

Don Juan'la don Genaro yan yana ayakta beni izliyorlardı. Bedenimin bilinmez bir güç altında ezildiğini hissettim.

Don Genaro oturdu; ona sarılmadığım için, bozulmuş adamı oynamaya başladı.

Yüzünü ekşitti, toprağı topukladı. Sonra ikisi birden daha da korkunç bir kahkaha seline kaptırdılar kendilerini.

Karnımın kasları tüm bedenimin sarsılmasına yol açacak denli titremeye başladı. Don Juan kafamı, daha önce göstermiş olduğu gibi sallamamı buyurdu. Böylece gözümün bebeğinden bir güneş ışınını yansıtarak kendimi yatıştırma şansını yakalayacaktım. Beni zorla sundurmanın altından kaldırdı, açığa çıkarıp bedenimi gözlerimin doğu ışığını yakalayacağı

biçimde devindirdi; ama o böyle bedenimi döndürürken yatışmıştım bile. Don Genaro'nun, kağıtların ağılığının bana titreme verdiğini söyledikten hemen sonra defterimi sıkıca kavradığımın ayırdına vardım.

Don Juan'a bedenimin oradan ayrılmak için neredeyse beni sürüklediğini söyledim. Don Genaro'ya el salladım. Onlara, düşüncemi değiştirebilecekleri kadar zaman tanımak istemedim.

"Haydi eyvallah, don Genaro," diye bağırdım. "Şimdi gitmem gerek."

O da bana el salladı.

Don Juan benimle birlikte, arabaya doğru birkaç metre yürüdü. "Senin de çiftin var mı, don Juan?" diye sordum.

"Tabii!" diye bağırdı.

O anda çılgınca bir düşünce geldi, aklıma. Bunu kafamdan atıp aceleyle oradan ayrılmalıydım, ama içimde bir şey sanki beni oraya yapıştırmıştı. Tüm birlikte olduğumuz yıllar boyunca benim için, buraya her geldiğimde don Juan'ı bulmak amacıyla Sonora'ya, ya da orta Meksika'ya gitmem yetiyordu, onu orada beni bekler buluyordum. Bunu öylece kabullenmeyi öğrenmiştim, bu ana dek de bu olgudan kuşkulanmak gelmemişti aklıma.

"Söyle bana, don Juan," dedim, yarı şaka yarı ciddi, "sen sen misin yoksa çiftin misin?"

Bana yaklaştı. Sırıtıyordu.

"Çiftimim," diye fısıldadı.

Bedenim, inanılmaz bir güç tarafından itilmişim gibi havada sıçradı. Arabama koşmaya başladım.

"Şaka ediyordum," diye bağırdı. "Gidemezsin daha. Bana hâlâ beş gün borçlusun."

Ben hızla geri sürerken ikisi de arabama doğru koşuyorlardı. Gülüyor, hoplayıp zıplıyorlardı.

"Carlitocuk, istediğin zaman beni ara!" diye bağırdı, don Genaro.

Rüya Görenle Rüyada Görülen

Arabamı don Juan'ın evinin olduğu yere doğru sürüyordum. Günün erken saatleriydi. Geceyi yol üzerinde bir motelde geçirmiştim. Böylece, öğleden önce don Juan'ın evine varabilirdim.

Don Juan arka bahçedeydi. Çağırınca geldi. Selamı içten ve sıcaktı. Beni görmekten memnun olmuşa benziyordu. Beni yatıştıracağına inanmış olduğunu düşündüğüm bir yorumda bulunduysa da bu gene de ters bir etki yaptı.

"Geldiğini duyduydum," dedi sırıtarak. "Hemen evin ardına koştum. Beni burada görünce korkmandan ürktüm."

Yeterince sıkıntılı ve kötümser olduğumun ayırdına varmıştı. Ona Eligio'yu anımsattığımı söyledi. Dediğine bakılırsa, Eligio büyücü olmak için yeterince maraziymiş. Ama bilgi adamı olmak için gereğinden öte maraziymiş. Büyücülerin dünyasının insanı yutan etkilerinin üstesinden gelmenin tek yolunun buna gülüp geçmek olduğunu belirtti.

Havam hakkındaki yorumunda isabetsiz değildi. Aslında, endişeli ve sıkıntılıydım. Uzun bir yürüyüşe çıktık. Duygularımın hafiflemesi saatler aldı. Kötümserliğim hakkında konuşmaktansa, onunla birlikte yürümek çok daha iyi geldi bana .

Evine, akşamüstüne doğru döndük. Acıkmıştım. Yemeğimizi yedikten sonra sundurmanın altında oturduk. Gökyüzü açıktı. Öğleden sonraki aydınlık beni kendime getirmişti. Konuşmak istedim.

"Aylarca kötü hissetim kendimi," dedim. "Geçen sefer geldiğimde, senin ve don Genaro'nun dediklerinizde ve yaptıklarınızda çok ürkütücü bir şeyler vardı."

Don Juan hiçbir şey söylemedi. Ayağa kalkarak sundurmanın çevresinde dolanmaya başladı.

"Seninle bunu konuşmam gerek," dedim. "Beni çok ürküten bu konuyu kafamda sürekli tartmaktan alamıyorum kendimi."

"Korkuyor musun?"

Korkmuyordum belki ama, duyup gördüklerim nedeniyle bocalıyordum, bana fazla geliyordu. Aklımdaki delikler öylesine büyümüştü ki, ya bunları onaracak ya da aklımı toptan yitirecektim.

Söylediklerim onu güldürdü.

"Daha aklını fırlatıp atma," dedi. "Henüz bunun zamanı değil. Üzülme, o da olacak ama, sanırım daha zamanı değil."

"Olanlara bir açıklama getirmeye çalışayım mı, yani?" diye sordum.

"Tabii, niye olmasın!" dedi. "Zihnini sağlam tutmak senin görevin. Savaşçılar kafalarını duvara vurarak zafer kazanmazlar; duvarların üstünden geçerek kazanırlar. Savaşçılar duvarla-

rın üstünden atlarlar; onları yıkmazlar."

"Bunun üstünden nasıl atlarım?" diye sordum.

"Öncelikle, senin yaptığın gibi her şeye çok ciddi yaklaşmak ölümcül bi yanlış," diyerek yanıma oturdu. "Alışılmadık olaylarla karşılaştığımızda hiç durmadan yinelediğimiz üç kötü alışkanlığımız vardır. İlki şudur: her ne oluyorsa ya da olduysa bunu görmezden gelir ya da hiç olmadı sayarız. Bu, bağnazların yoludur. İkinci olarak, olanı göründüğü gibi kabullenir, ne olup bittiğini biliyormuşuz hissine kapılırız. Bu da softanın yoludur. Üçüncüsü de, olan biten bizi baskı altına alır. Çünkü ne görmezden gelebiliriz ne de kabullenebiliriz. Bu da aptalların yoludur. Senin yolun mu bu, acaba? Bi de dördüncü yol vardır, en doğru olanı: savaşçının yolu. Bi savaşçı hiçbi şey olmamış gibi davranır, çünkü hiçbi şeye inanmaz, ama her şeyi de görece değeriyle kabullenir. Kabullenmeden kabul eder, görmezden gelmeden görmezden gelir. Hiçbi zaman biliyormuş gibi yapmaz, hiçbi zaman da hiçbi şey olmuyormuş gibi. Altına yapacak denli korksa bile denetimi elinden bırakmaz. Böyle davranarak takıntılarını, kaygıyı yok eder."

Bir süre sessizce oturduk. Don Juan'ın sözleri kokulu merhem gibiydi.

"Don Genaro ile çifti hakkında konuşabilir miyim?" diye sordum.

"Onun hakkında ne söylemek istediğine bağlı," diye yanıtladı. "Yine kaygılarını, takınaklarına düşkünlüğünü mü sergileyeceksin?"

"Açıklamalarla ilgili düşkünlük göstereceğim," dedim. "Takınak sahibi oldum, çünkü gelip seni görmeyi göze alamadım. Kuşkularımı, umutsuzluğumu kimselere açamadım."

"Dostlarınla konuşmuyor musun?"

"Konuşuyorum, ama onlar bana nasıl yardım etsinler ki?"

"Sana yardım gerektiği hiç gelmemişti aklıma. Bi savaşçının hiçbi şeye gerek duymadığı duygusuna alışmalısın artık. Yardım gerek diyorsun. Niçin yardım gerek? Yaşam denen şu çılgın yolculuk için gereken her şey var sende. Sana, gerçek deneyimin insan olabilmek, tek geçerli şeyin yaşamak olduğunu öğretmeye çabaladım; yaşam, şu anda üzerinde yürüdüğü-

müz dolambaçlı yoldur. Yaşam, kendi içinde yeterli, açıklayıcı ve tamdır.

"Bi savaşçı bunu anlar ve buna uygun biçimde yaşar; bu nedenle, pek de abartmadan, deneyimlerin deneyimi savaşçı olmaktır diyebiliriz."

Bir şeyler söylememi bekliyor gibiydi. Bir an için ne diyeceğimi bilemedim. Sözlerimi dikkatle seçmek istedim.

"Eğer, bi savaşçı teselliye gerek duyuyorsa," diye sürdürdü, "yalnızca birini seçip, karmaşasını, son ayrıntısına varıncaya kadar bu kişiye anlatır. Bi savaşçının, anlaşılmaya ya da yardım görmeye gereksinimi yoktur; konuşarak, üstündeki baskıyı az da olsa azaltır. Tabii, eğer konuşmaktan hoşlanıyorsa. Yok, öyle değilse, kimseye bi şey anlatmaz. Ama sen tam anlamıyla bi savaşçı gibi yaşamıyorsun henüz. Karşılaştığın boşluklar da son kerte büyük olmalı. Tamamıyla anlıyorum seni."

Şaka yapmıyordu. Gözlerindeki yakınlığa bakılırsa, kendisini benim yerime koymuştu. Ayağa kalkarak hafifçe başıma vurdu. Sundurma boyunca ileri geri yürümeye, rasgele evin çevresindeki çalılıklara bakmaya başladı. Devinimleri beni işkillendirmişti.

Gevşemek amacıyla, ikilemimle ilgili konuşmayı sürdürdüm. Hiçbir şeyden habersiz bir seyirci gibi davranmanın benim için artık imkânsız olduğunu hissettim birden. Onun denetimi altında, "içsel söyleşiyi durdurmak" gibi tuhaf sezgileri geliştirmiş, rüyalarımı denetim altına almayı başarmıştım. Bunlar, rol keserek yapılacak şeyler değildi. Her ne kadar, harfi harfine olmasa da, önerilerini yerine getirmiş, günlük alışkanlıklarımı sürdürmeyi kısmen bırakmış, kişisel tarihimi silmiş, edimlerimin sorumluluğunu üstlenmiş, yıllar önce çok ürktüğüm bir noktaya sonunda ulaşabilmiştim; bedensel ya da duygusal erincimi bozmadan tek başıma olabilmeyi becerebiliyordum. Bu, benim belki de biricik şaşırtıcı başarımdı. Eski beklentilerim ve ruhsal konumum açısından gözlemlendiğinde, hem tek başıma olmayı becerebilmem hem de "aklımı yitirmemiş olmam" yepyeni bir olaydı. Yaşamımda, dünya görüşümde süregelen tüm değişikliklerin kesin biçimde bilincine varmıştım. Ayrıca, don Juan'la don Genaro'nun "çift" hakkındaki

açıklamalarından bu denli etkilenmenin gereksiz olduğunun da bilincindeydim.

"Benim neyim var böyle, don Juan?" diye sordum.

"Düşkünlük gösteriyorsun," diye atıldı. "Kuşkulara, sıkıntılara düşkünlük göstermeyi, duyarlı bir insan olmanın işareti sayıyorsun. Eh işte, işin gerçeği şu ki, duyarlılıktan en uzak olan kişi sensin. O halde niye öyleymiş gibi yapıyorsun? Geçenlerde, sana bi savaşçının kendisini olduğu gibi, alçakgönüllülükle kabullendiğini söylememiş miydim?"

"Kafamı bilerek karıştırdığımı söylemeye getiriyorsun," dedim.

"Hepimiz kafamızı bilerek karıştırırız," dedi. "Hepimiz ne yaptığımızın da ayırdındayız. O çelimsiz aklımız, kendini büyüleyen aptal devi oynamaya bayılır. Kısaca, dağ fare doğuruyor."

Ona, ikilemimin dile getirdiğinden belki de daha karmaşık olduğunu açıklamaya çalıştım. Kendisinin de don Genaro'nun da benim gibi bir insan olmalarına karşın, üstün denetim güçlerinin bana örnek oluşturduğunu söyledim. Ama, eğer, bana oranla çok büyük bir farklılığa sahiplerse, benim için örnek değil, olsa olsa aşık atamayacağım bir gariplikler kumkuması oluşturabilirlerdi.

"Genaro bi insandır," dedi don Juan, güven verici bir sesle. "Senin gibi bi insan değil artık, doğru. Ama zaten başarması gereken de buydu; neden korkuyorsun ki? Senden farklı olduğu için daha çok değer vermelisin ona."

"Ama ondaki fark, insani bir fark değil ki," dedim.

"Peki, öyle değilse nedir, sence? Bi insanla bi at arasındaki fark mı yani, bu?"

"Bilmem. Ama o benim gibi değil."

"Bi zamanlar senin gibiydi."

"Peki, ben bu değişimi anlayabilir miyim?"

"Tabii! Sen kendin bile değişiyorsun."

"Benim de bir çift oluşturabileceğimi söyleyebilir misin?"

"Hiç kimse çift oluşturmaz. Lafın gelişi bu. Senin dırdırına bakıldığında, bi sözcük manyağı olduğun açıkça görülüyor. Sözlerin anlamları seni tuzağa düşürüyor, her zaman. Sen şim-

di, Allah bilir, insanın, çifti kötü yollardan oluşturduğunu düşünüyorsundur. Tüm biz ışıldayan varlıkların bi çifti vardır. Hepimizin! Bi savaşçı bunun farkında olmayı öğrenir, hepsi bu. Tabii ki, bu farkındalığı keşfetmemizi zorlaştıran aşılmaz engeller var. Ama bu beklenen bi şey; bu engeller o bilinçliliğe ulaşma yolunda karşılaştığımız, benzersiz bi meydan okumadır."

"Ben, neden bu denli korkuyorum, don Juan?"

"Çünkü sen, çiftin, sözlerin sana anlattığı şey olduğunu, bi çift ya da bi başka sen olduğunu sanıyorsun. Bu sözcükleri, bunu tanımlamak açısından seçtim. Çift, insanın kendisidir, bununla başka türlü yüzleşilmez."

"Ya ben buna sahip olmak istemiyorsam?"

"Çift, kişisel seçim konusu değildir. Büyücülerin, farkındalığı kazandıran bilgilerini öğrenmek için yapılan kişisel bi seçim de değildir söz konusu olan. Sen hiç kendine, neden özellikle sen, diye sordun mu?"

"Her zaman. Sana bu soruyu belki de yüz kere sordum, ama sen beni hiç yanıtlamadın."

"Ben sana, yanıt gerektiren bi soru gibi sor demedim; bi savaşçının, sahip olduğu hazinenin, meydan okuyabilme hazinesinin üzerinde düşünüp, taşınması anlamında söyledim.

"Bunu, sıradan bi soruya dönüştürmek, beğenilmek ya da kendini acındırmak isteyen, kibirli, sıradan bi insanın işi olsa gerek. Bu tür sorularla işim yok benim, çünkü bunları yanıtlamanın yolu da yok. Senin seçilmen erkin bi edimiydi; erkin edimlerine kimse karşı gelemez. Şimdi, sen seçilmiş olduğuna göre bu edimin sonuca ulaşmasını hiç kimse engelleyemez."

"Ama, insanın her an başarısızlığa uğrayabileceğini sen kendin söylemiştin, don Juan."

"Doğru. İnsan her an başarısızlığa uğrayabilir. Ama sen başka bi şey söylemeye çalışıyorsun, galiba. Sen bi çıkış yolu bulmak istiyorsun. Başaramama özgürlüğüne sahip olup, ayrımı kendi anladığın biçimde terk etmek istiyorsun. Çok geç artık. Bi savaşçının, erkin eline düştükten sonraki tek özgürlüğü, kusursuz bi yaşam yolu seçmektir. Uyduruk bi zafer ya da yenilgi yaratamazsın. Aklın, senden özünün tamlığını kırman için

yenilgiyi kabullenmeni istiyor da olabilir. Öte yandan, yalancı bi zafer ya da yenilgi ilan etmeni önleyecek bi karşı önlem de yok değil. Yenilginin huzurlu cennetine çekilmeyi düşlüyorsan çıldırmış olmalısın. Bedenin buna karşı gelir de, seni hiçbi yere bırakmaz."

Sessizce kıkırdamaya başladı.

"Niye gülüyorsun?" diye sordum.

"Berbat bi noktaya ulaştın," dedi. "Gerçi çekilmen için çok geç, eyleme geçmen içinse çok erken. Yapabileceğin tek şey olaylara tanık olmak. Sen şu anda, ne anasının rahmine dönebilen, ne de istediği gibi devinebilen bi çocuğun o sefil durmundasın. Çocuğun yapabileceği tek şey, seyredip, kendisine anlatılan akıl almaz eylem öykülerini dinlemek. İşte şimdi sen de tam bu noktadasın. Ne eski dünyanın rahmine kaçabilirsin, ne de erkle edimlerde bulunabilirsin. Yapabileceğin tek şey erk edimlerine tanık olmak, öyküler, erk öyküleri dinlemek

"İşte çift de, bu öykülerden biri yalnızca. Biliyorsun bunu. Zaten, aklının buna bu kerte takılmasının nedeni de bu. Anlarmış gibi yaptığındaysa, kafanı duvarlara vurmuş oluyorsun. Sana açıklama kabilinden söyleyebileceğim tek şey şu: çift, her ne kadar *rüya görme* sonucunda ortaya çıksa bile, olabildiğince gerçektir."

"Senin söylediklerine bakılırsa, don Juan, çift, edimlerde bulunabiliyor. Peki, o halde çift...?"

Yürüttüğüm mantığı sürdürmeye bırakmadı beni. Çiftin varlığına tanıklık ettikten sonra, bana bu konuda bir şeyler anlatmasının yakışık almayacağını anımsattı.

"Çift, tabii ki edimde bulunabilir," dedim.

"Tabii ki," diye yanıtladı.

"Peki, çift öz adına edimde bulunabilir mi?" diye sordum.

"O, bizzat özdür, kahretsin!"

Ne demek istediğimi anlatmanın çok zor olduğunun ayırdına vardım. Kafamda, eğer bir büyücü aynı anda iki eylem birden gerçekleştirebiliyorsa, yararcı üretkenliğinin de ikiye katlanması gerektiği yolunda bir düşünce dolanıyordu. Aynı anda iki işte çalışabilir, iki yerde olabilir, iki kişiyle görüşebilirdi.

Don Juan sabırla dinledi.

"Şu biçimde açıklamama izin ver," dedim. "Don Genaro, varsayımsal açıdan bakıldığında, çiftine, binlerce kilometre uzaklıktaki bir adamı öldürtebilir mi?"

Don Juan bana baktı. Başını salladı, gözlerini benden uzaklaştırdı.

"Şiddet öyküleri sarmış, her bi tarafını," dedi. "Genaro kimseyi öldüremez. Nedeni çok basit, çünkü artık insan dostlarıyla arasında alıp verecek hiçbi şey kalmadı. Bi savaşçı *görme* ve *rüya görme* yetisini yakaladıktan, ışıltısının bilincinde olduktan sonra, içinde başka şeylere karşı ilgi kalmaz."

Çömezliğimin ilk günlerinde, bir büyücünün, "dostunun" yardımıyla kendini yüzlerce kilometre uzağa taşıtıp, düşmanlarına darbe indirebileceğine ilişkin bir açıklama yapmış olduğunu anımsattım.

"Kafanın karmaşıklığından ben sorumluyum," dedi. "Ama, unutma ki başka kez de, öğretmenimin bana uygulattığı adımları sana uygulamadığımı söylediydim sana. Bi büyücüydü o, seni de o dünyaya tam anlamıyla sokmalıydım. Yapmadım, çünkü artık insan kardeşlerimin şusuyla busuyla ilgilenmiyorum. Gerçi, öğretmenimin sözlerine saplanıp kalmışımdır. Seninle onun konuştuğu biçimde konuşmuşumdur çoğu zaman.

"Genaro, bi bilgi adamıdır. Hem de en hasıdır. Eylemleri kusursuzdur. Sıradan insanın da, büyücünün de çok ötesindedir. Onun çifti, neşesinin ve mizahının ifadesidir, o bunu, sıradan durumlar yaratmak ya da çözümlemek amacıyla ortaya çıkarmaz. Bilebildiğim kadarıyla çift, bizim ışıldayan varlık olma durumumuzun farkındalığıdır. O, her şeyi yapabilirse de kimseye karışmamayı yeğler, sevecen olmayı yeğler.

"Ödünç alınmış sözcüklerle, seni yanlış biçimde yönlendirmiş olmak benim hatamdı. Öğretmenimin, don Genaro'nun yapabildiklerini yapmaya gücü yetmezdi. Ne yazık ki kimi şeyler, öğretmenim için, tıpkı sanin için olduğu gibi, yalnızca bi erk öyküsü olmaktan ileri gidemedi."

Bakış açımı savunmak zorunda hissettim kendimi. Varsayımsal açıdan konuştuğumu söyledim.

"Bilgi adamı söz konusu olduğunda varsayımsal açı diye bi şey kalmaz," dedi. "Bilgi adamının insan kardeşlerine zarar vermesi olanaksızdır; ister varsayımsal olsun isterse başka bi şey."

"Peki, ya insan kardeşleri onun güvenliğine ve sağlığına zarar vermeyi planlarsa? O zaman, kendini korumak amacıyla çiftini kullanabilir mi?"

Umarsızlık içinde, dilini şaklattı.

"Bu ne inanılmaz, şiddet dolu düşünceler böyle," dedi. "Hiç kimse, bi bilgi adamının güvenliğine ve sağlığına zarar vermeyi planlayamaz. O, bunu *görür*, önlemek amacıyla gerekeni yapar. Genaro, örneğin, sana ulaşayım derken hesaplı bi tehlikeye atıldı. Ama sen, onun güvenliğine zarar verecek hiçbi şey yapamazdın, zaten. Öyle bi şey olsaydı, *görmesi* ona söylerdi bunu. Ama eğer, senin doğanda ona zarar verecek bi şey varsa, ve *görmesi* buna ulaşamıyorsa bu da onun yazgısıdır, zaten ne Genaro ne de bi başkası bunu önleyebilir. Gördüğün gibi, bilgi adamı hiçbi şeyi denetlemeden denetimi elinde tutar. Ya!"

Sessiz kalmıştık. Güneş evin batı yanındaki sık, uzun çalılıkların ucuna ulaşmak üzereydi. Gün ışığının yitmesine iki saat kadar daha vardı.

Don Juan teklifsizce, "Neden Genaro'yu çağırmıyorsun?" dedi.

Bedenim sıçradı. İlk tepkim elimdeki her şeyi atıp arabama koşmak oldu. Don Juan kahkahadan kırılıyordu. Ona, kendime hiçbir şey kanıtlamak zorunda olmadığımı, kendisiyle konuşmaktan çok hoşnut olduğumu söyledim. Don Juan, gülmesini durduramıyordu. Sonunda, don Genaro'nun böyle bir sahneyi kaçırmasının utanç verici olduğunu söyledi.

"Bak, don Genaro'yu sen çağırmazsan, ben çağırırım," dedi, kararlı bir ses tonuyla. "Onun arkadaşlığına bayılıyorum."

Üst damağımda korkunç ekşi bir tat oluşmuştu. Kaşlarımdan, üst dudağımdan ter boşandı. Bir şey söylemek istedim ama, aslında söyleyecek bir şey yoktu.

Don Juan, uzun dikkatli bir bakış fırlattı bana.

"Hadi," dedi. "Bi savaşçı her zaman hazırdır. Salt savaşçı

olmayı dilemekle savaşçı olunmaz. Yaşamımızın son anına dek süren bitmeyen bi savaşımdır, bu. Kimse savaşçı doğmaz, tıpkı kimsenin mantıklı bi varlık olarak doğmadığı gibi. Birine ya da ötekine dönüşmeyi biz beceririz.

"Topla kendini! Genaro'nun, seni böyle titrerken görmesini istemem."

Ayağa kalktı, sundurmanın temiz tabanı üzerinde ileri geri gezinmeye başladı. Hiçbir şey yapmadan durmam olanaksızdı. Sinirlerim öylesine gerilmişti ki, sonunda tek bir sözcük yazamaz oldum, ayağa fırladım.

Don Juan, yüzüm batıya dönük biçimde noktamın üzerinde yerimde saydırdı. Aynı devinimleri birçok kez uygulatmıştı. Amaç, kişinin oluşan alacakaranlıktan "erk" çekmesiydi. Bunun için, kollar havaya kaldırılıyor, parmaklar pervanenin kanatları gibi geriliyor, sonra kollar tepe noktasıyla ufkun tam ortasındayken kuvvetice sıkılıyordu.

Devinimler işe yaradı, olabildiğince dinginleşip kendimi topladım. Gene de, bu yalın, aptalca devinimlerle asla bu denli dinginleşemeyecek olan eski "ben"ime, ne olduğunu merak etmekten de kendimi alamadım.

Dikkatimi, don Juan'ın don Genaro'yu çağırmak amacıyla kuşkusuzca izleyeceği yöntem üzerinde yoğunlaştırmak istedim. Don Juan, yüzü güneydoğuya dönük biçimde sundurmanın kenarında durdu, ellerini ağzına götürüp bağırdı, "Genaro! Buraya gel!"

Don Genaro bir an sonra çalılığın ardından ortaya çıktı. Her ikisi de ışıldıyorlardı. Önümde, neredeyse dans ettiler.

Don Genaro beni taşkınca selamladı, ardından süt sandığının üstüne oturdu.

Kesinlikle yolunda gitmeyen bir şey vardı, bende. Dingindim, telaşlanmıyordum. İnanılmaz bir vurdumduymazlık, uzaktalık hali tüm varlığımı kaplamıştı. Sanki bir yere saklanmış, kendimi seyrediyordum. Don Genaro'ya, oldukça kayıtsız bir tavırla, geçen görüşmemiz sırasında beni ölesiye korkuttuğunu, hatta psikotropik bitkilerle olan deneyimlerim sırasında bile bu denli bir kargaşaya sürüklenmediğimi anlatmaya giriştim. Her ikisi de, anlattıklarımı, sanki gülünçmüş gibi karşıla-

dılar. Ben de onlara güldüm.

Duygularımdaki uyuşukluğun kesinlikle bilincindeydiler. Beni seyredip, sanki sarhoşmuşum gibi dalga geçtiler.

İçimde bir şey, durumu aşina bir konuma getirmek amacıyla umutsuz bir savaş veriyordu. İlgilenmiş ve korkmuş olmak istiyordum.

Don Juan, sonunda yüzüme su serperek, oturup bir şeyler yazmaya yöneltti beni. Daha önce de söylediği gibi, not almamı, yoksa öleceğimi belirtti. Yalnızca birkaç sözcük yazmak bile, beni o eski bildik halime döndürmeye yetmişti. Önceden bulanık olan bir şey, sanki yeniden eski berraklığına kavuşmuştu.

Bilinen özümün ortaya çıkması, bilinen korkularımın da ortaya dökülmesi anlamına geliyordu. Korkmamış olmaktansa, korkmaktan şaşırtıcı bir biçimde daha az ürkmüştüm. Tatsız da olsalar, eski alışkanlıkların getirdiği tanışıklık duygusu hoş bir dinlence gibiydi.

Sonra, Don Genaro'nun, çalılığın oradan ortaya çıktığının tam anlamıyla ayırdına vardım. Bilinen düşünce süreçlerim çalıştı. İşe olay hakkında yorum yapmayı reddetmekle başladım. Ona hiçbir şey sormamaya karar verdim. Bu kez sessiz bir tanık olacaktım.

"Genaro duvara dayanmıştı. Hem sırtını duvarda dinlendiriyor, hem de oynak süt sandığı üzerinde oturmayı sürdürüyordu. Tıpkı at binmiş de sürüyormuş gibi görünüyordu. Elleri önündeydi, bir atın dizginini tutuyormuş izlenimini veriyordu.

"Çok doğru, Carlitocuk," diyerek süt kasasını yere oturttu.

Sağ ayağını düşsel bir atın boynunun üzerinden geçirerek at indi ve yere atladı. Devinimlerinde öylesine bir kusursuzluk vardı ki, bende at sırtında yolculuk yapıp gelmiş olduğu yolunda sarsılmaz bir kanı oluşturmuştu. Yanıma gelerek soluma oturdu.

"Genaro geldi, çünkü sana ötekinden söz etmek istiyor," dedi, don Juan.

Sahneyi don Genaro'ya bırakırmışçasına bir deviminde bulundu. Don Genaro eğildi. Yüzümü görmek amacıyla hafifçe döndü. "Ne öğrenmek isterdin, Carlitocuk?" diye sordu,

yüksek perdeden bir sesle.

"Eh, eğer çift hakkında konuşacaksan, bana her şeyi anlat," dedim, yapma bir kayıtsızlıkla.

Her ikisi de birbirileriyle bakışıp başlarını salladılar.

"Genaro sana rüya gören ile rüyada görülenden söz edecek," dedi don Juan.

"Senin de bildiğin gibi Carlitocuk," dedi don Genaro, ısınmaya başlayan bir konuşmacı havasıyla, "çift, *rüya görme* sırasında başlar."

Bana uzun uzun bakarak gülümsedi. Bakışlarını, yüzümden defterime ve kalemime kaydırdı.

"Çift, bir rüyadır," dedi, kollarını kaşıdı ve ayağa kalktı. Sundurmanın sonuna doğru yürüdü, çalılığa doğru yoluna devam etti. Yüzünün dörtte üçünü bize gösterecek biçimde çalılığın ardında durdu; görünüşe bakılırsa işiyordu. Bir süre sonra, yolunda gitmeyen bir şeyler varmış gibi geldi bana. Sanki umarsızca işemeye çalışıyor, ama beceremiyordu. Don Juan'ın kahkahası, don Genaro'nun gene soytarılık ettiği anlamına geliyordu. Don Genaro bedenini öylesine gülünç durumlara sokuyordu ki, don Juan da ben de gülmekten neredeyse sinir nöbetine tutulmak üzereydik.

Don Genaro sundurmaya dönerek oturdu. Gülüşünden, pek az rastlanan bir sıcaklık yayılıyordu.

"Yapamadın mı, yapamazsın işte," deyip omuzlarını silkti.

Sonra, bir anlık sessizliğin ardından içini çekerek, "Evet, Carlitocuk, çift, bir rüyadır," diye ekledi.

"Gerçek değil midir demek istiyorsun?" diye sordum.

"Hayır, bir rüyadır demek istiyorum," diye karşılık verdi.

Don Juan araya girerek, don Genaro'nun, bilinçliliğin ilk belirmesine, bir başka deyişle bizim ışıldayan varlıklar oluşumuza gönderme yaptığını açıkladı.

"Her birimiz farklıyız; bu, savaşımlarımızın ayrıntılarını da farklı kılıyor," dedi don Juan. "Aslına bakarsan, çifte ulaşmak amacıyla attığımız adımlar aynı. Özellikle de pek belirgin ve emin olmayan ilk adımlar."

Don Genaro da bunu kabul ederek büyücünün bu aşamada yaşadığı belirsizlik üzerinde bir yorumda bulundu.

"Benim, ilk başıma geldiğinde, ne olduğunu anlamadıydım," diye açıkladı. "Bir gün, dağlarda bitki topluyordum. Başka ot toplayıcılarının da çalışmış oldukları bir yöreye gitmiştim. İki kocaman torba bitki toplamıştım. Eve dönmeye hazırdım, ama önce bir süre dinlenmeye karar verdim. Patika tarafında bir ağacın gölgesinde uzanarak uyuyakaldım. Sonra, tepenin altından doğru gelen insanların sesini duyup uyandım. Aceleyle koşup, yattığım yere yakın bir çalının ardına gizlendim. Orada öylece beklerken bir şey unuttuğum duygusuna kapıldım. Torbalarımı almış mıyım, diye bakındım; almamıştım. Yolun karşısında, uyuduğum yere bakıyordum ki korkudan öleyazdım. Hâlâ orada uyuyordum! Bendim, o! Bedenime dokundum. Kendimdim! Bu arada, gelenler uyuyan bana iyice yaklaşmışlardı. Tam anlamıyla uyanık olan ben ise gizlendiğim yerde umarsızca bakınıyordum. Kahretsin! Beni bulacaklar, çantalarımı yürüteceklerdi. Ama sanki orada değilmişim gibi bana doğru gelmeyi sürdürdüler.

"Gördüklerim öylesine canlıydı ki, çıldırmak üzereydim. Bir çığlık attım ve yeniden uyandım. Kahretsin! Bir rüyaydı bu!"

Don Genaro öyküsünü kesti, benden bir soru ya da yorum beklermiş gibi durdu.

Don Juan, "İkinci kez nerede uyandığını söyle ona," dedi.

"Patikanın yakınında, uyuyakaldığım yerde uyandım," dedi don Genaro. "Ama, bir süre nerde olduğumu bilemedim. Yalnız, şunu diyebilirim ki, sanki hâlâ kendimi uyanırken izlemekteydim. Sonra, birden bir şey beni patikanın yanına çekti, kendimi, gözlerimi ovalarken buldum."

"Peki, sonra ne yaptın?" diye sordu don Juan.

İkisi birden gülmeye başlayınca, don Juan'ın bana takıldığını anladım. Sorularıma öykünüyordu.

Don Genaro konuşmasını sürdürdü. Bir an durup kaldığını, ardından gidip her şeye baktığını söyledi.

"Gizlendiğim yer tam gördüğüm gibiydi," dedi. Bana doğru gelen adamlar da yollarına gidiyorlardı. Bunu biliyorum, çünkü koşarak arkalarından baktım. Bunlar, gördüğüm adamlardı. Onları kasabaya dek izledim. Her halde deli olduğumu

sandılar. Yolun yanında uyuyan arkadaşımı görüp görmediklerini sordum. Hiçbiri görmemişti."

"Gördüğün gibi," dedi don Juan, "hepimiz aynı kuşkulara düşüyoruz. Delirmekten korkuyoruz; ne yazık ki bizler zaten deliyiz."

Don Genaro, bana, "Sen bizden bir kerte daha delisin aslında," diyerek kıkırdadı. "Daha da kuşkucu."

Kuşkuculuğumla dalga geçtiler. Sonra, don Genaro yeniden konuşmaya başladı.

"Hepimiz yoğun varlıklarız," dedi. "Sen tek değilsin, Carlitocuk. Rüya nedeniyle birkaç gün biraz sarsıldım, ama yaşamımı kazanmam için çalışmam gerekiyordu, rüyalarımın gizemleri üzerine düşüncelere dalmaya gerçekten zamanım yoktu. Böylece, çabucak sildim bunları kafamdan. Sana çok benzerdim, ben.

"Ama bir gün, birkaç ay sonra yorucu çalışmayla geçen bir sabahın ardından, ikindi üstüne doğru, bir kütük gibi yatıp uyudum. Sonra, yağmur yağmaya başladı, tavandaki delikten damlayan su beni uyandırdı. Yataktan fırladım, çatıya tırmanıp içeriyi su basmadan, deliği tamir etmek istedim. Kendimi öyle iyi, öyle güçlü hissediyordum ki, işi bir dakikada bitirdim. Islanmamıştım bile, O kısa şekerlemenin bana çok iyi geldiğini düşündüm. İşim bitince eve dönüp bir şeyler yemek istedim. Ama lokmaları yutamadığımın ayırdına vardım. Hastalandım sandım. Kimi otları, yaprakları çiğneyip boynuma bağladım, yatağıma döndüm. Yatağın yanına gelince, korkudan dizlerimin bağı çözüldü gene. Yataktaki bendim; uyuyordum! Beni dürtüp uyandırmak istedim, ama bunun kesinlikle yapılmaması gereken bir şey olduğunu biliyordum. Böylece, evden dışarı kaçtım. Çok fena ürkmüştüm. Ne yaptığımı, nereye gittiğimi bilmeden tepelerde dolaştım, oysa tüm yaşamım oralarda geçmişti. Yağmurda, damlaları duyumsamadan yürüdüm. Sanki düşünmüyordum. Sonra, şimşekler, yıldırımlar öylesine yoğunlaştı ki yeniden uyandım."

Bir süre sustu.

"Nerde uyandığımı bilmek ister misin?" diye sordu bana.

"Tabii," diye yanıtladı, don Juan.

"Yağmur altında, tepelerde uyandım," dedi.

"Ama uyandığını nasıl anladın?" diye sordum.

"Bedenim anladı," diye yanıtladı.

"Aptalca bi soruydu bu," diye girdi araya don Juan. "Savaşçının içinde, bi yerlerdeki bi şeyin tüm değişimlerin bilincinde olduğunu sen de biliyorsun. Savaşçının kesin ereği bu bilinci güçlendirmek ve sürdürmektir. Savaşçı, bunu temizler, parlatır, ve çalışır durumda tutar."

Haklıydı. İçimdeki bir şeyin her şeyi kaydettiğini, yaptığım her şeyin bilincinde olduğunu bildiğimi onlara söylemeliydim. Ayrıca bunun sıradan bilinçliliğimle de bir ilgisi yoktu. Tam anlamıyla saptayamadığım, değişik bir şeydi. Onlara, belki de Don Genaro'nun bunu benden daha iyi tanımlayacağını söyledim.

"Bakma, sen de iyi gidiyorsun," dedi don Genaro. "Sana neyin ne olduğunu söyleyen bir iç sestir. İşte o sırada bana da ikinci kez uyandığımı söyledi. Tabii, uyanır uyanmaz *rüya görmüş* olduğum kanısına vardım. Belli ki sıradan bir rüya değildi bu. Ama, tam anlamıyla *rüya görme* de değildi. Böyece başka bir kanı oluşturdum: sanırım yarı uyanık halde uykumda yürümüştüm. Bunu başka türlü anlayamıyordum."

Don Genaro, velinimetinin ona, yaşadıklarının bir rüya olmadığını, bunu kesinlikle uyurken rüya görmek biçiminde ele almaması gerektiğini açıkladığını söyledi.

"Bunun ne olduğunu söyledi sana?" diye sordum.

Birbirlerine baktılar.

"Bana bunun bir hayalet olduğunu söyledi," dedi, sesinde küçük bir çocuğun titremiyle.

Onlara, don Genaro'nun velinimetinin, olayları onların bana açıkladıkları gibi mi açıkladığını öğrenmek istediğimi söyledim.

Don Juan, "Tabii ki öyle açıkladı," dedi.

"Velinimetimin açıkladığına göre," diye söze girdi don Genaro, "kişinin içinde kendini uyurken gördüğü rüya, çiftin zamanıymış. Bana, meraklanıp kendime sorular sorup erkimi ziyan edeceğime, hazırlıklı olmamı öğütlemişti.

"Bir sonraki deneyimimi velinimetimin evinde yaşadım.

Ona ev işlerinde yardımcı oluyordum. Bir ara dinlenmek için biraz uzandım, her zamanki gibi uyuyakaldım. Evi, kesinlikle bir erk yeriydi, ve bana yardım etmişti. Bir gürültüyle uyandım, birden. Velinimetimin büyük bir evi vardı. Varlıklı bir adamdı, yanında çalışanı çoktu. Gürültü, çakıl taşlarına çarpan bir küreğin sesine benziyordu. Oturup dinledim. Sonra da ayağa kalktım. Ses çok tedirgin ediciydi ama neden böyle olduğunu kavrayamıyordum. Yerde uyumakta olduğumun ayırdına vardığım sırada dışarı çıkıp sesin kaynağını arayıp bulmam gerekir mi, diye düşünüyordum. Bu kez neyi nasıl yapmam gerektiğini biliyordum. Sesi izledim. Evin arkasına yürüdüm. Kimse yoktu. Ses, evin uzaklarından geliyor gibiydi. İzlemeyi sürdürdüm. Ne kadar izlersem o denli hızlı devinebiliyordum. Uzak bir yere geldim ve inanılmaz şeyler gördüm."

Bu olayların başına geldiği sırada çömezliğinin başlangıç aşamalarında olduğunu, "rüya görme" alanında pek az ilerlediğini, ama kendine baktığı türden rüyaları anlaşılmaz bir kolaylıkla gördüğünü açıkladı.

"Nereye gittin don Genaro?" diye sordum.

"*Rüya görme* sırasında ilk kez gerçekten devinmiştim, o gün," dedi. "Aslına bakarsan doğru davranacak denli bilgim vardı bu konuda. Hiçbir şeye doğrudan bakmadım; sonunda kendimi, velinimetimin kimi erk bitkilerinin yer aldığı derin bir koyakta buldum."

"İnsan, *rüya görme* konusunda ne denli az şey bilirse daha mı iyi oluyor?" diye sordum.

"Hayır," diye girdi araya don Juan. "Herkes belirgin konularda kimi kolaylıklara sahiptir. Genaro'nun ustalığ da *rüya görme* üzerine."

"Koyakta neler gördün, don Genaro?" diye sordum.

"Velinimetimin kimi adamlarla birlikte tehlikeli uygulamalarda bulunduğunu gördüm. Orada ona yardım etmek için bulunduğumu düşündüm, ağaçların ardına gizlendim. Ne var ki, nasıl yardım edeceğimi bilmiyordum. Kafasız da değildim; sonunda, gözümün önündeki sahnenin rol almak için değil, seyretmek için olduğunu anladım."

"Ne zaman, nasıl, ve nerede uyandın?"

"Ne zaman uyandığımı bilemem. Saatler sonra olmalı. Bütün bildiğim, velinimetimi ve adamları izlediğimdir. Velinimetimin evine vardıklarında çıkardıkları gürültü, çünkü tartışıyorlardı, beni uyandırdı. Kendimi uyurken seyrettiğim yerdeydim.

"Uyanmamın ardından, gördüklerimin ve yaptıklarımın rüya olmadığının ayırdına vardım. Sesin kılavuzluğunda uzak bir yere gitmiştim."

"Velinimetin, senin ne yaptığının farkında mıydı?"

"Tabii ki. Yapacaklarımı yerine getirmemde yardımcı olmak amacıyla, kürekle o sesleri çıkaran kendisiydi. Eve girdiğinde, uyuduğum için beni azarlarmış gibi yaptı. Beni *gördüğünü* biliyordum. Daha sonraları, dostları evinden gittiğinde bana, ağaçların ardında gizlenen parıltımı fark ettiğini söyledi."

Don Genaro, bu üç olayın ona rüya görme yolunda birkaç adım attırmış olduğunu, bir sonraki sefer için on beş yıl geçmesi gerektiğini söyledi.

"Dördüncüsü çok daha garip, çok daha tam bir görsüydü," dedi. "Kendimi, işlenmiş bir tarlanın ortasında buldum. Kendimi yan tarafıma yatmış derin derin uyurken gördüm. Bunun rüya görme olduğunu biliyordum, çünkü her gece kendimi *rüya görmeyi* uygulamak için hazırlıyordum. Çoğunlukla, ne zaman kendimi uyurken görsem uyuduğum yerin yanında olurdum. Bu kez yatağımda değildim, oysa o akşam yatağıma yattığımı çok iyi biliyordum. Halbuki *rüya görme*, bu sefer gündüzün oluyordu. Uzandığım yerden ayrılıp bir yöne doğru gittim. Nerede olduğumu biliyordum. Evimden pek uzakta değildim; olsa olsa birkaç kilometre. Her ayrıntıya bakarak çevrede dolandım. Büyük bir ağacın gölgesinde durup bir tepenin yamacındaki kimi mısır tarlalarının hemen yanı başındaki düz bir toprak parçasını gözledim. Sonra, olağandışı bir şey çekti dikkatimi, ne denli uzun bakarsam bakayım çevremdeki ayrıntılar değişmiyor ya da gözden yitmiyordu. Ürkerek, uyumakta olduğum yere doğru koştum. İşte gene tam oradaydım. Kendime bakmaya başladım. Baktığım bedene karşı ürkütücü bir kayıtsızlık duygusu içindeydim.

"Sonra, yaklaşan insanların sesini duydum. İnsanlar hep

çevremde gibiydi. Küçük bir tepenin üzerine koşup onları dikkatlice izledim. Bulunduğum tarlaya gelen on kişi vardı. Hepsi de gençtiler. Yattığım yere koştum, ve kendimi orada bir domuz gibi horlarken gördüğümde yaşamımın en bunaltıcı anlarından birini yaşadım. Benimi uyandırmam gerektiğini de biliyordum. Ama nasıl? Kendimi uyandırmanın öldürücü olabileceğini de biliyordum. Ama, genç insanlar beni orada bulurlarsa altüst olacaklardı. Usumdan geçen tüm bu irdelemeler aslında tam anlamıyla düşünce değildi. Bunlar daha çok gözümün önündeki sahnelere benziyordu. Endişe duymam, örneğin, kendimi, kapana kısılmışlık duygusu içindeyken görmemdi. Buna endişelenme diyordum. Ondan sonra da çok geldi bu başıma.

"Eveet, ne yapacağımı bilemediğim için olacağın en kötüsüne hazırlanarak, kendime bakarak orada öylece bekledim. Bir sürü imge gözümün önünden uçuşarak geçti. Bir tanesine özellikle asıldım. Bu, evimin ve yatağımın görüntüsüydü. Görüntü oldukça netleşti. Ah, evimde olmayı öylesine isterdim ki! Sonra, bir şey sarstı beni; birisi beni itti gibi geldi, ve uyandım. Yatağımdaydım! Belirgin biçimde *rüya görmüştüm.* Yatağımdan fırlayıp, rüya görme sırasında bulunduğum yere koştum. Tümüyle *gördüğüm* gibiydi. Gençler orada çalışıyordu. Uzun süre onları izledim. Bunlar, onlardı.

"Günün sonunda, herkes gittikten sonra uyuduğumu gördüğüm yere geldim. Biri burada uzanmıştı. Ekinler ezilmişti."

Don Juan'la don Genaro beni gözlüyorlardı. Garip hayvanlara benziyorlardı. Sırtımda bir titreme hissetim. Onların benim gibi bir insan olmadığı yolunda gayet kesin bir korkuya kapılmak üzereydim ki, don Genaro bir kahkaha patlattı.

"O günlerde," dedi, "tıpkı senin gibiydim, Carlitocuk. Her şeyi araştırmak isterdim. Senin gibi kuşkucuydum."

Durdu, parmağını kaldırıp sallayarak don Juan'a döndü.

"Sen de bu çocuk kadar kuşkucu değil miydin?" diye sordu.

"Nerde," dedi, don Juan. "Şampiyon, o."

Don Genaro bana dönüp özür diler gibi bir devinimde bulundu.

"Galiba, yanıldım," dedi. "Ben, senin kadar kuşkucu değildim."

Gürültü çıkarmak istemez gibi hafifçe kıkırdamaya başladılar. Don Juan'ın bedeni sessiz kahkahalarla kırılıyordu.

"Bir erk yeri burası, senin için," dedi don Genaro, fısıltıyla. "Oturduğun yerde, parmakların kopuncaya dek yazıp durdun. Şöyle zorlu bi *rüya görme* yaşadın mı hiç burada, sen?"

"Hayır," dedi don Juan, alçak sesle. "Ama zorlu bi yazı yazma yaşadı."

Artık, ikiye katlandılar. Sanki, yüksek sesle gülmek istemiyorlardı. Bedenleri sarsılıyordu. Sessiz kahkahaları, tartımlı bir gıdaklamayı andırıyordu.

Don Genaro dik oturdu, sonra yanıma doğru kaydı. Art arda sırtıma vurup benim bir alçak olduğumu yineledi; birden sol kolumdan tutup büyük bir güçle kendine doğru çekti. Dengemi yitirip, öne doğru yuvarlandım. Yüzümü sert toprağa çarpmak üzereydim. Düşünmeden, sağ kolumu öne uzatıp, düşüşümü yavaşlattım. İkisinden biri, ensemden bastırarak beni yere yapıştırdı. Kim olduğundan emin değildim. Beni tutan el, don Genaro'nunkiymiş gibiydi. Yok edici bir ürkü anı yaşadım. Bayılıyorum sandım, belki de bayıldım. Midemdeki baskı öylesine yoğundu ki, sonunda kustum. Buradan sonraki ilk duru sezgim, birisinin oturmama yardım ettiğinin ayırdına varmak oldu. Don Genaro önüme çömelmişti. Don Juan'ı görmek için çevreye bakındım. Göremedim. Don Genaro'nun ışıldayan bir gülüşü vardı. Gözleri parlıyor, doğrudan bana bakıyordu. Bana ne yapmış olduğunu söyledi. Sesinde sitemli bir titrem vardı; benden sıkılmış ya da memnun değilmiş gibiydi. Birçok kez, parçalandığımı yineleyerek bir araya gelmem gerektiğini söyledi. Acımasız bir sesle konuşmayı denedi ama tam söylevinin ortasında kahkahayı patlattı. Benim parçalara ayrılmamın korkunç bir şey olduğunu, yeniden bir araya getirmek için bir süpürge kullanması gerektiğini söylüyordu. Parçaları yanlış birleştirebilirmişim de, sonunda baş parmağımın olduğu yere kamışım gelebilirmiş. Gülmekten çatlıyordu. Ben de gülmek istedim, ve olağanüstü bir duygu algıladım. Bedenim parçalanıverdi! Sanki, mekanik bir oyuncaktım da, parçalara ayrılmış-

tım. Ne bedensel bir duyum alıyordum, ne de bir korkuya kapılmıştım. Paramparça olmak, algılayanın bakış açısından tanık olduğum bir sahneydi, ama duygusal bir noktadan baktığımda hiçbir şey sezgileyemiyordum.

Bunun ardından sezgileyebildiğim şey ise don Genaro'nun bedenimi oynatabilmesiydi. Sonra, bedensel bir duyum, çevremdeki görüntüleri yitirmeme neden olan bir titreşim hissetim.

Birisinin, yeniden dik oturmama yardım ettiğinin ayırdına vardım. Don Genaro gene önümde çömelmişti. Beni koltuk altlarımdan tutup çekerek yürümeme yardımcı oldu. Nerede olduğumu anlayamıyordum. Bir rüyadaymışım duygusu içindeydim, ama zaman kavramını da yitirmemiştim. Don Juan'ın evinin sundurmasında, don Genaro ve don Juan'la birlikte olduğumun sarsılmaz bilinci içindeydim.

Don Genaro sol koltuk altımdan tutup destek vererek yürümeme yardım etti. Seyrettiğim sahneler sürekli değişmekteydi. Ne var ki, izlediklerimin ne olduğunu belirleyemiyordum. Gözlerimin önünde belirenler daha çok bir duyguyu ya da bir hali andırıyordu, bu şeyleri değiştiren yerin merkezi kesinlikle midemdeydi. Bu bağlantı, bir düşünce ya da kavrama biçiminde oluşmamıştı. Çabucak belirginleşip, her şeyin önüne geçen bedensel bir duyguydu bu. Beni çevreleyen bu düzensiz değişimler doğrudan midemden geliyordu. Duygu ve görüntülerin sonsuz akışından oluşan bir dünya kurmuştum. Tanıdığım, bildiğim her şey oradaydı. Bu, bir düşünce ya da bilinçli bir değerlendirme değil, kendi içinde bir duyguydu.

Her şeyi değerlendirmeye yönelik o onulmaz alışkanlığım nedeniyle, olanları bir süre izlemeyi denedim. Ama, öyle bir an geldi ki, o kaydetme süreci kesildi, ve isimsiz bir şey, her türden duygularla görüntüler beni içine aldı.

Bir an, içimde bir şey bu değerlendirmeye karşı çıkmaya başladı, bir görüntünün sürekli yinelendiğini ayırt ettim: don Juan'la don Genaro bana ulaşmaya çalışıyorlardı. Bu uçuşan görüntü, bir süre sonra hızla kayıp geçti. Sanki, hızlı giden bir aracın camından onlara bakıyordum. Beni yakalamaya çalışır gibiydiler. Görüntü durulaştı, daha uzun sürmeye başladı. Bin-

lerce değişik görüntü arasından bunu durdurduğumun bilincine vardım. Bu belirgin görüntüye ulaşmak için öbürlerini yel gibi üfürmüştüm. Sonunda, düşünme yoluyla bunu sürdürmeyi becermiştim. Düşünmeye başlayınca, olağan süreçlerim denetimi ele aldı. Günlük etkinliklerimde tanımlandığınca belirgin olmasalar bile, yalıttığım görüntünün ya da duygunun, don Juan'la don Genaro'nun, don Juan'ın evinin sundurmasında, beni koltuk altlarımdan tuttuklarını anlatacak denli berraktı. Başka görüntü ve duyguların arasına kaçmak istedim ama olmadı. Bir süre bununla uğraştım. Mutluydum, canlıydım. Her ikisinden de hoşlandığımı, onlardan korkmadığımı biliyordum. Onlarla şakalaşmak istedim! Bunu nasıl yapacağımı bilemedim, öylece, sırtlarına vurarak gülmeye başladım. Çok belirgin bir başka sezgim de vardı. "Rüya gördüğümden" kesinlikle emindim. Gözümü bir şeye odakladığım an hemen bulanıklaşıyordu.

Don Juan ile don Genaro benimle konuşmaktaydılar. Sözcükleri doğrudan algılayamıyor, kimin konuştuğunu ayırt edemiyordum. Sonra, don Juan bedenimi döndürerek yerdeki bir öbeği gösterdi. Don Genaro, beni bunun yakınına çekip, çevresinde döndürmeye başladı. Yerde yatan bir adamdı bu öbek. Yüzü sağa dönmüş, sırtüstü yatıyordu. Benimle konuşurken, adamı imlemeyi sürdürdüler. Beni çekip, çevresinde döndürdüler. Gözlerimi adama odaklayamıyordum. Ama sonunda, bir dinginlik, bir ılımlılık duygusu kapladı beni—adama baktım. Yerde yatan adamın ben olduğuma ilişkin bir algı yavaşça her yanımı sardı. Bu algılama hiçbir korku ya da rahatsızlık yaratmadı. Bunu heyecan duymadan kabullenmiştim. O anda ne tam anlamıyla uyuyordum, ne de tümden uyanık ve bilinçliydim. Don Juan ile don Genaro'yu daha çok ayırt etmeye, kimin konuştuğunu da anlamaya başlamıştım. Don Juan, çalılıklardaki yuvarlak erk yerine gideceğimizi söyledi. Bunu söyler söylemez, orasının görüntüsü usumda patladı. Çevremdeki kara, yoğun çalılıkları görüverdim. Sağıma döndüm, don Juan ile don Genaro da oradaydılar. Bir sarsıntı geçirdim—onlardan ürkmüşüm gibi bir duyguya kapıldım. Belki de tehlikeli iki gölge gibi görünmelerindendi bu. Yakınıma geldiler. Biçimle-

rini görür görmez korkularım dağıldı. Onları yeniden sevdim. Sanki esrimiştim, ama hiçbir şeyi kavrayamıyordum. Beni omuzlarımdan tutup aynı anda sallamaya başladılar. Uyanmamı buyurdular. Seslerini ayrı ayrı, ve açık seçik işitebiliyordum. Sonra, benzersiz bir an yaşadım. Usumda iki görüntüyü, iki rüyayı birden tuttum. İçimde derin derin uyuyan bir şeyin uyanmak üzere olduğunu hissettim ki kendimi sundurmada, don Juan ile don Genaro'yu beni sallarken buldum. Ama, aynı anda erk yerindeydim, don Juan ile don Genaro beni hâlâ sarsıyorlardı. Ne sundurmada ne de çalılıkta olmadığım, buna karşın iki görüntüyü birden izleyen bir seyirci gibi, aynı anda iki yerde birden buluduğum can alıcı bir an yaşadım. O an, istersem, her iki yere de gidebilirmişim gibi inanılmaz bir duygu yaşadım. Yapacağım tek şey perspektifi değiştirerek her iki görüntüyü dışarıdan seyretmek yerine, kişinin bakış açısından hissetmekti.

Don Juan'ın evinde pek ılık bir şeyler vardı. Bu görüntüyü yeğledim.

Bunun ardından korkunç bir nöbet yaşadım. Bu, öylesine sarıcıydı ki, sıradan bilinçliliğim bir anda geri geldi. Don Juan'la don Genaro üstüme kova kova su döküyorlardı. Don Juan'ın evinin sundurmasındaydım.

Saatler sonra mutfakta oturuyorduk. Don Juan, hiçbir şey olmamış gibi davranmam konusunda dayatmıştı. Bana yemek verdi, gücümü yitirdiğim için yok yemem gerektiğini söyledi.

Yemeğimizi bitirdikten sonra saatime baktığımda sabahın dokuzunu biraz geçtiğini gördüm. Bu deneyim birkaç saat sürmüştü. Bununla birlikte, anımsadıklarım açısından baktığımda, bana çok kısa bir süre önce uyuyakalmışım gibi gelmişti.

Tümüyle kendimde olmama karşın, hâlâ aptal gibiydim. Defterime yazmaya başlayıncaya dek her zamanki bilinçliliğime kavuşamadım. Not almaya başlar başlamaz ayıkmam, şaşkınlık vericiydi. Yeniden kendim olduğum an bir dizi mantıklı düşünce usumu doldurdu; yaşadığım olayı açıklamaya yönelik düşüncelerdi bunlar. Öncelikle don Genaro'nun beni, yere mıhladığı an, ipnotize ettiğini "biliyordum" ama bunu nasıl be-

cerdiğini anlayamıyordum. Düşüncelerimi dile getirdiğimde, gülmekten ikisinin de sinirleri bozuldu. Don Genaro kalemimi inceleyerek, bunun benim zembereğimi kuran anahtar olduğunu söyledi. Bir an kendimi kavgaya hazır hissettim. Yorgun, iğrenç bir durumdaydım. Kendimi onlara neredeyse bağırırken buldum. Onlarsa gülmekten kırılıyorlardı.

Don Juan treni kaçırmamın izin verilebilir bir şey olduğunu, ama bu denli olmaması gerektiğini, don Genaro'nun yalnızca bana yardım etmek, rüya görenle rüyada görülenin gizemini bana göstermek için geldiğini söyledi.

Tedirginliğim doruğa ulaşmıştı. Don Juan, don Genaro'yu başının bir devinimiyle uyardı. İkisi birden kalkıp, beni evin çevresinde bir yere götürdüler. Orada, don Genaro bana o müthiş hayvan çığlıklarıyla homurtuları seçkisini gösterdi. Aralarından birini seçmemi istedi, ve o sesi nasıl çıkaracağımı öğretti.

Saatler süren çalışmanın ardından sesi oldukça iyi taklit edebiliyordum. Onlar ise benim beceriksiz denemelerimle eğleniyor, gülmekten gözlerinden yaşlar boşanıyordu. Sonunda bir hayvanın gürültülü çığlığına öykünüp gerginliğimi düşürebilmiştim. Öykünmemde gerçekten huşu verici bir şey olduğunu söyledim onlara. Bedenimi benzersiz bir dinginlik kaplamıştı. Don Juan, eğer çığlığı yetkinleştirebilirsem bunu bir erk nesnesine dönüştürebileceğimi ya da yalnızca, gerektiğinde gerginliği gidermek amacıyla kullanabileceğimi söyledi. Uyumamı önerdi. Ama, uyuyamayacak denli ürkmüştüm. Bir süre mutfaktaki ocağın yanı başında onlarla birlikte oturdum. Sonra birdenbire derin bir uykuya daldım.

Gün ağarırken uyandım. Don Genaro kapıya yakın bir yerde uyuyordu. Görünüşe bakılırsa, benimle aynı anda uyandı. Üstümü örtmüş, ceketimi de dürüp bana yastık yapmışlardı. Dinlenmiştim, dinginleşmiştim de. Don Genaro'ya, önceki gece çok yorulmuş olduğumu açıkladım. Kendisinin de aynı durumda olduğunu söyledi. Bana günah çıkarırmış gibi fısıldayarak don Juan'ın daha da yorgun düştüğünü, çünkü bizden daha yaşlı olduğunu söyledi.

"Sen de ben de genciz," diye ekledi, gözünde bir parıltıyla. "Ama o yaşlı. Şimdilerde üç yüz yaşında olmalı."

Hemen, yattığım yerden doğruldum. Don Genaro, yüzünü örtünün altına saklayarak kahkahayı patlattı. Don Juan o an odaya girdi.

Bir bütünlük, barış duygusu her yanımı sardı. İlk kez, hiçbir şeyin önemi kalmamıştı. Kendimi öylesine iyi hissediyordum ki ağlamak istedim.

Don Juan, önceki gece ışıltımın bilincine varmaya başladığımı söyledi. Kendimi iyi hissetme konusunda düşkünlük göstermemem için beni uyardı. Yoksa bu kendini beğenmişliğe dönüşebilirdi.

"Şu anda," dedim, "hiçbir şey açıklamak istemiyorum. Don Genaro'nun tüm gece bana ne yapmış olduğu hiç önemli değil."

"Sana hiçbir şey yapmadım," diye araya girdi don Genaro. "Bana bak, ben Genaro'yum, senin Genaron! Dokun bana!"

Don Genaro'ya sarıldım; ikimiz de çocuklar gibi gülüştük.

Geçen kez ona dokunamazken şimdi ona sarılabilmiş olmayı biraz tuhaf bulup bulmadığımı sordu bana. Ona bu tür konuların benim için önemi kalmadığına ilişkin güvence verdim.

Don Juan'ın yorumu, iyi ve açık fikirli olma konusunda düşkünlük gösterdiğim yolundaydı.

"Dikkat et!" dedi. "Bi savaşçı ihtiyatı hiçbi zaman elden bırakmaz. Bu denli mutlu olmayı sürdürürsen, sende kalan az buçuk erki de tüketirsin."

"Ne yapmalıyım?" diye sordum.

"Kendin ol," dedi. "Her şeyden şüphelen. Kuşkucu ol."

"Ama, öyle olmaktan hoşlanmıyorum, don Juan."

"Hoşlanıp hoşlanmamak önemli değil. Önemli olan, kalkan olarak neyi kullanabileceğindir. Ölümcül yarık açıldığında, savaşçı elinin altındaki her şeyi bunu kapamak için kullanmalıdır. Kuşkucu olmaktan ya da soru sormaktan hoşlanmamanın yok bi önemi. Bu senin tek kalkanın şimdi. Ya!

"Yaz, yaz yoksa ölürsün! Kıvanç içinde ölmek saçma bi ölüm biçimi."

"Peki, bi savaşçı nasıl ölmeli?" diye sordu don Genaro, aynı benim sesimin titremiyle.

"Savaşçı zorlu ölümle ölür," dedi don Juan. "Ölümü, onu

almak için savaşım vermelidir. Bi savaşçı kendini ona teslim etmez."

Don Genaro gözlerini koca koca açtı, sonra kırptı.

"Genaro'nun dün sana gösterdiklerinin önemi çok büyük," diye sürdürdü, don Juan. "Bunu, softaca başından savamazsın. Dün bana, çiftin düşüncesine saplanıp kalmış olduğunu söyledin. Ama şimdi şu haline bak! Artık hiç önem vermiyorsun. Çıldıran insanların sorunu da bu zaten. Çıldırdılar mı tam çıldırırlar. Dün her yanın soruydu, bugün tam bi olurlama içindesin."

Neyi nasıl yaptığıma bakmadan, her yaptığımda bir kusur bulduğunu belirttim.

"Doğru değil!" diye bağırdı. "Savaşçının yolunda, kusura yer yoktur. Sen yeter ki bu yolu izle, o zaman hiç kimse seni eleştiremez. Örneğin, dün. Savaşçının yolu, öncelikle, korku ve kuşku duymaksızın soru sormaktı; don Genaro'yla dövüşmeksizin ya da kendini tüketmeksizin, onun sana rüya görmenin gizemini göstermesine izin vermekti. Savaşçı bugün küstahlık etmeksizin, softalığına saplanmaksızın öğrendiklerini bi araya getirmeliydi. Böyle yap, kimse de sana kusur bulmasın."

Don Juan'ın sesinden, yaptığım hatalardan ötürü korkunç sıkılmış olabileceğini düşündüm. Ama, bana gülümseyerek, kendi sözleri onu güldürmüş gibi kıkırdadı.

Yalnızca kendimi tutmaya çalıştığımı, sorularımla onları sıkmak istemediğimi söyledim. Aslında, don Genaro'nun yaptıkları beni son kerte etkilemişti. Gerçi artık önemi kalmasa da, don Genaro'nun, çalıların ardından, don Juan'ın, kendisini çağırmasını beklediğine inanmış olduğumu söyledim. Sonra da korkumun üstüne oynayıp beni şaşırtmış. Zorla yere yatırıldıktan sonra hiç kuşkusuz bayılmıştım, don Genaro da beni ipnotize etmişti.

Don Juan, öyle kolayca boyun eğmeyecek kadar güçlü olduğumu söyledi.

"Peki, ne oldu öyleyse?" diye ona sordum.

"Genaro, sana çok özel bir şey söylemeye geldi," dedi. "Çalıların ardından ortaya çıktığında o kendinin çiftiydi. Olanları açıklamamın bi başka yolu daha var ama şimdi olmaz."

"Neden, don Juan?"

"Çünkü sen henüz özün bütünselliğinden söz etmeye hazır değilsin. Şu anda sana yalnızca bu Genaro'nun, kendisinin çifti olmadığını söyleyebilirim."

Kafasının bir devinimiyle don Genaro'yu gösterdi. Don Genaro, sürekli gözünü kırpıyordu.

"Dün geceki Genaro, kendisinin çiftiydi. Sana daha önce de söylediğim gibi, çiftin göz ardı edilemeyecek bi erki vardı. Sana çok önemli bi sorunu açıkladı. Bunu yapmak için sana dokunması gerekti. Çift, dostun yıllar önce üzerinde dolaştığı noktaya, ensene hafifçe dokundu. Sen de doğal olarak, bi şimşek gibi dışarı çıktın. Ve gene doğal olarak tam bi orospu çocuğu gibi düşkünlük gösterdin. Seni toparlamak saatler aldı. Böylece, erkini harcadın, savaşçının başarması gerekenleri saati gelip çatınca da yeterli yaşam özün kalmadığı için başaramadın."

"Nedir bu, savaşçının başarması gereken, don Juan?"

"Sana, Genaro'nun bi şey göstermeye, ışıldayan varlıkların rüya görenler olarak gizini göstermeye geldiğini söylediydim. Çift hakkında bi şeyler bilmek istiyordun. Rüyalarda başlar bu. Ama sen, "Çift nedir?" diye sordun. Ben de, çift, özdür dedim. Öz, çifti rüyasında görür. Bu çok yalın olmalıdır, bizimle ilgili, yalın olan hiçbi şey yok, o da başka. Özün sıradan rüyaları belki yalındır, ama bu, özün de yalın oluğu anlamına gelmez. Çifti düşlemeyi öğrenmeyegörsün; öz, işte o an o tekinsiz yol ayrımına varır. Bi de bakmışsın çift, özü düşlüyor."

Söylediği her şeyi yazmıştım. Yazarken, söylediklerine dikkat etmeye de çalışıyordum ama, anlamı kaçırmıştım.

Don Juan açıklamalarını yineledi.

"Dün gecenin dersi rüya görenle, rüyada görülen, ya da kim kimi düşlüyor hakkındaydı."

"Özür dilerim, anlayamadım," dedim

İkisi birden gülmeye başladılar.

"Dün gece," diye, sözü yeniden ele aldı, "neredeyse, erk yerinde uyanmayı seçmek üzereydin."

"Ne söylemek istiyorsun, don Juan?"

"Başarılması gereken buydu. Aptalca nedenlerinden ötürü

düşkünlük göstermeseydin, doruğa ulaşmak için yeterince erkin olacaktı, ve kuşkusuz, ölesiye korkutacaktın kendini.

"İyi ki, ya da duruma göre ne yazık ki yeterince erkin yoktu. Aslında sen, erkini kafanın karışıklığı nedeniyle yitirdin. Öylesine karışmıştı ki kafan, neredeyse yaşamaya erkin kalmayacaktı.

"Senin de çok iyi anlayabileceğin gibi, düşkünlük göstermek yalnızca aptallık ve güç yitimi demek değil, aynı zamanda ölüm de demektir. Kendisini yitiren bi savaşçı yaşayamaz. Beden yıkılmaz diye bi şey yok. Tehlikeli biçimde hastalanabilirdin. Öyle olmadı, çünkü Genaro'yla ben senin kimi saçmalıklarını saptırmayı becerebildik."

Sözlerinin çarpıcı etkisi yavaş yavaş tüm benliğime sindi.

"Dün gece don Genaro, çiftin anlaşılmazlıklarına giden yolda sana kılavuzluk etti," diye sürdürdü don Juan. "Bunu senin için yalnızca o yapabilirdi. Sen kendini yerde yatarken gördüğünde bu bir görsü ya da sanrı değildi. Düşkünlükler içinde kendini yitirmeseydin, dün gece kendinin bi rüya olduğunun, çiftinin seni rüyada gördüğünün, aynı zamanda senin de onu rüyanda gördüğünün, açık seçik biçimde ayırdına varabilirdin."

"Ama bu nasıl mümkün olabilir?" don Juan.

"Nasıl olduğunu kimseler bilmez. Biz yalnızca, olabildiğini biliriz. Bu bizim, ışıldayan varlıklar olarak gizimizdir. Dün gece iki *rüya gördün*, sen, herhangi birinde uyanabilirdin, isteseydin. Ama bunu anlayacak denli erkin kalmamıştı."

Bir süre gözlerini üstümden çevirmeden bana baktılar.

"Anladığını sanıyorum," dedi don Genaro.

Işıldayan Varlıkların Gizi

Don Genaro, saatler boyunca, günlük yaşamımı düzenlemem konusunda akıl almaz yönergeler vererek, beni mutlu etti. Don Juan, don Genaro'nun verdiği yönergeler konusunda çok dikkatli olmamı, zira bunların gülünç de olsa pek ciddi şeyler olduklarını söyledi.

Öğleye doğru, don Genaro ayağa kalktı, tek söz söylemeden çalılara yöneldi. Ben de kalkıyordum ki don Juan beni özenle tutup yerime oturtarak ağırbaşlı bir edayla, don Gena-

ro'nun benimle bir şey daha deneyeceğini bildirdi.

"Neyin peşinde?" diye sordum. "Ne yapacak bana?"

"Bi yol ayrımına yaklaşıyorsun," dedi. "Her savaşçının geldiği, belirli bi yol ayrımına."

Ölümümden söz ediyor, diye düşündüm. Soracağım soruyu önceden sezinlemiş gibiydi, hiçbir şey söylememem konusunda beni uyardı.

"Bu konuyu tartışmayacağız," dedi. "Değindiğim yol ayrımının, büyücülerin açıklaması olduğunu bilmen yeterli. Genaro, buna hazır olduğuna inanıyor."

"Bu konuda ne zaman konuşacaksın?"

"Bilemem. Alıcı sensin. Sana bağlı. Ne zaman olduğuna sen karar ver."

"Şu anın nesi var?"

"Karar vermek, öylesine zaman seçmek değildir," dedi, "karar vermek, ruhunu kusursuzca pekiştirmen, bilgi ve erk sahibi olmak konusunda gereken her şeyi yapmış olman demektir.

"Neyse, bugün Genaro için küçük bi bilmece çözmen gerekecek. Bizden önce gitti—çalığın orda bi yerde seni bekleyecek. Durduğu noktayı ya da ona gidilmesi gereken belirli anı kimse bilmiyor. Evden ayrılma anını belirlemenin de üstesinden gelebilirsen, kendini onun bulunduğu yere götürmenin de üstesinden gelebilirsin."

Don Juan'a, kimsenin böyle bir bilmeceyi çözemeyeceğini söyledim.

"Evden belirli bir anda ayrılmam, beni don Genaro'yla nasıl buluşturabilir ki?" diye sordum.

Don Juan gülümseyerek bir ezgi mırıldanmaya başladı. Sıkıntılı durumumla eğleniyormuş gibiydi.

"Genaro'nun sana hazırladığı problem işte bu," dedi. "Eğer yeterince erkin varsa, evden ayrılma zamanını mutlak bi kesinlikle belirlersin. Doğru zamanda ayrılmanın, sana nasıl rehberlik edeceğiniyse kimse bilemez. Ayrıca, yeterince erkin varsa eğer, bunun böyle olacağını sen kendin de göreceksin."

"Ama, bu kılavuzluk nasıl olacak, don Juan?"

"Bunu da kimse bilemez."

"Don Genaro, herhalde bacağımdan çekecek."

"O halde, sen de çok dikkatli ol," dedi. "Eğer Genaro bacağını çekerse, yerinden bile çıkartır."

Don Juan kendi şakasına güldü. Ona katılamıyordum. Don Genaro'nun edimleriyle ilgili korkularım oldukça canlıydı.

"Biraz ipucu verebilir misin?" diye sordum.

"İpucu yok," deyip, kısa kesti.

"Don Genaro bunu neden yapmak istiyor?"

"Seni denemek istiyor," diye yanıtladı. "Diyelim ki, büyücülerin açıklamasını alıp alamayacağını bilmek, onun için çok önemli. Bilmeceyi çözersen eğer, yeterince erk biriktirdiğin ve hazır olduğun anlaşılacak. Ama, yüzüne gözüne bulaştırırsan, buna neden yeterince erkin olmamasıdır, o zaman da büyücülerin açıklaması, senin için hiçbi anlam taşımaz. Bana kalırsa, anlasan da, anlamasan da açıklamayı vermeliyiz; tabii bu benim fikrim. Genaro daha tutucu bi savaşçı; her şeyin yolunda gitmesini ister. Hazır olduğunu kafası almadan bunu sana vermeyecektir."

"Büyücülerin açıklamasını neden sen hemen söylemiyorsun?"

"Çünkü, sana yardım eden don Genaro olmalı."

"Neden öyle, don Juan?"

"Genaro nedenini sana söylememi istemiyor," dedi. "Henüz değil."

"Büyücülerin açıklamasını bilmek beni zedeler mi?" diye sordum.

"Sanmam."

"Lütfen don Juan, söyle o halde."

"Şaka mı bu? Genaro'nun bu konularda kesin fikirleri vardır. Ona saygı duymalı, onu onurlandırmalıyız."

Beni susturan, buyurganca bir devinimde bulundu.

Uzun, sinir bozucu bir suskunluğun ardından bir soru sordum.

"İyi ama, bu bilmeceyi nasıl çözerim, don Juan?"

"Gerçekten bilmiyorum. İşte bundan dolayı şöyle ya da böyle yap, diyemem sana," dedi. "Genaro çok daha yeterli. Bilmeceyi yalnızca senin için tasarladı. Bunu senin için yaptığın-

dan ötürü, şu anda yalnızca sana kilitlenmiş durumda. Evden ayrılmanın tam zamanını bi tek sen anlayabilirsin. Seni çağıracak, çağrısıyla da sana rehberlik edecek."

"Bu çağrı neye benzeyecek?"

"Bilemem. Çağrıyı sana yapacak, bana değil. Doğrudan *istencine* dokunacak. Başka deyişle, çağrıyı anlamak için *istencini* kullanmalısın.

"Genaro, bu aşamada, senin *istencini* çalışan bi birime dönüştürecek denli kişisel erk toplayabildiğinden emin olması gerektiğini düşünüyor."

"İstenç", don Juan'ın büyük bir özenle altını çizdiği, ama açık seçik anlatmadığı bir başka kavramdı. Açıklamalarında, "istencin", karın bölgesinde oluşan, "yarık" adını verdiği, göbek deliğinin altında yer alan bir yerden dışarı çıkan bir güç olduğunu anlamıştım. "İstenç", yalnızca büyücüler tarafından oluşturulabiliyordu. Kullanabilenler, bununla o olağanüstü edimlerin üstesinden gelebiliyorlardı.

Don Juan'a, benim için bu kerte belirsiz bir şeyin asla çalışan bir birime dönüşemeyeceğini anımsattım.

"İşte, yanıldığın nokta da bu," dedi. Savaşçıdaki *istenç* her türlü mantıksal karşı çıkışa rağmen gelişir."

"Bir büyücü olan don Genaro, hazır olup olmadığımı beni denemeden bilemez mi?" diye sordum.

"Hem de nasıl," dedi. "Ama, bu bilginin hiçbi değeri ya da önemi olmaz, çünkü bunun seninle bi ilgisi yoktur. Öğrenen sensin; o halde, erk demek olan bilgiyi sen istemelisin, Genaro değil. Genaro'yu senin bilmen ilgilendirir, kendi bilmesi değil. *İstencinin* çalışıp çalışmadığını kendin anlamalısın. Bu, oldukça zor bi nokta. Benim ya da Genaro'nun senin hakkında bildiklerimize bakmaksızın, erk demek olan bilgiyi isteyecek konuma geldiğini kendine kanıtlamalısın. Başka deyişle, *istencini* çalıştırabileceğine sen inanmalısın. İnanmadıysan, bugün inanmalısın. Bu görevi başaramazsan, Genaro sende ne *görürse görsün*, henüz hazır olmadığın sonucunu çıkaracaktır.

Karşı konulmaz bir endişe yaşadım.

"Gerekli mi tüm bunlar?" diye sordum.

"Bunlar Genaro'nun isteğidir, ve yerine getirilmelidir,"

dedi, kesin ama dostça bir sesle.

"Peki, don Genaro'nun benimle ne alıp veremediği var?"

"Belki bugün anlarsın," dedi, ve gülümsedi.

Don Juan'a, beni bu zorlu durumdan kurtarması, gizemli konuşmalarını açıklaması için yalvardım. Güldü, çenemi okşadı; olağanüstü göğüs kaslarına sahip olan, ama sırtı zayıf kaldığı için ağır kiloları kaldıramayan Meksikalı bir halterciyle ilgili şakalar yaptı.

"Şu kaslara bak, hele," dedi. "Yalnızca göstermek için olmalıydı bunlar."

"Kaslarımın senin söylediklerinle hiçbir ilgisi yok," dedim, kavgacı bir tutumla.

"Var, var," diye yanıtladı. "*İstenç*, işleyen bi birim olmadan önce, beden kusursuzluğa ulaşmalı."

Don Juan, sorgulamanın yönünü yeniden saptırmıştı. Rahatsızdım, hedefime ulaşamamıştım.

Kalktım, mutfağa gidip su içtim. Don Juan beni izledi, don Genaro'nun öğrettiği hayvan çığlığını çalışmamı önerdi. Evin yan tarafına doğru yürüdük; bir odun yığınının üzerine oturdum, kendimi bu çığlığı çıkarmaya verdim. Don Juan kimi düzeltmeler yaparak nefes alma yöntemi hakkında yararlı bilgiler verdi; sonuçta, tam bir bedensel rahatlama hali yaşadım.

Sundurmaya dönüp yeniden oturduk. Bu denli umarsız olmam nedeniyle kimi zaman kendimden usandığımı söyledim ona.

"Umarsız olduğunu hissetmenin kötü bi yanı yok," dedi. "Hiçbirimiz bu duygunun yabancısı değiliz. Umarsız bebecikler olarak sonsuz zamanlar harcadığımızı unutma. Şu anda karyolasından inemeyen bi bebeciğe benzediğini daha önce de söylemiştim sana. Genaro, sözün gelişi, seni o karyoladan çekip alıyor, işte. Bebecik devinmek ister, beceremeyince yakınır. Bunda bi yanlış yok. Ama, yakınmayı, karşı çıkmayı düşkünlüğe varacak denli arttırmak da bi başka konu."

Benden, kendimi gevşek bırakmamı istedi; daha uygun bir ruh haline gelene dek, ona soru sormamı önerdi.

Bir an kendimi yitmiş gibi hissettim, ne soracağıma karar veremedim.

Don Juan yere bir hasır yaygı sererek oturmamı söyledi. Sonra, büyük bir sukabağını suyla doldurup bir filenin içine yerleştirdi. Bir gezi için hazırlanıyormuş gibiydi. Yeniden yerine oturup kaşlarının bir devinimiyle sorularıma başlamaya yöneltti beni.

Ondan, güve hakkında daha çok şey anlatmasını istedim.

Uzun, araştıran bir bakışla bakıp kıkırdamaya başladı.

"Dosttu, o," dedi. "Biliyorsun bunu."

"Tamam da, dost nedir aslında, don Juan?"

"Dostun tam anlamıyla ne olduğunu söyleyemeyiz, tıpkı bi ağacın, aslında ne olduğunu söyleyemeyeceğimiz gibi."

"Ağaç, canlı bir varlıktır," dedim.

"Pek bi şey anlatmıyor bana bu," dedi. "Ben de dostun bi güç, bi gerilim olduğunu söyleyebilirim. Bunu daha önce de demiştim, ne var, dost hakkında tek bi şey açıklamıyor.

"Tıpkı ağaçta olduğu gibi, dostu da ancak yaşayarak anlayabilirsin. Yıllarca, seni bi dostla yapacağın o önemli karşılaşmaya hazırlamak için didinip durdum. Bunu anlamayabilirsin ama, ağaçla karşılaşman bile yıllarını aldı. Dostla buluşmak farklıdır. Öğretmen, dostu, çömezine yavaş yavaş, parça parça tanıtmalıdır. Sen, yıllar geçtikçe önemli bilgi birikimine ulaştın. Şimdi bu bilgiyi bi araya getirip, ağacı yaşadığın gibi dostu da yaşayabilirsin."

"Bunu yaptığımı bilmiyordum, don Juan."

"Aklın bunun bilincinde değil, çünkü öncelikle dostun olabilirliğini kabul edemez. Neyse ki, dostu bi araya toplayan, akıl değildir. Bedendir. Dostu, aşama aşama sezgiledin sen. Tüm bu sezgiler, bedeninde toplandı. Dost, bu parçaların toplamıdır işte. Bunu tanımlayacak başka bi yol bilmiyorum."

Bedenimin, aklımın dışında ayrı bir varlık gibi tek başına edimlerde bulunabileceğine inanamadığımı söyledim.

"Bulunmaz zaten, ama biz o hale getiririz. Aklımız pek önemli değildir—o her zaman bedenimizle çelişki içindedir. Tabii yalnızca bi lakırdı bu. Akılla bedeni birleştirmek, bilgi adamının utkusudur. Sen bilgi adamı olmadığına göre, bedenin de aklının almadığı işler yapar. Dost da bunlardan biri. O gece, tam burada dostun varlığını sezdiğinde ne delirmiştin ne de rü-

ya görüyordun."

Kendisinin ve don Genaro'nun, dostun, beni kuzey Meksika dağlarında, bir yaylanın kenarında bekleyen bir varlık olduğu hakkında içime yerleştirmiş oldukları o korkutucu düşünce ile ilgili sorular sordum. Bana, er ya da geç onunla buluşup güreşmem gerektiğini söylemişlerdi.

"Bunlar, sözle anlatılamayacak gizemlerin dile getiriliş biçiminden başka bi şey değil. Genaro'yla ben, dostun seni o düzlüğün kenarında beklediğini söylediydik. Bak, bu anlatım doğru, ama içinde senin çıkarmak istediğin anlam yok. Dost seni bekler hiç kuşkusuz, ama bi düzlüğün kenarında değil. Tam burada, orada, ya da herhangi başka bi yerde, tıpkı ölümün seni her yerde ve hiçbi yerde beklediği gibi."

"Dost neden beni bekliyor?"

"Ölüm seni neden bekliyorsa," dedi, "çünkü sen doğdun. Bunun ne anlama geldiğini bu aşamada açıklayabilmek olası değil. Öncelikle, dostu yaşamalısın. Onu, tam gücündeyken sezgilemelisin. Ancak ondan sonra büyücülerin açıklaması bunu aydınlatabilir. Eninde sonunda, sen de bi noktayı açığa çıkarabildin: dost bi güvedir.

"Yıllar önce seninle dağlara gitmiştik, hani bi şey sana saldırmıştı. Olanları sana anlatamıyordum. Ateşin önünde uçuşan yabancı bi gölge görmüştün. Sen kendin bunun güveye benzediğini söylediydin; ne dediğini bilmesen de doğruyu söylüyordun: bi güveydi o gölge. Bi başka sefer de, gene ateşin başında uyuyakaldığın sırada, bi şey aklını başından alacak kerte korkutmuştu seni. Uyuyakalmaman konusunda seni uyarmıştım, ama bunu göz ardı ettin; bu edim seni dostun insafına bıraktı, öylece güve de ensende tepindi durdu. Hâlâ yaşıyor olman benim için bi muamma olarak kalacak. Bilmiyorsun ama, öldün diye bıraktıydım seni. İşte, yaptığın düşüncesizlik bu kerte ciddiydi.

"O zamandan bu yana, dağlara ya da bozkıra her çıkışımızda, sen ayırdına varmasan da güve bizi sürekli izledi. Sonuç olarak, dost senin için bi güvedir, diyebiliriz. Ama bunun bildiğimiz türden bi güve olduğunu söyleyemem. Dosta güve demek, bi dile getiriş biçimi, oradaki sonsuzluğu anlaşılabilir

kılma yolu."

"Peki, dost senin için de bir güve mi?" diye sordum.

"Hayır. İnsanın, dostu anlayış biçimi kişiseldir," dedi.

Yine başa dönmüş olduğumuzu belirttim, dostun aslında ne olduğunu söylememişti.

"Kafaları karıştırmanın gereği yok," dedi. "Şaşkınlık insanın içine düştüğü bi durumdur. Ama, çıkmasını da bilmek gerek. Bu aşamada, bi şeyleri açıklığa kavuşturmanın yolu yok. Günün geç saatlerinde bu konuları yeniden ayrıntısıyla ele alabiliriz belki; bu sana bağlı. Ya da, daha çok kişisel erkine bağlı."

Tek bir söz daha söylemeyi reddetti. Denemede başarılı olamayacağım korkusuyla endişelenmiştim. Don Juan beni evinin arkasına götürdü, sulama kanalının yanına, hasır yaygının üstüne oturttu. Su, öylesine yavaşça deviniyordu ki, bir an akmıyor sandım. Sessizce oturmamı, içsel söyleşimi kesmemi, ve suya bakmamı buyurdu. Yıllar önce, su perilerine yakınlık duyduğumu bulguladığını, girişmiş olduğum işlere uygun düştüklerini hissettiğini söyledi. Su perilerinden ne hoşlandığımı, ne de hoşlanmadığımı anımsattım. İşte bundan dolayı suyun bana yararlı olacağını söyledi, çünkü suya kayıtsızmışım. Su, gerilim altındayken beni ne tuzağa düşürebilir ne de rededebilirmiş.

Hemen ardımda bir yere oturdu; kendimi bırakmamı, korkmamamı, eğer gerekirse kendisinin yardım için orada bulunduğunu söyledi.

Ürkünç bir an yaşadım. Ona bakıp başka yönergeler bekledim. Kafamı zorla suya çevirerek başlamamı buyurdu. Ne yapmamı istediği hakkında hiçbir fikrim yoktu, böylece, ben de dinginleşmekle yetindim. Suya bakarken, karşı kıyıdaki kamışların görüntüsünü yakaladım. Gözlerimi odaklamadan, bilinçsizce bunların üstünde gezdirdim. Suyun yavaş yavaş akışı kamışları titreştiriyordu. Su, bozkır toprağı rengindeydi. Kamışların çevresindeki dalgacıkları, yumuşak bir yüzey üstündeki saban izlerine ya da yarıklara benzettim. Bir an, kamışlar birden devleşti, suyun üstü aşıboyası rengine büründü, ve düzleşti; birkaç saniye içinde uyuyakaldım, ya da o ana dek hiç ya-

şamamış olduğum, sezgisel bir duruma geçtim. Uyuyup harikulade bir rüya görmüş olmam, bunu tanımlamanın en doğruya yakın olan yoluydu.

İstemiş olsaydım, bunu sonsuza dek sürdürebileceğimi ayrımsadığım için, kendimi kişisel bir söyleşiye çektim. Gözlerimi açtım. Hasır yaygının üzerine uzanmış, yatıyordum. Don Juan üç beş karış ötemdeydi. Rüyam öylesine görkemliydi ki, hemen ona anlatmaya başladım. Sessiz kalmamı imledi. Uzun bir sopayla, öte çalılılıktaki iki kuru dalın yerde oluşturdukları uzun gölgeleri gösterdi. Sopasının ucu gölgelerden birinin uzantısını çizermişçesine izledi, birden ötekine atlayıp aynı şeyi yaptı; gölgeler hemen hemen bir ayak uzunluğunda, iki parmak genişliğindeydi; araları bir karış kadardı. Sopanın devinimi, gözlerimin odaklanmasını bozdu; kendimi şaşı bakan gözlerle dört uzun gölgeye bakarken buldum. Ortadaki iki gölge aniden teke inerek olağanüstü bir derinlik duygusu oluşturdu. Bu biçimde oluşmuş gölgede anlatılmaz bir değirmilik ve oylum vardı. Bilinmez bir maddeden yapılmış saydam bir tüp gibiydi. Gözlerimin şaşı baktığını bilmeme karşın, tek bir noktaya odaklanmış olmaları gerçeği çok ilginçti; görüntü öylesine berraktı ki gözlerimi oynatsam da bunu yitirmiyordum.

Tetikteliğimi azaltmaksızın, izlemeyi sürdürdüm. İçimde, gidip o sahneye katılmak gibi beklenmedik bir dürtü duyumsadım. İzlemekte olduğum görüntünün içindeki bir şey beni kendisine çekiyor gibiydi; ama içimde açığa çıkan başka bir şey de yarı bilinçli bir söyleşi başlatmama neden oldu; neredeyse bir anda, kendimi günlük yaşam çevremin içinde buluverdim.

Don Juan beni izliyordu. Şaşırmışa benziyordu. Yanlış bir şey mi var diye sordum. Yanıtlamadı. Oturmama yardım etti. Ancak o an, sırtüstü yatıp göğe bakmakta olduğumu, ve don Juan'ın yüzüme doğru eğildiğini ayrımsayabildim.

İlk tepkim, uzanmış göğe bakarken gölgeleri görebildiğimi ona anlatmak istemek oldu, ama eliyle ağzımı kapadı. Bir süre sessizce oturduk. Kafamda hiçbir düşünce yoktu, çok belirgin bir dinginlik içindeydim, birden çalılığa gidip don Genaro'yu aramak için karşı konulmaz bir dürtü hissetim.

Don Juan'la konuşmayı denedim; çenesini kaldırıp dudak-

larını büzerek, sessizce, konuşmamamı buyurdu. Durumumu mantıklı biçimde değerlendirmeyi denedim; ne var, bu sessizliğimden öylesine hoşlanmıştım ki, bunu mantıksal çıkarsamalarla bozmak istemedim.

Kısa bir aradan sonra, o karşı konulmaz araştırma arzusunu yeniden hissettim. Bir patikayı izlemeye başladım. Don Juan, ben önderiymişim gibi ardım sıra geliyordu.

Bir saat boyunca yürüdük. Düşünmemeyi başarmıştım. Sonra, bir tepenin yamacına geldik. Don Genaro oradaydı, kayadan bir duvarın üstünde oturuyordu. Bağırarak, coşkuyla selamladı beni; yerin on beş metre kadar yukarısındaydı. Don Juan beni oturttu, kendisi de yanıma oturdu.

Don Genaro, beklediği yeri bulduğumu, çünkü çıkardığı bi sesle bana kılavuzluk etmiş olduğunu açıkladı. Sözcüklerini seslendirince, kulağımdaki bir vızıltı olduğunu düşündüğüm özel bir sesi gerçekten duyduğumu anladım; bu, bedensel bir durum, içsel bir olay, bilinçle değerlendirilemeyen, anlatılamayan, belirsiz bir ses duygusu gibiydi.

Don Genaro'nun sol elinde küçük bir çalgı var sandım. Oturduğum yerden, bunu tam anlamıyla ayırt edemiyordum. Ağız tamburasına benziyordu; bununla, neredeyse anlaşılmaz, yumuşak, tekinsiz bir ses çıkardı. Ne yaptığını tam olarak anlamam için çalmayı bir süre daha sürdürdü. Sonra, bana sol elini gösterdi. Elinde hiçbir şey, hiçbir çalgı yoktu. Elini ağzına götürüş biçimi nedeniyle bir çalgı çalıyor gbi gelmişti bana. Aslında sesi, dudaklarıyla, ve sol elinin yan tarafının, başparmakla işaretparmağı arasında kalan bölümüyle çıkarıyordu.

Don Juan'a dönüp, don Genaro'nun hareketlerine aldandığımı söylemek istedim. Hızlı bir devinim yaparak konuşmamamı, don Genaro'nun yaptıklarına aşırı dikkat göstermemi söyledi. Dönüp don Genaro'ya baktım ama yerinde yoktu. Aşağıya inmiş olduğunu düşündüm. Bir süre bekledim, çalıların ardından ortaya çıksın diye. Üzerinde durduğu kayanın değişik bir biçimi vardı, kayadan bir duvarın yanındaki büyükçe bir çıkıntıyı andırıyordu. Gözümü ondan yalnızca birkaç saniye boyunca ayırmış olmalıydım. Yukarı tırmansa, daha kayadan duvarın doruğuna ulaşmadan onu görürdüm. Aşağı indiy-

se, oturduğum yerden görünürdü.

Don Juan'a, don Genaro'nun nerede olduğunu sordum. Hâlâ çıkıntının üstünde durduğunu söyledi. Görebildiğim kadarıyla orada kimse yoktu ama, don Juan, don Genaro'nun hâlâ kayanın tepesinde durduğu savından vazgeçmiyordu.

Şaka yapar hali de yoktu. Bakışları keskindi. Kesip atarcasına, aklımı, don Genaro'nun yaptıklarını değerlendirecek biçimde kullanmadığımı söyledi. İçsel söyleşimi susturmamı buyurdu. Bir süre çabaladıktan sonra gözlerimi kapamaya başladım. Don Juan üstüme gelip omuzlarımı sarstı. Bakışımı kaya çıkıntısının üstünde tutmamı fısıldadı.

Uyuşukluk içindeydim, don Juan'ın sözleri çok uzaktan geliyor gibiydi. Düşünmeden çıkıntıya baktım. Don Genaro gene oradaydı. Bu, beni hiç meraklandırmadı. Yarı bilincimle, çok zor nefes aldığımı ayırt ettiğim sırada, daha bu konuda tam anlamıyla düşünemeden, don Genaro aşağıya atladı. Bu edim de ilgimi çekemedi. Yanıma geldi, kolumu tutup kalkmama yardım etti; don Juan da öbür kolumdan tuttu. Beni iki yandan desteklediler. Daha sonra yalnızca don Genaro yardımcı oldu yürümeme. Kulağıma, anlayamadığım şeyler fısıldadı, hemen ardından bedenimi yabansı biçimde çektiğini ayrımsadım; deyim yerindeyse, karnımın üstünden kavrayıp çıkıntının ya da başka bir kayanın üstüne çekip almıştı beni. Bir anda kayanın üstüne çıktık. Bunun, o kaya çıkıntısı olduğuna yemin edebilirdim; ne var, görüntü öylesine titrekti ki, tam ayrıntısıyla değerlendiremiyordum. Sonra, içimde bir şey sarsıldı—sırtüstü düştüm. Bir kaygı ya da belki bedensel bir rahatsızlık duygusu içindeydim. Bunun ardından, don Juan'ın benimle konuştuğunu gördüm. Onu anlayamıyordum. Dikkatimi dudaklarında yoğunlaştırdım. Rüya gibi bir duygu yaşıyordum; ben, her yanımı saran, filme benzer bir maddeden yapılmış bir torbayı içeriden yırtmaya çalışırken, don Juan da dışarıdan parçalamaya çabalıyordu. Sonunda torba patladı; don Juan'ın sözleri anlaşılır hale geldi, anlamları berraklaştı. Kendimi yüzeye çıkarmamı buyuruyordu. İtidalimi yeniden kazanmak için umarsızca çabalıyordum; başaramamıştım. Tüm bilincimle, neden başımı bu denli belaya soktuğumu düşündüm. Konuşabilmek için de-

li gibi çabaladım.

Don Juan, çektiğim zorluğu anlamışa benziyordu. Daha çok çaba göstermem için zorladı beni. Dışımda bir şey, içsel söyleşiye dalmamı engelliyordu. Sanki yabancı bir güç beni uyuşukluğa sürüklüyor, her şeye karşı kayıtsız kılıyordu. Nefesim tükeninceye dek buna direndim. Don Juan'ın benimle konuştuğunu duydum. Bedenim, istemeden, gerilim nedeniyle sarsıldı. Ölümcül bir savaşın göbeğinde, beni nefes almaktan alıkoyan bir şey tarafından sarmalanmışım, kilitlenmişim gibi hissettim. Korkmuyordum, ama denetimsiz bir öfke her yanımı sarmıştı. Öylesine gazaba geldim ki, bir hayvan gibi kükreyip çığlık attım. Sonra, bir nöbete tutuldum; tüm bedenimi saran bir sarsıntı o an durdurdu beni. Yeniden nefes alabiliyordum, don Juan'ın, beni kendime getirmek için karnıma ve boynuma, sukabağındaki suyu boşalttığını ayrımsadım.

Don Juan oturmama yardım etti. Don Genaro, çıkıntının üstünde duruyordu. Adımı söyledi, sonra birden aşağıya atladı. Onun, on beş metre yükseklikten dikine düştüğünü gördüm, karın bölgemde dayanılmaz bir sancı hissettim; aynı duyguyu, rüyalarımda aşağıya düşerken de hissetmiştim.

Don Genaro yanıma geldi, gülerek, uçuşunu beğenip beğenmediğimi sordu. Don Genaro yeniden adımı söyledi.

"Carlitocuk! Bana bak!" dedi.

Sanki hız kazanmak istermiş gibi kollarını dört beş kez iki yana döndürdü, ardından bir anda sıçrayarak görüntümün dışına çıktı, ya da ben öyle yaptığını sandım. Belki de tanımlayamadığım bir şey yapmıştı. Bir buçuk, iki metre uzağımda dururken birdenbire denetim dışı bir güç tarafından emilmiş gibi yok oluverdi.

Yorgundum, kopmuş gibiydim. Bir kayıtsızlık duygusu her yanımı sardı; ne düşünmek istedim, ne de kendimle konuşmak. Korkmamıştım, ama açıklanamaz biçimde mutsuzdum. Ağlamak istedim. Don Juan hiç durmadan parmaklarının boğumlarıyla kafamın tepesine vuruyor, bütün bunlar bir şakaymışçasına da gülüyordu. Kendimle konuşmamı, çünkü içsel söyleşinin en gerekli olduğu anın geldiğini söyledi. Bana, "Konuş! Konuş!" diye buyurduğunu duydum.

Dudak kaslarım istemsizce gerildi. Ağzım ses çıkarmadan deviniyordu. Don Genaro'nun soytarılık ederken ağzını aynı biçimde devindirdiğini anımsadım, ben de onun gibi, "Ağzım konuşmak istemiyor," diyebilmeyi diledim. Sözcükleri dile getirmek için çabaladım, dudaklarım acıyla çarpıldı. Don Juan kahkahadan iki büklüm olmanın eşiğindeydi. Neşesi öylesine bulaşıcıydı ki, gülmeden edemedim. Ardından, ayağa kalkmama yardım etti. Don Genaro'nun geri gelip gelmeyeceğini sordum. Don Juan, don Genaro'nun, bugün için, benden sıtkının sıyrılmış olduğunu söyledi.

"Neredeyse başarmıştım," dedi don Juan.

Kilden ocakta yanan ateşin yanında oturuyorduk. Yemek yemem için diretmişti. Aç ya da yorgun değildim. Alışılmadık bir hüzün sarmıştı beni; gün boyunca başıma gelenlerden çok uzaklardaydım şimdi. Don Juan yazı tablamı kucağıma yerleştirdi. Olağan konumuma dönmek için olağanüstü bir çaba harcadım. Ufak tefek bir şeyler çiziktirdim. Yavaş yavaş kendimi topladım. Sanki üzerimden bir yük kalkmıştı; her zamanki ilgi duyan, şaşkın tavrıma yeniden kavuşmuştum.

"İyi, iyi," dedi don Juan, kafamı tıpışlayarak. "Sana, bi savaşçının gerçek sanatının, korkuyla merağı dengelemek olduğunu söylemiştim."

Don Juan benzersiz bir konumdaydı. Neredeyse sinirli, endişeli gibiydi. Sanki, hiç durmadan konuşmak istiyordu. Beni büyücülerin açıklamasına hazırlıyor sanarak ben de endişelendim. Gözlerinde, yalnızca birkaç kez görmüş olduğum yabansı bir ışıltı vardı. Son kerte olağandışı bir tavır içinde olduğunu düşündüğümü söylememin hemen ardından, benim adıma sevindiğini, bir savaşçı olarak, yoldaşlarının utkularıyla—hele de tinsel utkularsa—mutlu olmaya hakkı olduğunu söyledi. Don Genaro'nun bilmecesini başarıyla çözmüş olmama karşın, ne yazık ki büyücülerin açıklaması için henüz hazır olmadığımı ekledi. Üstüme su döktüğü sırada, neredeyse ölmek üzere olduğumu, tüm başarımın, don Genaro'nun son saldırısını engellemekteki yetersizliğim nedeniyle boşa gittiğini belirtti.

"Genaro'nun erki, seni yutan bi gelgit gibiydi," dedi.

"Don Genaro bana zarar vermek mi istedi?" diye sordum.

"Hayır," dedi. "Genaro sana yardım etmek istiyor. Ne var, erk erki çeker. O seni deniyordu, sen ise başaramadın."

"Ama bilmeceyi çözdüm, değil mi?"

"Çok iyi becerdin," dedi. "Öylesine iyi becerdin ki, don Genaro senin tam bi savaşçı başarısı göstereceğine inandı. Bitirmene ramak kalmıştı. Bu kez sırtını yere getiren şey düşkünlük değildi aslında."

"Neydi o halde?" dedim.

"Çok sabırsızsın, çok da sertsin; gevşeyip, Genaro'nun yolundan gitmek yerine, onunla savaşmaya başladın. Genaro'yu yenemezsin; senden daha güçlüdür o."

Don Juan daha sonra, kendiliğinden, benim insanlarla olan kişisel ilişkilerim konusunda yararlı öğütler verdi. Getirdiği yaklaşımlar, don Genaro'nun daha önce şakayla karıştırarak söylediklerini ciddi bir biçimde tamamlıyordu. Konuşkan bir günündeydi; sözü tarafımdan kesilmeden, bu ve bundan önceki kez neler olduğunu açıklamaya başladı.

"Senin de bildiğin gibi," dedi, "büyücülüğün dönüm noktası içsel söyleşidir; bu her şeyin anahtarıdır. Savaşçı bunu durdurmayı öğrendiği an her şey mümkün olur; en ulaşılmaz sanılan tasarılar artık avucundadır. Yaşadığın tüm o tekinsiz, endişe verici deneyimlere, bunu başararak geçebildin. Tam bi itidal içinde dostu, Genaro'nun çiftini, rüya görenle rüyada görüleni yaşadın, bugün kendi özünün bütünselliğini neredeyse öğreniyordun, Genaro'nun, senin üstesinden gelmeni istediği edim, başarı buydu işte. Tüm bunlar, biriktirebildiğin kişisel erk miktarı sayesinde gerçekleşebildi. Her şey, bi önceki gelişinde gördüğün o uğurlu kehanetle başladı. Geldiğinde, dostun çevrede gizli gizli dolaştığını duydum; önce, onun sessiz adımlarını duydum, sonra arabadan çıkarken sana baktığını gördüm. Bu, kehanetlerin en iyisiydi benim için. Dost, her zaman yaptığı gibi senin varlığından rahatsız olmuşçasına çevrede dolanıp dursaydı, olayların akışı farklı olacaktı. Dostun o hiç de dostça olmayan tavrını kim bilir kaç kez görmüştüm; ama bu kez kehanet ortadaydı, dostta, sana verilecek bi bilgi parçası olduğunu anlamıştım. İşte o nedenle, sana bilgiyle buluşacaksın demiş-

tim; güveyle, çok uzun süreden beri askıda kalan bi buluşma. Bizim anlayamayacağımız nedenlerden ötürü, dost sana bi güve gibi görünmeyi yeğlemişti."

"Ama sen dostun biçimi olmadığını, onun varlığının yalnızca yaptıklarıyla anlaşılabileceğini söylemiştin," dedim.

"Doğru," dedi. "Ama, dost seninle bütünleşen izleyiciler için—yani, Genaro'yla ben—bi güvedir. Dost, senin için yalnızca bi etki, bedeninde bi his ya da bi ses, ya da bilginin altın parçacıklarıdır. Dost, güve biçimini seçmekle, Genaro'yla bana bi şeyler anlatmak istiyordu. Güveler bilgi dağıtır; büyücülerin dostu ve yardımcılarıdırlar. İşte, dostun çevreden bi güve biçiminde dolaşması nedeniyle Genaro sana çok önem veriyor.

"Güveyle bi araya geldiğin gece, benim de beklediğim gibi, senin için bilgiyle gerçek buluşma oldu bu. Güvenin çağrısını öğrendin, kanadının altın tozlarını hissetin, ama her şeyin ötesinde o gece, yaşamında ilk kez, gördüğünden emin oldun, ve bedenin, bizlerin ışıldayan varlıklar olduğumuzu öğrendi. Genaro, yaşamının bu muazzam anını hakkıyla anladı. Genaro, olağanüstü bi güç ve açık seçiklikle sana bizim bi duygu olduğumuzu, bedenimiz dediğimiz şeyin, sezgisi olan, ışıtılı telciklerin kabuğu olduğunu gösterdi.

"Dün gece, dostun tüm uğuru gene senin üzerindeydi. Geldiğinde neler olduğunu anlamak için baktığımda, rüya görenle rüyada görülenin gizini sana açıklaması için Genaro'yu çağırmam gerektiğini anladım. Her zaman yaptığın gibi, seni mandepsiye getirdiğimi sandın. Aklın inanmayı reddetse bile, Genaro yalnız senin için gelmişti; çalıların ardından gizlenmiyordu."

Don Juan'ın demecinin en zor inanılabilir bölümü de buydu. Kabul edemezdim. Don Genaro'nun gerçek ve bu dünyada olduğuna inandığımı söyledim.

"Tanık olduğun her şey sapına dek gerçek ve bu dünyadandı," dedi. "Bi başka dünya yok. Bu engel, bu çaparız senin en özel diretme biçimin, üstelik bu özellik, açıklamalarla şifa bulacak gibi değil. Neyse, Genaro bugün doğrudan bedenine seslendi. Bugün yaptıklarını dikkatlice incelersen, bedeninin, olagelenleri kayda değer biçimde bi araya getirebildiğini gö-

rürsün. Her nasılsa, sulama kanalının orada, gördüklerinle ilgili olarak düşkünlük göstermekten uzak durabildin. Tıpkı bi savaşçı gibi, az bulunur bi denetim ve mesafelilik örneği gösterdin, hiçbi şeye inanmadın ama gene de gerektiği gibi hareket edip, Genaro'nun çağrısını izlemeyi başardın. Benden hiçbi yardım almadan bulabildin onu.

"Kayalık çıkıntıya vardığımızda, saçının teline dek erkle dopdoluydun, onun için Genaro'yu, onca büyücünün aynı nedenle durdukları yerde dururken gördün. Çıkıntıdan atladıktan sonra, sana doğru yürüdü. O anda erkin ta kendisiydi. Daha önce su kanalının orda davrandığın gibi davranabilseydin, onu olduğu gibi, yani ışıdayan bir varlık olarak *görebilecektin.* Ama sen korktun; özellikle de Genaro seni çekip alınca. Bu bile, seni sınırlarının ötesine götürmeye yeterdi. Ama yeterince gücün yoktu, yeniden mantığının dünyasına düştün. Sonra da, doğal olarak kendinle ölümcül bi kavgaya tutuştun. İçinde bi şey, *istencin* Genaro'yla gitmek istedi, aklınsa buna karşı geldi. Sana yardım etmemiş olsaydım, şu anda seni o erk yerine gömüyor olacaktık. Ama bi ara, sonuç, benim yardımıma karşın kuşku vericiydi."

Birkaç dakika sessiz durduk. Onun konuşmasını bekledim. Sonunda, dayanamayıp sordum, "Don Genaro, benim kaya çıkıntıya sıçramamı mı sağladı?"

"Bu sıçrama işini senin anladığın anlamda ele alma," dedi. "Bi daha söylüyorum, yalnızca bi konuşma biçimi bu, Kendinin bi beden olduğunu düşündüğün sürece ne dediğimi anlayamazsın."

Sonra, lambadan yere kül döküp yerin iki karışlık bölümünü kaplayarak parmağıyla üstüne bir şekil, bir şema çizdi. Bunun, çizgilerle birbirilerine bağlı sekiz noktası vardı; geometrik bir şekildi.

Yıllar önce, aynı yaprağın bir ağaçtan üst üste dört kez düşmesinin bir yanılsama olmadığını anlatırken, buna benzer bir şekil çizmişti.

Küldeki şemanın iki merkezi vardı; birini "akıl" öbürünü de "istenç" diye adlandırdı. "Akıl", "konuşma" adını verdiği bir noktayla doğrudan bağlantılıydı. "akıl", "konuşma" yoluy-

la, öbür üç noktayla, "hissetme", "rüya görme", ve "görmeyle" dolaylı olarak bağlantılıydı. "İstenç" adlı öbür merkez, "hissetme", "rüya görme", ve "görme" noktalarıyla doğrudan; "akıl" ve "konuşma" noktalarıyla da dolaylı biçimde bağlantılıydı.

Şemanın, yıllar önce bana götermiş olduğundan farklı olduğunu anımsattım.

"Dış biçim önemli değil," dedi. "Bu noktalar bi insanı simgeliyor, istediğin gibi çizebilirsin."

"Bir insanın bedenini mi simgeliyorlar?" diye sordum.

"Buna beden deme," "Bunlar, ışıdayan bi varlığın telcikleri üzerindeki sekiz nokta. Senin de, çizgenin üzerinde görebileceğin gibi, bi büyücü, insanın her şeyden önce *istenç* olduğunu söyleyecektir, çünkü *istenç*, *hissetme*, *rüya görme* ve *görme* noktalarıyla doğrudan bağlantılıdır; bunun ardından, insan *akıldır*. Bu, *istençten* daha küçük bi merkez, çünkü yalnızca *konuşma* ile bağlantılı,"

"Öbür iki nokta nedir, don Juan?"

Bana bakarak gülümsedi.

"Seninle bu şema üzerinde ilk konuştuğumuzdakine oranla çok daha güçlüsün şimdi," dedi. Ama sekiz noktanın tümünü de bilecek denli değil. Genaro, bi gün sana öbür ikisini de gösterir."

"Herkesin sekiz noktası var mı, yoksa yalnızca büyücülerin mi var?"

"Şöyle diyelim: hepimiz doğarken bu sekiz noktayla geliyoruz dünyaya. İkisi, *akıl* ve *konuşma*; herkesçe bilinir. Hissetme biraz bulanıkçadır ama tanınmaz da değildir. Ama, insan yalnızca büyücülerin dünyasında tanışır *rüya görme*, *görme* ve *istenç* ile. Sonuncularla ise, bu dünyanın dış kıyılarında rastlaşırız. Sekiz noktanın tümü, özün bütünselliğini oluşturur."

Şemanın üzerine, tüm noktaların, dolaylı bağlantılarla, birbirlerine bağlanabileceklerini gösterdi.

Açıklamasız kalan iki gizemli noktayla ilgili soru sordum, yeniden. Bana, bunların yalnızca "istenç" ile bağlantılı olduğunu, "hissetme", "rüya görme" ve "görme" ile uzak durduklarını, "konuşma" ve "akıl" noktalarıyla ise iyice ayrı düştüklerini gösterdi. Parmağıyla, ötekilerden ve birbirilerinden yalıtılmış

olduklarını imledi.

"Bu iki nokta, *konuşma* ve *akıl* noktalarına hiçbi zaman katılmaz," dedi. "anca *istenç* idare edebilir onları. *Akıl* ise öylesine uzak düşer ki, bunları bi arada düşünmek yararsızdır. Bu ayırdına varılması en zor olan şeylerden biridir; eninde sonunda, *aklın* asıl hüneri her şeyi mantıksal bi sonuca ulaştırmak değil de nedir?"

Bu sekiz noktanın, insanın kimi noktalarına ya da organlarına denk düşüp düşmediklerini sordum.

"Doğru," diye kısaca yanıtlayıp şemayı sildi.

Kafama dokundu, "akıl" ve "konuşma" merkezinin burası olduğunu söyledi. Göğüs kemiğinin ucu "hissetme" merkeziydi. Karın deliğinin altındaki bölge "istençti". "Rüya görme", kaburgaların sağ karşısında, "görme" ise solundaydı. Kimi savaşçılardaysa bazen "görme" de "rüya görme" de sağ tarafta olurmuş.

"Diğer iki nokta nerede?" diye sordum.

Verilebilecek en açık seçik yanıtı verdi: karnını hoplatarak, kahkahalarla gülmeye başladı.

"Ne yılansın sen," dedi. "Beni yaşlı, uykucu bi teke belledin, he?"

Sorularımın ister istemez böyle bir ivme kazanmış olduğunu açıkladım.

"Aceleci olma," dedi. "Gerektiğinde öğrenecek, ondan sonra da tek başına, kendinle kalacaksın."

"Seni bir daha göremeyecek miyim demek istiyorsun don Juan?"

"Hiçbi zaman," dedi. "Genaro'yla ben hep ne idiysek o olacağız: yolların tozu."

Midemin ucunda bir sarsıntı hissettim.

"Sen ne diyorsun, don Juan?"

"Diyorum ki, hepimiz anlaşılamaz, ışıdayan, sınırsız varlıklarız. Sen, Genaro ve ben kendi kararımız olmayan bi amaçla bi araya geldik."

"Hangi amaçtan söz ediyorsun?"

"Savaşçının yolunu öğrenmekten. Bundan kurtulamazsın, bizler de. Görevimiz bitmediği sürece, beni ya da Genaro'yu

göreceksin ama, tamamlanır tamamlanmaz özgürce uçacaksın. Yaşamının gücünün seni nerelere sürükleyeceğini de kimsecikler bilemeyecek."

"Peki, don Genaro'nun bu işle ilişkisi ne?"

"Bu konu henüz senin ilgi alanın içinde değil," dedi. "Bugün, Genaro'nun başlattığı şeyi bitirmeliyim; bizlerin ışıldayan varlıklar olmamız gerçeğini. Bizler algılayanlarız. Biz bi bilinçliliğiz; bizler nesne değiliz; yoğunluğumuz, katılığımız yok. Sınırsızız biz. Nesneler ve yoğunluklar dünyası, yalnızca bu âleme geçişimizi kolaylaştırmak içindir. Yalnızca bize yardımcı olmak için yaratılmış bi betimleme. Bizler ya da *aklımız*, betimlemenin salt betimleme olduğunu unutur, böylece özümüzün bütünselliğini tuzağa düşürürüz ki deme gitsin. Yaşamımız boyunca nadiren kurtulabildiğimiz bi kısır döngüye girmişizdir bi kez.

"Şu an, kendini *aklın* düğümlerinden kurtarmaya kaptırmışsın, örneğin. Genaro'nun, çalılığın kenarından öylece çıkıvermesi akıl almaz, düşünce dışı bi şey senin için, ama bi yandan da tanık olduğun bu şeyi reddedemiyorsun. Çünkü, olduğu gibi algıladıydın bunu."

Don Juan kıkırdadı. Küllerin üstüne özenle bir başka şema çizdi, ben bunu deftere geçiremeden önce onu şapkasıyla örttü. "Algılayanlarız biz," diye başladı. "Algıladığımız dünya, aslında bi yanılsama. Doğduğumuz andan başlayarak bize anlatılan bi betimlemeden yaratılan bi yanılsama.

"Bizler, ışıldayan varlıklar, iki erk halkasıyla birlikte doğduk; ne var, dünyamızı yaratmak için yalnızca birini kullanırız. Biz doğduktan hemen sonra bize takılan bu halka *akıldır*, yoldaşıysa *konuşma*. İkisinin arasında tertip edilip sürdürülür bu dünya.

"Yani, aslında, *aklının* sürdürmek istediği dünya, bi betimlemeden, *aklın* kabullenmeyi ve savunmayı öğrendiği değiştirilemez kurallarından yaratılan dünyadır.

"Işıldayan varlıkların gizi ise şudur; hiçbi zaman kullanmadıkları ikinci bi erk halkası daha vardır onların: *istenç*. Büyücünün oyunu, sokaktaki adamın oyunuyla aynıdır. İkisinin de bi betimlemesi vardır. Biri; sokaktaki adam, bunu *aklıyla*

destekler. Diğeri; büyücü ise *istenci* ile. İki betimlemenin de kendine özgü kuralları vardır. Ama, büyücü daha üstün durumdadır, çünkü *istenç, akla* oranla daha kapsayıcıdır.

"Bu aşamada varmak istediğim nokta şu: betimlemenin, *aklınla* mı yoksa *istencinle* mi desteklendiğini sezgilemelisin artık. Bunun günlük yaşamı bi meydan okuyuşa dönüştürmenin biricik yolu, özünün bütünselliğine ulaşman için gereken yeterli erki biriktirmen için bi araç olacağını hissediyorum.

"Belki, gelecek sefer yeterince erkin olur. Her ne olursa olsun, bunu hissedene dek bekle, tıpkı bugün sulama kanalının orada hissettiğin gibi; iç sesin söylesin sana bunu. Eğer başka bi ruhla gelirsen, hem zaman kaybı hem de bi tehlike olur bu, senin için."

İç sesimi beklersem, onları belki de bir daha hiç göremeyeceğimi anımsattım.

"Kişi köşeye sıkışmayagörsün; nelere kadirdir, bi bilsen, şaşırır kalırsın," dedi.

Ayağa kalkarak bir kucak odun aldı. Ateşe birkaç kuru dal koydu. Alevler sarımsı bir parıltı oluşturdu. Sonra lambayı söndürerek, küllerin üzerine çizdiği şekli örten şapkasının önünde çömeldi.

Dingince oturmamı, içsel söyleşimi durdurmamı, ve gözümü şapkasından ayırmamamı buyurdu. Bir süre çabaladıktan sonra yüzermiş ya da bir tepeden aşağı düşermiş gibi bir duygu hissettim. Beni taşıyan hiçbir şey yokmuş, oturmuyormuşum, ya da bedenim yokmuş gibiydi.

Don Juan şapkasını kaldırdı. Altında külden sarmallar vardı. Düşünmeden, bunları izledim. Sarmalların devindiklerini hissettim. Onları midemde hissettim. Sarmallar katlanıyorlar gibiydi. Sonra, canlanıp kabardılar—birden don Genaro'yu karşımda oturur buldum.

Görüntü bir anda içsel söyleşime dönmeye zorladı beni. Uyuyakaldığımı sandım. Kısa aralıklarla nefes almaya başladım, gözlerimi açmak istedim, ama gözlerim zaten açıktı.

Don Juan'ın ayağa kalkıp çevrede dolanmamı söylediğini duydum. Olduğum yerde sıçrayıp, sundurmaya doğru koştum. Don Juan'la don Genaro da peşimden seyrettiler. Don Juan,

lambasını getirdi. Bir türlü nefesimi düzenleyemiyordum. Daha önce de yapmış olduğum gibi, yüzüm batıya dönük biçimde yerimde koşarak dinginleşmeyi denedim. Kollarımı sarkıtarak yeniden nefes almaya başladım. Don Juan yanıma gelip, bu devinimlerin yalnızca alacakaranlıkta yapılacağını söyledi.

Don Genaro, benim için alacakaranlık olduğunu söyledi; ikisi birden gülmeye başladılar. Don Genaro çalılara doğru koştu, dev bir sapan lastiğiyle fırlatılmışçasına hızla sundurmaya geri döndü. Aynı devinimi üç ya da dört kez yineleyerek yanıma geldi. Don Juan bir çocuk gibi kıkırdayarak, gözlerini dikmiş bana bakıyordu.

Birbirlerine kaçamak nazarlarla baktılar. Don Juan yüksek sesle don Genaro'ya, aklımın tehlikeli olduğunu, yatıştırılmadığı takdirde beni öldürebileceğini söyledi.

"Aman Tanrım!" diye bağırdı don Genaro, kükreyen bir sesle, "Yatıştır şunun aklını!"

Çocuklar gibi şen kahkahalar atarak gülmeye başladılar.

Don Juan beni lambanın altına oturtup, defterimi elime tutuşturdu.

"Bu gece gerçekten de dalga geçtik seninle," dedi yatıştırıcı bir sesle. "Korkma sakın. Genaro şapkamın altında gizleniyordu."

BÖLÜM İKİ

Tonal ve Nagual

İnanma Zorunluluğu

Paseo de la Reforma'nın çarşı tarafından yürüyordum. Yorgundum; Mexico City'nin yüksekliği, hiç kuşkusuz buna yol açmaktaydı. Otobüse ya da taksiye binebilirdim ama, nedendir bilinmez, yorgunluğuma karşın yürümek istemiştim. Bir Pazar günü, öğleden sonraydı. Trafik yoğun değildi ama, dizel motorlu otobüs ve kamyonların egzoz dumanları pazaryerinin dar sokaklarını sisli kanyonlara dönüştürmüştü.

Zocalo'ya vardım—Mexico City katedrali, son gördü-

ğümden bu yana daha da yana yatmış gibi göründü bana. Muazzam koridorlarında yürüdüm bir süre. Kafamdan alaycı bir düşünce geçti.

Oradan, Lagunilla çarşısına yöneldim. Belirgin bir amacım yoktu. Hedef belirlemeden, ama sıkı adımlarla, hiçbir şeye özellikle bakmaksızın yürüdüm. Sahaflarla eski madeni paraların satıldığı tezgâhların orada durdum.

"Selam! Selam! Bak, kim varmış burda!" dedi birisi, omzuma hafifçe dokunarak.

Bu ses ve dokunuş beni yerimde zıplattı. Çabucak sağ yanıma döndüm. Ağzım şaşkınlıkla açıldı. Benimle konuşan kişi don Juan'dı.

"Tanrım, don Juan!" diye bağırdım; tepeden tırnağa bir titreme almıştı beni. "Ne yapıyorsun burada?"

"N'apıyorsun burada," diye bir yankı gibi yanıtladı.

Orta Meksika dağlarında onunla buluşmadan önce, kentte birkaç günlüğüne konaklamakta olduğumu söyledim ona.

"İyi, diyelim ki ben de kente, seni bulmaya indim," dedi, gülerek.

Birkaç kez omzuma vurdu. Beni görmekten kıvanç duymuş gibiydi. Ellerini kalçalarına koydu, çenesini kaldırdı, görünüşünü beğenip beğenmediğimi sordu. Takım elbise giymiş olduğunu, ancak o an ayrımsayabildim. Böylesi bir uyumsuzluğun etkisiyle çarpılmıştım. Dilim tutulmuştu.

"*Tacuche*mi nasıl buldun?" diye sordu, ışıltılar içinde.

İspanyolcada takım anlamına gelen "traje" sözcüğü yerine, bir argo terimi olan "tacuche"yi kullanmıştı.

"Bugün takımlarımı giydim," dedi, açıklaması gerekirmiş gibi, ardından ağzımı göstererek ekledi, "kapa şunu! Kapa!"

Boş boş güldüm. Şaşkınlığımı fark etmişti. Her yanını göreyim diye, kendi çevresinde dönerken bir yandan da kahkahaları art arda koyuveriyordu. Giysisi müthişti. İnce çizgili, açık kahverengi bir takım giymişti; ayağında, gene kahverengi ayakkabılar vardı. Gömleği beyazdı. Ya boyunbağına ne demeli! Çorap giymiş miydi acaba? Yoksa ayakkabıları çıplak ayaklarına mı geçirivermişti?

Don Juan omzuma vurup da geri dönüp baktığım zaman

onu haki pantalonu ve gömleği, hasır şapkası, ve sandallarıyla gördüğümü; giysisine dikkat çekince, bunları bir anda düşüncemde ben yarattığımı sanmıştım. İşte bu, şaşkınlığımı son kerte arttırmıştı. Ağzım, bu şaşkınlıktan nasibini en çok alan bölgeydi. İstemim dışında açılmıştı. Don Juan, sanki kapanmasına yardım etmek istermiş gibi hafifçe çeneme dokundu.

"Kesinlikle ikinci bi çene geliştirme yolundasın," diyerek kıs kıs gülmeye başladı.

Başında şapka taşımadığını, kısa, beyaz saçlarını sağ yandan ayırmış olduğunu gördüm. Yaşlı bir Meksikalı beyefendi, kusursuzca giyinmiş bir kentli gibiydi.

Kendisini orada bulmamın çok sinir bozucu olduğunu, oturmam gerektiğini söyledim. Çok anlayışlıydı, yakınlarda bir parkta oturmamızı önerdi.

Tam bir suskunluk içinde birkaç blok yürüyüp Plaza Garibaldi'ye geldik; burası müzisyenlerin hizmet sundukları, bir tür müzisyen iş bulma bürosu gibiydi.

Don Juan'la, izleyicilerin ve turistlerin arasına karışıp parkın çevresinde yürüdük. Bir süre sonra durdu, sırtını bir duvara dayayıp pantalonunun paçalarını hafifçe yukarı çekti; ayağında kısa, kahverengi çoraplar vardı. Ondan, bu esrarengiz giysinin anlamını sordum. O gün, öyle giyinmesi gerektiği, bunun nedenini ileride öğreneceğim yolunda yalın ve belirsiz bir yanıt verdi.

Don Juan'ı takım elbise içinde bulmak öylesine alışılmadık bir şeydi ki, heyecanım neredeyse denetlenemez bir kerteye ulaşmıştı. Onu aylardır görmemiştim, dünyada en çok istediğim şey onunla konuşmaktı, ama ortam uygun değildi. üstelik her nedense dikkatim dağılmıştı. Don Juan kaygımı hissetmiş olmalıydı; birkaç blok ötedeki La Alameda adlı daha sakin bir parka gitmemizi önerdi.

Parkta pek fazla insan yoktu, boş bir sıra bulmakta güçlük çekmedik. Oturduk. Sinirim, rahatsız edici bir duygunun gelip beni bulmasına yol açmıştı. Don Juan'a bakmayı göze alamadım.

Uzun, sinir bozucu bir sessizlik oldu; sonra ona bakmadan, içimdeki sesin sonunda beni, kendisini aramaya yönelttiğini,

evinde yaşamış olduğum sersemletici olayların yaşamımı derinden etkilemiş olduğunu, bütün bunları ona anlatmam gerektiğini söyledim.

Elini sabırsızca sallayıp, geçmişte kalan olaylardan söz etmenin ilkelerine ters düştüğünü söyledi.

"Şu anda önemli tek şey, benim önerilerimi yerine getirmiş olmandır," dedi. Günlük yaşamı bi meydan okuma nedeni olarak kabul etmişsin. Yeterince kişisel erk toplayabildiğinin kanıtı ise, beni, hiç zorluk çekmeden, bulman gereken noktada bulabilmendir."

"Buna inanabilmeyi isterdim," dedim.

"Seni bekliyordum, sonra, birden, ortaya çıktın," dedi. "Ben bunu bilirim; bi savaşçının da bilmesi gereken budur."

"Seni buldum, tamam. Şimdi ne olacak?" diye sordum.

"Öncelikle," dedi, "*aklının* açmazlarını tartışmayacağız; bu deneyimler bi başka zamana, bi başka duruma ait. Bunlar, deyim yerindeyse, sonsuz bi merdivenin bir iki basamağıdır, yalnızca. Bunları irdelemek, şu anda olup bitenlerin önemini azaltmaktan başka bi işe yaramaz. Bi savaşçı böyle bi şeyi göze alamaz!"

Önüne geçilmez bir yerinme arzusuna kapılmıştım. Başıma gelenlerden ötürü gücenmiş değildim. Tüm istediğim, biraz içtenlik, biraz da avuntuydu. Don Juan, konumumu anlamış gibiydi; sanki benim düşüncelerimi dile getirirmişçesine konuştu.

"Kişi, bilgi yolunda yalnızca bi savaşçı olarak ayakta kalabilir," dedi. "Savaşçı hiçbi şeyden yerinmez, hiçbi şeye üzülmez. Yaşamı, bi meydan okumadır, meydan okuma iyi ya da kötü olamaz. Meydan okuma, meydan okumadır."

Sesinde sert, acımasız bir titrem vardı, ama gülüşü sıcaktı, dostçaydı.

"Şimdi burada olduğuna göre, tüm yapacağımız bi yora beklemek."

"Ne tür bir yora?" diye sordum.

"Erkinin kendi ayağı üzerinde durup duramayacağını bilmemiz gerekiyor," dedi. "Geçen sefer sefilce tükenmişti; kişisel yaşamındaki olaylar bu kez, yüzeysel de olsa, büyücülerin

açıklamasıyla baş edebilmen için gerekenleri sağlamış gibi görünüyor."

"Bana bundan söz etmen, bu kez mümkün olacak mı?" diye sordum.

"Kişisel erkine bağlı bu," dedi. "Savaşçıların tüm yapma ve yap-mama durumlarında tek geçerli olan şey kişisel erktir.

"Bu takımı senin için giydim," dedi gizemli bir sesle. "Bu giysi benim meydan okumamdır. Görüyor musun, bununla ne denli yakışıklıyım? Bak ne kadar güzel! Efendim?"

Don Juan, bu giysiyle olağanüstü yakışıklı görünüyordu. Yapabildiğim tek karşılaştırma, ağır İngiliz flanelinden bir takım giyen büyük babamı düşünmek oldu. Onu o takımla hiç doğal bulmazdım. Don Juan ise tam tersine, oldukça rahattı.

"Ne dersin, bu elbiseyle doğal görünüyor muyum?" diye sordu don Juan.

Ne diyeceğimi bilemedim. Ne var, görünüşüne, davranışlarına baktığımda, o takımla gayet doğal göründüğü sonucuna vardım.

"Takım elbise giymek benim için bi meydan okumadır," dedi. "Senin için pançoyla sandal giyerek meydan okumak ne denli zorsa, benim için de işte o denli zor bi meydan okuma bu. Sen bunu bi meydan okuma olarak alma gereğini duymamışsındır hiç. Ama, benim için biraz farklı. Çünkü ben Kızılderiliyim."

Birbirimize baktık. Kaşlarını kaldırarak sessiz bir soru tümcesiyle, yorumumu beklermiş gibi baktı.

"Sıradan bi insanla bi savaşçı arasındaki en temel ayrım, savaşçının her şeyi bi meydan okuma olarak görmesidir," diye sürdürdü konuşmasını, "sıradan insan ise her şeyi uğur ya da uğursuzluk, kutsanmışlık ya da lanet olarak ele alır. Bugün burada olman, savaşçının yolunda olumlu adımlar attığını gösterir."

Görüntüsü, sinirlerimin bozulmasına neden olmuştu. Yerimden kalkıp yürümeye çabaladım ama beni yeniden oturttu.

"İşimiz bitene dek dırdır etmeden oturacaksın şurda!" dedi, buyruk verircesine. "Bi yora bekliyoruz; o olmadan kaldığımız yerden devam edemeyiz, çünkü beni bulmuş olman yeter-

li değil, tıpkı o gün çölde Genaro'yu bulmuş olmanın yetmediği gibi. Erkin, bi kanıt yaratıncaya dek kendisini toparlamalı!"

"Ne istediğini anlayamıyorum," dedim.

"Parkın çevresinde dolanan bi şey gördüm,"dedi.

"Dost muydu?" diye sordum.

"Hayır, değildi. Demek ki, burada oturup erkinin ne tür bi yora oluşturduğunu beklememiz gerek."

Sonra benden, don Genaro'nun ve kendisinin vermiş olduğu öğütleri günlük yaşamıma ve kişilerle ilişkilerime nasıl yansıtmış olduğumu ayrıntılı biçimde anlatmamı istedi. Kişisel işlerimin özel olmadığını, çünkü don Genaro'nun ve kendisinin desteklediği büyücülük işlerini de içerdiği savıyla içimi rahatlattı. Bu büyücülük işleri nedeniyle, hayatımın rezil olduğunu şaka yollu söyleyip, günlük yaşamımda karşılaştığım zorlukları sayıp döktüm.

Uzun süre konuştum. Don Juan, yaptığım kimi irdelemelere gözlerinden yaşlar boşanıncaya dek güldü. Kalçalarına vurup durdu, yüzlerce kez tanık olduğum bu devinim, bir takımın pantalonu üzerinden yapılınca çok yersiz kaçıyordu. İçim korkuyla dolmuştu. Bunu dile getirmeden edemedim.

"Bu takım, yaptığın her şeyden çok daha fazla korkutuyor beni," dedim.

"Alışırsın," dedi. "Savaşçı dediğin esnek olmalı, ister akıl dünyası olsun ister *istenç*, çevresindeki dünyayla uyum içinde değişmeyi bilmeli.

"Bu değişimin en tehlikeli yanı, savaşçının çevresindeki dünyanın ne biri ne de öbürü olduğunu bulguladığı anlardır. Böyle önemli anlarda başarmak için yapılacak tek şeyin, savaşçının inandığı gibi hareket etmesi olduğunu öğrendim, ben. Başka bi deyişle, savaşçı inanmadan inanır; onun sırrı budur. Tabii, savaşçı, 'inanıyorum' deyip sonra da olayları akışına bırakamaz. Çok kolay olurdu bu. Yalnızca inanmak, durumu gözlemekten, incelemekten alıkoyar adamı. İnanma durumunda olan bi savaşçı bunu, bi seçim gibi, en içrek tercihinin ifadesi gibi ele alır. Bi savaşçı inanmaz, *inanması gerekir*."

Yazımı yazarken o da birkaç saniye bana baktı. Sessiz kaldım. Farkı anladığımı söyleyemezdim; ne var, tartışmak ya da

soru sormak gelmiyordu içimden. Söylediklerini düşünmek istedim. Ama aklım hiç yerinde değildi. Çevreme bakınmaya başladım. Ardımızdaki caddede otomobil ve otobüslerden oluşan uzun bir araç dizisi, hiç durmadan klaksonlarını çalıyordu. Parkın köşesinde, yirmi metre kadar ileride, açık gri üniformalı üç polisin de dahil olduğu yedi kişilik bir grup, oturduğumuz sırayla aynı çizgide, çimlerin üstünde hareketsiz yatan bir adamın başında kümelenmişti. Ya sarhoştu, ya da ciddi biçimde hastaydı.

Don Juan'a göz attım. O da adama bakıyordu.

Ona, bana henüz anlatmış olduklarını, bazı nedenlerden ötürü, kafamda tam berraklaştıramamış olduğumu söyledim.

"Artık soru sormak istemiyorum," dedim. "Ama, bir yandan da açıklamanı istemezsem, anlayamam. Soru sormamak benim için çok olağandışı."

"Lütfen, hemen olağanlaş," dedi, yapay bir ciddiyetle.

İnanmakla, inanmak zorunda olmak arasındaki farkı anlayamadığımı söyledim. Benim için ikisi de birdi. Açıklanışlarının farklı olduğunu öne sürmekse, kılı kırk yarmaktan başka bir şey değildi.

"Bana, kız arkadaşınla kedileri hakkında anlatmış olduğun öyküyü anımsar mısın?" diye sordu kayıtsızca.

Göğe baktı, sırtını sıraya yasladı, bacaklarını birleştirdi. Ellerini başının ardına koyup tüm kaslarını gevşetti. Kemiklerini, her zamanki gibi, gürültülü şekilde kütürdetti.

Ona, bir çamaşırhanede, çamaşır makinesinin içinde neredeyse ölmek üzere olan iki yavru kedi bulan bir arkadaşımın daha önce anlatmış olduğum öyküsünden söz ediyordu. Yavruları çok iyi beslemiş, onlara bakmış ve yaşamalarını sağlamıştı. O iki yavru, biri kara, biri kızıl, iki azman kediye dönüşmüştü.

Arkadaşım iki yıl sonra evini satmıştı. Ne kedileri yanında götürebiliyor ne de onlara başka bir yuva bulabiliyordu. O koşullar altında yapabileceği tek şey kedileri bir hayvan hastanesine götürüp ilaçla uyutmaktı.

Ona yardım ettim. Kediler daha önce arabaya hiç binme-

mişlerdi; hayvanları dinginleştirmeye çabalamıştı. Kızı ısırıp tırmaladılar; özellikle de Max adlı kızıl kedi. Sonunda, hayvan hastanesine geldiğimizde önce kara kediyi tuttu. Onu kollarına aldı, tek söz etmeden arabadan çıktı. Kedi onunla oynuyordu; hastanenin cam kapısını itip içeri girerken, hayvan patileriyle hafifçe ona vuruyordu.

Max'a bir göz attım; arka koltukta oturuyodu. Kafamın devinimi onu korkutmuş olmalıydı ki birden sürücü koltuğunun altına dalıverdi. Koltuğu arkaya kaydırdım. Elimi ısırır ya da tırmalar korkusuyla, hayvanı tutmak istemedim. Kedi arabanın tabanında bir sinir çöküntüsü geçiriyordu, çok kaygılanmış gibiydi, nefesi hızlanmıştı. Bana baktı; gözlerimiz çakıştı. Bunaltıcı bir duygu sarmıştı beni. Bir şey beni eline geçirmişti; bir tür korku, umarsızlık, belki de olayın bir parçası olmanın verdiği bir sıkıntı.

Max'a, bunun arkadaşımın kararı olduğunu, benim yalnızca ona yardım ettiğimi açıklamak gereğini duydum. Kedi sözlerimi anlıyormuşçasına bana bakmayı sürdürdü.

Arkadaşımın gelip gelmediğini anlamak için bakındım. Cam kapıya doğru yaklaştığını görebiliyordum. Danışmadaki memurla konuşmaya başladı. Bedenimi yabansı bir sarsıntı kaplamıştı. Birden arabamın kapısını açtım.

"Kaç, Max, kaç!" diye bağırdım kediye.

Arabadan dışarı fırladı. Türünün gerçek bir örneği gibi bedenini yere yapıştırarak karşı kaldırıma geçti. Sokağın öte yanı boştu, arabalar park etmemişti. Max'ın sokak boyunca koştuğunu görebiliyordum. Büyük bir caddenin köşesine ulaştı, açık bir yağmur ızgarasından kanalizasyona dalıverdi.

Arkdaşım geri geldi. Ona Max'ın gittiğini söyledim. Arabaya binerek tek söz etmeden kullanmaya başladı.

Bunu izleyen aylarda, bu olay benim için bir simge olmuştu. Arabadan atlamadan önce bana son bir kez bakarken, Max'ın gözlerinde tekinsiz bir parıltı görmüştüm ya da öyle sanmıştım. O an, iğdiş edilmiş, aşırı kilolu yararsız hayvanın bir kediye dönüştüğüne inanmıştım.

Don Juan'a Max'ın yol boyunca koşup ızgaradan içeri daldığı sırada "kedi ruhunun" kusursuz olduğuna, belki de, yaşa-

mının başka hiçbir aşamasında "kediliğinin" bu kerte ortaya çıkamayacak olduğuna kanaat getirdiğimi söylemiştim. Bu olay bende unutulmaz bir izlenim bırakmıştı.

Öyküyü tüm dostlarıma anlattım; öylesine çok anlattım ki kediyle aramda çok zevkli bir özdeşleşme oluştu.

Kendimi Max'a benzetiyordum; aşırı düşkün, pek çok konuda evcilleşmiş biri... Gene de, öyle bir an gelir ki insanın ruhu tüm varlığına hâkim oluverir, diye düşünmekten alamıyordum kendimi. Tıpkı, Max'ın "kediliğinin" o yararsız, şişmiş bedenini ele geçirmesi gibi.

Don Juan öyküyü beğenmiş, kimi içten yorumlarda bulunmuştu. İnsan ruhunun bir anda akıverip denetimi ele geçirmesinin çok zor olmadığını, ne var ki, bunu sürdürmenin ise savaşçılara has bir edim olduğunu söylemişti.

"Ne olmuş kedilerin öyküsüne?" diye sordum.

"Sen de, Max gibi, şansını denediğine inandığını söylediydin bana," dedi.

"Evet, inanıyorum."

"Sana, bi savaşçı olarak buna inanıp sonra da işi oluruna bırakamazsın demek istemiştim. Max'ın durumunda, *inanmak zorunda* olma, onun kaçışının yararsız bir deneme olduğunu kabul etmen anlamına gelir. Kanalizasyona atladığı an ölmüş olabilirdi. Boğulmuş, açlıktan ölmüş ya da sıçanlar tarafından yenilmiş olabilirdi. Bi savaşçı tüm bu olasılıkları göz önünde bulundurur, sonra en içrek tercihine uygun olarak inanmayı seçer.

"Bi savaşçı olarak, Max'ın başardığına, yalnızca kaçmadığına bunun yanı sıra erkini de sürdürebildiğine *inanmak zorundasın*. Buna *inanmak zorundasın*. Bu inanç yoksa, senin de hiç bi şeyin yoktur diyelim."

Ayrım çok belirgindi, artık. Max'ın, yaşam boyu sürdürdüğü kedilikten uzak hayatını bildiğim için, başaracağına inanmayı yeğlediğimi anımsadım, birden.

"İnsan çok kolay inanır," diye sürdürdü konuşmasını don Juan. "*İnanmak zorunda* olmak ise başka bi şey. Bu olayda, erk sana şahane bi ders vermiş, ama sen yalnızca bi bölümünü kul-

lanma yolunu seçmişsin. Ne var, *inanmak zorundaysan* tüm olayı kullanmalısın."

"Ne söylemek istediğini anladım," dedim.

Usum son kerte duru bir konumdaydı, getirdiği her kavramı zorlamadan kavradığımı düşündüm.

"Kusura bakma ama hâlâ anlamış değilsin," dedi, neredeyse fısıldayarak.

Bana baktı. Bir süre karşılık verdim bu bakışa.

"Peki ya öbür kediye ne oldu?" diye sordu.

"Ha? Öbür kedi mi?" diye, istemeden yineledim.

Onu unutmuştum. Benim simgem Max'tı. Öbür kedinin benim için bir önemi yoktu.

"Ama var!" diye bağırdı don Juan, düşüncemi dile getirdiğimde. "*İnanmak zorunda* olmak demek, öbür kediyi de hesaba katmak demektir. Kendisini kötü yazgıya götüren kişinin ellerini yalayarak oynaşan kediyi... Bu hayvan, inanarak, kedice yargılarıyla dolu olarak ölüme giden kediydi.

"Max gibi olduğunu sanıyorsun, ama öbür kediyi unutuyorsun. Adını bile bilmiyorsun. *İnanmak zorunda* olmak, her şeyi göz önünde bulundurmak demektir. Max'a benzediğine karar vermeden önce öbür kediye benziyor olabildiğini de göz önünde buludurmalısın; kıçını kurtarmak için kaçıp talihini denemek yerine, mutlu olarak, yargılarınla dolu biçimde kötü yazgına yürüyor da olabilirsin."

İnsanı merakta bırakan bir hüzün vardı sözlerinde, ya da bu hüzün belki de bana aitti. Öbür kediye benziyor olabileceğim düşüncesi hiç geçmemişti kafamdan. Son kerte rahatsızlık verici bir düşünceydi bu.

Hafif bir gürültü ve kimi seslerin homurtulu tınısıyla zihinsel tartışmalarımdan kopuverdim. Polisler yerde yatan adamın çevresindeki insanları dağıtıyorlardı. Birisi adamın kafasının altına dertop edilmiş bir ceket yerleştirdi. Adam, sokağa paralel biçimde yatıyordu. Yüzü doğuya dönüktü. Oturduğum yerden, gözlerinin açık olduğunu neredeyse görebiliyordum.

Don Juan iç geçirdi.

"Ne müthiş bi öğleden sonra," dedi, göğe bakarak.

"Mexico City'i sevmiyorum," dedim.

"Neden?"

"Kirli havadan nefret ederim."

Benimle aynı düşüncedeymişçesine kafasını tartımla salladı.

"Seninle, çölde ya da dağlarda olmayı yeğlerdim," dedim.

"Senin yerinde ben olsaydım, bunu asla söylemezdim," dedi.

"Yanlış bir şey söylemek istemedim, don Juan,"

"İkimiz de biliyoruz bunu. Ne demek istediğin önemli değil, o da başka. Bi savaşçı ya da herhangi bi adam başka bi yerde olmayı pek istemeyebilir; çünkü savaşçı meydan okuyarak yaşar, sıradan adam ise, ölümünün kendisini nerede bulacağını bilmez.

"Şu, çimenlerin üzerinde yatan adama bi bak. Nesi var dersin?"

"Ya sarhoş ya da hasta," dedim.

"Ölüyor!" dedi don Juan, son kerte inanmışlık içinde, "Buraya ilk oturduğumuzda, ölümünü, adamın çevresinde dolanırken gördüydüm. Sana, kalkma dememin nedeni bu; isterse dolu yağsın, bu iş bitmeden kalkamazsın ordan. Beklediğimiz yora buydu. Akşama yaklaşıyoruz. Güneş şu anda batmak üzere. Bu senin erk saatin. Bak! Şu adamın görüntüsü yalnızca bizim için."

Oturduğumuz yerden, adamı hiçbir engel olmadan görebiliyorduk. Kimi meraklı yayalar adamın öte tarafında bir yarım çember oluşturmuşlardı.

Çimenlerin üzerinde yatan adamın görüntüsü bana gittikçe rahatsız edici gelmeye başlamıştı. İnce ve esmerdi, henüz gençti. Kıvırcık, siyah saçları vardı. Gömleğinin düğmeleri açıktı, göğsü çıplaktı. Dirsekleri delik, "V" yaka bir süveterle eprimiş, gri bir pantalon giymişti. Rengi belirsiz ayakkabılarının bağları çözülmüştü. Nefes alıp almadığını anlayamıyordum. Gerçekten, don Juan'ın dediği gibi, ölüyor mu, diye merak ettim. Yoksa don Juan buradan bir hisse çıkarmak amacıyla olayı mı kullanıyordu? Onunla yaşadıklarım nedeniyle, her şeyi, o gizli planına uydurmasını bildiğine emindim artık.

Uzun bir sessizliğin ardından ona döndüm. Gözleri kapa-

lıydı, açmadan konuşmaya başladı.

"O adam, şu an ölmek üzere," dedi. "İnanmıyorsun aslında, di mi?"

Gözlerini açıp bir an bana baktı. Bakışı beni yerime mıhlayacak denli deliciydi.

"Hayır, inanmıyorum," dedim.

Her şeyin gereğinden kolay geliştiğini gerçekten hissetmiştim. Gelip parkın tam burasında oturmuştuk, sanki her şey sahneye konulmuş gibi, gözümüzün önünde bir de adam ölüyordu.

"Dünya, kendi kendini ayarlamasını bilir," dedi, kuşkularımı dinledikten sonra. "Bu bi tezgâh değil. Bu bi yora, erkin edimidir bu.

"A*kıl* destekli dünya, tüm bunları, daha önemli işlere koştuğumuz yolun üzerinde, geçerken bi an izlediğimiz bi olaya dönüştürür. Bunun hakkında söyleyebileceğimiz tek şey, çimenler üzerinde yatan, belki de sarhoş bi adam olduğudur."

"*İstenç* destekli dünya ise bunu, *görebilmemizi* sağlayan bi erk edimine dönüştürür. Adamın çevresinde dönen, kancalarını diplere, gittikçe diplere ışıldayan telciklere saplayan ölümü *görebiliriz*. Işıldayan telciklerin gerginliklerini yitirdiklerini, birer birer yok olduklarını *görebiliriz*.

"Biz ışıldayan varlıkların önünde iki olasılık vardır. Sen, bu ikisinin arasında bi yerde, her şeyi hâlâ akıl başlığı altına toplamaya çabalayıp duruyorsun. Erkinin sana bi yora getirdiğini hâlâ nasıl göz ardı edersin? Seni beklediğim yerde beni bulduktan sonra—düşün, yalnızca yürüyerek geldin; ne düşündün, ne plan yaptın ne de bilerek *aklını* kullandın—geldik bu parka oturduk; oturup bi yora beklerken bu adamı gördük. Her birimiz, onu kendimizce ayrımsadık; sen, *akılla*, ben, *istençle*.

"Bu ölen adam, erkin tüm savaşçılara daima sunmuş olduğu, bi santimetre küp boyundaki talihtir. Savaşçı esnekleşip bunu kıvırmasını bilir. Ben bunu kıvırdım, peki ya sen?"

Yanıt veremedim. İçimde açılan çok derin bir yarığın bilincine vardım birden, bir an, sözünü ettiği o iki dünyayı bir biçimde algılayabildim.

"Ne müthiş bi yoradır bu," diye sürdürdü. "Hepsi de senin

için! Erk sana, ölümün, *inanmak zorunda* olmanın vazgeçilmez bi parçası olduğunu gösteriyor. Ölüm bilinci yoksa, her şey sıradanlaşır. Çünkü ölüm pusuda bekler, dünya ise anlaşılmaz bi gizemdir. Erk gösterdi sana, bunu. Ben yalnızca yoranın ayrıntılarının altını yönergeyi senin için belirginleştirmek amacıyla çizdim. Ama, ayrıntıları bi araya getirirken, bugün sana söylediğim her şeye *inanmak zorunda* olduğumu da gösterdim, çünkü bunlar ruhumun seçimidir."

Bir an göz göze bakıştık.

"Bana okuduğun bi şiiri anımsadım şimdi," dedi gözlerini yana çevirerek. "Paris'te ölmeye ahdetmiş bi adamla ilgiliydi. Nasıldı o?"

Bu, Cesar Vallejo'nun "Ak Taşın Üstündeki Kara Taş" adlı şiiriydi. Şiirin ilk iki kıtasını don Juan'a, arzusu üzerine, sayısız kez okumuştum.

Paris'te öleceğim yağmur yağarken,
şimdiden anımsadığım bir günde.
Paris'te öleceğim—kaçmıyorum da—
belki bugün gibi bir Güz Perşembesinde.

Bir Perşembe olacak, çünkü bugün,
bu dizelerin dizildiği Perşembe
kemiklerim hissediyor dönüşü,
tüm geçtiğim yol boyunca, bu gün olduğunca
görmedim kendimi, böylesine tek başına.

Şiir, onulmaz bir hüzne boğmuştu beni.

Don Juan, ölmek üzere olan adamın, Mexico City'nin sokaklarını, ölüm yeri olarak seçmesine yetecek kertede erki olduğuna inanmak zorunda olduğunu fısıldadı.

"Yeniden, iki kedinin öyküsüne döndük, işte," dedi, "Max'ın, kendisini pusuda bekleyenin ne olduğunun bilincine vardığına, tıpkı şurada yatan adam gibi, en azından onu bekleyen son için uygun bi yer seçecek denli erke sahip olduğuna inanmak zorundayız. Ama, bi de öteki var, tıpkı ölümleri kendilerini çevrelerken tek başlarına olan, bilinçsiz, çirkin bi oda-

nın tavanına ve duvarlarına bakınan sıradan adamlar gibi.

"Şu anda ise her zaman yaşamış olduğu yerde ölüyor, sokaklarda. O üç polis, onun onur kıtasıdır. Sönüp giderken, gözleri sokağın öte yanındaki dükkânların ışığını son bi kez yakalayacak, arabaları, ağaçları çevrede dolanan insanları, kulakları son kez trafiğin ve gelip geçen insanların sesiyle dolacak.

"Gördüğün gibi, ölümümüzün hep orada hazır olduğunun farkındalığı yoksa ne erk kalır ne de giz."

Uzun süre adama baktım. Devinimsizdi. Belki de ölmüştü. Ama, inançsızlığımın önemi yoktu, artık. Don Juan haklıydı. Dünya'nın gizemine, açıklanamazlığına *inanmak zorunda* olmak, bir savaşçının en içrek seçiminin dışavurumuydu. Bu eksikse, başka hiçbir şey de olamazdı.

Tonal Adası

Don Juan'la, ertesi gün öğleye doğru aynı parkta buluştuk. Gene kahverengi takımını giymişti. Bir sıraya oturduk; ceketini çıkardı, dikkatlice ama müthiş kayıtsızlık havalarında katlayıp sıranın üzerine bıraktı. Bu, son kerte zoraki, ama tümüyle de doğal bir kayıtsızlıktı. Kendimi ona bakarken yakaladım. Yaşadığım çelişkinin bilincinde gibiydi, gülümsedi. Boyunbağını sıktı. Uzun kollu, bej rengi bir gömlek giymişti. Çok yakışmıştı.

"Yine takım elbisemi giydim, çünkü sana çok önemli bi

şey söylemek istiyorum," dedi, omzumu tıpışlayarak. "Dün büyük bi başarı gösterdin. Şimdi, bi karara varmanın tam zamanı."

Bir süre sustu. Bir açıklama yapmaya hazırlanıyor gibiydi. Karnımda yabansı bir duygu hissettim. Önce, bana büyücülerin açıklamasını söyleyeceğini sandım. Birkaç kez kalkıp düşündüklerini dile getirmek çok zormuşçasına önümde ileri geri yürüdü.

"Hadi karşıki lokantaya gidip bi şeyler yiyelim," dedi sonunda.

Ceketini düzeltti, giymeden önce, tümüyle astarlanmış olduğunu gösterdi bana.

"Ismarlama yapılmıştır," diyerek güldü—sanki bununla gurur duyarmış, sanki çok önemliymiş gibi.

"Dikkatini çekmezsem, bunu ayrımsamazdın, bunun bilincinde olman da çok önemli, Yalnızca bilinçli olman gerektiğini düşündüğünde öyle oluyorsun; bi savaşçının konumu her an her şeyin farkında olmayı gerektirir.

"Takım elbisem de tüm bu taklavat da çok önemli, çünkü yaşamdaki konumumu simgeliyor. Ya da, bütünselliğimin iki bölümünden birinin konumunu. Bu tartışma daha önce askıda kalmıştı. Şimdi, bunun tam zamanı olduğunu hissediyorum. Gerektiği gibi yapılmalı, yoksa bi anlamı kalmaz. Giysimin sana bi ipucu vermesini istemiştim. Verdi, sanırım. Şimdi konuşma zamanı, çünkü bu konu konuşulmadan anlaşılmaz."

"Konu ne, don Juan?"

"Özün bütünselliği," dedi.

Birden ayağa kalkarak sokağın karşısındaki büyük otelin lokantasına yöneldi. Pek de dostça davranmayan bir kadın garson, salonun dibinde bir köşede yer gösterdi bize. Seçkin yerler camlara yakındı.

Don Juan'a, bu kadının, bana, Arizona'da bir lokantada yemek yemeye gittiğimizde listeyi vermeden önce, yeterli paramız var mı diye soran bir başka kadını anımsattığını söyledim.

"Bu kadıncağıza da kızamam," dedi, kadına acırmış gibi. "Bunun da, öbürü gibi Meksikalılardan ödü kopuyor."

Sessizce güldü. Yan masalardan birkaç kişi dönüp bize baktı.

Don Juan, kadının, bilmeden ister istemez bize en iyi masayı, rahatça konuşabileceğimiz, benim de istediğim gibi yazabileceğim bir masayı vermiş olduğunu söyledi.

Tam yazı tahtamı cebimden çıkarmış, masaya koymuştum ki garson birden tepemizde bitiverdi. Onun da, kötü günündeymiş gibi bir hali vardı. Meydan okuyan bir havayla başımızda dikildi.

Don Juan, kendine görkemli bir yemek ısmarlamaya koyuldu. Menüyü ezbere biliyormuş gibi, bakmadan ısmarlamıştı. Ben ne istediğime karar vermemiştim. Garson beklenmedik bir anda çıkagelmişti, menüyü okuyacak fırsatı bulamamıştım. Sonunda, ben de aynı şeyleri istediğimi söyledim.

Don Juan kulağıma fısıldadı, "Bahse girerim, ısmarladığım şey onlarda yoktur."

Kollarını, bacaklarını gerdi, bana da rahatlamamı, zira yemeği hazırlamalarının sonsuza dek süreceğini söyledi.

"Çok keskin bi yol ayrımındasın şimdi," dedi. "Belki de en sonuncusu bu, üstelik anlaşılması en zor bölümü. Bugün kimi anlatacaklarım ola ki sana hiç berrak gelmeyecek. Berrak gelmeleri de gerekmiyor zaten. Yani sıkılma, ya da cesaretini yitirme. Büyücülerin dünyasına ayak bastığımızda hepimiz sersem yaratıklarızdır; bu dünyaya girmekle sersemlikten kurtulacağız diye bi şey de yoktur. Kimimiz sonuna dek sersem kalırız."

Aptalların arasına kendisini de katmasını beğenmiştim. Bunu salt incelikten yapmıyordu. Daha çok, öğreticilikti amacı.

"Söylediklerime bi anlam veremezsen, sarsılmanın gereği yok," diye sürdürdü. "Seni bilirim ben, bayılıncaya kadar anlamaya çalışırsın şimdi. Yapma! Söylemek üzere olduğum şeyi yalnızca yön gösterme amacıyla dile getireceğim."

Bir ürkü duygusuna kapıldım birden. Don Juan'ın uyarıları, beni sonsuz varsayımlara sürüklemişti. Beni daha önce de bu biçimde uyarmıştı da, ne zaman böyle yapsa, uyardığı her neyse, iç karartıcı bir konuya dönüşüverirdi.

"Ne zaman böyle konuşsan, sonunda hep sinirlerim gerilir," dedim.

"Bilirim," dedi, dingince. "Tetikte olasın diye bilerek yapıyorum. Tüm dikkatin, bölünmez dikkatin gerek bana."

Sustu ve bana baktı. İstemeden, sinirli sinirli güldüm. Durumu olabildiğince dramatikleştirmek amacıyla elinden geleni ardına koymayacağını çok iyi bilirdim.

"Tüm bunları, üzerinde bi etki yaratmak için söylemiyorum," dedi, düşüncelerimi okumuş gibi. "Yalnızca, son ayarlarını yapasın diye zaman bırakıyorum sana."

O sırada garson, ısmarladıklarımızın kendilerinde bulunmadığını bildirmek için yanımıza geldi. Don Juan yüksek sesle gülerek tortillayla fasulye ısmarladı. Garson utançla kıkırdadı, bunları da sunamayacaklarını söyleyerek, biftek ya da piliç önerdi. Çorbada karar kıldık.

Konuşmadan, yemeğimizi yedik. Çorbayı beğenmediğim için bitiremedim. Don Juan ise ne varsa silip süpürmüştü.

"Takımımı giydim," dedi, durup dururken, "çünkü sana bi şey söyleyeceğim. Gerçi sen bunu önceden biliyorsun ama, etkili olması için, açık seçik ortaya konması gerek. Şu ana dek bekledim, çünkü Genaro, senin, yalnızca bilgi yolunun üstesinden gelmeye istekli olmanı değil, bizzat çabalarının da seni bilgiye götürecek denli kusursuz olması gerektiğini hissediyordu. Bunu becerdin. Şimdi büyücülerin açıklamasını söyleyeceğim sana."

Yeniden sustu, yanaklarını okşadı, dişlerini duyumsamak istermişçesine dilini ağzının içinde dolaştırdı.

"Sana *tonaldan* ve *nagualdan* söz edeceğim," dedi içime işleyen bir bakış atarken.

Bu iki terimi tanıştığımızdan bu yana ilk kez kullanmıştı. Orta Meksika kültürüyle ilgili insanbilim yazını dolayısıyla bunları işitmişliğim vardı. "Tonal"ın bir tür koruyucu ruh, genellikle bir hayvan; bir çocuğun doğumla birlikte edindiği, ve yaşam boyunca sıkı bağlarla bağlandığı bir hayvan olduğu düşünülürdü. "Nagual" ise büyücülerin, kendilerini dönüştürdükleri kabul edilen hayvana ya da bu dönüşümü sağlayan büyücüye verilen isimdir.

"Bu benim *tonalım*," dedi don Juan, eliyle göğsünü göstererek.

"Takımın mı?"

"Yo, şahsım."

Göğsüne, kaburgalarına, uyluklarının yan tarafına vurdu.

"Bunların hepsi benim *tonalım*."

Her insanın, doğumuyla birlikte işlev görmeye başlayan iki yanı, iki ayrı varlığı, karşılıklı iki parçası olduğunu açıkladı; birinin adı "tonal" ötekininkiyse "nagual"dı.

İnsanbilimcilerin bu iki kavram hakkında bildiklerini ona anlattım. Sözümü kesmeden sonuna kadar dinledi.

"Evet, bunlar hakkında bildiğini sandığın her şey tam bi saçmalık," dedi. "Bunu, sana *tonal* ve *nagual* hakkında anlatacaklarımı hiç duymamış olmana bağlıyorum. Bunlarla ilgili herhangi bi bilgin olmadığını aptallar bile anlar, çünkü bilebilmen için büyücü olman gerek, ama büyücü değilsin. Ya da, bi büyücüyle konuşmuş olman gerek, ama konuşmadın. O halde, bildiğin her şeyi unut, çünkü kullanılamaz bunlar."

"Yalnızca bir yorumdu," dedim.

Gülünç bir devinimle kaşlarını kaldırdı.

"Bozuk o yorumlar," dedi. "Bu kez, dikkatini bölmeden beni dinlemeni istiyorum; seni *tonal* ve *nagual* ile tanıştıracağım. Büyücüler bu bilgiyle özel, benzersiz bi biçimde ilgilenirler. *Tonal* ve *nagualın*, bilgi adamlarının âleminde çok önemli bi yeri vardır. Senin konumunda ise, bu, sana öğrettiğim her şeyin üstünü örten kapaktır. Bunları dile getirebilmek için şu ana dek bekledim. Ya!"

"*Tonal*, insanı koruyan bi hayvan değil. Bunun yerine, hayvanmış gibi tanıtılan bi koruyucudur, diyebiliriz. Ama, önemli bi nokta değil bu."

Bana gülümseyerek göz kırptı.

"Senin sözcüklerinle konuşacağım şimdi," dedi. "*Tonal*, toplumsal kişidir."

Güldü, sanırım benim şaşkınlığımaydı gülmesi.

"Tam anlamıyla *tonal*, bi koruyucudur, çoğunlukla bekçiye dönüşen bi koruyucu."

Defterimi düşürdüm. Söylediklerine dikkat etmeye çalışı-

yordum. Sinirli devinimlerime öykünüp güldü.

"*Tonal*, dünyanın örgütleyicisidir," diye sürdürdü. "Onun, görkemli amacını tanımlamak için dünyanın karmaşasını düzene sokma uğraşını sırtlanmış olduğunu söyleyebiliriz, belki de. Büyücülerin de bildiği gibi, insan olarak bilip yaptığımız her şeyin, *tonalın* yapıtı olduğunu kavrayabilmek o denli zor değil.

"Örneğin, şu anki söyleşimize anlam vermeye çabalayan şey senin *tonalındır*; o olmadan bitakım yabancı sesler duyar, aptalca ağız devinimleri izler, söylediklerimden bi halt anlamazdın.

"*Tonal*, değer biçilemez bi şeyi, gerçek varlığımızı esirgeyen bi koruyucudur, diyebiliriz. Yalnız bu da ona, edimlerinde kıskanç ve kurnaz olma niteliğini verir. Edimlerinin yaşamamızın en önemli bölümlerini oluşturması nedeniyle, *tonalın*, koruyucu olmaktan çıkıp bi bekçiye dönüşebilme olasılığı, öyle anlaşılmaz bi şey değil."

Durdu, sonra anlayıp anlamadığımı sordu. Hiç düşünmeden, olurlarmış gibi başımı salladım, o da buna kuşkuyla güldü.

"Bi koruyucu açık fikirlidir, anlayışlıdır," diye açıkladı. "Bi bekçiyse, zorbadır, dar kafalıdır, buyurgandır. Yani, hepimizde bulunan *tonal*, açık fikirli bi koruyucu olabileceği yerde buyurgan bi bekçiye dönüşüyor."

Açıklamasının akışını kesinlikle izleyemiyordum. Söylediği her sözcüğü işitmeme ve yazmama karşın, içsel söyleşim nedeniyle tıkanmış gibiydim.

"Seni izlemek oldukça zor," dedim.

"Kendinle konuşmaya dalmamış olsaydın, böyle bi derdin kalmazdı," diye kestirip attı.

Bu sözleri, uzun bir açıklama getirmeme neden oldu. Sonunda kendime hâkim oldum, ve kendimi savunma inadım nedeniyle özür diledim.

Gülümseyerek, tavrımın aslında onu sıkmadığını belirtir görünen bir devinimde bulundu.

"*Tonal*, bizi biz yapan her şeydir," diye sürdürdü. "İstediğini söyle! Adlandırabildiğimiz her şey *tonaldır*. *Tonal* da kendi edimlerinin bi bütünü olduğu için, her şey ister istemez onun

alanına girer."

Ona, "tonal", toplumsal kişidir, dediğini anımsattım; bu terimi ben toplumsallaşma süreci sonundaki insan kavramını betimlemek amacıyla kullanmıştım. Eğer "tonal" bu sürecin ürünüyse, onun her şey anlamına gelemeyeceğini, çünkü çevremizdeki dünyanın, toplumsallaşmanın ürünü olmadığını vurguladım.

Don Juan ise, savımın, ona göre, bir temele dayanmadığını, önceleri çevremizde bir dünya olmadığını, yalnızca görmesini öğrendiğimiz, olduğu gibi kabul ettiğimiz bir dünya betimlemesi olduğunu vurguladığını anımsattı.

"Bildiğimiz her şeydir, *tonal*," dedi. "*Tonalın* bu denli ezici bi egemenliğe sahip olması için kendi içinde yeterli bi neden bu, sanırım."

Bir an için sustu. Kesinlikle soru ya da yorum bekler gibiydi. Ama benim ne soracak sorum ne de yapacağım bir yorum vardı. Gene de, kendimi soru sormaya zorunlu hissedip, uygun bir soru hazırlamaya çabaladım. Başaramadım. Söyleşiyi açarken getirdiği uyarıların belki de bendeki soruşturma isteğini engellemek amacıyla yapıldığını hissettim. Alışılmadık biçimde sersemlemiştim. Ne yoğunlaşabiliyor, ne de düşüncelerimi bir düzene sokabiliyordum. Düşünmekten âciz olduğumu en küçük bir kuşkuya yer vermeyecek biçimde anlamıştım. Ve sanki, böyle bir olasılık varmış gibi bunu düşünmeden biliyordum.

Don Juan'a bir göz attım. Bedenimin orta kısmına bakıyordu. Gözlerini kaldırdığı an zihnimin berraklığı geri geldi.

"Bildiğimiz her şeydir, *tonal*," diye yavaşça yineledi, "ve bu, kişiler olarak yalnızca bizleri değil, dünyamızdaki her şeyi de içerir. Göze görünen her şey *tonaldır* da denebilir.

"Onu, doğumla birlikte büyütmeye başlarız. İçimize havayı ilk çektiğimiz o an, *tonal* için de erkle nefes almaya başlamış oluruz. Yani, bi insanın *tonalı*, doğumuna yakından bağlıdır demek, uygun düşer.

"Bu noktayı unutmamalısın. Tüm bunların anlaşılması açısından çok önemli bu. *Tonal* doğumla başlar, ölümle biter."

Tüm bu aşamaları bir araya getirmek istedim. Söyleşinin

can alıcı noktalarını yinelemesini istemek amacıyla ağzımı açmıştım ki, şaşkınlıkla sözcüklerimi seslendiremediğimi gördüm. Çok ilginç bir yetersizlik örneği yaşıyordum; sözlerim bana ağır geliyordu, bu duyguyu denetim altına alamıyordum.

Konuşamadığımı imlemek amacıyla don Juan'a baktım. Gözlerini mide bölgeme dikmişti.

Gözlerini kaldırıp kendimi nasıl hissettiğimi sordu. Sözler, ipim çekilmiş gibi, ağzımdan dökülmeye başladı. Yabansı bir konuşamama ya da düşünememe duygusu yaşamış olduğumu, gene de, aynı anda düşüncelerimin çok berrak olduğunu söyledim.

"Düşüncelerin çok mu berraktı," diye sordu.

Neden sonra, bu berraklığın düşüncelerime değil de dünyayı algılamama özgü olduğunu ayrımsadım.

"Bana bir şey mi yapıyorsun, don Juan?" diye sordum.

"Yorumlarının gerekli olmadığına inandırmaya çalışıyorum seni," deyip güldü.

"Soru sormamı istemiyorsun anlamına mı geliyor bu?"

"Hayır, hayır. Ne istersen sor, ama dikkatini dağıtma."

Konunun enginliğinin beni dağıttığını itiraf etmeliydim.

"*Tonal* her şeydir, anlatımıyla ne söylemek istediğini gene de anlamış değilim don Juan," dedim, bir anlık suskunluğun ardından.

"*Tonaldır*, dünyayı yapan."

"*Tonal*, dünyanın yaratıcısı mı?"

Don Juan, tırmalarcasına şakaklarını kaşıdı.

"*Tonalın* dünyayı oluşturması sözün gelişi. Hiçbi şeyi yaratamaz ya da değiştiremez, ama gene de oluşturur dünyayı; yargılamak, değer biçmek, tanıklık etmektir işlevi, çünkü. *Tonal*, dünyayı yapar, diyorum, zira *tonal*, kurallarını uyum içinde değerlerdirir ve tanıklık eder. *Tonal* çok ilginçtir, hiçbi şey yaratmayan bi yaratıcıdır. Başka bi deyişle, *tonal*, dünyayı anlaması için gereken kuralları koyar. Yani, deyim yerindeyse, dünyayı yaratır."

Parmaklarıyla, iskemlesinin kenarında belirli bir tartım tutturarak tanınmış bir havayı mırıldanmaya başladı. Gözleri parlıyordu; sanki kıvılcımlar çıkıyordu. Başını sallayarak kı-

kırdadı.

"Beni pek izleyemiyorsun," dedi, gülerek.

"İzliyorum, canım. Sorun yok," dedim ama sesim inandırıcı değildi.

"*Tonal*, bi adadır," diye açıkladı. "Bunu tanımlamanın en iyi yolu, *tonalın* bi ada olduğunu söylemek."

Elini masanın üstünde gezdirdi.

"*Tonal*, bu masanın üstü gibidir diyelim. Bi ada. Bu adanın üstünde de her şeyimiz var. Bu ada da aslında dünya.

"Her birimizin bi *tonalı* var, bi de her ana özgü ortak bi *tonal* var. Buna da zamanın *tonalı* diyebiliriz."

Lokantadaki masa kümelerini gösterdi.

"Bak! Her masanın biçimi aynı. Kimi eşyalar hepsinin üzerinde bulunmakta. Gene de kişisel açıdan farklılar; kimi masaların üstü daha kalabalık; değişik yemekler var üstlerinde, değişik tabaklar, değişik bi hava, bununla birlikte, bu lokantadaki masaların oldukça benzeştiğini söyleyebiliriz. Aynı durum *tonal* için de geçerli. Nasıl bu lokantanın masaları benzeşiyorsa, bizleri de benzeştiren zamanların *tonalıdır*. Ayrı ayrı her masa hiç kuşkusuz kişisel bi durumdur, tıpkı her birimizin kişisel *tonalı* gibi. Akılda tutulması gereken en önemli nokta şu: kendimizle ve dünyayla ilgili bildiğimiz her şey *tonal* adası üzerinde yer alır. Anlıyo musun?"

"Kendimizle ve dünyayla ilgili olduğunu bildiğimiz her şey *tonalsa, nagual* nedir, peki?"

"*Nagual*, bizim hiç ilgilenmediğimiz parçamızdır."

"Anlayamadım?"

"*Nagual,* bizim betimleyemediğimiz bölümümüzdür—isim yok, söz yok, duygu yok, bilgi yok."

"Burada bir çelişki var don Juan! Fikrimce, hissedilemez, betimlenemez ya da adlandırılamaz ise, var olamaz demektir."

"Çelişki senin fikrinde var. Seni uyarmıştım, anlamaya çabalarken kendini nakavt etme."

"*Nagual*, zihindir diyebilir misin?"

"Hayır. Zihin masanın üzerindeki bi nesnedir. Zihin *tonalın* bi parçasıdır. Zihin acılı sostur diyelim."

Bir sos şişesi alıp önüme bıraktı.

"*Nagual,* tin midir?"

"Hayır. Tin de masanın üstünde. Küllük de tin olsun."

"İnsan düşüncesi midir, peki?"

"Hayır. Düşünceler de masanın üstünde. Düşünceler çatal bıçak takımı gibidir."

Bir çatal alıp, sos şişesiyle küllüğün yanına koydu.

"İlahiyat mı? Cennet mi?"

"Onlar da değil. Bu dediklerin her neyse, o da masanın üzerinde; peçeteler örneğin."

Sözünün ettiği şeyi betimleyebilmek amacıyla, olası her yolu denemeye giriştim; saf bilinç, insan ruhu, yaşam gücü, ölümsüzlük, yaşam ilkesi. Sözünü ettiğim her şey için, masanın üstünden bir nesneyi her şey önümde toplanıncaya dek benim tarafıma koydu.

Don Juan son kerte eğleniyormuş gibiydi. Kıkırdıyor, dile getirdiğim her yeni olasılığın ardından ellerini ovuşturuyordu.

"*Nagual,* Ulu Varlık, Kadir-i Mutlak, ya da Tanrı mı?" diye sordum.

"Hayır, Tanrı da masanın üstünde. Masa örtüsü de Tanrı'dır diyelim."

Örtüyü kaldırıp, içindeki tüm nesnelerle birlikte çıkın yaparmış gibi gülünç bir öykünmede bulundu.

"Ama, sen Tanrı yok mu demek istiyorsun?"

"Hayır. Ben bunu demedim. Tüm söylemek istediğim, *nagualın* Tanrı olmadığıdır, çünkü Tanrı kişisel *tonalımızın* ve zamanların *tonalının* bi nesnesidir. *Tonal* ise, daha önce de söylediğim gibi, dünyayı oluşturduğunu sandığımız her şeydir, tabii, Tanrı da dahil buna. Tanrının zamanımızın *tonalının* bi parçası olmaktan başka bi önemi yoktur."

"Don Juan, benim anlayışıma göre Tanrı her şeydir. Aynı şeyden söz etmiyor muyuz?"

"Hayır. Tanrı, düşünebildiğin her şeydir yalnızca. Doğru konuşmak gerekirse, o da masanın üstündeki başka bi nesne. Tanrı'ya her istediğinde tanık olamazsın, onun hakkında konuşabilirsin yalnızca. Öte yandan, *nagual*, savaşçının hizmetindedir. Tanık olunabilir, ama hakkında konuşulamaz."

"*Nagual,* söylediğim hiçbir şeyin kapsamına girmiyorsa,"

dedim, "Belki bana yerini söyleyebilirsin. Nerede bu?"

Don Juan, eliyle her tarafı süpürürmüş gibi yapıp, masanın sınırları ötesindeki bölgeyi gösterdi. Elini, tersiyle masanın ötesindeki imgesel bir yüzeyi temizliyormuşçasına devindirdi.

"*Nagual*, orda," dedi. "Orda, adayı çevreliyor. *Nagual*, erkin olduğu yerdir.

"Daha doğduğumuz anda aslında iki parça olduğumuzu hissederiz. Doğum anında ve sonraki kısa sürede tümüyle *nagualızdır.* Sonra da, işlev görebilmek amacıyla, sahip olduğumuz parçanın bi karşı parçası olması gerektiğini hissederiz. Aranan, *tonaldır;* bu da, ta başından bizde bi eksiklik hissi yaratır. Sonra, *tonal* gelişmeye başlar, ve bize işlev sağladığı için öylesine önem kazanır ki, *nagualın* parıltısı körelir; onu tümüyle kaplar. Artık tümüyle *tonal* olduğumuz anda ise doğum anından başlayarak bize eşlik eden, ve bizi bütünleyen bi başka parça olduğunu sürekli anımsatan o eski yetersizlik duygusunun arttığını seyretmekten başka bi şey yapamayız.

"Tümüyle *tonal* olduğumuz andan başlayarak, eşler oluşturmaya koyuluruz. İki yanımız olduğunu hep duyumsarız ama bunu *tonalın* nesneleriyle dile getiririz. Bi yanımızın ruh, diğerinin beden olduğunu söyleriz. Zihin ve madde. Ya da, iyi ve kötü. Tanrı ve Şeytan. Aslında adanın üzerindeki şeyleri eşleştirdiğimizin ayırdına varamayız; bu, çayla kahveyi, ekmekle tortilla'yı, hardalla acılı sosu eşleştirmeye çok benzer. Diyorum sana, bizler tekinsiz hayvanlarız. Aklımız başımızdan gitmiştir; ama hâlâ, çılgınlar gibi, anlamlı şeyler yaptığımıza inanırız."

Don Juan ayağa kalkıp bir konferansçı gibi konuşmaya başladı benimle. İşaret parmağını bana doğrultarak başını titretti.

"İnsan iyi ile kötü arasında değil, artı kavramı ile eksi kavramı arasında gidip gelir," dedi, sesinde komik bir belagat titreşimiyle; bir eliyle tuzluğu diğeriyle biberliği kavramıştı. "Gerçek devinim artı ile eksi arasındadır."

Tuzluğu ve biberliği bırakıp, bir çatalla bir bıçak kaptı.

"Yanlış diyorsun! Devinim yoktur," diye sürdürdü, kendi ni yanıtlarmışçasına, "İnsan yalnızca zihindir."

Sos şişesini tutup kaldırdı. Sonra, yerine bıraktı.

"Senin de gördüğün gibi," dedi, yavaşça, "kırmızıbiber sosuyla zihnin yerlerini kolaylıkla değiştirip, sonra da, "İnsan yalnızca kırmızıbiber sosudur!" diyebiliriz, bu da bizim eskisinden daha kaçık olduğumuz anlamına gelmez."

"Doğru soruyu soramadım, galiba," dedim. "Adanın ötesindeki yerin neresi olduğunu anlamak amacıyla doğru soruyu sorabilseydim eğer, daha iyi bir anlayış yakalayabilirdik belki?"

"Bunu yanıtlamanın yok bi yolu. Bunu, hiçlik diye yanıtlasaydım bile, *naguali*, o saat *tonalın* bi parçası durumuna sokmuş olurdum. İnsan adanın ötesinde bulur *naguali*, tüm diyebileceğim bu."

"Peki, ona *nagual* dediğin an, *tonalın* bir parçası konumuna getirmiş olmuyor musun?"

"Hayır. Böyle bir şey olduğunun bilincine varasın diye söyledim adını onun."

"Peki! Ama, *nagualın* bilincine varmak onu *tonalın* bir parçası konumuna getiren adımı atmak olmuyor mu?"

"Yazık, anlamıyorsun. *Tonal* ve *naguali* gerçek bi çift olarak dile getirmiştim. Tüm yaptığım buydu."

Bir zamanlar ona, anlam konusundaki ısrarcılığımın nedenini açıklamaya çalışırken, çocukların, anlamın üstesinden gelinceye dek "anne" ile "baba" arasındaki farkı anlayamadıklarını, bunu belki de yalnızca "babanın" pantolon, "annenin" ise etek giydiği ya da saç biçimi gibi farklar yoluyla kavrayabildikleri fikrini tartışmış olduğumu anımsattı.

"İki parçamızı betimleyebilmek için, bizler de kesinlikle aynı şeyi yaparız," dedi. "Bi başka yanımız daha olduğunu duyumsarız. Ama ne zaman bu öbür yanımızı saptamak istesek, *tonal*, sopasını gösterir. Kıskanç, sıradan bi yöneticidir o. Kurnazca yanıltır bizi, gerçek çiftin öteki tekinden, *nagualdan* geldiğine inandığı en ufak imgeyi bile ezip geçmeye zorlar bizi."

Tonalın Günü

Lokantadan ayrıldıktan sonra, don Juan'a beni konunun zorluğu hakkında uyarmakla doğru yapmış olduğunu, zihinsel yetersizliğimin, kavramları ve açıklamaları kavramakta âciz kaldığını söyledim. Otele gidip yazdıklarımı okursam konuyla ilgili anlayışımda belki de bir ilerleme olabileceğini belirttim. Beni düze çıkarmaya çalıştı; endişelerimin nedeninin sözcükler olduğunu söyledi. O konuşurken bir titreme geçirdim, o an bende, "benden" öte bir şey daha olduğunu sezinledim.

Don Juan'a, kimi anlatılamaz duygular içinde olduğumu belirttim. Görünüşte, ilgilenmişe benziyordu. Daha önce de aynı duyguları yaşadığımı, bunların bilinçliliğimin akışındaki anlık duraksamalara, kesintilere benzediğini söyledim. Önce, bedenimde bir sarsıntı başlıyordu, bunu, bir şeye asılı kalmışlık duygusu izliyordu.

Gezine gezine kentin alışveriş yörelerine doğru yöneldik. Don Juan, söz konusu duraksamaları ayrıntılarıyla anlatmamı istedi. Bunları, unutkanlık anları, dalgınlık ya da ne yaptığımı izlememe türünden getirdiğim yakıştırmalar ötesinde açıklayabilmekte oldukça zorluk çektim.

Tepki göstermeden, sabırla karşı çıktı bana. Sorgulayıcı kişiliğimin, yetkin belleğimin, eylemlerimdeki dikkatliliğimin altını çizdim. Bu belirgin duraksamaların, öncelikle, ya içsel söyleşimi durdurmamın ya da kendimle çok yoğun konuştuğum anların hemen ardından oluştuğu yolunda bir izlenimim vardı. Tanıdığım, bildiğim her türlü bölgenin dışında bir yerden çıkıyorlardı. ortaya.

Don Juan sırtımı tıpışladı. Belirgin bir mutluluk içinde güldü.

"Gerçek bağlantılar kurmaya başladın sonunda," dedi.

Ondan, bu örtülü anlatımını açmasını istemiştim ki birdenbire söyleşiyi kesip kendisini, bir kilisenin yanıbaşındaki küçük bir parka gitmek amacıyla izlememi imledi.

"Bu, pazar yerindeki gezintimizin sonu," diyerek bir sıraya oturdu. "Tam, insanları izleyebilecek bi noktadayız burda. Kimileri yolda yürüyor, kimileriyse kiliseye gidiyor. Her şeyi görebiliriz burdan."

İşlek, dükkanlarla dolu sokağı, ve kilisenin merdivenlerinin başına ulaşan sapağı gören oturduğumuz sıra, kiliseyle sokağın tam ortasında yer alıyordu.

"Bu, benim çok sevdiğim bi sıra," dedi, ahşabı okşayarak. Bana göz kırpıp dişlerini göstere göstere sırıttı. "Sever beni. Bundan dolayı kimse oturmaz üstüne. Zaten, geleceğimi de biliyordu."

"Ne? Sıra, geleceğini biliyor muydu!"

"Hayır! Sıra değil. *Nagualım.*"

"*Nagual*, bilinçliliğe mi sahip? Olayların ayırdında mı?"

"Tabii. O her şeyin ayırdında. Anlattıklarınla ilgilenmemin nedeni de bu zaten. Duraksama ya da duygu dediğin, *nagualın* ta kendisidir. Bunun hakkında konuşabilmek için *tonal* adasından alıntılar yapmak gerek, ama açıklama yapma değil de, etkilerini anlatma yoluna gitmeliyiz."

O belirgin hisler konusunda bir şeyler söylemek istedim ama, beni susturdu.

"Yeter. Bugün, *nagualın* değil, *tonalın* günü," dedi. "Takım elbisemi giydim ben, çünkü bugün tümüyle *tonalım.*"

Bana baktı. Konunun, o ana dek bana anlattıklarının en zoru olduğunu söylemek üzereydim; söyleyeceklerimi kabul etmiş gibiydi.

"Doğru, zordu," diye sürdürdü. "Biliyorum. Ne var ki, bunun, nihai bi kapak, sana tüm öğrettiklerimin son aşaması olduğunu düşünürsek, tanıştığımız günden bu yana söz ettiğim her şeyi kapsadığını söylemek pek anlaşılmaz gelmese gerek."

Uzun süre sessiz kaldık. Açıklamasını özetlemesi için beklemem gerektiğini düşünmüştüm, ama birden yeğin bir korkuya kapılarak, "*Nagual* ve *tonal* bizim içimizde mi?" diye sormak gereğini duydum.

Delici bir bakış fırlattı.

"Çok zor soru," dedi. "Sen olsaydın içimizdedir, derdin; bense değildir derdim, ama ikimiz de haklı çıkmazdık. Senin zamanının *tonalı*, duygu ve düşüncelerinle ilgili her şeyin, içinde yer aldığını savunmanı ister senden. Büyücülerin *tonalıysa*, buna karşı gelmek amacıyla, her şey dışardandır, der. Kim haklı? Hiç kimse. İçte, dışta, aslında pek önemli de değil."

Bir noktaya parmak basmak istedim. "Tonal" ve "nagual"dan söz ederken, hep üçüncü bir bölüm varmış gibi gelmişti bana. "Tonal"ın, "bizi" edimlerde bulunmaya "zorladığından" söz etmişti. Zorlanan varlık derken neye gönderme yapmış olduğunu sordum.

Beni doğrudan yanıtlamadı.

"Tüm bunları açıklamak, o kerte kolay değil öyle," dedi. "*Tonalın* denetimi ne denli zekice olursa olsun, işin özü şu ki, *nagual* her zaman yüzeye çıkar. Ne var, bu hep kendiliğinden

bi çıkıştır. *Tonalın* en büyük başarısı, *nagualın* bu tür belirtilerini, bu ortaya çıkış ne denli belirgin olursa olsun, onu anlaşılamaz kılacak şekilde bastırmaktır.

"Kimin için anlaşılamaz?"

Kafasını yukarı aşağı sallayarak kıkırdamaya başladı. Yanıt vermesi için bastırdım.

"*Tonal* için," dedi. "Yalnızca ondan söz ediyorum. Konuya doğrudan gelinceye dek çevresinde dolanabilirdim, ve eminim, bu da seni pek sıkmazdı. Söylemedi deme, anlatacağım konuyu anlamanın zorluğu hakkında uyarmıştım seni. Neden bu safsataya daldım; zira benim *tonalım*, kendisinden söz edildiğinin bilincinde. Başka deyişle, *tonalım*, senin *tonalınca* anlaşılmasını istediğim bilginin ne olduğunu anlamak amacıyla kendisini kullanıyor. Şöyle de diyebiliriz, *tonal*, kendisi hakkında konuşmanın ne denli yorucu olduğunu çok iyi bildiği için, belirli bi denge yaratmak amacıyla, "ben" ve "kendim" gibi terimler ortaya çıkarmıştır; bu terimler sayesinde başka tonallarla, ya da kendisiyle, kendi hakkında konuşabilir.

"Şimdi, *tonal*, bizi bi şey yapmaya zorlar demişsem, bu, üçüncü bi taraf var anlamına gelmez. *Tonal*, kendi yargılarını izlemeye zorlar, kendini.

"Ne var, kimi durumlarda ya da kimi özel konumlarda, *tonalın* içinde bi şey, bizim fazladan bi şeylerimizin daha olduğunun bilincine varır. Derinlerden gelen bi ses gibidir bu; *nagualın* sesi. Anlıyor musun, özümüzün bütünselliği, *tonalın* bütün bütün ortadan kaldıramayacağı doğal bi durumdur, özellikle de savaşçının yaşamında, bütünselliğin belirginleştiği anlar vardır. Bu anlarda, kişi, gerçekte ne olduğumuz konusunda ipuçları bulur.

"Şu senin sarsıntılar ilgimi çekti, bunlar *nagualın* ortaya çıktğının resmidir çünkü. Böylesi anlarda, *tonal*, özün bütünselliğinin farkına varır. Bu, bi sarsıntıyla ortaya çıkar hep, çünkü bu farkındalık dinginliği bozar. Ben, buna ölmek üzere olan varlığın bütünselliği diyorum. O da şurdan geliyor; ölüm anında, gerçek çiftin öteki üyesi, yani *nagual* tümüyle işlerlik kazanır; böylece baldırlarımızda ve uyluklarımızda, sırtımız, omuzlarımız ve boyunumuzda toplanan farkındalık, anılar ve algılar

genişlemeye ve ayrışmaya başlar. Kopan bi gerdanlığın taneleri gibi, yaşam gücünün birleştiriciliğinden yoksun olarak yerlere dağılır."

Bana baktı. Gözleri dingindi. Kendimi rahat, biraz da aptallaşmış hissettim.

"Özümüzün bütünselliği çok çapaçul bi iştir," dedi. "Yaşamın yüklediği en zorlu işlerin üstesinden gelmek için bile bunun çok küçük bi parçası yeterlidir. Kaldı ki, ölürken özümüzün tüm bütünselliğiyle ölürüz. Bi büyücü, 'Özümüzün bütünselliği içinde ölüyorsak eğer, neden bu bütünlükle birlikte yaşamayalım?' sorusunu sorar."

Başıyla yoldan geçen insanları imledi.

"Tümüyle *tonal*, hepsi," dedi. "Aralarından bikaçını ayırayım, *tonalın* bunlara bi değer biçsin, böyece kendisine de değer biçmiş olsun."

Dikkatini kiliseden çıkan iki yaşlı kadına yöneltti. Bir an kireçtaşından basamakların başında durdular, ardından, gayet sakınımlı, her basamakta dinlenerek, aşağı inmeye başladılar.

"Şu iki kadını çok dikkatli izle," dedi. "Ama onları kişiler ya da bizimle ortak şeylere sahip olan yüzler gibi görme; onları *tonallar* olarak gör."

İki kadın basamakların dibine ulaştılar. Yerdeki kaba çakıllar sanki misketmiş de, onlar da her an dengelerini yitirebilirlermiş gibi ilerliyorlardı. Kol kola, birbirilerinin bedenlerini kendi ağırlıklarıyla destekleyerek yürüdüler.

"Şunlara bak!" dedi don Juan, alçak bir sesle. Bu kadınlar, insanın arayıp bulacağı en sefil *tonal* örneğidir.

Kadınların ince kemikli ama şişman olduklarını ayrımsadım. Ellili yaşlarının başlarında olmalıydılar. Yüzlerinde acı dolu bir ifade vardı, sanki kilisenin basamaklarını inmek onların gücünü aşan bir şeymiş gibi.

Önümüzdeydiler, bir an duraksar gibi oldular, sonra durdular. Çakıl yola ulaşmalarına bir basamak kalmıştı.

Don Juan ani bir devinimle ayağa kalkıp, "Amman basamağa dikkat sayın bayanlar!" diye bağırdı.

Kadınlar onun bu ani çıkışından ötürü kafaları karışmışçasına ona baktılar.

"Anacığım daha geçen gün aynı yerde kaburga kemiğini kırdı," diyerek kadınlara yardım etmeye koştu.

Onların içten teşekkürlerini kabul etti, eğer bir gün dengelerini yitirip de yere düşerlerse, cankurtaran gelinceye kadar düştükleri yerden kımıldamamalarını öğütledi. Sesinde içten, inandırıcı bir titrem vardı. Kadınlar istavroz çıkardılar.

Don Juan yeniden yerine oturdu. Gözleri parlıyordu. Yavaşça konuştu.

"Bu kadınlar o kadar yaşlı değil, bedenleri de o denli zayıf değil ama gene de yıpranmışlar. Her şeyleri—giysileri, kokuları, tavırları—kasvetli. Neden böyle sence?"

"Belki de böyle doğmuşlardır," dedim.

"Kimse böyle doğmaz. Biz, kendimizi bu duruma sokarız. Bu kadınların *tonalı* hem zayıf hem de ezik.

"Bugün, *tonalın* günü olacak demiştim; bu, yalnızca onunla ilgilenmek istiyorum demek.Takım elbisemi belirli bi nedenle giydim de, demiştim. Bununla, bi savaşçının, *tonalına* çok özel biçimde davrandığını göstermek istedim. Takımımın ısmarlama olduğunu belirtmiş, bugün onların üstüme kusursuzca oturduğunu söylemiştim. Sana göstermek istediğim şey kibrim değil; savaşçı ruhumu, savaşçı *tonalımı* göstermek istiyorum.

"O iki kadın, bugünkü ilk *tonal* görünümünü verdiler sana. *Tonalına* dikkat etmezsen, yaşam o kadınlara davrandığı kadar acımasız olabilir sana da. Bense kendimi bunun karşısına koyuyorum. Bunu gerektiği gibi anlarsan, bu noktayı vurgulamanın da bi gereği kalmaz."

Birden bir kuşku duygusuna kapılarak neyi anlamam gerektiğini açıkça belirtmesini istedim ondan.

Umarsızca bir dile getiriş olmalıydı bu. Kahkahayla güldü.

"Şu pembe gömlekli, yeşil pantalonlu gence bak," diye fısıldadı don Juan, hemen önümüzde duran zayıf, oldukça esmer, keskin çizgilere sahip genç adamı göstererek. Yoluna mı gitsin yoksa kiliseye mi girsin, bilmezmiş gibiydi. Elini iki kez kilise yönüne kaldırdı, kendisiyle konuşuyormuşçasına, oraya doğru yürümeye hazırlandı. Sonra yüzünde boş bir ifadeyle bana doğru baktı.

"Şu giyiniş biçimine bak!" dedi don Juan, fısıltıyla. "Şu ayakkabılara bak."

Gencin giysileri hem eprimişti hem de buruşuk. Ayakkabılarıysa paramparçaydı.

"Belki ki çok yoksul," dedim.

"Bütün söyleyeceğin bu mu?" diye sordu.

Genç adamın kılıksızlığını açıklayabilecek bir dizi neden sıraladım; sağlıksızlık, talihsizlik, dış görünüşüne önem vermeme, üşengeçlik ya da cezaevinden yeni çıkmış olma durumu.

Don Juan anlamsız varsayımlarda bulunmakta olduğumu, adamın yenilmez güçlerin tutsağı olduğunu söyleyerek bir şeyleri haklı çıkarmakla ilgilenmediğini söyledi.

"Belki de kendini serseri gibi göstermek isteyen bir sarhoştur," dedim, şaka yollu.

Genç adam dağınık bir yürüyüşle sokak boyunca ilerledi.

"Serseri gibi göünmeye çalışmıyor o; serserinin teki zaten," dedi don Juan. "Bak şuna, ne kadar zayıf. Bacakları, kolları incecik. Zorlukla yürüyor. Kimse, öykünmez böyle bi görünüşe. Yolunda gitmeyen bi şeyler var onda, ama bu yaşam koşullarıyla ilgili değil aslında. Bu adamı *tonal* olarak görmen konusunda ısrar ediyorum."

"Bir insanı *tonal* olarak görmek ne işe yarar?"

"Ahlak açısından yargılamayı kesmeye ya da rüzgârın insafına kalmış bi yaprak gibi görünmesi nedeniyle onu affetmeye yarar. Başka deyişle, bi insanı, umutsuz ya da umarsız diye düşünmeden görebilmeye yarar.

"Neden söz ettiğimi çok iyi biliyorsun. Bi insanı yargılamadan ya da affetmeden de değerlendirebilirsin."

"Çok içiyor," dedim.

İstem dışı bir çıkarsamaydı bu. Nedenini bilmeden söylemiştim. Bir an, bu sözleri arkamda duran birisinin dile getirdiği hissine bile kapılmıştım. Son çıkarsamanın da varsayımlarımdan biri olduğunu açıklamaya koyudum.

"Yok, bu sefer öyle değil," dedi don Juan. "Sesinin titreminde, daha önce duymadığım bi kesinlik vardı. Kaldı ki, 'belki de sarhoşun tekidir' bile demedin."

Nedenini belirleyemediğim bir sıkıntıya düşmüştüm. Don Juan güldü.

"Adamın içini *gördün*," dedi. "*Görmeydi* bu. *Görme* böyledir işte. Çıkarsamalar kesindir—insan bunun nasıl olduğunu anlamaz.

"Adamın *tonalının* çarpıldığını bilirsin, ama bunu nasıl bildiğini bilemezsin."

Benim de, bir biçimde aynı duyguyu paylaştığımı itiraf etmeliydim.

"Haklısın," dedi don Juan. "Genç olması gerçekten önemli değil. O da, en az o iki kadın kadar yıpranmış. Gençlik *tonalın* yıpratmasına karşı çekilebilecek bir set değil.

"O adamın bu konuma gelmesine yol açabilecek bi dolu neden saydım. Bana göre yalnızca bi neden var, o da *tonalı*. İçiyor diye *tonalı* zayıf düşmüş değil, aksine, *tonalı* zayıf olduğu için içiyor. Bu zayıflık onu neyse o olmaya itiyor. Ama, bu hepimizin başına gelir, şu ya da bu biçimde."

"Buna neden *tonalıdır*, derken, adamın davranışını da doğrulamış olmuyor musun, aynı anda?"

"Sana, daha önce hiç duymadığın cinsten bi açıklama yapıyorum. Bu doğrulama ya da mahkûm etme değil. Bu genç adamın *tonalı* zayıf ve ezik. Ne var, türünün tek örneği de değil, Hemen hepimiz, üç aşağı beş yukarı aynı kefedeyiz."

O sırada, oldukça yapılı bir adam önümüzden geçip kiliseye yöneldi. Koyu gri bir takım elbise giymişti, elinde bir evrak çantası vardı. Yakasının düğmesi iliklenmemiş, boyunbağı yana kaymıştı. Hiç durmadan terliyordu. Terlemeyi iyice belirgin kılan açık bir tene sahipti.

"İzle onu!" diye buyurdu don Juan.

Adam küçük fakat sıkı adımlarla yürüyordu. Yürürken yalpalanıyordu. Kiliseye girmedi; çevresinden dolanıp gözden yitti.

"İnsanın bedenine bu denli kötü bakmasının hiçbi gereği yok," dedi don Juan, küçümseyen bir tavırla. "Ama, işin acı veren tarafı da şu ki hepimiz çok iyi biliriz *tonalımızı* zayıflatmanın yollarını. İşte buna düşkünlük göstermek diyorum, ben."

Elini defterimin üstüne koyup yazmayı sürdürmemi engel-

ledi. Not almayı sürdürdükçe yoğunlaşmada yetersiz kaldığımı söyledi. Dinginleşmemi, içsel söyleşimi kesmemi, izlemiş olduğum kişinin içinde yitip gitmemi önerdi.

"İçinde yitip gitme" ile ne demek istediğini sordum. Bunu açıklamanın bir yolu olmadığını, bedenin, başka bedenleri izleme konumuna geçtiğinde duyumsadığı ya da yaptığı bir şey olduğunu belirtti. Ardından, geçmişte, bu sürece "görme" adını vermiş olduğunu; bunun içeride gerçek bir sesizlikten, dışarıda da özden gelen bir şeyin uzantısından oluştuğunu, ve öbür bedenle ya da bilinçlilik alanındaki herhangi bir şeyle buluşup onun içinde yitip gittiğini söyleyerek konuya açıklık getirdi.

Bu aşamada yeniden defterime dönmeyi istedim, ama beni durdurup önümüzdeki kalabalığın kimi insanlarını ayırmaya başladı.

Değişik cinsiyet ve yaşlarda düzinelerce kişiden oluşan geniş insan yelpazesini imledi. Bana değişik düşkünlük biçimlerini tanıtmak için zayıf tonala sahip insanları seçtiğini söyledi. Bana gösterdiği ve üzerinde tartıştığımız kişilerin tümünü anımsayamayacaktım. Eğer not alabilseydim, en azından, onun bu düşkünlük tanıtım düzenlemesinin ilginç taraflarını kısaca belirleyebilmiş olacağım konusunda yakındım. Bunları bir daha yinelemek istemezse, ya da kendisi de unutursa ne olacaktı?

Güldü ve anımsamayacağını, zira bir büyücünün yaşamında, yaratma konusunda sorumlu olan tek şeyin "nagual" olduğunu söyledi.

Göğe bakarak geç olmaya başladığını, o andan başlayarak yön değiştireceğimizi; zayıf "tonallar" aramak yerine "gerçek tonal"ın ortaya çıkmasını bekleyeceğimizi söyledi. Aslında yalnızca büyücülerin "gerçek tonal"ı olduğunu, sıradan insanların en fazla, "doğru tonal"a sahip olabileceklerini ekledi.

Birkaç dakika süren bir bekleyişin ardından kalçasını tokatlayıp kıkırdamaya başladı.

"Şu gelene bak," dedi, çenesinin bir devinimiyle sokağı imleyerek. "Sanki ısmarlama yapmışlar."

Üç Kızılderili adamın yaklaştığını gördüm. Yünlü, kısa, kahverengi pançoları, baldırlarının ortasına kadar inen beyaz

pantolanları, kirli, önü açık sandalları uzun kollu beyaz gömlekleri, eski hasır şapkaları vardı. Hepsinin de sırtında birer torba asılıydı.

Don Juan ayağa kalkıp yanlarına gitti. Onlarla konuştu. Şaşırmış gibiydiler; çevresini alıverdiler. Ona gülümsediler. Benimle ilgili bir şeyler söylüyor olmalıydı; üçü de dönüp bana gülümsediler. Üç dört metre kadar uzağımdaydılar; dikkatli dinlememe karşın ne konuştuklarını işitemedim.

Don Juan cebinden para çıkarıp ellerine tutuşturdu. Bundan hoşlanmış gibiydiler. Ayaklarını devindiriyorlardı. Çok hoşlanmıştım onlardan. Çocuk gibiydiler. Hepsinin de dişleri küçük, yüz hatları yumuşaktı. Görünüşe göre en yaşlısının favorileri vardı. Gözlerinde de yorgun ama dostça bakışlar. Şapkasını çıkarıp sıranın yakınına geldi. Öbürleri de onu izledi. Üçü de aynı anda beni selamladı. Don Juan onlara biraz para vermemi söyledi. Bana teşekkür ettiler, sonra incelik gereği geçen sessiz bir süresinin ardından allahaısmarladık deyip yanımızdan ayrıldılar. Don Juan yeniden yerine oturup onların kalabalığa karışmalarını izledi.

Don Juan'a onları anlayamadığım bir nedenden ötürü pek sevmiş olduğumu söyledim.

"Pek de anlaşılmaz değil," dedi. "*Tonallarının* doğru olduğunu anlamış olmalısın. Doğru, ama günümüze uygun değil.

"Çocuklar gibi olduklarını hissetmişsindir. Öyleler. Zor olan da bu işte. Onları senden daha iyi anlarım ben, bu nedenle küçük bi üzüntü hissetmekten alıkoyamadım kendimi. Kızılderililer köpekler gibidir; hiçbi şeyleri yoktur. Ama bu da onların yazgısı gereği. Üzülmemeliyim. Benim üzüntüm de bana göre bi düşkünlük işte."

"Nereli bunlar don Juan?"

"Sierralar'dan geliyorlar. Buraya, kısmetlerinin peşine düşmeye gelmişler. Tüccar olmak istiyorlar. Kardeş bunlar. Onlara benim de Sierralar'dan geldiğimi, tüccar olduğumu, senin de benim ortağım olduğunu söyledim. Bi andaçtı onlara verdiğimiz para. Bi savaşçı böyle anmalıklar dağıtmalıdır, hep. Hiç kuşkusuz o paraya gereksinimleri vardı ama, anmalıklar gereksinme nedeniyle dağıtılmamalıdır. Histir, burda aradığı-

mız. Şahsen ben çok duygulandım.

"Kızılderililer yenik düşmüşlerdir, günümüzde. Düşüşleri İspanyolların, gelişiyle başladı, bugün de torunlarının egemenliği altında her şeylerini yitirdiler. Kızılderililerin tonallarını bile yitirdiklerini söylemek abartı olmaz bence."

"Bunu mecazen mi söylemektesin, don Juan?"

"Hayır. Bi olgu bu. *Tonal* çok çabuk yaralanır. Kötü bakımı kaldıramaz. Beyaz adam, ayağını bu topraklara bastığından bu yana, hem Kızılderili *tonalını*, hem de her Kızılderilinin kişisel *tonalını* belirli bi dizge içinde yok etmeyi becerdi. İnsan, zavallı, sıradan Kızılderili açısından, beyaz adamın egemenliğinin cehenneme dönüştüğünü kolaylıkla görebilir. Kaderin cilvesine bak ki, bi başka tür Kızılderili için büyük bi mutluluktu."

"Kimden söz ediyorsun? Hangi tür Kızılderiliymiş bu?"

"Büyücü. Fetih, büyücü için yaşam boyu süren bi meydan okumaya dönüştü. Yalnızca büyücüler yok edilememeyi başarabildi. Bununla da kalmayıp, fethi kendilerine uyarlamayı, kendi yararlarına kullanmayı bildiler."

"Don Juan, bu nasıl mümkün olabildi?" diye sordum. İspanyollar'ın, altına bakılmadık taş parçası bile bırakmadıkları kanısındaydım.

"Kendi *tonallarının* sınırı içinde bakılmadık taş bırakmadılar diyelim, istersen. Ne var, Kızılderilinin yaşamında, beyaz adamın anlayamadığı şeyler vardı; bu şeylerin ayırdına bile varılamadı. Büyücüleri, belki kısmetleri, belki de bilgileri kurtardı. O zamanın *tonalı*, ve her bi Kızılderilinin *tonalı* yok edildikten sonra büyücüler kendilerini, el değmemiş kalan tek şeye, *naguala* tutunmuş buldular. Başka deyişle, *tonalları*, *nagualları*na sığındı. Yenilmiş bi halkın azap verici koşulları olmadan da gerçekleşemezdi bu. Günümüzün bilgi adamları o günkü koşulların ürünüdür, içinde tek başlarında kalmış olmaları nedeniyle de *naguah* çok iyi tanırlar. Beyaz adam o alanda hiç at oynatmamıştır. Aslında varlığını bile bilmez."

Bu noktada bir tartışma yapma gereği duydum. Avrupa düşünce dizgesinde, onun "nagual" dediği şeyin tanındığını içtenlikle anlattım. Aşkın Benlik ya da, tüm düşünce, algı ve hisle-

rimizde yer alan gözlenmeyen gözlemci kavramını getirdim. Don Juan'a, bireyin aşkın benlik yoluyla kendini bir öz olarak algılayabileceğini ya da sezgileyebileceğini, çünkü bunun, kendi bilinçliliği içinde yargılama, gerçeği açığa çıkarma yetisi olan tek şey olduğunu açıkladım.

Don Juan hiçbir telaş belirtisi göstermedi. Güldü.

"Gerçeği açığa çıkarma," dedi, bana öykünerek. "*Tonal* bu, *tonal*!"

Buna olsa olsa, kişinin geçip giden bilinç akışında ya da deneyiminde yer alan Görgül Benlik denebileceğini, Aşkın Benlik'in bu akışın öte yanında bulunduğunu savundum.

"Ordan bakıyordur, her halde," dedi, alay edercesine.

"Doğru! Kendine bakar," dedim.

"Bi şeyler anlatıyorsun," dedi. "Ama, hiçbi şey söylemiyorsun. *Nagual*, ne deneyimdir, ne sezgidir ne de bilinçlilik. Bu terimler, ya da söyleyeceğin başka ne varsa, *tonal* adasının üzerindeki nesnelerdir. Öte yandan, *nagual* yalnızca etkidir. *Tonal*, doğumla başlar, ölümle son bulur, ama *nagual* hiç bitmez. *Nagual*, erkin olduğu yerdir, demiştim; ondan yalnızca bu biçimde söz edebiliriz. *Nagual*, etkisel nedenlerinden ötürü, belki de en iyi biçimde erk yoluyla anlaşılabilir. Örneğin bu sabah kendini aptal gibi hissettin, ve konuşamadığın sırada, aslında seni yumuşatıyordum ben; *nagualım* seninle uğraşıyordu."

"Peki, bu nasıl mümkün oluyor, don Juan?"

"İnanmayacaksın ama, kimse bilmez bunun nasıl olduğunu. Bana, senin parçalanmamış dikkatin gerekiyordu, sonra da *nagualım* seninle uğraşmaya başladı, tüm bildiğim bu. O kadarını biliyorum, zira etkisini görüyorum, ama işleyiş zamazingosu nasıldır, bilemem."

Bir süre konuşmadı. Yeniden aynı konuya dönmek istedim. Soru sormayı denedim, susturdu beni.

"*Nagual*, yaratmak için vardır, diyebilirsin," dedi sonunda, ve içime işleyen bir bakışla baktı. "*Nagual*, yaratabilen biricik parçamız, bizim."

Sessizce bana baktı. Beni, açıklamalarında daha ilerilere gitmesini arzuladığım bir alana doğru çekmekte olduğunu hissettim. "Tonal"ın hiçbir şey yaratmadığını, yalnızca tanıklık

ederek değerlendirdiğini söylemişti. Görkemli yapılar ve makineler yapıyorduk, bu olguyu nasıl gerçekleştirebildiğimiz konusunda açıklama istedim.

"Yaratıcılık bu değil," dedi. "Bu yalnızca kalıplandırma. Ellerimizle her şeyi kalıba dökebiliriz, ister kişisel biçimde olsun, isterse de başka *tonallarla* uyum içinde. Bi *tonal* grubu her şeye biçim verir; nasıl demiştin, görkemli yapılara bile."

"Peki, bu yaratıcılık nedir o halde don Juan?"

Gözlerini şaşı bakar duruma getirerek bana baktı. Sessizce kıkırdadı, sağ elini başının üzerine kaldırarak, keskin bir devinimle bir kapı tokmağını döndürürmüşçesine bileğini çevirdi.

"Yaratıcılık bu, işte," diyerek avucunu çukurlaştırdığı elini gözlerimin düzeyine indirdi.

"Gözlerimi elinin üzerinde odaklayabilmek için çok uzun bir süre geçmesi gerekti. Saydam bir zarın tüm bedenimi kaplayıp beni sabit bir konuma getirdiğini, bakışımı eline yöneltebilmek için bunu koparmam gerektiğini hissettim.

Yüzümden ter boşanıncaya dek çabaladım. Sonunda bir patlama duydum ya da hissettim—ellerimle kafam özgürce devinebildi.

Sağ avucunda, o ana dek gördüğüm kemirgenlerin en ilginci duruyordu. Çırpı kuyruklu bir sincaba benziyordu. Ne var, kuyruğu daha çok bir oklu kirpinin kuyruğunu andırıyordu. Sert dikenleri vardı.

"Dokun!" dedi don Juan, sesi yumuşacıktı.

Elimde olmadan, bu buyuruya uydum ve parmaklarımı hayvanın yumuşak sırtında gezdirdim. Don Juan, elini gözlerime daha da yaklaştırdı, birden beni sinirsel kasılmalara sokan bir şeyin varlığını duyumsadım. Sincabın gözlükleri ve kocaman dişleri vardı.

"Japon'a benziyor," deyip, sinirden kahkahalar atmaya başladım.

Kemirgen, don Juan'ın avucunun içinde büyümeye başladı. Gözlerimdeki yaşlar henüz kurumamışken, kemirgen öylesine büyüdü ki gözden kayboldu. Tam anlamıyla görüntü çerçevemin dışına çıkmıştı. Daha ben attığım kahkahanın sonuna gelmeden, her şey olup bitmişti. Yeniden baktığımda, ya da

gözlerimi silip yeniden odakladığımda, don Juan'ı görüyordum. Sıranın üstünde oturmuştu, bense ne zaman kalktığımı anımsamamama karşın ayakta, önünde duruyordum.

Sinirliliğim bir an için dayanılmaz bir hal aldı. Don Juan dingince ayağa kalkıp, beni yerime oturttu, çenemi sol kolunun pazısı ile önkolu arasında sıkıştırdı, sonra sağ elinin parmak boğumlarıyla tam kafamın tepesine vurdu. Bu, bende elektrik akımının sarsıntısı gibi bir etki yarattı. Bir anda dinginleşmiştim.

Sormak istediğim çok şey vardı. Ama sözcüklerim, tüm bu düşüncelerin arasından çıkacak bir yol bulamıyorlardı. Birden, ses tellerimin denetimini yitirmiş olduğumun ayırdına vardım. Ne var, konuşmaya çabalamaktan vazgeçip sıranın arkalığına dayandım. Don Juan, güçlü bir sesle kendime çekidüzen vermemi, ve düşkünlük göstermekten sakınmamı söyledi. Biraz sersemlemiştim. Egemen bir sesle notlarımı yazmamı buyurdu, sıranın altına düşen defterimle kalemimi alıp bana verdi.

Bir şey söylemek için aşırı çaba sarfetmiştim ki bir zarın yeniden her yanımı kaplamakta olduğunu açıkça hissettim. Don Juan güledursun, ben de zar yeniden patlayıncaya dek uflayıp puflayarak homurdanıp durdum.

Hemen yazı yazmaya başladım. Don Juan, bana yazdırırmış gibi tane tane konuştu.

"Bi savaşçının edimlerinden biri de hiçbi şeyin, kendisini etki altına almasına izin vermemektir," dedi. "Böylece, şeytanın kendisini görse, bunu başkalarına kesinlikle söylemez. Savaşçının denetimi kusursuz olmalıdır."

Yazmayı bitirmemi bekledi, ardından gülerek sordu, "Yazdın mı bunların hepsini?"

Bir lokantaya gidip yemek yememizi önerdim. Açlıktan ölüyordum. "Gerçek tonal" ortaya çıkıncaya dek beklememiz gerektiğini söyledi. Ciddi bir sesle, eğer "gerçek tonal" aynı gün ortaya çıkmazsa, görününceye dek o sırada oturup beklememiz gerekeceğini söyledi.

"*Gerçek tonal* nedir?" diye sordum.

"Tam anlamıyla doğru, dengeli ve uyumlu bi *tonal*. Bugün bi tane bulmalısın, ya da başka deyişle, erkinin bize bi tane ge-

tirmesi gerekir."

"İyi de, öbür *tonalların* arasından nasıl ayırabilirim, bunu?"

"Kafanı takma buna. Ben sana gösteririm."

"Neye benzer bu, don Juan?"

"Söylemesi zor, Biraz da sana bağlı. Bu senin gösterin, kurallarını da sen koyacaksın."

"Nasıl?"

"Bilemem. Senin erkin, *nagualın* becerecek bunu.

"Kabaca altını çizmek gerekirse, her *tonalın* iki yanı vardır. Biri dış taraftır; adanın üstü, yüzeyi. Bu, eylemde bulunmaya yönelik sert ve pürüzlü yandır. Öteki kısım ise karar ve yargılamadır, ya da iç *tonal*. Daha yumuşak, daha duyarlı ve daha karmaşık.

"*Gerçek tonal*, her iki düzeyin yetkin bi uyum ve denge içinde olduğu *tonaldır*."

Don Juan konuşmayı bıraktı. Hava oldukça kararmıştı, not alırken zorlanıyordum. Gerinmemi ve dinginleşmemi istedi. Yorucu ama bi o kadar da yararlı bir gün geçirdiğimizi, "gerçek tonal"ın ortaya çıkacağından emin olduğunu söyledi.

Düzinelerle insan geçti önümüzden. On on beş dakika boyunca dingin bir sessizlik içinde oturduk. Sonra, don Juan birden ayağa fırladı.

"Vay canına, başardın! Kim geliyor, bak. Bi kız!"

Başıyla, parkı geçip, sıramıza doğru yaklaşmakta olan genç bir kadını imledi. Don Juan, genç kadının "gerçek tonal" olduğunu, şayet yanımızda duraklayıp ikimizden biriyle konuşursa bunun olağanüstü bir yora olacağını, ve ne isterse yapmamız gerekeceğini söyledi.

Genç kadının hatlarını açıklıkla ayrımsayamıyordum, halbuki yeterince ışık vardı, henüz. Bir metre kadar yakınımıza dek geldi ama bize bakmadan geçip gitti. Don Juan, fısıltıyla, kalkıp onunla konuşmamı buyurdu.

Arkasından koşup yön sorma bahanesiyle konuşmaya başladım. Ona çok yakındım. Gençti, yirmi dört, yirmi beş yaşlarında olmalıydı. Orta boylu, çok çekici, ve iyi giyimliydi. Gözleri parlak ve barışçıl bakıyordu. Konuşurken bana gülümsedi.

İnsanı çeken bir yanı vardı. Üç Kızılderiliyi sevdiğim kadar sevdim onu da.

Geri dönüp yerime oturdum.

"Savaşçı mı o?" diye sordum.

"Pek değil," dedi don Juan, Erkin, bi savaşçı getirebilecek kerte keskinleşmedi daha. Ama çok doğru bi *tonalı* vardı. Gerçek *tonala* dönüşebilecek bi *tonal*. Savaşçılar da bu soydan gelir, işte."

Anlattıkları ilgimi çekmişti. Kadınlar da savaşçı olabilirler mi diye sordum. Sorum onu afallatmış gibi baktı.

"Elbet olabilirler," dedi, "hatta bilgi yolunda erkeklerden daha da donanımlıdırlar. Ama, erkekler bi parça daha esnektir, onlara oranla. Gene de, sonuç olarak kadınlar biraz daha avantajlıdır, dersem yanlış olmaz."

Kadınların, onun bilgisi bağlamındaki yerlerini hiç konuşmamış olmamızın kafamı karıştırdığını söyledim.

"Sen bi erkeksin. Seninle konuşurken eril cins sözcükleri kullanıyorum, hepsi bu. Gerisi aynı."

Ona daha çok soru sormak istedim, ama elinin bir devinimiyle konuyu kapattığını imledi. Yukarıya doğru baktı. Gökyüzü neredeyse kapkaraydı. Bulut kümeleri de çok karanlık görünüyorlardı. Gene de bulutların hafifçe portakal rengine çaldığı yerler de yok değildi.

"Günbatımı senin en iyi zamanındır," dedi. "Bu genç kadının tam bu zamanda ortaya çıkması bi yoradır. O sırada *tonaldan* söz ediyorduk. Demek k, *tonalınla* ilgili bi yora bu."

"Yoranın açıklaması nedir, don Juan?"

"Düzenlemelerini tamamlaman için pek az zamanın kaldığıdır. Kurduğun düzenlemelerin tutarlı olması gerekiyor, çünkü yenilelerini yapacak zaman yok. Düzenlemeler ya şimdiden işlemeye başlar ya da bunlar düzenleme müzenleme değildir.

"Evine döndüğünde tüm savunma hatlarını denetlemeni öneririm. Berkitilmişler mi, iyice bak. İhtiyacın olacak."

"Bana ne olacak, don Juan?"

"Yıllar önce, erkin peşine düştün. Acele etmeden, sinirlenmeden tüm kalbinle öğrenmek için ne gerekiyorsa yerine getirdin. Şimdi günün batımına, kıyısına geldin artık."

"Ne demek, bu?"

"*Gerçek tonal* için, *tonal* adası üstündeki her şey bi meydan okumadır. Başka deyişle, bu dünyadaki her şey savaşçı için bi meydan okumadır. En büyük meydan okuması, erkin peşine düşmesidir, tabii. Ama erk, *nagualdan* gelir, bi savaşçının da, kendini günün bitiminde bulması demek, *nagualın* saati, savaşçının erk saati yaklaşıyor demektir."

"Tüm bunların anlamını henüz kavrayabilmiş değilim, don Juan. Yakında ölüyor muyum, yani?"

"Eğer yeterince salaksan," dedi kısa kesercesine. "Daha yumuşak terimlerle söylersek, donuna doldurmaya hazır ol. Erkin peşine düştüydün. Bu istekte geri dönüş olmaz. Yazgına kavuştun, demiyorum. Çünkü yazgı mazgı yok. Söylenebilecek tek şey var, erkine kavuşmak üzeresin. Yora çok açıktı. Saçmalıkla geçirilemeyecek kerte az zamanın kalmış bulunuyor. Çok ince bi nokta bu. Şunu diyebilirim ki en iyi yanımız her zaman köşeye sıkıştığımızda, kılıç kafamızın üstündeyken ortaya çıkar. Başka türlü de olsun istemezdim ben, şahsen."

Tonalı Küçültmek

Çarşamba sabahı, saat dokuz kırkbeş civarında otelden çıktım. Don Juan'la kararlaştırdığımız buluşma yerine ulaşmak için on beş dakikam vardı; yavaş yürüdüm. Beş ya da altı blok uzakta Paseo de la Reforma'nın köşelerinden birinde bir havayolu bürosunu buluşma noktası olarak seçmişti.

Bir dostumla birlikte yaptığım kahvaltımı yeni bitirmiştim. Benimle birlikte yürümek istedi, ama ben bir kızla buluşacağımı öne sürdüm. Bilerek, büronun bulunduğu yerin ters yö-

nünde yürüdüm. Kendisini don Juan'la konuşturmamı sürekli isteyip duran bu dostumun, onunla buluşacağımı anlayıp beni izleyebileceğinden kuşkulanmıştım. Arkama döndüğümde onu görmekten korkuyordum.

Don Juan'ın, yolun karşı tarafındaki bir gazete tezgâhının önünde durduğunu gördüm. Karşıya geçmeye başladım, ama geniş bulvarı tehlikesizce geçebilmek amacıyla orta kaldırımda durup bekledim. Başımı amaçsızca çevirdiğimde, dostumun ardımdaki köşede durduğunu gördüm. Kendini denetlemekten yoksun olduğunu söylemek istermişçesine elini sallayıp utanarak güldü. Beni yakalamasına olanak tanımadan yolun karşısına fırladım.

Don Juan, başıma gelenleri anlamış gibiydi. Ona yaklaştığımda, omzumun üzerinden, belli etmeden bakarak, "Geliyor," dedi. "Alt sokağa geçsek iyi olur."

Bizim durduğumuz yere göre, Paseo de la Reforma'yı çaprazına kesen sokağı gösterdi. Hemen oraya yöneldim. O sokağa hiç girmemiştim, ama iki gün önce havayolu bürosuna gitmiştim. Kendine özgü konumunu görmüştüm. İşyeri, iki sokağın oluşturduğu keskin köşede yer alıyordu. İki sokağa da açılan birer kapısı vardı. Bu iki kapının arası üç üç buçuk metre kadar vardı. İki kapının arasındaki açıklık sayesinde bir sokaktan ötekine geçilebilirdi. Bu geçiş yolunun bir yanında masalar, öte yanındaysa veznesiyle, memurlarıyla dairesel bir tezgâh yeralıyordu. Oraya gittiğim gün büroda insan kaynıyordu.

Acele ettim, hatta koşmak istedim ama, don Juan yavaş yürüyordu. İşyerinin çapraz sokaktaki kapısına vardığımızda, arkama bakmaya gerek kalmadan, dostumun bulvarı geçmek için koştuğunu ve bulunduğumuz sokağa girmek üzere olduğunu biliyordum. Bir çözüm umarcasına don Juan'a baktım. Omuzlarını kaldırdı. Çok sıkılmıştım, dostumun burnuna bir yumruk indirmekten başka bir şey düşünemiyordum. Tam o anda nefesimi bırakmış ya da iç geçirmiş olmalıydım. Çünkü bir sonra hissettiğim şey, don Juan'ın beni, kendi çevremde dönerek büronun kapısından içeri dalmama yol açan o inanılmaz itişi nedeniyle koyuverdiğim hava oldu. Bu müthiş darbe nedeniyle, neredeyse uçarak büroya girdim. Don Juan beni öylesi-

ne hazırlıksız yakalamıştı ki, bedenim en küçük bir direnç bile gösterememişti; korkum, onun bu deviminin sarsıntısıyla birleşmişti. Yüzümü koruma düşüncesi, kollarımı ister istemez öne doğru uzatmama neden olmuştu. Büronun ortasında sendeleyip dururken orta çapta bir baş dönmesi geçirdim. Dengemi neredeyse yitirmek üzereydim, düşmemek için inanılmaz bir çaba harcamam gerekmişti. Birkaç kez fırıldak gibi döndüm; devinimlerimin hızı nedeniyle görüntüm bulanıklaşmış gibiydi. İşlerine bakan bir müşteri kalabalığını belirsizce ayrımsamıştım. Çok rahatsız olmuştum. Herkesin, tüm bunlar olurken bana baktığını biliyordum. Aptal yerine konulmak ise rahatsızlıktan da öteydi. Zihnimden bir dizi düşünce yıldırım hızıyla akmıştı. Yüz üstü düşeceğimden emindim. Ya da bir müşteriye belki de ihtiyar bir bayana çarpıp onu yaralayacaktım. Daha da beteri, karşı taraftaki cam kapı kapanacak, ve ben de cam kapıya bindirecektim.

Kafam böylesine karışıkken, Paseo de la Reforma tarafındaki kapıya ulaştım. Açıktı, hemen dışarı fırladım. O an tek düşüncem, soğukkanlılığımı yitirmeden sağa dönüp hiçbir şey olmamışçasına, bulvardan pazar yerine doğru yürümekti. Don Juan'ın bana ulaşacağından emindim, ve ola ki, dostum çapraz sokakta yürümeyi sürdürmekteydi.

Gözlerimi açtım ya da daha ziyade, onları önümdeki alana odakladım. Neler olduğunu anlayıncaya dek uzun bir sersemlik anı yaşadım. Olmam gereken yerde, Paseo de la Reforma'da değil, iki kilometre uzağındaki Lagunilla çarşısındaydım.

Bunun ayırdına vardığım an öylesine yoğun bir şaşkınlık geçirdim ki, yapabildiğim tek şey aptalca çevreme bakınmak oldu.

Kendimi yönlendimek amacıyla çevreme bakındım. Aslında, Mexico City'ye ilk geldiğim gün don Juan'a rastladığım yere çok yakın olduğumu anladım. Belki de aynı noktaydı. Madeni paraların satıldığı sergi iki metre kadar uzağımdaydı. Kendime gelmek için inanılmaz bir çaba harcadım. Bir sanrı yaşamakta olduğum çok belirgindi. Başka türlü olması mümkün değildi. Çıktığım dükkâna girmek için çabucak geri dön-

düm, ikinci el kitap ve dergi satan sergilerden başka hiçbir şey göremedim. Don Juan sağ yanımda duruyordu. Yüzünde bir gülücük vardı.

Başımın içinde bir basınç vardı; genzime gazoz kaçmış gibi bir his. Bir şey söylemeye çalıştım. Herhangi bir şey. Ürkütücü bir öfke yükseliyordu içimden. Gözlerimden yanaklarıma yaş boşandığını hissettim.

Don Juan, denetlenemez korkulara yenik düştüğümde hep yapmış olduğu gibi ayıplamadı bu kez beni. Onun yerine yavaşça kafamı tıpışladı.

"Hadi, hadi bakiyim Carlos, hadi küçüğüm," dedi. "Aklını başına topla, emi."

Yüzümü ellerinin arasında tuttu bir süre.

"Konuşmaya çabalama," dedi.

Yüzümü bırakıp, çevremizde olup bitenleri gösterdi.

"Konuşmak için değil bu," dedi. "Yalnızca izlemek için. İzle! Her şeyi izle!"

Gerçekten ağlıyordum. Ağlamaya karşı verdiğim tepki çok yabansıydı gene de. Hiç nedensiz dökülüyordu gözyaşlarım. O an kendimi deli gibi hissetmemin de bir önemi yoktu.

Çevreye bakındım. Tam sağımda kısa kollu, pembe bir gömlekle koyu gri bir pantalon giymiş, orta yaşlı bir adam vardı. Bir Amerikalı'yı andırıyordu. Tombul bir kadın, belli ki eşi, adamın koluna girmişti. Adam elinde kimi bozuk paraları tutuyor, on üç on dört yaşlarında, tezgâh sahibinin oğlu olduğunu sandığım bir çocuk da adama bakıyordu. Çocuk adamın yaptığı her devinimi izliyordu. Sonunda adam paraları yerine bıraktı; çocuk da bir anda dinginleşti.

"Her şeyi izle!" dedi don Juan, yeniden.

İzlenecek, olağandışı hiçbir şey yoktu. İnsanlar gelip geçiyor, her yöne gidiyorlardı. Çevreme bakındım. Dergi tezgâhı işlettiğini sandığım bir adam beni gözlüyordu. Uykuya dalmak üzereymiş gibi, sürekli gözlerini kırpıştırdı. Yorgun ya da hasta gibiydi, keyifsiz görünüyordu.

İzlencek bir şey olmadığını, en azından gerçekten önemli bir şey olmadığını hissettim. Önümdeki sahneye bir göz attım. Dikkatimi herhangi bir şey üzerinde yoğunlaştırmamın olanak-

sız olduğunu bulguladım. Don Juan yürüyerek etrafımda bir çember çizdi. Bendeki bir şeyi değerlendirir gibi davranıyordu. Başını salladı, dudaklarını büzdü.

"Gel, gel," dedi, beni yavaşça kolumdan tutarak.

Yürümeye başladığımız an bedenimin çok hafiflemiş olduğunu ayrımsadım. Aslında, ayaklarımın altında sünger varmış gibiydi. Sanki kalın bir kauçuk tabakasıyla kaplıydı, ya da yay takılmıştı.

Don Juan bu durumun bilincinde olmalıydı; kaçmamı önlemek istercesine, sıkıca tuttu beni; bir balon gibi uçup gitmemden korkuyormuş gibi beni yere doğru bastırdı.

Yürüyünce daha iyi oldum. Sinirliliğim, yerini hoş bir rahatlık duygusuna bıraktı.

Don Juan yeniden her şeyi izlemem konusunda diretti. Seyretmek istediğim hiçbir şeyin olmadığını, çarşıdaki insanların yaptıklarının beni ilgilendirmediğini, gerçek bir şey parmaklarımın arasından kayıp giderken, para ve eski kitap satınalan bir adamın şapşalca hareketlerini, aptalca bir görev duygusu içinde izlemeye hiç mi hiç niyetim olmadığını söyledim ona.

"Nedir o gerçek bir şey?" diye sordu.

Yürümeyi kesip, hiddetle ona önemli olan şeyin, bana ne yapıp da büroyla bulunduğum yer arasındaki uzaklığı birkaç saniyede aşmış gibi hissetmeme neden olduğunu söyledim.

O anda beni bir titreme aldı, hastalanacağımı anladım. Don Juan, ellerimi karnımın üstüne yerleştirdi.

Çevresini göstererek, güvenli bir sesle, en önemli şeyin gördüğümüz günlük etkinlikler olduğunu söyledi.

Beni sıkıyordu. Bedenimin kendi çevresinde dönüp duruyormuş gibi olduğunu hissettim. Derin bir nefes aldım.

"Ne yaptın, don Juan?" diye sordum, zorlama bir kayıtsızlıkla.

Güven verici bir sesle, bunu ne zaman istersem anlatmaya hazır olduğunu, ama çevremizde olup bitenleri seyretmenin o an için en çok önem taşıdığını, zira bunların bir kez daha yinelenmeyeceğini söyledi. Buna bir itirazım yoktu. Tanığı olduğum sahne tüm bütünlüğü içinde bir daha asla yinelenmeye-

cekti. Buna benzer etkinlikleri her zaman seyredebilirim, düşüncesindeydim. Öte yandan, hangi biçimle olursa olsun uzaklardan buraya taşınmış olmam düşüncesinin paha biçilmez bir önemi vardı.

Bu düşüncemi dile getirdiğimde, don Juan, söylediğim şey sanki ona acı veriyormuş gibi başını salladı.

Konuşmadan yürüdük bir süre. Bedenim ateş içinde yanıyordu. Ellerimin tersinin ve tabanlarımın çok sıcak olduğunu ayrımsadım. Bu alışılmadık ateş burun deliklerime ve göz kapaklarıma da yerleşmiş gibiydi.

"Ne yaptın, don Juan?" diye sordum, yakınırcasına.

Yanıtlamadı ama, göğsümü tıpışlayıp güldü. İnsanların kırılgan yaratıklar olduklarını, düşkünlük göstererek iyice kırılganlaştıklarını söyledi. Çok ciddi bir sesle, yok olmak üzere olduğumu düşünmememi, kendimi sınırlarımın sonuna dek zorlayıp, dikkatimi dış dünyaya vermemi söyledi.

Çok yavaş adımlarla, yürümeyi sürdürdük. Zihnim çok meşguldü. Hiçbir şeye dikkat edemiyordum. Don Juan durdu, konuşmakla konuşmamak arasında gidip gelir gibiydi. Bir şey söylemek için ağzını açtı, sonra fikrini değiştirir gibi oldu, gene yürümeyi sürdürdük.

"Buraya geldin; sana olan bu işte," dedi birden dönüp bana bakarak.

"Peki, nasıl oldu?"

Bilmediğini, tek bildiği şeyin, yeri benim seçmiş olduğumu söyledi.

Açmazımız yürüdükçe artıyordu. Aşamaları öğrenmek istedimse de en önemli şeyin yer seçimi olduğunda, ve burayı neden seçmiş olduğumu bilmediğime göre konuşacak bir şey kalmadığında diretti. Gereksiz bir düşkünlük olarak gördüğü, her şeyi mantık çerçevesinde görme takıntımı öfkelenmeden eleştirdi. Açıklama peşine düşmeden, yalnızca edimde bulunmanın daha yalın ve etkileyici olduğunu, deneyimlerim hakkında konuşarak ve düşünerek, bunları ziyan ettiğimi söyledi.

Bir süre sonra, bu yeri terketmemiz gerektiğini, çünkü burasını bozduğumu, bunun da benim için çok zararlı olabileceğini söyledi.

Pazar yerini bırakıp Alameda Parkı'na yürüdük. Çok yorulmuştum. Bir sıraya çökercesine oturdum. Sonra aklıma, saate bakmak geldi. Saat 10:20'ydi. Dikkatimi yoğunlaştırmak için büyük bir çaba harcadım. Don Juan'la buluştuğumuzda saatin tam olarak kaç olduğunu anımsamıyordum. On civarında olması gerektiğini hesapladım. Çarşıdan parka yürümemiz on dakika sürmemişti bile. Bu hesapla, geriye on dakika kadar bir süre kalıyordu.

Don Juan'a hesaplamalarımdan söz ettim. Güldü. Gülüşünden, hakkımda düşündüklerini gizlediğini anlamıştım, yüzündeki ifadede de bu düşünceme karşı gelen bir şey göremedim. "Benim deva bulmaz bir salak olduğumu düşünüyorsun, değil mi, don Juan?"

"Hah!" diye ünleyerek yerinden fırladı.

Tepkisi öyle beklenmedik bir anda geldi ki, aynı anda ben de yerimden fırladım.

"Hislerimin neler olduğunu düşünüyorsun, tam olarak, söyle bana," dedi, duygularımı paylaşırcasına.

Hislerini biliyordum, sanırım. Onları ben hissediyormuş gibiydim. Ama bunları dile getirmeye çalışınca, konuşamadığımı gördüm. Konuşabilmek için olağanüstü çaba harcamam gerekiyordu.

Don Juan, onu "görmek" için henüz yeterince erkim olmadığını söyledi. Ama, hiç kuşkusuz, neler olduğuna ilişkin açıklamalar bulmak amacıyla "görmeyi" becerebiliyormuşum.

"Çekinme," dedi. "Tam olarak ne *görmektesin*, söyle bana."

Birden, çok yabansı bir düşünce belirdi, uyumadan önce zihnime doluşan düşüncelere çok benziyordu. Düşünceden de ileri bir şeydi; bunu betimleyebilmek için, bütün, tam bir görüntüydü demek yerinde olurdu. İçinde bir dolu kişinin yer aldığı bir tablo gördüm. Tam önümdeki kişi, bir pencere pervazına dayanmış bir adamdı. Çevrenin ötesindeki alan belirgin değildi. Ama, adam ve çerçeve açık seçik belli oluyordu. Bana bakıyordu; başı hafifçe sola dönüktü; bana göz ucuyla bakıyordu. Gözlerini, beni odakta tutmak amacıyla oynattığını görebiliyordum. Sağ dirseğiyle pencereye yaslanmıştı. Elini yumruk

biçimine getirmişti, kasları sıkılıydı.

Tabloda, adamın solunda bir başka görüntü vardı. Uçan bir aslandı bu. Ama, başı ve yelesi aslan olan bu hayvanın bedeninin alt kısımları beyaz kıvırcık tüylü bir Fransız kanişine aitti.

Dikkatimi bu yaratığın üzerine odaklamışken, adam dudaklarıyla çok canlı bir ses çıkardı, başını ve gövdesini pencerenin dışına çıkarttı, tüm bedeni, bir şey onu itiyormuş gibi dışarı uğradı. Bir süre, parmaklarının ucundan çerçeveye asılı kaldı, orada sarkaç gibi sallandı. Sonra, kendini aşağı bıraktı.

Tüm bedenimle aynı düşüş duygusunu yaşadım. Kurşun gibi bir düşme değildi bu, önce yavaş bir iniş, sonra da hızı kesilmiş biçimde, havadan süzülme. Adamın ağırlığı yoktu. Bir an asılı kaldı, sonra denetlenemeyen bir güç, tablodaki bir çatlaktan onu emmiş gibi, birden görüntüden çıktı. Bir saniye sonra, bana pencereden göz ucuyla bakıyordu. Sağ koluyla pencerenin eşiğine dayanmıştı. Yalnız, bu kez, öbür eliyle bana güle güle dercesine el sallıyordu.

Don Juan, "görmemin" aşırı derecede ayrıntılı olduğu yorumunda bulundu.

"Bundan daha iyisini becerebilirsin," dedi. "Bana, ne olduğunu açıklamak istiyorsun. İyi, o halde ben de bunu yapman için *görmeni* kullanmanı istiyorum. *Gördün*, ama bi dolu anlamsız şey *gördün*. Bu tür bilgi bi savaşçı için gereksizdir. Neyin ne olduğunu ortaya çıkarmak çok zaman alır. *Görme*, dolaysız olmalıdır, çünkü bi savaşçının ne *gördüğünü* çözümlemeye zamanı yoktur. *Görme*, *görmedir*, tüm bu saçmalığı delip geçer, ve sana ulaşır."

Gördüklerimin gerçekten "görme" değil de bir sanrı olabileceğini düşünüp düşünmediğini sordum. Ayrıntıların giriftliği nedeniyle bunun "görme" olduğunu anlamış olduğunu, ama bunun o anın bağlamına uygun düşmediğini söyledi.

"Gördüklerimin hiçbir şey açıklamadığını mı düşünüyorsun?" diye sordum.

"Tabii ki açıklıyor. Ama senin yerinde olsam bunu çözümlemekle zaman yitirmezdim. *Görme*, en başlarda adamın kafasını karıştırır, çok çabuk yitip gidebilirsin. Savaşçı güçlendikçe, *görmesi* de olması gerektiği gibi olur, yani dolaysız bilgi."

Don Juan konuşurken, o bilinen duygu boşluklarından birine düşmüştüm gene, ayrıca, daha önce bildiğim bir şeyi, bulanıklaştığı için gözümden kaçan bir şeyi açığa çıkarmak üzere olduğumun ayırdına da vardım. Büyük bir uğraş vermeye başlamıştım. Açığa çıkarmak istediğim bilgiye ulaşmaya çabaladıkça, onun daha da dibe battığını hissediyordum.

"Şu senin *görmen* çok... çok düşseldi," dedi don Juan. Sesinin tınısıyla sarsıldım."

"Bi savaşçı önce soru sorar, ve *görme* yoluyla bi yanıt alır; ne var, bu yanıt, yalın bi yanıttır, Fransız finosu uçurmaya dek varmaz hiçbi zaman."

Bu betimlemesi karşısında gülmeye başladık. Yarı şakalaşırcasına, ona aşırı sert olduğunu, bu sabah başıma gelenleri yaşayan herkesin bir parça anlayışa gereksinme duyabileceğini söyledim.

"Kolay bi çıkış olurdu," dedi. "Düşkünlüğün yoludur bu. Her şeyin senin başına geldiği düşüncesiyle dağılmaktasın. Bi savaşçı gibi yaşamıyorsun."

Savaşçının yolu dediği şeyin birden çok yüzü olduğunu, bunların tümünün gereklerini yerine getirmenin olanaksızlığını, üstelik bunun anlamının yalnızca yeni örneklerle karşılıştığımda açığa çıkacağını düşündüğümü söyledim ona.

"Bi savaşçının uyması gereken başlıca kurallardan biri de," dedi, "kararlarını, sonradan olacakların kendisini habersiz yakalayıp erkini azaltmasına olanak tanımayacak biçimde almasıdır.

"Savaşçı olmak, alçakgönüllü ve uyanık olmak demektir. Bugün gözünün önündeki sahneyi seyretmekle yükümlüydün, tüm olanların nasıl gerçekleştiğine hayıflanmakla değil. Dikkatini yanlış yöne odakladın. Sana anlayışlı davranmak isteseydim, bu ilk kez başına geldiği için hazırlıksızdın diyebilirdim. Ama buna izin yok. Çünkü buraya bi savaşçı gibi geldin, ölmeye hazır olarak! İşte bu nedenle, bugün olanlar, henüz kıçın açıkken yakalamamalıydı seni."

Korku ve şaşkınlık düşkünlüğü gösterdiğimi itiraf ettim.

"Şöyle desek daha doğru olur; bu kez bana geldiğinde unutmaman gereken başlıca kural, ölmeye hazır olmandı," de-

di. "Eğer ölmeye hazır olarak gelebilseydin, ne şaşkınlık yaşardın ne de bi şeylere takılıp kalırdın. Hiçbi şey beklemediğin için de her şey yerli yerine oturmuş olurdu."

"Söylemesi kolay, don Juan. Bense dinleyen taraftayım. Tüm bunları yaşaması gereken benim."

"Tüm bunları yaşaman gerekmez. Sen bunların tümüsün zaten. Büyücülüğün kötü dünyasıyla gücünü birleştirme konusunda verdiğin karar tüm bu oyalayıcı karışıklık hislerini yakıp kül etmeye yetmeli, tüm bunların senin dünyan olduğu hissini sana vermeliydi."

Sıkıntılı ve üzüntülüydüm. Don Juan'ın edimlerinin, ne denli hazırlıklı olsam da, onunla her buluştuğumda bana yarı akıllı, dırdırcı bir insan gibi davranmaktan başka çıkar yol bırakmadığı düşüncesi beni paramparça etti. Gazaba geldim, ve artık yazı yazmak istemedim. O an, notlarımı yırtıp her şeyi çöp bidonuna atmak geldi içimden. Eğer don Juan gülerek elimi tutup beni caydırmasaydı, yapacaktım da.

Alaycı bir tavırla, "tonal"ımın gene kaçırmak üzere olduğunu söyledi. Çeşmeye gidip enseme ve kulaklarıma su çırpmamı öğütledi.

Su iyi gelmişti. Uzunca bir süre konuşmadık.

"Yaz, yaz," dedi sonunda don Juan, dostça bir titremle. "Defterin, bugüne dek becerebildiğin tek büyü desek yalan olmaz. Yırtmak, kendini ölüme hazır etmenin bi başka yolu. Sayısız huysuzluklarından biri olurdu bu, ya da şimşek gibi çakan bi huysuzluk, ama kesinlikle bi değişiklik olmazdı, ha! Savaşçı dediğin, *tonal* adasını terketmez, bilakis kullanır."

Hızlı bir devinimle çevremi göstererek defterime dokundu.

"Senin dünyan bu. Reddedemezsin. Kendine kızıp, kırılmak gerekmez. Tüm bunlar, kişinin *tonalının* bi iç savaşa giriştiğini gösterir; kişinin, *tonalıyla* savaşmasıysa düşünebileceğin en anlamsız didişmedir bence. İşin başında, ağlamamayı, hayıflanmamayı öğretmiştim sana. Şimdi senin içinde bi savaş yok artık, olmaması gerek, çünkü savaşçının yolu uyumdur—kararla eylem arasındaki uyum öncelikle, ikinci olarak da *tonalla nagual* arasındaki uyum.

"Seni tanıdığımdan bu yana hem *tonalınla* hem de *nagualınla* konuştum. Yönergeler böyle verilir.

"Başlangıçta, *tonalla* konuşmak gerekir. Denetimi bırakması gereken, *tonaldır*. Ama bunu kıvanç içinde yapmasını sağlamak gerekir. Senin *tonalın* örneğin, kimi denetimleri fazla savaşmaksızın bıraktı, neden, çünkü öylece kalırsa, özünün bütünselliğinin şimdiye kadar ölmüş olacağını anladı. Başka deyişle, *tonal*, kendisini sıkıntıya boğan, kendine önem verme, düşkünlük gösterme gibi tutumlardan vazgeçmesini bilir. Ama asıl bela da burda yatar; tam kıvançla vazgeçeceği anda yapışıverir bu saçmalıklara. Sana düşen görev, *tonalı* özgür ve akışkan olacağına inandırabilmektir. Bi büyücünün her şeyden önce buna gereksinimesi vardır: sağlam ve özgür bi *tonala*. Sağlamlaştıkça, sağa sola yapışması azalır. Bunu başarmanın en kolay yolu, *tonalı* küçültmektir. Bu sabah da aynı şey oldu, *tonalını* küçültme fırsatını yakaladım. Bi an için düşünemiyordun, acelen vardı ve zihnin bomboştu, işte onu seni itmek için kullandım.

"*Tonal*, kimi zaman küçülür, özellikle de sıkıldığında. Aslında, *tonalın* özelliklerinden biri de utangaçlıktır. Bu utangaçlık, öyle gerçek bir sorun oluşturmaz. Ama, *tonalın* hazırlıksız yakalandığı kimi anlar vardır, bunun neden olduğu utangaçlık da onu ister istemez küçültür.

"Bu sabah santimetre küplük şansımı kullandım. Büronun açık kapısını ayrımsayıp seni içeri itiverdim. İtme, *tonal* küçültme tekniklerinden biridir, ve tam anında yapılmalıdır; bunun için de itecek olan kişinin *görmeyi* bilmesi gerekir, tabii.

"Kişi itildiğinde, ve böylece *tonalı* küçüldüğünde, *nagualı*, devinime geçmişse eğer, bu devinim ne denli küçük olursa olsun denetimi ele alır, ve inanılmaz işler başarır. İşte, *nagualın*, bu sabah her şeyi ele aldı, ve sonuçta sen de kendini çarşıda buldun."

Bir süre sessiz kaldı. Soru sormamı bekliyor gibiydi. Birbirimize bakıp durduk.

"Nasıl oluyor, gerçekten bilmiyorum," dedi, düşüncelerimi okumuş gibi. "Tüm bildiğim, *nagualın* akla hayale gelmeyecek işlerin üstesinden gelebildiği.

"Bu sabah izlemeni istedim senden. Gözünün önündeki sahne, her ne olursa olsun, paha biçilmez bi değer taşıyordu senin için. Ama, öğüdümü dinlemek yerine, kendine acıma ve kafanın karışması gibi lüks düşkünlükler gösterip, izlemekten vazgeçtin.

"Bi ara, tümüyle *nagual* olmuştun da konuşamıyordun. İşte o an izleme zamanıydı. Sonra, *tonalın*, yavaşça denetimi yeniden ele aldı; ben de seni *tonalınla nagualın* arasında ölümcül bi savaşa itmek yerine buraya getirdim."

"Peki, sahnede ne vardı, don Juan. Bu kerte önemli olan şey neydi?"

"Bilemem. Yaşayan ben değilim."

"Ne demek istiyorsun?"

"Senin deneyiminde bu, benim değil."

"Ama sen de oradaydın, öyle değil mi?"

"Hayır. Sen tek başınaydın. Sana, her şeyi izle dedim, çünkü sahne senin sahnendi."

"Ama, sen yanımdaydın, don Juan, değil mi?"

"Hayır. Neyse, konuşmanın gereği yok. Söyleyeceğim hiçbi şeyin anlamı olmayacak, çünkü o sırada *nagualın* zamanındaydık. *Nagualın* işleri beden yoluyla anlaşılır, akılla değil."

"Benimle birlikte değildiysen, sen olduğunu gördüğüm kişi ya da şey kimdi peki, don Juan?"

"Bendim, ama orda değildim."

"Neredeydin o halde?"

"Senle birlikteydim, ama orda değildim. Senin çevrendeydim, ama *nagualının* seni götürdüğü o belirgin yerde değildim, diyelim."

"Yani, çarşıda olduğumuzu bilmiyordun mu demek istiyorsun?"

"Hayır, bilmiyordum. Yalnızca peşini bırakmamaya çabaladım, seni yitirmemek amacıyla."

"Ama bu tümüyle korkunç, don Juan."

"*Naugalın* zamanındaydık, orda korku verici hiçbi şey yoktur. Bundan daha fazlasını başarma yetimiz var bizim. Bu biz ışıldayan varlıkların doğasında var. Tek hatanız, bu yorucu

ama uygun adada kalma konusunda diretmektir. *Tonal* ise kötü adamı oynar, ama bu böyle olmamalıdır."

Anımsayabildiklerimi anlatmaya koyuldum. Göğün durumunu sordu; günışığı bulut ya da güneş var mıymış, gürültü duymuşmuydum, olağandışı kişi ya da olayların görüntüsünü yakalayabilmiş miydim? Kavga eden var mıydı, bilmek istedi. Ya da insanlar bağırıyor muydu; eğer öyleyse ne diyorladı?

Sorularının hiçbirini yanıtlayamadım. Yaşadıklarımı, belirgin yüzeysel değeriyle, birkaç saniye boyunca içinden "geçip gittiğim," doğruluğu belgelenmiş bir önerme biçiminde kabul etmiştim; don Juan'ın bilgisi sayesinde de, tüm nesnel gerçekliğimle çarşıya iniş yapmayı başarabilmiştim—işte gerçek buydu.

Tepkilerim, böylesi bir önermenin doğrudan sonucu olabilmişti ancak. Yöntemleri, çömezlere açıklanan bilgileri, "neyin nasıl yapılacağını" bilmek istemiştim. İşte bu nedenle, sıradan bir olayın sıradan oldu-bittileri olduklarına inandığım şeylerini gözlemeye özen göstermemiştim.

"Çarşıdakiler beni gördüler mi dersin?" diye sordum.

Don Juan yanıtlamadı. Bir kahkaha patlatıp yumruğuyla hafifçe vurdu bana.

İnsanlarla bedensel ilişki kurup kurmadığımı anımsamaya çalıştım ama, belleğim bana ihanet etti.

"Havayolları bürosundakiler, içeri daldığımda ne gördüler?"

"Bi kapıdan diğerine, sendeleyerek geçen bi adam görmüş olmalılar."

"Peki, havaya karışıp ortadan yok olduğumu gördüler mi?"

"Bu sorduğun, *nagualın* üstesinden gelmesi gereken bi şeydi. Neler oldu bilemem. Sana diyebileceğim tek şey, telciklerden örülü, ışıldayan varlıklar olduğumuzdur. Kütlesi olan bedenli varlıklar olduğumuz düşüncesiyse doğrudan, tonala özgü bi düşüncedir. *Tonal* küçülünce ise olağanüstü işler çıkabilir ortaya. Tabii, *tonal* açısından olağanüstü işler.

"*Nagual* için, senin bugün başına gelenleri başarmak çocuk oyuncağı kalır. Özellikle de çok daha zorlu işlerin üstesin-

den gelmiş olan senin *nagualın* için. Aslına bakarsan çok daha tekinsiz bi şeye de girişmişti. Ne olduğunu hissedebiliyor musun?"

Kafama bir anda milyarlarca soru ve duygu üşüştü. Her yanımı kaplamış olan dinginlik duygusu, şiddetli bir rüzgâr nedeniyle uçup gitmişti sanki. Bedenim, karanlık bir çukurun kenarında olduğumu hissedebiliyordu. Gizemli ama somut bir bilgi parçasıyla savaştım bir süre. Bir şey kendisini bana göstermek isterken benim inatçı bir parçam bunu örtmek istiyor gibiydi. Bu tepişme beni aşama aşama, bedenimi hissedemeyinceye dek aptallaştırdı. Ağzım açık, gözlerim yarı kapalıydı. Yüzümün gittikçe sertleşerek, sonunda, kurumuş bir cesedin sararmış derisinin kafatasına yapıştığı gibi yapışacağını göreceğim hissine kapıldım.

Bunun ardından bir sarsıntı yaşadım. Don Juan, elinde boş bir su kovasıyla önümde duruyordu. Beni ıslatmıştı. Öksürdüm, yüzümdeki suyu sildim, ardından, sırtımda buz gibi bir başka dalganın yayıldığını hissettim. Oturduğum yerden fırlayıp kalktım. Don Juan sırtıma da su dökmüştü.

Bana bakıp gülen bir grup çocuk vardı. Don Juan bana gülümsedi. Birlikte otelime gitmemizi, üstümü değiştirmemim iyi olacağını söyledi. Beni parktan çıkardı. Taksi beklerken, bir süre kaldırım taşlarının kenarında durduk.

Saatler sonra, yemeğimizi yiyip, dinlenmemizin ardından, don Juan'la ben, kilisenin yanındaki parkın en sevdiğimiz sırasının üstünde oturuyorduk. Dolaylı yoldan, o gün göstermiş olduğum yabansı tepki konusuna döndük. Don Juan çok dikkatliydi. Beni, doğrudan suçlamadı.

"Böyle şeylerin olduğu bilinir," dedi. "*Nagual*, yüzeye çıkmayı öğrenir öğrenmez, hiçbi denetim olmadan açığa çıkıp *tonalda* büyük zararlara yol açabilir. Ama, senin durumun özel. Düşkünlük göstermeyi öylesine abarttın ki, ölebilirdin, ve bunu kafana takmayabilirdin, ya da daha da kötüsü ölmekte olduğunu bile anlayamayabilirdin."

Ona, tepkimin, bana, "nagual"ımın yaptıklarını hissediyor muyum, diye sorduğu anda başladığını söyledim. Ne demek is-

tediğini anladığımı düşünmüş, ama bunun ne olduğunu tanımlamaya kalkar kalkmaz duru biçimde düşünemediğimin ayırdına varmıştım. Baş dönmesi gibi, hiçbir şeyin gerçekten önemi yokmuş gibi kayıtsızlık duygusuna kapılmıştım. Sonra, bu duygu büyüleyici bir yoğunlaşmaya dönüşmüştü. Sanki, yavaşça dışarı doğru emiliyordum. Dikkatimi çeken ya da tuzağa düşüren şey ise meşum bir bilginin bana açıklanmak üzere olduğuna ilişkin açık seçik bir duygu ile hiçbir şeyin bunu bölmesine izin vermemesi isteğimdi.

"Sana açıklanacak şey ölümündü," dedi don Juan. "Düşkünlük göstermenin tehlikesi bu, işte. Çok abartan bi kişiliğin olması nedeniyle senin için özellikle geçerli. Tonalın düşkünlük göstermeye öylesine alışmış ki, özünün bütünselliğini tehlikeye atıyor. Korkunç bi var olma biçimi bu, be!"

"Ne yapabilirim?"

"Biri, ötekini destekleyinceye dek *tonalın* akılla, *nagualınsa* eylemlerle güvence altına alınmalı. Sana dediydim, *tonal*, egemendir ama, çabucak da yaralanabilir. *Naguala* gelince, hiç ya da nerdeyse hiçbi edimde bulunmaz. Ama, bi de eyleme geçerse, *tonalı* öyle bi korkutur ki...

"Bu sabah, *tonalın* çok korktu da kendiliğinden büzüştü, böylece *nagual* işi ele aldı.

"Yaramaz bi köpeği yerine göndermek istermiş gibi, *nagualını* sarsabilmek amacıyla parktaki fotoğrafçılardan birinden bi kova su ödünç aldım. Her ne olursa olsun, *tonal* korunmalı. Egemenliği elinden alabilirsin, ama uzakları gören bi danışman olarak yanında tutmalısın onu.

"*Tonala* yöneltilen ciddi bi tehdit ölümle sonuçlanır daima. *Tonal* ölürse, insan da ölür. *Tonal*, zayıflığı nedeniyle kolayca yok edilebilir. Savaşçının sanatlarından biri de, *naguali*, *tonala* destek verecek biçimde ortaya çıkarmasıdır. Sanat sözcüğünü kullanıyorum, çünkü büyücüler *naguali* ortaya çıkarmanın yalnız *tonalı* desteklemekle mümkün olabileceğini çok iyi bilir. Anlıyor musun? İşte, bu desteğe kişisel erk adı verilir."

Don Juan ayağa kalktı, gerindi, arkaya doğru yaylandı. Ben de kalkmaya niyetlendim, ne var, don Juan beni yumuşakça yerime oturttu.

"Alacakaranlığa dek bu sıranın üstünde oturman gerek, ahbap," dedi. "Benim gitmem gerekiyor şimdi. Genaro dağlarda bekler beni. Üç gün içinde evine gel, orda buluşuruz, emi?"

"Genaro'nun evinde ne yapacağız?" diye sordum.

"Yeterince erkinin olmasına bağlı," dedi, "Genaro sana naguali gösterebilir."

O aşamada dile getirmem bir şey daha vardı. Takım elbisesinin, yaşamının bir parçası mı, yoksa beni şaşırtmak için uygulanmış bir yöntem mi olduğunu bilmem gerekiyordu. Edimlerinin hiçbiri, bu giysiyi giymesi kadar yıkıntıya uğratmamıştı beni. Durumun kendi içinde ürküntü verici olması bir yana, don Juan'ın kendisi de pek heybetli olmuştu. Bacaklarına gençlere özgü bir çeviklik gelmiş. Ayakkabı giymekle denge noktası değişmişti sanki; alıştığımdan daha uzun ve emin adımlar atıyordu.

"Bu takımı giyer misin hep?" diye sordum.

"Evet," diye yanıtladı, çekici bir gülüşle. "Daha başkaları da var. Ama, daha da çok korkmayasın diye, değişik bi takım giymek istemedim bugün."

Ne düşüneceğimi bilemedim. Yolun sonuna vardığımı hissettim. Eğer don Juan takımı giyip bu kerte heybetli görünüyorsa, her şey mümkündü, demek ki.

Kafamı karıştırdığından memnun olmuş gibi gülüyordu.

"Hisse senetlerim var benim," dedi gizemli ama içten bir sesle, ardından yürüyüp gitti.

Ertesi Perşembe sabahı, bir dostumdan benimle don Juan'ın beni itmiş olduğu havayolu bürosunun karşısından Lagunilla çarşısına dek yürümesini istedim.

Bizi oraya ulaştıracak en kestirme yolu seçtik. Tümünü yürümek otuz beş dakikamızı aldı. Çarşıya ulaştığımızda yönümü bulmaya çalıştım. Başaramadım. Durduğumuz geniş caddenin köşesindeki giysi dükkânına yöneldim.

Elindeki fırçayla bir şapkayı dikkatle temizleyen genç bir kadına, "Affedersiniz," dedim. "Madeni para ve sahaf tezgâhları nerede acaba?"

"Bizde yok," dedi sinirli bir sesle.

"Ama, bu çarşıda bir yerlerde, dün gördüm daha."

"Şaka mı bu?" deyip tezgâhın ardına geçti.

Peşinden seğirtip, seyyar tezgâhların nerede olduğunu söylemesi için yalvardım ona.

"Dün görmüş olamazsınız," dedi. "O tezgâhlar yalnızca Pazar günleri, şu duvarın orada açılır. Haftanın diğer günlerinde göremezsiniz onları burada."

"Demek yalnızca Pazar günleri," dedim, kendimi bilmeden.

"Evet. Yalnızca Pazarları, kural bu. Öbür günler trafiğin akışını önleyebiliyorlar."

Arabayla dolu geniş caddeyi gösterdi.

Nagualın Zamanında

Don Genaro'nun evinin önündeki yokuşu koşarak çıktığımda, don Juan'la don Genaro'yu evin önündeki süpürülmüş alanda otururken buldum. Bana gülümsediler. Gülüşlerinde öylesine bir sıcaklık ve saflık vardı ki bedenim o an kaygıyla kasılıverdi. Koşuyorken yürüyüş konumuna geçtim. Onlara selam verdim.

"Nasılsın?" diye sordu don Genaro, aşırı sevecenlik dolu bir sesle, ardından hep birden gülüşmeye başladık.

"Çok iyi görünüyor," diye araya girdi don Juan, ben yanıtlamadan önce.

"Bunu görüyorum," dedi don Genaro. "Şu çifte çeneye bak bir! Hele gerdandaki şu yağ tabakalarına bak!"

Don Juan kahkahaları koyverirken midesini tuttu.

"Yüzün yuvarlaklaşmış," diye sürdürdü don Genaro. "Neler yapıyordun? Tıkınıyor muydun?"

Don Juan ona, yaşamımın henüz çok yememi gerektirdiği konusunda şaka yollu bir güvence verdi. Çok dostane biçimde yaşamımla dalga geçtiler. Don Juan, aralarına oturmamı istedi. Güneş daha o sırada batıdaki koca sıradağların ardına girmişti.

"Nerde senin şu ünlü defter?" diye sordu don Genaro, defterimi cebimden çıkardığımda da, "Yaşasın!" diye bağırıp onu elimden aldı.

Beni öylesine özenle izlemişti ki tüm tavırlarımı ezbere biliyordu. Defteri iki eliyle tutup ne yapacağını bilmezmiş gibi, sinirli sinirli oynadı durdu. İki kez fırlatıp atma aşamasına gelerek, kendini zor tutarmış gibi yaptı. Sonra da, dizlerinin arasına sıkıştırıp, benim yaptığım gibi, ateşli bir biçimde yazmama öykündü.

Don Juan'ın gülmekten tıkanmasına ramak kalmıştı.

"Ben gittikten sonra ne yaptın?" diye sordu.

Don Genaro sırtüstü düşüp, ağzıyla yere çarpan bir kafanın o tok sesini çıkardı. Gözucuyla bana bakıp sırıttı.

"Gitmem gerekiyordu," dedim. "Hafta içi günlerde seyyar tezgâhların kurulmadığını öğrendim, hem."

İkisi de gülmeye başladı. Sonra, don Juan soru sormamın yeni hiçbir şey ortaya çıkarmayacağını söyledi.

"Ne oldu gerçekten, don Juan?" diye sordum.

"İnan bana, bilmiyorum," diye kestirip attı. "Bu konularda eşitiz seninle. Benim sana göre tek avantajım naguala nasıl gidileceğini biliyor, seninse bilmiyor olmandır. Bunun dışında senden daha fazla bi şey bilmiyorum."

"Gerçekten o çarşıya gittim mi ben, don Juan?" diye sordum.

"Tabii. Sana *nagualın*, savaşçının hizmetinde olduğunu söylemiştim. Öyle di mi, Genaro?"

"Doğru!" diye bağırdı don Genaro patlayan bir sesle, ve bir sıçrayışta ayağa kalktı. Sanki kendisini yere uzanır konumda, dimdik ayağa kaldırmak için sesiyle yeri itmişti.

Don Juan, gülmekten yerlerde kıvranıyordu. Kayıtsız bir havaya bürünmüş olan don Genaro gülünç bir biçimde yere kadar eğilip bize veda etti.

"Genaro seni yarın sabah görecek," dedi don Juan. "Şimdi, tam bi sessizlik içinde oturmalısın şurda."

Başka tek bir sözcük etmedik. Saatler süren sessizliğin ardından uyuyakalmıştım.

Saatime baktım. Neredeyse, sabahın altısını gösteriyordu. Don Juan, doğu ufkundaki yoğun bulut kümelerini izleyerek yağmurlu bir gün olacağı kanısına vardı. Don Genaro ise havayı koklayıp günün sıcak ve rüzgârsız geçeceğini ekledi.

"Ne kadar uzağa gidiyoruz?" diye sordum.

"Şurdaki okaliptüs ağaçlarının oraya," diye yanıtladı don Genaro, bir bir buçuk kilometre ötedeki ağaç kümesi olduğunu sandığım şeyi göstererek.

Ağaçlara ulaştığımızda, bunun bir küme olmadığını ayrımsadım; okaliptüsler, değişik bitkilerin ekildiği tarlaların sınırlarını belirlemek amacıyla düz sıralar halinde ekilmişti. Bir mısır tarlasının kenarından, ve boyları otuz metreye varan ağaçların yanında yürüyüp boş bir alana geldik. Ekinin yeni biçilmiş olduğunu düşündüm. Yalnızca kimi saplar ve yapraklar kalmıştı. Birkaç yaprak toplamak için eğildiysem de don Genaro beni durdurdu. Kolumu büyük bir güçle tuttu. Acıdan kıvranırken koluma yalnızca parmaklarıyla değmiş olduğunu ayrımsadım.

Kesinlikle, ne yaptığının ve benim neler yaşadığımın bilincindeydi. Parmaklarını kolumdan hızla çekti, sonra yeniden yavaşça aynı yere koydu. Aynı devinimi bir kez daha yineledi; ben ürkünce de çocuklar gibi eğlenip gülmeye koyuldu. Sonra, profilini bana doğru çevirdi. O gaga burnuyla bir kuşu andırıyordu; yabansı uzun beyaz dişleri olan bir kuşu.

Don Juan yumuşacık bir sesle hiçbir şeye dokunmamamı söyledi. Burada ne tür bir ekin ekildiğini bilip bilmediğini sor-

dum. Tam söylemek üzereydi ki don Genaro araya girip burasının bir toprak kurdu tarlası olduğunu söyledi.

Don Juan kahkaha atmadan, doğrudan yüzüme baktı. Don Genaro'nun anlamsız yanıtı bir şakayı andırıyordu. Kahkahayı başlatacak bir kıvılcım bekledim, ama yalnızca bana bakmakla yetindiler.

"Kocaman solucanlarla dolu bir tarla," dedi don Genaro. "Evet burada yetişen şey, hayatta görebileceğin en lezzetli solucanlar." Don Juan'a döndü. Bir süre birbirlerine baktılar.

"Öyle değil mi?" diye sordu.

"Kesinlikle doğru," dedi don Juan, sonra bana dönüp alçak sesle ekledi, "Mühür bugün Genaro'da; neyin ne olduğunu ancak o söyleyebilir, onun için ne derse yap."

Denetimin don Genaro'da olması düşüncesi korkudan soğuk terler dökmeme yetti. Bunu söylemek için don Juan'a döndüm; ama daha düşüncemi dile getirmeye zaman bulamadan, don Genaro uzun ve müthiş bir çığlık kopardı; öylesine yüksek ve korkutucu bir haykırıştı ki, ensem kabardı, saçlarım rüzgârla dağılmış gibi oldu. Bir an için kesin bir parçalanma duygusu yaşadım. Don Juan inanılmaz bir hız ve denetimle beni döndürmeseydi yerimde yapışmış gibi kalacak, imkânsız bir olaya tanıklık edemeyecektim. Don Genaro, hemen elli metre uzaklıktaki bir okaliptüs ağacının gövdesi üzerinde yerden otuz metre kadar yukarıda yatay olarak duruyordu. Bu yetmezmiş gibi, bacakları bir metre kadar aralanmış biçimde, ağaçla bir dik açı oluşturuyordu. Sanki ayakkabılarında kancalar vardı da yerçekimine böyle karşı geliyordu. Kollarını göğsünün üzerinde kavuşturmuştu, sırtı bana dönüktü.

Ona baktım. Korkuyla gözlerimi kapatmak ya da görüntüyü yitirmek istemiyordum. Çabucak bir değerlendirme yapıp, eğer onu görme alanımın içinde tutmayı sürdürürsem, neler olup bittiğini anlamama yardımcı olacak bir ipucu, bir devinim, ya da herhangi bir şey yakalayabilirim diye düşündüm.

Don Juan'ın kafası sağ kulağımın dibinde bitiverdi; fısıldayarak, olanları açıklamaya çabalamanın gereksiz ve aptalca olduğunu söylediğini işittim. Onun, "Göbeğini aşağı it, aşağı!" diye yinelediğini de duydum.

Bu, bana yıllar önce büyük tehlike, korku ya da gerginlik anlarında kullanmam için öğrettiği bir yöntemdi. Diyafram aşağıya doğru itildiği sırada ağızdan dört kez keskince nefes alınıyor, bunu, burundan yapılan nefes alma ve verme devinimleri izliyordu. Ağızdan alınan ilk nefeslerin bedenin orta bölümünde oluşan sarsıntılar biçiminde hissedilmesi, ve sıkıca kenetlenmiş ellerle karın deliği kapatılarak, orta bölümün güçlendirilmesi, ve diyafram aşağıdayken sekiz kez alınan derin nefesler ile ilk alınan nefeslerin denetimine yardımcı olunması gerektiğini açıklamıştı. Nefes vermeler ise iki kez ağızdan iki kez de burundan, kişinin tercihine göre yavaş ya da hızlı biçimde yapılıyordu.

Düşünmeden, don Juan'ın dediklerini yerine getirdim. Ne var, don Genaro'ya bakmayı bir an için bile bırakmadım. Nefes alıp vermeyi sürdürdükçe bedenim dinginleşti, don Juan'ın da bacaklarımı büktüğünün bilincine vardım. Görünüşe bakılırsa, beni çevremde döndürdüğü sırada, sağ ayağım topraktaki bir yarığa sıkışmış, bacağım rahatsızlık verecek biçimde, burkulmuştu. Beni düzelttiği sırada, don Genaro'yu o biçimde, bir ağacın üstünde görmenin, beni çevremde olup bitene duyarsız kıldığını ayrımsadım.

Don Juan kulağıma, don Genaro'ya bakmamamı fısıldadı. Onun, "Kırp gözlerini, kırp!" dediğini duydum.

Bir an için isteksizlik hissettim. Don Juan yeniden buyurdu. Tüm olayın, bir seyirci olarak, bir biçimde benimle ilintili olduğuna, don Genaro'nun, yaptıklarının tek tanığı olan benim bakmayı kestiğim takdirde onun yere düşeceğine, ya da tüm sahnenin ortadan yok olacağına inanmıştım.

Acı verici derecede uzun bir sürenin ardından, don Genaro topukları üzerinde kırk beş derece sağa dönüp ağaç gövdesinin üzerinde yürümeye başladı. Bedeni titriyordu. Önce küçük bir adım attı, sonra bir ikincisini derken, toplam sekiz adım attığını gördüm. Bir dalın çevresini bile dolaşmıştı. Sonra, kolları hâlâ göğsünde kavuşmuş, sırtı bana dönük olarak ağacın gövdesine oturdu. Bacakları, sandalyeye oturmuş da, sanki yerçekimi onu etkilemiyormuş gibi sallanıyordu. Sonra, oturduğu yerin üzerinde, aşağı doğru, ilerlermiş gibi devindi. Be-

denine paralel duran bir dala yaklaştı, sol kolu ve başıyla, birkaç saniye boyunca buna dayandı; dayanak aramaktan çok, tiyatrovari bir etki yaratmak ister gibiydi. Sonra oturduğu yer üzerinde devinerek santim santim gövdeden dala geçti, konumunu değiştirip, sıradan bir insanın yapacağı gibi dala oturdu.

Don Juan kıkırdadı. Ağzımda berbat bir tat vardı. Sağ arka yanımda duran don Juan'a dönmek istedim, ama don Genaro'nun edimlerinden tekini bile kaçırmayı göze alamadım.

Don Genaro bir süre ayaklarını salladı, sonra yavaşça eksenleri çevresinde döndürdü ve sonunda yeniden, yukarı, gövdenin üzerine doğru kayıverdi.

Don Juan, kafamı iki eliyle yavaşça tutarak, o ana dek ağaca dik duran görüş açım ağaçla koşut olana dek boynumu sola çevirdi. Bu açıdan bakıldığında, don Genaro yerçekimine meydan okuyormuş gibi durmuyordu. Yalnızca bir ağacın gövdesi üstünde oturmaktaydı. Gözlerimi kısmayıp, bakmayı sürdürünce art alanın bulanıklaştığını ve derinlik kazandığını ayrımsadım. Bunun yanı sıra, don Genaro'nun bedeninin berraklığı daha da yoğunlaşmış, biçimi, çevrede başka hiçbir şey yokmuş gibi belirginleşip öne çıkmıştı.

Don Genaro çabucak dala kaymıştı gene. Bir trapezin üzerinde oturuyormuş gibi ayaklarını sallıyordu. Çarpıtılmış bir perspektiften bakıldığında her iki konuma da özellikle de ağaç gövdesinin üzerine oturması, yapılabilirmiş gibi geliyordu insana.

Don Juan, başımı, omzuma değinceye dek sağa çevirdi. Don Genaro'nun dal üstündeki durumu çok doğal gibi görünüyordu. Ama, yeniden ağacın gövdesine yönelince, gerekli görsel ayarlamaları yapamadım, onu kafası toprak yönünde, başaşağı durur gibi gördüm.

Don Genaro birçok kez öne ve arkaya doğru devinirken, don Juan, onun her kımıldanışında, başımın yönünü değiştirdi. Yaptıkları ayarlamalar sonucunda perspektif duygumu tümüyle yitirdim, bu duygu yitince de don Genaro'nun devinimleri o denli ürkütücü gelmemeye başladı.

Don Genaro uzun bir süre dalda kaldı. Don Juan boynumu düzelterek, don Genaro'nun inmek üzere olduğunu fısıldadı.

Buyurgan bir sesle fısıldadığını işittim, "Aşağı bastır, aşağı!"

Don Genaro'nun bedeni bir tür gerilimle mıhlanmış gibi dururken, ben hızlı hızlı nefes veriyordum; sonra, bedeni şevke geldi, yumuşadı, geriye doğru savrularak bir süre dizlerinden asılı kaldı. Bacakları, biçimlerini yitirmiş de asılı kalamıyorlarmış gibiydi; birden yere doğru düşmeye başladı.

Düşüşün başladığı an, ben de sonsuz bir uzayda düşüyormuşum hissine kapıldım. Tüm bedenimle, acı verici olduğu kadar zevkli bir ıstırap yaşadım; öylesine yoğun ve uzun bir ıstıraptı ki bu, sonunda bacaklarım bedenimin ağırlığını taşıyamaz oldu da, yumuşak toprağa düşüverdim. Düşüşümü yavaşlatabilmek için, kollarımı zorlukla oynatabildim. Öylesine sık ve yoğun nefes alıyordum ki, yerdeki tozlar burnuma doldu, burun deliklerimi kaşındırdı. Kalkmayı denedim, ama kaslarım sanki tüm güçlerini yitirmişlerdi.

Don Genaro'yla don Juan gelip yanı başımda durdular. Seslerini, çok uzaktan geliyormuş gibi duyuyordum, ama beni çektiklerini hissedebildim. Birer kolumdan ve bacağımdan tutup, beni kaldırmış, kısa bir süre taşımış olmalıydılar. Aşağı doğru sarkık başımla boynumun rahatsızlık verici konumunun kesinlikle bilincindeydim. Gözlerim açıktı. Altımdan geçip giden toprağı, ekin saplarını görebiliyordum. Sonunda bir titreme nöbetine yakalandım. Sular ağzıma burnuma girerek beni öksürttü. Kollarım, bacaklarım deliler gibi deviniyordu. Yüzmeye başladım, ama su yeterince derin değildi; birden kendimi, beni atmış oldukları sığ çayın içinde ayakta dururken buldum.

Don Juan'la don Genaro, aralarında aptalca gülüşüp durdular. Don Juan paçalarını sıvayıp yanıma geldi. Gözlerime baktı, henüz işimin bitmediğini söyleyip beni yavaşça suya itti. Bedenim hiçbir direnç göstermedi. Yeniden ıslanmak istemiyordum, ama bu arzumu kaslarıma iletebilmenin bir yolu yoktu, geriye yuvarlandım. Soğukluk daha da yoğunlaşmıştı. Hızla, düştüğüm yerden fırladım, ama yanlışlıkla karşı kıyıya geçtim. Don Juan'la don Genaro yanlış yöne giden bir sürüyü toplarmış gibi bağırıp, ıslık çalıp önümdeki çalılara taş attılar. Çayı yeniden geçip kıyıya ulaştım, yanlarındaki bir kayanın üstüne oturdum. Don Genaro'nun giysilerimi geri verdiği an çıplak

olduğumu ayrımsadım. Giysilerimi ne zaman, nasıl çıkardığımı anımsayamıyordum. Üstümden sular damlıyordu, hemen giyinmek istemedim. Don Juan, don Genaro'ya dönüp, patlayan bir sesle, "Tanrı aşkına, şu adama bi havlu ver!" dedi. Olayın saçmalığını kavramak birkaç saniyemi aldı.

Çok iyiydim. Öylesine mutluydum ki canım konuşmak istemiyordu. Ne var, aşırı zindeliğimi gösterirsem beni yeniden suya atacaklarından emindim.

Don Genaro beni izledi. Delici bir bakışla bana bakan gözlerinde vahşi bir hayvanın yabansılığı vardı.

Don Juan, durup dururken, "İyisin," dedi. "Denetimine kavuştun, ama okaliptüs ağaçlarının orda bi orospu çocuğu gibi düşkünlük gösterdin."

Katıla katıla gülmek istedim. Don Juan, o sözleri öylesine gülünç bir biçimde söylemişti ki denetimime kavuşmak için aşırı derecede çabalamam gerekti. Sonra içimde bir yerden bir komut aldım. Bedenimin ortasından gelen bir kaşıntı, elbiselerimi çıkarıp gene suya girmeme neden oldu. Beş dakika kadar kaldım suda. Dışarı çıktığımda sakınımı ele almış, yeniden kendim olmuştum.

"Güzel gösteri," dedi don Juan, omzumu tıpışlayarak.

Beni yeniden okaliptüs ağaçlarına götürdüler. Yürüdüğümüz sırada don Juan, "tonal"ımın tehlikeli biçimde zedelenebilme olasılığının bulunduğunu, don Genaro'nun edimlerindeki uyumsuzluğun bunda payı olabileceğini açıkladı. Bunu sürdürmekten önce vazgeçerek don Genaro'nun evine dönmeye karar verdiklerini, ama kendimi yeniden suya atmam gerektiğini biliyor olmamın her şeyi değiştirdiğini söyledi. Ne var, ağaçların orada ne yapacağımızla ilgili tek söz etmedi.

Tarlanın ortasında, daha önce durduğumuz noktada durduk. Don Juan sağımda, don Genaro ise solumdaydı. Kasları gerili, tetik bir konumda öylece kaldılar. Bu gerginliği on dakika kadar sürdürdüler. Gözlerim ikisi arasında gidip geliyordu. Don Juan'ın, ne yapılacağı konusunda ipucu vereceğini düşündüm. Haklıydım. Bir an için bedenini dinginleştirip toprakları tekmeledi. Bana bakmadan, "Gitsek daha iyi olacak, galiba," dediğini duydum. Don Genaro'nun, "nagual"la ilgili bir göste-

ri daha yapmaya niyetlendiği, ama sonra bunu yapmama kararı aldığı düşüncesi bir anda şimşek gibi geçiverdi kafamdan. Gerginliğimin geçtiğini hissettim. Son bir işaret için bir an daha bekledim. O sırada don Genaro da dinginleşmişti. Sonra ikisi birden birer adım öne çıktılar. Artık, orada işimizin bittiğini anladım. Ama, don Genaro o müthiş çığlığını yeniden savurdu.

Deliler gibi nefes alıp vermeye başladım. Çevreme baktım. Don Genaro gözden yitmişti. Don Juan önümde duruyordu. Kahkahalar içinde kıvranıyordu. Bana döndü.

"Kusura bakma," dedi, fısıltıyla. "Başka yolu yoktu."

Don Genaro'ya ne olduğuna ilişkin sorular sormak istedim, ama diyaframımı aşağı itmeyi sürdürmeyip de nefes alıp vermeyi kesersem öleceğimi anladım. Don Juan, çenesiyle ardımda bir yeri imledi. Ayaklarımı kımıldatmadan, başımı sol omzuma doğru döndürmeye başladım. Ama, daha neyi imlemiş olduğunu göremeden, don Juan yerinden fırlayıp beni durdurdu. Sıçrayışındaki güçle beni yakalayışındaki hız yüzünden dengemi yitirdim. Sırtüstü düşerken tepkisel olarak don Juan'a tutundum, ama onu da kendimle birlikte yere düşürdüm. Ama, yukarı baktığımda gördüklerim görme duyumla dokunma duyum arasında tam bir uyumsuzluğun ortaya çıkmasına neden oldu. Don Juan'ı, ayakta bana gülerken gördüm, oysa bedenim beni neredeyse toprağa mıhlamak üzere olan bir başka bedenin ağırlığını ve baskısını kesinkes hissediyordu.

Don Juan ellerini uzatıp kalkmama yardım etti. Bedensel duyumum ise iki ayrı bedeni birden tutup çekmekte olduğu biçimindeydi. Olanları biliyormuş gibi gülümseyerek, insanın "nagual"la karşı karşıya iken asla soluna dönmemesi gerektiğini belirtti. "Nagual"ın ölümcül olduğunu, sakıncaları zaten olduklarından daha da tehlikeli bir duruma getirmenin hiç gerekmediğini söyledi. Sonra beni yavaşça döndürüp kocaman bir okaliptüs ağacıyla karşı karşıya bıraktı. Bu, o yöredeki en yaşlı ağaç olmalıydı. Gövdesi herhangi bir başka ağacın en az iki katı büyüklükteydi. Gözleriyle ağacın tepesini imledi. Don Genaro bir dala tünemişti. Yüzü bana dönüktü. Gözleri, ışığı yansıtan iki kocaman ayna gibi görünüyordu. Bakmak istemedim ama don Juan gözlerimi kımıldatmamam konusunda diretti.

Güçlü bir fısıltıyla gözlerimi kısmamı, korku ya da düşkünlük göstermeye fırsat yaratmamamı buyurdu.

Gözlerimi kırpa kırpa baktığımda, don Genaro'nun gözlerinin eskisi kadar ürkütücü olmadığını ayrımsadım. Gözlerimi açıp baktığımdaysa gene o delirtici parıltıyı görebiliyordum.

Uzun süre, dalın üstüne tünedi. Sonra, bedenini kesinlikle kımıldatmadan, aynı çömelmiş konumu koruyarak aşağıya atlayıp bulunduğum yerden birkaç metre uzakta yere kondu. Atlayışının tümüne tanık olmuştum, gözlerimin yakalamama izin verdiğinin ötesinde başka şeyler de sezinlemiştim. Don Genaro gerçekten atlamamıştı. Bir şey onu arkasından itmişti de, bir parabol çizerek kaymasını sağlamıştı. Tünediği dal otuz metre kadar yüksekteydi; ağaç ise kırk beş metre uzağımdaydı; bedeninin, konduğu yere ulaşabilmesi için bir eğri çizmesi gerekirdi. Ama, bu uzaklığı aşmak için kullandığı güç, don Genaro'nun kaslarının ürünü değildi; bedeni bulunduğu daldan yere doğru "götürülmüştü". Ayakkabılarının altıyla sırtını, bedeni parabolü çizerken bir an görebilmiştim. Sonra, ağırlığıyla kuru toprak topaklarını ezerek, hatta bir miktar toz kaldırarak, ama yavaşça, yere kondu.

Don Juan arkamda kıkırdadı. Don Genaro hiçbir şey olmamış gibi ayağa kalkıp gömleğimin kolundan çekerek, orasını terk etmek üzere olduğumuzu bildirdi.

Don Genaro'nun evine dönüş yolunda, hiç kimse tek bir söz bile etmedi. Dingindim, aklım başımdaydı. Don Juan beni birkaç kez durdurup gözlerimi, içlerine bakarak inceledi. Tatmin olmuş gibiydi. Gelir gelmez, don Genaro evin arkasına geçti. Saat henüz sabahın erken saatlerini gösteriyordu. Don Juan kapının önüne oturarak bana da yer gösterdi. Yorulmuştum. Uzanır uzanmaz şimşek gibi uykuya daldım.

Don Juan'ın beni sarsmasıyla uyandım. Zamanı öğrenmek istedim. Saatim kayıptı. Don Juan gömlek cebinden çıkardığı saatimi bana verdi. Öğleden sonra 1:00'i gösteriyordu. Yukarı baktım, ve gözlerimiz buluştu.

"Hayır. Açıklama yok," dedi yüzünü benden uzaklaştırırken. "*Naguala* yalnızca tanık olursun."

Evin çevresinde don Genaro'ya bakındım; yoktu. Ön tarafa döndüm. Don Juan yemem için bir şeyler hazırlamıştı. Son lokmayı da bitirdikten sonra konuşmaya başladık.

"İnsan *nagualla* ilgileniyorsa eğer, asla doğrudan bakmamalıdır," dedi. "Sense, bu sabah ona gözlerini dikmiş öyle bakıyordun; işte o yüzden takatin kesildi. *Naguala* sıradan bi işmiş gibi bakacaksın, tek çıkar yol bu. Gözlerinin takılıp kalmasını önlemek için onları kırpıştırarak bakacaksın. Gözlerimiz, *tonalın* gözleridir, ya da şöyle desem daha iyi, *tonaldır* gözlerimizi eğiten; üstelik malına sahip çıkmakta da üstüne yoktur. Rahatsızlık duymanın nedenlerinden biri bu işte, *tonalın*, senin gözlerini salıvermiyor. Salıverdiği gün, *nagual* büyük bir savaşım kazanacaktır. Sana musallat olan takınak, ya da daha kötüsü herkesin takınağı, dünyayı *tonalın* kurallarına göre düzenlemek; böylece, *nagualla* her karşı karşıya kalışımızda, gözlerimizi inatçı ve uyuşmaz kılmak amacıyla yolumuzdan çıkarız. Ben, *tonalının* bu ikilemi anlayan tarafına hitap edip aklını çelmeye çalışırken sen de gözlerini özgür bırakmak için çaba göstermelisin. Önemli olan şey, *tonalı*, aynı pencerelerin önünden başka dünyaların da geçtiğine inandırmak. *Nagual* sana gösterdi bunu, bu sabah. Gözlerini özgür bırak! Bırak ki gerçek pencerelere dönüşsünler. Gözler sıkıntı krallığına da açılabilir, o sonsuzluğa da."

Don Juan sol eliyle, tüm çevremizdekileri gösteren bir çember çizdi. Gülüşü hem ürkütücüydü hem de dostça.

"Nasıl yapabilirim, bunu?" diye sordum.

"Çok basit bi iştir, derim ben. Basittir derim, zira çok uzun süredir yapıyorum. Tüm yapman gereken, niyetini bi gümrük binası gibi düzenlemek. *Tonalın* dünyasındayken kusursuz bi *tonal* olmalısın; mantıksızlığın ne yeri ne de zamanıdır. Ama, *nagualın* dünyasındaysan da gene kusursuz olmalısın; mantığın ne yeri ne zamanıdır. Niyet, bi savaşçı için aradaki kapıdır. Ne taraftaysa, kapı öteki yan için kapanır.

"*Nagualdayken* yapılması gerekenlerden biri de, göz hattını ara sıra kaydırmaktır, böylece *nagualın* büyüsünü bozmuş olursun. Gözlerin konumunu değiştirmek, *nagualın* getirdiği yükü azaltmıştır hep. Bu sabah aşırı derecede incinebilirdin, o

yüzden başının konumunu değiştirdim. Böylesine bir gereksinme karşısında gözlerini kaydırmayı becerebilmelisin. Ne var, bu kaydırma acıyı dindirmek amacıyla yapılmalı, *tonalın* buyruklarını yerine getirmenin bi başka biçimi olarak değil. Bu yöntemi, *tonalının* mantığını bunun ardına saklamak için kullanmaya çabalayacağına bahse girerim, böylece, *tonalını* yok olmaktan kurtardığına da inandırırsın kendini. Senin mantık akışını bilirim ben, kimse, *tonalın* mantıklılığının yok olmasını istemez, diye düşünürsün sen. Ama unutma, bu hastalıklı bi korkudur.

"Genaro'nun her devinimini, kendini tüketmeden izle demekten başka söyleyecek şeyim kalmadı. Şu an, *tonalının* asılsız şeylerle tıkanıp tıkanmadığını anlamaya çalışmaktasın. Adanın üstünde, eğer çok fazla gereksiz nesne bulunuyorsa, *nagualla* karşılaşmalarını pek uzunca sürdüremezsin."

"Ne olabilir ki bana?"

"Ölebilirsin. Hiç kimse, önceden uzun uzun kendini hazırlamadan *nagualla* yapılan bi karşılaşmayı sürdürebilme yetisine sahip değildir. Genelde, *nagualla* karşılaşan sıradan bi insanın şoku öylesine büyük olur ki, bi bakmışsın ölüvermiş. Savaşçının çalışmalarının hedefi, *tonalını* cezbetmek ya da büyülemek değil, saçmalamasını önlemek olmalıdır. Oldukça zor bi uğraş. Savaşçı dediğin, *nagualla* yüzleşmeden önce, kusursuz olmayı, ve içini kesinlikle boş tutabilmeyi öğrenmelidir.

"Sen, örneğin, hesap yapmayı durdurmalısın. Bu sabah yaptığın şey çok saçmaydı. Bi de buna açıklama diyorsun. Bense, *tonalın*, her şeyi denetim altında tutmaya ilişkin sıkıcı ve soluksuz inadı, diyorum. Bu denetim ne zaman başarısızlığa uğrasa, tonalın geçirdiği şaşkınlık, insanı ölüme karşı savunmasız bırakır. Ne ahmaklık ama! Denetimi elden bırakmaktansa ölmeyi yeğlemek. İşin ürkünç yanı, bu durumu değiştirebilecek pek bi şey gelmez elimizden."

"Sen nasıl değiştirdin, don Juan?"

"*Tonal* adası süpürülmeli ve temiz tutulmalı. Bu bi savaşçının tek seçeneğidir. Temiz bi ada direnmez, zira direnç gösterecek bi şey yoktur."

Evin çevresinde dolanıp, büyükçe düz bi kayanın üstüne

oturdu. Bulunduğumuz yerden derin bir yarık görülüyordu. Yanına oturmamı imledi.

"Söylesene don Juan, bugün başka neler yapacağız?" diye sordum.

"Hiçbi şey yapmayacağız. Yani, olaylara tanıklık etmekten başka bi şey yapmayacağız. Senin velinimetin Genaro'dur."

Canla başla not tutmaya çabaladığım bir sırada söylediklerini yanlış duyduğumu sandım. "Velinimet" terimini, çömezliğimin başlarında ilk kez kullanan don Juan'ın kendisiydi. Velinimetimin o olduğunu düşünmüştüm hep.

Don Juan konuşmayı kesmiş, bana bakıyordu. Çabucak bir değerlendirme yapıp, don Juan'ın, don Genaro'nun o günkü edimlerin yıldız oyuncusu olacağı gibi bir şey kastettiği kanısına vardım. Don Juan, düşüncelerimi okumuş gibi kıkırdadı.

"Genaro senin velinimetin," diye yineledi.

"Ama benim velinimetim sensin; yoksa değil misin?" diye sordum, sesimde çılgın bir titremle.

"Ben, *tonal* adanı temizlemene yardım eden kişiyim," dedi. "Genaro'nun iki çömezi vardı. Pablito'yla Nestor. O da onların adalarını temizlemelerine yardım ediyor; ama, onlara *naguali* ben göstereceğim. Velinimetleri ben olacağım. Genaro onların öğretmeni, yalnızca. Bizim konular söz konusu olduğunda ya konuşursun ya da edimlerde bulunursun; insan aynı kişiyle ikisini birden gerçekleştiremez. Biri *tonal* adasını ele alır, diğeri de *naguali*. Benim, senin çömezliğindeki görevim, *tonalınla* uğraşmaktı".

Don Juan konuşurken öyle bir korkuya kapıldım ki kusmama az kalmıştı. Beni don Genaro'yla yalnız bırakacak sanısına kapıldım; bu, hakkımda yapılabilecek en ürküntü verici, en kötü plandı.

Korkularımı dile getirince, don Juan da ben de gülüştük.

"Aynı şey Pablito'ya da oluyor," dedi. "Gözü bana takıldığı an kötülüyor. Geçen gün, Genaro'nun etrafta olmadığı bi sırada eve girdiydi. Tek başımaydım orada, sombreromu kapının yakınına bi yere bırakmıştım. Pablito bunu gördü; *tonalı* öylesine korktu ki, nerdeyse donuna sıçıyordu."

Pablito'nun hislerini çok iyi anlayabiliyor, ona katılıyor-

dum. Olayı tümüyle ele aldığımda, don Juan'ın gerçekten korkutucu olduğunu itiraf etmeliydim. Ne var, onunla birlikteyken kendimi rahat hissetmeyi öğrenmiştim. Uzun süreli birlikteliğimizin getirdiği bir tanışıklık duygusu doğmuştu onunla aramda.

"Seni, Genaro'yla tek başına bırakmam," dedi, hâlâ gülerek. "Ben, senin *tonalının* bakımını üstlenen kişiyim. Bu olmazsa ölürsün."

"Her çömezin hem öğretmeni, hem de velinimeti var mı?" diye sordum, kafamın karışıklığını biraz giderebilmek amacıyla.

"Yok, her çömezin olmaz. Yalnızca bazılarının..."

"Neden, bazılarının hem öğretmeni hem de velinimeti var?"

"Sıradan insan hazır olunca, erk, ona bi öğretmen bulur, böylece çömezliğe geçer."

"Sıradan bir insanı hazır kılıp, erkin, ona bir öğretmen bulmasını sağlayan nedir?"

"Bilmem. Kimse de bilemez. Bizler insanız yalnızca. Kimilerimiz görmeyi ve *nagualı* kullanmayı öğrenen insanlarız, ama yaşamımız süresince elde ettiğimiz hiçbi şey bize, erkin tasarımlarını anlamamızda yardımcı olmaz. Yani her çömezin bi hocası vardır. Erk, karar verir buna."

Ona, kendisinin de hem öğretmeni hem de velinimeti oldu mu, diye sordum. On üç yıldır ilk kez onlar hakkında özgürce konuşabildi. Hem öğretmeninin hem de velinimetinin orta Meksikalı olduklarını söyledi. Don Juan hakkındaki bilgileri insanbilimsel araştırmalarım açısından her zaman değerli bulmuş olmama karşın, nedense açıklamalarının bu aşamasında, bunun bir önemi kalmamıştı benim için.

Don Juan bana bir göz attı. Bunun ilgi dolu bir bakış olduğunu düşündüm. Birden konuyu değiştirip, o sabah yaşadıklarımı, ayrıntılarıyla anlatmamı istedi, benden.

"Ani bi korku, *tonalı* küçültüverir," dedi, don Genaro çığlığı bastırınca neler hissetmiş olduğuma ilişkin betimlememe açıklama getirmek amacıyla. "Buradaki sorun, *tonalı* tek başına küçültmeye bırakmamaktı. Bi savaşçının, *tonalın* ne zaman

küçüleceğini, ne zaman durdurulması gerektiğini bilmesi gerekir. İnce bi konudur bu. Savaşçı, *tonalı* küçültebilmek için çılgınca bi çabaya girmeyi bilmeli. Zamanı geldiğinde bu çabayı tersine döndürüp, *tonalı* durdurmayı da bilmeli."

"Ama, böyle yaptığında, eskiden her neyse o konuma dönmüş olmaz mı? diye sordum.

"Hayır. *Tonal* küçüldükten sonra savaşçı, kapıyı öte taraftan kapatır. *Tonalına* meydan okunmadığı ve gözleri yalnızca *tonalın* dünyasına ayarlı olduğu sürece, savaşçı duvarın güvenlikli tarafındadır. Kendi toprağındadır, ve tüm kuralları bilir. Ama, *tonalı* küçüldüğünde rüzgârlı tarafa geçmiş olur, işte bu açıklık, anında sıkıca kapatılmalıdır. Yoksa, savrulur gider. Bunu, laf olsun diye söylemiyorum. *Tonalın* gözlerinin kapısı ardında kuduruk bi rüzgâr vardır. Gerçek bi rüzgâr. Mecaz falan değil, ha! Adamın yaşamını uçurup götüren bi rüzgâr. Aslında, bu dünya üzerindeki tüm canlıları götüren rüzgârdır bu. Yıllar önce tanıştırdım sana bu rüzgârı da şaka gibi gelmişti o zaman sana, bu."

Beni dağlara götürüp de rüzgârın kimi özelliklerini açıkladığı bir zamanı anımsatıyordu. Ne var, hiçbir zaman şaka gibi gelmemişti bana, bu.

"Bunu ciddi biçimde ele almış olman da önemli değil," dedi, karşı çıkmalarımı dinledikten sonra. "*Tonal*, genelde, tehdit altında kaldığında, kendini savunma zorundadır; böylelikle, *tonalın*, savunmasını başarmak için ne tür davrandığı gerçekten önemli değil. Mühim olan tek şey, bi savaşçının *tonalının*, öbür seçeneklerden de haberli olması gerektiğidir. Bu bağlamda, bi öğretmenin önem verdiği tek şey, bu olasılıkların toplam ağırlığıdır. *Tonalın* küçülmesine yardımcı olan, bu yeni olasılıkların ağırlığıdır, işte. Gene bu aynı ağırlık, *tonalın* gerektiğinden fazla küçülmesini durdurmaya da yardım eder."

Sabah başımdan geçenleri anlatmayı sürdürmemi imledi; ben don Genaro'nun, ağacın gövdesiyle dal arasında gidip geldiği bölüme vardığımda beni durdurdu.

"*Nagual* inanılmaz şeyler yapabilir," dedi. "Mümkün olamayacağı sanılan şeyler, *tonalın* düşünemeyeceği şeyler. Ama, uygulayanın, neyin nasıl gerçekleştiği yönünde hiçbi şey bil-

memesi, bu işin olağanüstü yanıdır. Başka bir deyişle, Genaro bu işleri nasıl yaptığını bilmez; yalnızca yaptığını bilir. Savaşçının gizi, *naguala* nasıl ulaşılacağını bilmektir. Bi kez ulaşmayagörsün, neler olacağını sen benden daha iyi tahmin edersin, artık."

"İyi de, insan bu işleri yaparken neler hisseder?"

"İnsan bi şeyler yapıyormuş gibi hisseder."

"Yani, don Genaro'ya, bir ağacın gövdesi üzerinde yukarıya doğru ilerliyormuş gibi mi gelmiştir?"

Don Juan bir an bana baktı, sonra yüzünü öte yana döndürdü.

"Hayır," dedi güçlü bir fısıltıyla. "Senin demek istediğin anlamda değil."

Başka bir şey söylemedi. Nefesimi tutmuş, açıklama bekliyordum. Sonunda, sormadan edemedim, "Peki, ne hissetmiştir?"

"Söyleyemem, kişisel bi konu olduğu için değil, ha, ama bunu betimleyecek bi yol bilmiyorum."

"Hadi," diye dalına bastım. "İnsanın sözlerle açıklayamacağı hiçbir şey olamaz. Ben, doğrudan açıklanamasa bile, araştırılabileceğine, dolaylı anlatılabileceğine inanırım."

Don Juan güldü. Dostça, sevecen bir gülüştü bu. Gene de hafif bir alay ve yaramazlık da okunmuyor değildi gülüşünde.

"Konuyu değiştirsem iyi olacak," dedi. "Bu sabah *nagualın* sana nişan almış olduğunu söylemek yeterli bence. Genaro'nun yaptığı, her neyse, kendisiyle senin bi karışımındı. Onun *naguali*, senin *tonalınla* yumuşatıldı.

Konuyu deşmeyi sürdürüp, ona sordum, "Pablito'ya *naguali* gösterirken neler hissediyorsun?"

"Bunu açıklayamam," dedi, sesinde yumuşak bir titremle. "İstemediğim için değil, yapamayacağım için. *Tonalım* orda durur çünkü."

Onu daha fazla sıkıştırmak istemedim. Bir süre sessiz kaldık, sonra yeniden konuşmaya başladı.

"Bi savaşçı, *istencini* ayarlamayı öğrendi diyelim, ister bi noktaya yönlendirmek için, ister herhangi bi şey üzerinde yoğunlaşmak için. Bu *istenç*, bedenin orta bölümünden çıkan tek

bi ışıklı telcik gibidir, aklına gelebilecek herhangi bi yere yönlendirebilecegi bi telcik. *Naguala* giden yoldur işte bu telcik. Başka bi anlatımla, savaşçı, *naguala* bu telcik yoluyla batar.

"İçine battıktan sonra, *nagualın* tanımı kişisel bi yorumdur artık. Savaşçı neşeli bi kişiyse, *nagual* da neşelidir. Savaşçı somurtkanın tekiyse, *nagual* da somurtkandır. Savaşçı kötü herifin biriyse, *nagual* da kötüdür.

"Genaro, beni hep kırıp geçirmiştir, çünkü yaşayan en nefis yaratıklardan biridir. Gene neler yapacağını önceden bilemezsin, hiç. İşte bu da büyücülüğün özüdür, bana göre. Genaro öylesine akışkan bi savaşçı ki, *istencinin*, en küçük bi odaklanmasıyla, *nagualına* inanılmaz edimler yaptırabilir."

"Peki sen don Genaro'nun ağaçta yaptıklarını izledin mi?" diye sordum.

"Hayır. Bilmiyorum çünkü *nagualın* ağacın tepesinde olduğunu gördüm. Gösterinin gerisi yalnızca senin içindi."

"Yani, don Juan, sen şimdi, beni ittiğin, ve kendimi çarşıda bulduğumda olduğu gibi, benimle birlikte değildin mi demek istiyorsun?"

"İşte onun gibi bi şey. İnsan, *nagualla* yüz yüze geldiğinde daima tek başına olmalıdır. Ben yalnızca, *tonalını* korumak amacıyla çevrede dolanıyordum. Görevim bu."

Don Juan, "tonal"ımın, don Genaro ağaçtan atladığı sırada, patlayıp parçalanmasına ramak kalmış olduğunu söyledi. Bunun nedeni, "nagual"da var olan herhangi bir tehlike niteliği değil, "tonal"ımın şaşkınlık konusunda aşırı düşkünlük göstermesiymiş. Savaşçının öğreniminin amaçlarından birinin de, savaşçı hiçbir şeyi kabul etmeden, her şeyi kabul edecek denli akışkanlaşana dek "tonal"ın şaşkınlığını kesmek olduğunu söyledi.

Don Genaro'nun ağaca zıplaması ile aşağı atlamasını anlattığımda, don Juan, savaşçının çığlığının, büyücülüğün önemli konularından biri olduğunu, don Genargo'nun da çığlığına odaklanabildiğini, bunu bir araç olarak kullandığını söyledi.

"Haklısın," dedi, "Genaro kısmen çığlığıyla kısmen de ağaç tarafından çekildi. Bu, gerçek bi görmeydi, senin açından.

Bu, *nagualın* gerçek bi resmiydi. Genaro'nun *istenci* çığlığa odaklanmıştı, sonra kişisel dokunuşuyla, ağacın *naguali* çekmesini sağladı. Hatlar hem Genaro'dan ağaca hem de ağaçtan Genaro'ya ulaştı.

"Genaro aşağı atladığında görmen gerekense şuydu: Genaro senin önünda bi noktaya yoğunlaşıyordu, ağaç, onu o noktaya itti. Ama bu bi itiş gibi algılandı yalnızca; aslında ağaç tarafından bırakılmıştı, bu. Ağaç *naguali* bıraktı, *nagual* da Genaro'nun, *tonal* dünyasında odaklandığı noktaya geldi.

"Genaro ağaçtan ikinci kez atladığında, *tonalın* o denli şaşkın değildi; fazla düşkünlük göstermemiştin, böylece ilkinde olduğu denli tüketmedin kendini."

Öğleden sonra saat dört sularında, don Juan söyleyişimizi kesti.

"Okaliptüs ağaçlarının oraya dönüyoruz," dedi. "*Nagual*, bizi bekliyor orada."

"Başkalarınca görülmek tehlikesine düşmüyor muyuz," diye sordum.

"Hayır. *Nagual* her şeyi ayarlar," dedi.

Nagualin Fısıldaması

Okaliptüs ağaçlarına yaklaştığımızda, don Genaro'yu bir ağaç çotuğu üstünde otururken gördüm. Gülerek el salladı. Yanına gittik.

Ağaçları kargalar kaplamıştı. Bir şeyden ürkmüş gibi gaklıyorlardı. Don Genaro, kargalar dinginleşinceye dek devinimsiz ve sessiz kalmamız gerektiğini söyledi.

Don Juan sırtını bir ağaca vererek benim de aynı şeyi, bir metre solundaki bir ağaca dayanarak yapmamı imledi. İkimiz

de, üç dört metre önümüzde duran don Genaro'ya bakıyorduk.

Don Juan, gözlerinin belirsiz kımıldanışlarıyla ayaklarımı düzeltmem gerektiğini gösterdi. Ayakları yarı açık biçimde, ağacın gövdesine yalnızca omuz başları ve kafasının en arkasıyla değerek, dimdik duruyordu. Kollarını iki yanına yapıştırmıştı.

Bir saat kadar öylece durduk. İkisini de, özellikle don Juan'ı yakından izliyordum. Bir an geldi, bedeninin aynı noktalarıyla ağaca dokunmayı sürdürerek, yavaşça aşağı kayıp yere oturdu. Kollarını, yukarıda kalan dizlerinin üstüne koydu. Ben de, devinimlerinin tıpkılarını yaptım. Bacaklarım aşırı yorulmuştu, bu konum değişikliği beni rahatlattı.

Kargalar, tek bir ses duyulmayıncaya dek, gaklamalarını aşama aşama azalttılar. Bu sessizlik, kargaların gaklamasından daha da sinir bozucuydu.

Don Juan sessizce konuştu, benimle. Alacakaranlığın, benim en güzel zamanım olduğunu söyledi. Göğe baktı, saat altıyı geçmiş olmalıydı. Bulutlu bir gündü, güneşin konumunu belirleyemiyordum. Kazların, ya da ola ki hindilerin uzaktan gelen bağırtılarını duyuyordum. Ama, okaliptüs ağaçlarının olduğu yerde tek bir gürültü duyulmuyordu. Uzun süredir ne kuşlar ötüyor, ne de büyücek böcekler çıtırdıyordu.

Görebildiğim kadarıyla don Juan'la don Genaro'nun bedenleri mükemmel bir devimsizlik içindeydi. Yalnızca dinlenmek amacıyla, bir an için ağırlık merkezlerini değiştirmişlerdi.

Don Juan'la benim oturmak amacıyla yere doğru kaymamızdan sonra don Genaro, apansız bir devinimde bulundu. Ayağını kaldırıp çotuğun üstüne koydu. Sonra, onu sol profilden görebileceğim biçimde kırk beş derece kadar döndü. Bir ipucu yakalamak amacıyla don Juan'a baktım. Çenesini uzattı; bu, don Genaro'ya bakmayı sürdürmemi anlatan bir buyruktu. Dev bir kaygı her yanımı ele geçirmeye başladı. Kendime söz geçirmekten âcizimdir. Bağırsaklarımı tutamamaktan korkuyordum. Pablito'nun, don Juan'ın sombrerosunu gördüğünde neler hissettiğini kesinlikle anlıyordum. Yaşadığım bağırsak gevşekliği nedeniyle en yakın çalılığa koşmak zorunda kaldım. Ulumaya dönüşen kahkahalarını işittim.

Yanlarına dönmeyi gözüm yemedi. Duraksadım bir süre: büyünün, benim ani çıkışımla bozulmamış olması gerektiğini düşündüm. Gene de uzun süre kalamazdım, orada; don Juan'la don Genaro bulunduğum yere geldiler. Beni aralarına aldılar, hepimiz başka bir tarlaya doğru yollandık. Tam arkasında durduğumuzda, burasının sabahki tarla olduğunu gördüm.

Don Juan benimle konuştu. Akışkan ve sessiz olmam gerektiğini, içsel söyleşimi durdurmamı söyledi. Dikkatle dinledim. Tüm yoğunluğumu don Juan'a verdiğimin kesinkes bilincinde olan don Genaro bunu, sabahleyin yaptıklarını yeniden yapmak için kullandı; o çıldırtan çığlığını koyuverdi. Beni habersiz, ama hazırlıklı yakalamıştı. Nefes alıp vermeyle, dengemi neredeyse aynı anda gene ele almıştım. Geçirdiğim sarsıntı korkunçtu, ne var etkisi uzun soluklu olmadı, gene de don Genaro'nun devinimlerini gözlerimle izlemeyi başardım. Bir ağacın alçak bir dalına zıpladığını gördüm. Yaptıklarını yirmi beş otuz metre uzaktan izlediğim sırada gözlerimle ilgili ilginç bir bozukluk yaşadım. Kaslarının eylemiyle zıplamamıştı da, kısmen o müthiş çığlığıyla kendini iterek, kısmen de ağaçtan gelen belirsiz hatlar tarafından çekilerek havada kaymıştı. Ağaç, telleriyle çekip almıştı sanki onu.

Don Genaro, alçaktaki dalın üstünde bir an kaldı. Sol profilini gene benden yana döndürmüştü. Bir dizi yabansı devinimi uygulamaya girişti. Başını salladı, bedenini titretti. Başını birçok kez dizlerinin arasına sıkıştırdı. Kımıldanıp, titredikçe, gözlerimi üzerinde odaklamak zorlaşıyordu. Çözünüyormuş hissi veriyordu. Umarsızca göz kırparak başımı don Juan'ın bana öğretmiş olduğu gibi sağa sola çevirip bakış hattımı kaydırdım. Sol perspektiften baktığımda, don Genaro'nun gövdesini daha önce hiç görmediğim bir biçimde gördüm. Sanki kılık değiştirmişti. Üstünde kürklü bir takım vardı; saçı Siyam kedisi rengindeydi; açık kahverengi, ve bunun yanı sıra sırtta ve bacaklarda koyu çikolata rengi. Takımın bir de uzun kürklü bir kuyruğu vardı. Don Genaro'nun elbisesi onu bir dala oturmuş kürklü, uzun bacaklı kahverengi bir timsaha benzetmişti. Başını ya da yüz hatlarını göremiyordum.

Başımı doğal bir konuma getirdim. Don Genaro'nun, sö-

zünü ettiğim görüntüsü değişmedi.

Don Genaro'nun kolları titredi. Dalın üzerinde ayağa kalktı, öne eğilir gibi yaparak yere atladı. Dal beş altı metre kadar yüksekteydi. Atlayışı, giysili, sıradan bir adamın yere değmek üzere olduğunu gördüğüm sırada giysinin kalın kuyruğunun titreyerek onu sessiz bir tepkili motor gibi havalandırdığını ayrımsadım. Ağaçların üstüne gitti, sonra yere doğru kaydı—handıysa. Bu devinimi art arda yineledi. Kimi zaman dallara tutunuyor, ağacın çevresinde dönüyor ya da bir yılan balığı gibi dallar arasında kıvrıla kıvrıla gidiyordu. Ardından, ikimizin arasından geçip çevremizde çemberler çiziyor, ya da karnıyla ağaçların tepe uçlarına değip ellerini çırpıyordu.

Don Genaro'nun oyunları içimi korkuyla doldurdu. Gözlerimle onu izledim, onun bir yerden ötekine kayarken kimi parlak telleri makara ipi gibi kullandığını gördüm. Sonra, yeniden güneydeki ağaçların tepesine çıktı; onların ardında gözden kayboldu. Ortaya çıkacağı yeri belirlemeye çalıştımsa da bir daha görünmedi.

Sonra, perspektif değiştirmeden yerde yatıyor olduğumun ayırdına vardım. Tüm olanlar boyunca, don Genaro'yu ayakta izlediğim düşüncesindeydim.

Don Juan oturmama yardımcı oldu. Sonra, Don Genaro'nun kayıtsız bir havayla çevremizde dolaştığını gördüm. Utangaç utangaç gülümseyerek uçuşunu beğenip beğenmediğimi sordu. Bir şey söylemeyi denedim ama konuşamıyordum.

Birbirlerine yabansı biçimde baktılar, ardından don Genaro yeniden çömelme konumuna girdi. Uzanarak sol kulağıma bir şeyler fısıldamaya başladı. "Hadi gel, benimle uç," dediğini duydum, sonunda. Bunu beş ya da altı kez yineledi.

Don Juan da yanıma gelip sağ kulağıma fısıldamaya başladı, "Konuşma. Yalnızca Genaro'yu izle!"

Don Genaro beni de çömelik duruma sokup yeniden fısıldamaya başladı. Açık seçik bir durulukla işitiyordum sesini. Dediklerini belki on kez yineledi. "*Naguala* güven. *Nagual* seni alıp götürür," dedi.

Sonra, don Juan da sağ kulağıma bir şeyler fısıldamaya başladı. "Duygularını değiştir," dedi.

İkisinin de aynı anda konuştuklarını duyuyordum, ama onları teker teker de duyabiliyordum. Don Genaro'nun her söylediğinin, genel bağlamda ağaçlar arasında kaymakla bir ilintisi vardı. Onlarca kez yinelediği tümceler sonunda belleğime kazındı. Öte yandan, don Juan'ın sözleri belirli buyruklarla ilgiliydi, o da bunları sayısız kez yinelemişti. Bu çifte fısıldamanın inanılmaz bir etkisi vardı. Her birisinin çıkardığı seslerin tınıları sanki beni ikiye ayırmıştı. Sonunda, iki kulağım arasındaki uçurum öylesine açıldı ki, tüm birlik duygumu yitirdim. Kuşkusuz, ben olan bir şey vardı; ama bedenim yokmuş gibi hissediyordum. İnsanı saran bir sis, duyguları olan koyu sarı bir pus gibiydi.

Don Juan beni uçuş için biçime sokacağını söyledi. Bundan sonra, sözlerin, tuta kıvıra, "duygularımı" biçime sokan penselere dönüştüklerini hissettim.

Don Genaro'nun sözleriyse onu izlememe davet eder gibiydi. İstediğimi, ama yapamayacağımı hissettim. Bölünme öylesine büyüktü ki, hiçbir şey yapamaz olmuştum. Sonra, her ikisinin de aynı cümlecikleri sonsuz kez yinelemeye başladıklarını duydum; "Şu mükemmel, uçan biçime bak," "Zıpla, zıpla", "Ayakların, ağaçların tepesine ulaşacak", "Okaliptüs ağaçlarına bak, yeşil noktalar gibi", "Solucanlar ışıktır" gibi şeyler.

İçimdeki bir şey bir anda durmuş olmalıydı; belki de benimle konuşulmasının farkındalığı. Don Genaro'nun benimle birlikte olduğunu sezinlediysem de sezgimin bakış açısından bakıldığında yalnızca kocaman, olağanüstü ışıklardan oluşan bir kütle ayrımsayabiliyordum. Kimi zaman parıltıları söndü, kimi zamansa ışıklar arttı. Devinim de yaşamaktaydım. Beni hiç durmadan çeken bir vakuma da benziyordu, bunun etkisi. Ne zaman devinimlerim azalıp, bilinçliliğimi ışıklara odaklasam, vakum beni yeniden çekmeye başlıyordu.

Bir an geldi, itilip çekilmeler arasında yeğin bir karmaşa yaşadım. Çevremdeki dünya, her ne idiyse, vakum etkisiyle birlikte aynı anda bir geliyor bir gidiyordu. İki ayrı dünya görebiliyordum; biri yaklaşırken, öteki uzaklaşıyordu. Bunu tek, sıradan bir dünya olarak algılamıyordum. Gene de, çok uzun süredir gizlenmiş bir şeye de benzemiyordu. Daha çok, birleş-

tirici sonucu olmayan iki farkındalığa sahipmişim gibiydi.

Bunun ardından, sezgilerim zayıfladı. Kesinliklerini yitirmişe benziyorlardı ya da öylesine çoğalmışlardı ki, bunları sınıflandıramıyorum. Daha sonra gelen anlaşılabilir sezgiler boruya benzer bir biçimin uçlarında oluşan bir dizi tınıydı. Boru bendim, tınılar ise benimle yeniden her bir kulağıma da konuşmaya başlamış olan don Juan'la don Genaro'ydu. Onlar konuştukça, boru, tınıları anlayabildiğim bir dalga boyuna dek kısaldı. Bir başka deyişle, don Juan'la don Genaro'nun sesleri olağan sezgi anlamına girdi; tınılar önce anlaşılabilir gürültüleri andırıyordu; sonra bağırılarak söylenen sözcüklere, sonundaysa kulağımın dibindeki fısıltılara dönüştüler.

Bunun ardından, tanıdık dünyanın nesnelerinin ayırdına vardım. Görünüşe bakılırsa, yüzükoyun uzanmıştım. Toprak parçaları, küçük taşlar, kuru yapraklar görüyordum. Sonunda okaliptüs ağaçlı tarlanın ayırdına vardım.

Don Juan'la don Genaro yanımda, ayakta duruyorlardı. Gün henüz kararmamıştı. Kendime gelmek amacıyla suya girmem gerektiğini hissettim. Çaya doğru yürüdüm, giysilerimi çıkardım, algısal dengemi sağlayıncaya dek suyun içinde kaldım.

Don Genaro, evine geldiğimizde, bizden hemen ayrıldı. Gideceğini belirtmek istermiş gibi, omzumu tıpışladı. Bir refleksle zıpladım. Dokunuşunun gene acı vereceğini düşünmüştüm; ama şaşkınlıkla, bunun dostça bir dokunuş olduğunu gördüm.

Don Juan'la don Genaro, kaba bir şakaya gülen iki çocuk gibi gülüştüler.

"Bu denli ödleklik etme," dedi don Genaro. "*Nagual*, hep peşinden koşacak değil ya!"

Aşırı tepkimi kınarmış gibi, dudaklarını büzüştürdü, bir yoldaşlık ve içtenlik havası içinde kollarını bana uzattı. Ona sarıldım. En sıcak, dostça hareketlerle sırtımı tıpışladı.

"Nagualla yalnızca belirli anlarda ilgilenmelisin," dedi." Geriye kalan zamanlarda sen ve ben, bu dünyanın tüm öbür insanları gibiyiz."

Don Juan'a dönerek ona gülümsedi.

"Öyle değil mi, Juancho?" diye sordu, Juan'ın gülünç bir türevi olan Juancho sözcüğünü vurgulayarak.

"Öyledir, öyledir, Gerancho," diye yanıtladı don Juan, Gerancho sözcüğünü uydurarak.

Kahkahaları patlattılar.

"Bak seni uyarıyorum," dedi, don Juan, "bi adamın *nagual* mı, yoksa sıradan bi insan mı olduğunu anlayabilmek için zorlu bi gözlem geliştirmem gerek, *naguall*a doğrudan ilişkiye girersen ölebilirsin ha!"

Don Juan, don Genaro'ya dönerek ışıldayan bir gülüşle sordu, "öyle mi, Gerancho?"

"Öyle, kesinlikle öyle Juancho," dedi; yeniden gülüştüler.

Çocuksu neşelerini paylaşamıyordum. Gün içinde yaşadıklarım oldukça yorucuydu, ayrıca çok heycanlıydım. Her yanımı kendime acıma duygusu kapladı. Bana her ne yaptılarsa, bunun dönüşü olmadığını, bunun bana zarar verici olduğunu yinelemeye başladığım sırada ağlamak üzereydim. Düşüncelerimi okuduğundan kuşku duymadığım don Juan, duyduklarına inanamıyormuş gibi başını salladı. Kıkırdadı. İçsel söyleyişimi kesmek için çabaladım, kendime acıma duygusu da yok oldu.

"Genaro çok sıcak bi insan," dedi don Juan, don Genaro ayrıldıktan sonra. "Böylesine incelikli bi velinimetin olması er kin işlerinden biridir."

Ne diyeceğimi bilemedim. Don Genaro'nun benim velini metim olduğu düşüncesi beni sonsuz derecede şaşırtmıştı. Don Juan'dan bu konuda daha fazla bilgi vermesini istedim. Konuşmaya yatkın bir tavrı yoktu. Göğe ve evin yan tarafındaki kimi ağaçların koyu gölgelerinin tepelerine baktı. Neredeyse kapı nın önüne dikilmiş kalın, bodur bir ağaca yaslanarak oturdu, benim de sol yanına oturmamı istedi.

Oturdum. Koluna dokununcaya dek kendine çekti beni. Gecenin o saatinin, özellikle o gün olanlardan sonra, benim için tehlikeli olduğunu söyledi. Çok dingin bir sesle bir dizi yönerge verdi bana; onun uygun gördüğü ana dek oturduğumuz yerden kımıldamayacaktık; uzun suskunluklara dalmadan, belirli bir dengeyle konuşmayı sürdürecektik, "nagual"la karşıla-

şırsam nefes almaya başlayıp gözlerimi kırpıştıracaktım.

"*Nagual* buralarda mı?" diye sordum.

"Tabii," diyerek kıkırdamaya başladı.

Neredeyse don Juan'a abanmıştım. O konuşmaya başladı, hemen her tür sorumu yanıtladı. Sanki karanlıkta yazabilirmişim gibi defterimle kalemimi bile verdi. Olabildiğince doğal, dingin olmamı istiyordu, "tonal"ımı pekiştirmek için not tutmamdan daha iyi bir yol yoktu. Tüm bunları zorlayıcı bir biçimde uygulattı; not tutmanın benim seçimim olduğunu, bu durumda bunu koyu karanlıkta bile yapmam gerektiğini söyledi. Not tutmayı bir savaşçı edimine dönüştürebileceğimi, böylece karanlığın bir engel oluşturmayacağını söylerken, sesinde bir meydan okuma tınısı seziliyordu.

Söyleşimizin kimi bölümleriyle ilgili notlar çiziktirebildiğime göre beni, bir biçimde buna inandırmıştı belli ki. Ana konumuz, don Genaro'nun benim velinimetimin olmasıydı. Don Juan beni, don Genaro'yla ilk karşılaştığımda meydana gelen, ve gerçek bir yora işlevi gören o olağanüstü olayı anımsamaya zorladı. Buna benzer bir şey gelmedi aklıma. O gün yaşadıklarımı yeniden anlatmaya başladım. Anımsayabildiğim kadarıyla, sıkıntı vermeyen, sıradan bir buluşmaydı, 1968'in ilkbaharında gerçekleşmişti. Don Juan beni durdurdu.

"Anımsayamayacak denli sarsaklaştığına göre," dedi, "boş verelim gitsin. Savaşçı dediğin, erkin söylediklerini izlemeli. Gerektiğinde anımsarsın."

Don Juan, insanın bir velinimeti olmasının zor gerçekleştiğini söyledi. Örnek olarak, öteki çömezi Eligio'yu gösterdi. Yıllardır kendisiyle birlikte olan Eligio, henüz bir velinimete kavuşamamıştı. Eligio bulabilecek mi, diye sordum; erkin edimlerini önceden bilmenin mümkün olmadığını söyledi. Yıllar önce, kuzey Meksika çöllerinde bir grup genç görmüş olduğumuzu anımsattı. Henüz bir velinimet bulamamış olduklarını "gördüğünü", o anın genel koşullarıyla havasının onlara yardımcı olup "nagual"ı onlara gösterme fırsatı verdiğini anımsattı. Dört gencin ateşin başında oturduğu, don Juan'ın da herkesin gözüne ayrı bir giysiyle gözüktüğü, benim bir gösteri olarak algıladığım şeyi yaptığı geceden söz ediyordu.

"O çocuklar çok şey biliyordu," dedi. "Aralarındaki tek çaylak sendin."

"Peki, sonra ne oldu onlara?" diye sordum.

"Bazıları bir velinimet bulabildi," diye yanıtladı.

Don Juan, erk bölgesini teslim etmenin, bir velinimetin görevi olduğunu, çömezine de en azından bir öğretmen kadar el vermesi gerektiğini söyledi.

Konuşmaya kısa bir ara verdiğimiz sırada, evin ardından gelen yabansı bir gıcırtı duydum. Don Juan, kapıp koyvermemi önledi; neredeyse bir tepkiyle ayağa kalkmak üzereydim. Gürültü duyulmadan önce söyleşi çok doğal bir yön almaya başlamıştı, benim için. Ama konuşmanın kesildiği bir sessizlik anında o gürültü ortaya çıkmıştı. O anda, söyleşimizin olağanüstü bir şey olduğu kesinlik kazandı. Don Juan'ın ve benim sözlerimin bir çit oluşturduğu, çevrede sinsi sinsi dolanan gıcırtının onu kırıp içeri girmek için fırsat kolladığı kanısına kapılmıştım.

Don Juan, sıkı durmamı ve dikkatimi çevreye yöneltmememi buyurdu. Gıcırtılı gürültü, bana sert ve kuru toprağı tırmalayan bir sincabı anımsatmıştı. Bu düşünceyi oluşturduğum anda, don Juan'ın bana göstermiş olduğu kemirgeni anımsadım. Uyumak üzereymiş gibiydim, düşüncelerim görüntülere ve rüyalara dönüşüyordu.

Nefes alma çalışmasına başlayıp ellerimle karnımı tuttum. Don Juan konuşmaya başladı, ama onu dinlemiyordum. Dikkatim, kuru yapraklar üzerinde sürünen yılanımsı bir şeyin yumuşak hışırtısına takılmıştı. Ürktüm, bedensel değişiklikler yaşadım, bir yılanın bana sarıldığı sanısına kapıldım. Ayaklarımı, istemeden don Juan'ın bacaklarının altına sokup deliler gibi nefes alıp vermeye, gözlerimi kırpıştırmaya başladım.

Gürültü öylesine yakından geliyordu ki, kaynağı yarım metre ötedeydi, sanki. Don Juan dingin bir biçimde, kendimi "nagula"a karşı savunmanın tek yolunun değişmeden kalmak olduğunu söyledi. Bacaklarımı bitiştirmemi, dikkatimi gürültüye odaklamamı buyurdu. Buyurgan bir sesle yazmamı ya da soru sormamı, kendimi bırakmamamı istedi benden.

İnanılmaz çabalarımın ardından, gürültüyü çıkaranın don

Genaro mu olduğunu sordum. Bunun "nagual" olduğunu, ikisini birbirine karıştırmamanın gerektiğini söyledi; Genaro, "tonal"ın adıymış. Sonra başka bir şey söyledi, ama anlayamadım. Evin etrafında dolanan bir şey vardı, ve ben dikkatimi yoğunlaştıramıyordum. Olağanüstü bir çaba göstermemi buyurdu don Juan. Bir an, kendimi değersiz hissettiğim konusunda saçmalarken buldum. Bir korku sarsıntısı geçirdim, ama bir anda olabildiğince sağduyulu bir hale geçiverdim. Don Juan artık çevremizi dinleyebileceğimizi söyledi. Hiçbir ses gelmiyordu.

"*Nagual* gitti," diyen don Juan; ayağa kalkarak içeri girdi.

Don Genaro'nun gaz lambasını yaktı, yiyecek bir şeyler hazırladı. Sessizce yedik. "Nagual"ın geri gelip gelmeyeceğini sordum.

"Hayır," dedi ciddi bir tavırla. "Yalnızca deniyordu seni. Gecenin bu saatinde, alacakaranlığın hemen ardından daima bi şeylerle ilgilenmelisin. Ne olursa. Yalnızca kısa bi süre için, bi saat belki ama senin en ölümcül saatin bu.

"Bu gece, *nagual* seni kıstırmayı denedi, ama sen bu saldırıyı savuşturacak kerte güçlüydün. Bi keresinde boyun eğmiştin de bedenine su dökmem gerekmişti. Bu kez iyi becerdin."

"Saldırı" sözcüğünün, olayı tehlikeli bir boyuta getirdiğini belirttim.

"Tehlikeli mi?" diye sordu. "Bu, olayı ortaya koymanın en acayip biçimi bence. Seni korkutmaya çalışmıyorum, ben. *Nagualın* eylemleri ölümcüldür. Sana daha önce de söyledim bunu. Ayrıca seni yaralamaya çalışan Genaro değil; tersine, sana verdiği önem tam anlamıyla kusursuz, ama *nagualın* saldırılarına karşı koyacak erkin yoksa, benim yardımıma, Genaro'nun özenine bakmaksızın ölüp gidiverirsin."

Yemeğimizi bitirdikten sonra, don Juan yanıma oturup, omzumun üstünden notlarıma baktı. O gün başıma gelenleri yerli yerine oturtabilmemin ola ki yıllar alacağı yorumunda bulundum. Anlamayı umut bile edemeyeceğim sezgilerle dolup taşmıştım.

"Anlayamazsan, çok iyi durumdasın sayılır," dedi. Eğer anlarsan boka battığının resmidir. Bu bi büyücünün bakış açı-

sı, elbet. Sıradan bi adamın bakış açısına göreyse anlamayı başaramazsan batarsın. Sıradan bi adam, senin parçalara ayrıldığını ya da parçalara ayrılmaya başladığını düşünür."

Sözcük seçimine güldüm. Parçalanma kavramını önüme attığının ayırdındaydım; bunu daha önce, korkularımla bağlantılı olarak ona ben söylemiştim. Bu kez, başıma neler geleceğiyle ilgili sorular sormayacağım konusunda güvence verdim.

"Konuşma yasağı koymadım hiçbi zaman," dedi. "Açıklama çabasına girmediğin sürece, gücün tükenene dek konuşabiliriz, *nagual* hakkında. Eğer anımsamayı becerirsen, *nagualın* yalnızca tanıklık etmek için olduğunu söylediydim. Yani neyi nasıl izlediğimiz konusunda konuşabiliriz. Sense hep bunların nasıl mümkün olabildiğine çekmek istersin konuyu, iğrenç bi şey bu. *Naguali*, *tonalla* açıklamak istersin, aptallık bu. Özellikle de artık bilgisizliğin ardına saklanamayacağın göz önünde bulundurulursa. Konuşma bizim için bi anlam taşıyor belki, ama bu belirli sınırlar içinde kalmak zorunda olduğumuz içindir; bu sınırlar *naguala* uygulanamaz."

Konuya bir açıklık getirmeye çalıştım. Her şeyi mantıksal açıdan açıklamayı istemem bir yana, açıklama gereksinimimin yaşadığım algıların ve kaotik uyarımların saldırısından fırsat bulup bir düzen oluşturma gereğinden kaynaklandığını belirttim.

Don Juan'ın yorumu, kabul etmediğim bir noktayı savunuyor olduğumdu.

"Düşkünlük gösterdiğini öyle iyi biliyorsun ki," dedi. "Düzen kurmak, yetkin *tonal* anlamına gelir, yetkin *tonal* olmak ise *tonal* adasının üstünde olup biten her şeyin bilincinde olmak anlamına gelir. Ama sen öyle değilsin. Düzen kurma düşüncenin içinde gerçek yok, yani. Bunu yalnızca tartışmayı kazanmak için kullanıyorsun."

Ne diyeceğimi bilemedim. Don Juan, "tonal" adasının temizlenmesi için olağanüstü çaba gerektiğini söyleyerek, bir biçimde gönlümü aldı. Sonra da, "nagual"la ikinci karşılaşmamda sezgilediklerimin tümünü anlatmamı istedi benden. Bitirdiğimde, kürklü timsah biçiminde algıladığım şeyin, don Genaro'nun mizah duygusunun bir uzantısı olduğunu söyledi.

"Hâlâ bu kerte üzgün olman çok yazık," dedi. "Hep şaşkınlığa saplanıp kalıyorsun, böylece Genaro'nun gerçek sanatını ıskalayıp duruyorsun."

"O görüntünün ayırdında mıydın, don Juan?"

"Hayır gösteri bir kişilikti."

"Ne *gördün*?"

"Bugün tüm görebildiğim *nagualın* ağaçların arasında kayması, çevremizde dolanıp durmasıydı. *Görebilen* herkes buna tanık olabilirdi."

"Peki, ya *görmeyenler*?"

"Hiçbir şeye tanık olamazlardı; olsa olsa vahşi bi rüzgârın etkisiyle sallanıp duran ağaçlar görürlerdi, belki. *Nagualın*, anlaşılmaz dışavurumlarını, bildiğimiz şeyler gibi yorumlarız hep. Bugünkü durumda *nagual* yaprakları sallayan bi esinti, yabansı bi ışık ya da kocaman bi ateşböceği olarak yorumlanabilirdi. *Görmeyi* bilmeyen bi insan, hele acelesi varsa, bi şeyler gördüğünü ama anımsayamadığını bile söyleyebilir. Doğal bu. Adam kendisine göre mantıklıdır. Zira, onun gözleri olağandışı bi şey bulunmadığını sanacaktır; *tonalın* gözleri olduklarından dolayı *tonalın* dünyasıyla sınırlı kalıcaktır—ve o dünyada insanı sarsan bi yenilik, gözlerin anlayamayacağı, ve *tonalın* açıklayamayacağı hiçbi şey olmayacaktır.

Kulaklarıma fısıldamalarının getirdiği beklenmedik algıları sordum.

"Olayın en güzel yanıydı bu, gerisi pek önemli değil; ama o, günün incisiydi. Kurallar, velinimetle öğretmenin bu son ayarı yapmalarını gerektirir. Tüm edimlerin en zorunu. Hem velinimetin, hem de öğretmenin bi insanı ikiye ayırmaya yeltenebilmeleri için kusursuz birer savaşçı olmaları gerekir. Bunu bilemezsin, çünkü henüz algılamanın ötesinde—ama, erk gene çok iyi davrandı sana. Genaro bulup bulabileceğin en kusuruz savaşçıdır."

"İnsanı ayırmak neden çok önemli bir iş?"

"Tehlikelidir de ondan. Bi böcek gibi ölebilirdin. Ya da, daha beteri seni bi araya getiremezdik; böylece o duygu yaylasında kalırdın."

"Bunun, bana da yapılması neden gerekliydi, don Juan?"

"*Nagualın*, çömezin kulağına fısıldayıp onu ikiye ayırması gereken bi zaman vardı."

"Ne demek bu, don Juan?"

"İnsanın, sıradan bi *tonal* olabilmesi için birliğe gereksinimi vardır. Tüm özünün *tonal* adasının üstünde yer alması gerekir. Bu birlik olmazsa insan çıldırır; ne var, bi büyücünün bu birliği, özünü tehlikeye atmadan bölmesi gerekir. Büyücünün hedefi yaşamaktır, böylece gereksiz tehlikelere atılmaz. Bu nedenle ta ki bi an gelip de, deyim yerindeyse oradan sıvışıncaya dek, yıllarca süpürür adasını. İnsanı ikiye bölmek, bu kaçışın kapısıdır.

"Yaşadığın şeylerin en tehlikelisi olan bu bölme çok yalın ve kolay oldu. *Nagual*, ustaca kılavuzluk etti sana. İnan bana; yalnızca kusursuz bi savaşçı başarabilir bunu. Senin adına çok sevindim."

Don Juan elini omzuma koyduğunda karşı konulmaz bi ağlama isteği yaşadım.

"Seni bir daha göremeyeceğim ana mı geldim?" diye sordum.

Gülerek başını salladı.

"Gene bi orospu çocuğu gibi düşkünlük gösteriyorsun," dedi. Hepimiz yaparız ya bunu, neyse. Başka başka biçimlerde olur, hepsi bu. Bazen ben de düşkünlük gösteririm. Ben, seni şımartıp güçsüzleştirdiğimi düşünürüm. Genaro, Pablito'ya verebileceği her şeyi verir, insan bundan başka ne isteyebilir ki? Elinden gelenin en iyisini kusursuzca yapan birini kim eleştirebilir ki?"

Bir süre konuşmadı. Sessizlik içinde oturmak sinirime dokunmuştu.

"Bir vakumla çekilmiş gibi hissettiğimde bana neler oluyordu, söyleyebilir misin?" diye sordum.

"Süzülüyordun," dedi, kayıtsız bir titremle.

"Havada mı?"

"Hayır. *Nagual* için toprak, hava ya da su yoktur. Bunu sen kendin de anlayabilirsin. O gayya kuyusunda iki kez bulundun, üstelik *nagualın* kapısındaydın yalnızca. Seni çevreleyen şeyi tanımadığını söylemiştin. *Nagual*, *nagualın* zamanında

süzülür, uçar ya da her ne yapıyorsa onu yapar; bunun, *tonalın* zamanıyla hiçbi ilgisi yoktur. Bu iki şey uyuşmaz."

Don Juan konuşurken bedenimde bir ürperme hissettim. Çenem düştü, ağzım istemeden açıldı. Kulaklarımın tıpası açılır gibi oldu, ve çok duyulabilir bir titreşim ya da tınlama işittim. Don Juan'a bu duyumları aktardığım sırada konuşurken, bir başkasının sesini duyuyormuş gibi olduğumu ayrımsadım. Söyleyeceğimi, söylemeden önce duyuyordum; bölünmez, tam bir duyguydu bu.

Sol kulğım, olağanüstü duyguların kaynağıydı. Sağ kulağımdan daha güçlü ve duyarlıydı. Daha önce olmayan bir şeyler vardı. Don Juan'a bakmak amacıyla sağıma döndüğümde, bu kulağımda bir dizi berrak duyusal sezgi oluştu. Fiziksel bir uzam, erimi içindeki her şeyi tam bir hassaslıkla duyduğum bir diziydi.

"*Nagualın* fısıldaması verdi sana bunu," dedi don Juan, duyusal deneyimimi betimlediğimde. "Kimi zaman gelecek, sonra da kaybolacak. Bundan sonra olabilecek herhangi sıradışı bi duyumdan korkma. Ama her şeyin ötesinde, sakın ola ki bu duyumlar konusunda düşkünlük göstermeyesin, onları takınak haline getirmeyesin. Başaracağını biliyorum. Senin bölünme zamanın doğru bi zamandı. Bunları hep erk ayarladı. Şimdi her şey sana bağlı, artık. Yeterince güçlüysen eğer, bölünmenin getirdiği şoku sürdürmeyi başarırsın. Başaramazsan yazık sana. Kurumaya başlarsın, kilo kaybedersin, benzin solar, boş boş bakarsın, konuşmazsın, pek hoş birisi olmazsın."

"Belki de, bunu bana yıllar önce söyleseydin," dedim, "yani senin ve don Genaro'nun yaptıklarınızı; o zaman yeterince..."

Elini kaldırıp sözümü kesti.

"Ne boş bi lakırdı bu," dedi. "Bi zamanlar bana, eğer bu inatçılığın ve mantıksal açıklama gereksinimin olmasaydı, şimdiye dek çoktan büyücü olabileceğini söylemiştin? Senin açından, büyücü olabilmek, yoluna dikilen bu inatçılığın ve açıklama gereksiniminin üstesinden gelmek demektir, anla bunu. Dahası, bu kusurlar götürecek seni erke. Yaşamın farklı olsaydı erkle dolup taşar mıydın sanıyorsun sen?

"Genaro da ben de, senin gibi belirli sınırlar içinde edimlerde bulunabildik ancak. Bu sınırları erk koyar—savaşçı da, ne desek, bi erk mahkûmudur; tek bi özgür seçim hakkı olan bi mahkûm: kusursuz bi savaşçı gibi davranmayla bi aptal gibi davranma arasındaki seçim. Son tahlilde, savaşçı için erkin mahkûmu değil, kölesi de diyebiliriz; çünkü bu seçim artık bi seçim olmaktan çıkar, onun için. Genaro'nun kusursuzca davranmaktan başka bi şey gelmez elinden. Bi aptal gibi davranmak içini boşaltır, yıkımına neden olur.

"Genaro'dan korkuyorsun, çünkü *tonalını* küçültmek için korkutma yolunu kullanıyor. Bedenin biliyor bunu, *aklın* bilmese de. Böylece, bedenin Genaro'yu her gördüğünde kaçıp saklanmak istiyor."

Ben de, don Genaro'nun beni bilerek mi korkutmak istediğini merak etmiş olduğumu söyledim. "Nagual"ın önceden bilinemeyen yabansı şeyler yaptığı karşılığını verdi. Örneğin, sabahleyin, soluma dönüp don Genaro'nun ağaçta ne yaptığına bakmak istediğim an beni önlediğinde aramızda neler geçtiğini anlattı. "Nagual"ının ne yaptığının, her ne kadar bunu zamanından önce anlamanın imkânı yoksa da, farkına varmış olduğunu söyledi. Kısacası, sola dönmem, "tonal"ımın bilerek attığı, intihara sürükleyen bir adımmış. Bu devinim, "nagual"ının dikkatini çekmiş, bu nedenle onun bir parçası tepeme düşmüş.

İstemeden, şaşkınlığımı gösteren bir devinimde bulundum.

"*Aklın*, sana ölümsüz olduğunu söylüyor, gene," dedi.

"Ne demek bu, don Juan?"

"Ölümsüz bi varlığın, şaşkınlık, korku ve kuşku duymak için önünde dünyanın zamanı vardır. Öte yandan, bi savaşçı *tonalın* buyruğuyla oluşturulmuş anlamlara boyun eğmez, zira özünün bütünselliğinin bu dünyada geçirecek pek az zamanı olduğunu bilir."

Önemli bir noktaya parmak basmak istedim. Korkularım kuşkularım ve şaşkınlığım bilinçli bir düzeyde yer almıyordu; ben onları denetlemek amacıyla ne denli çaba gösterirsem göstereyim, don Juan'la ve don Genora'yla bir araya geldiğim anda kendimi umarsız hissediyordum.

"Bi savaşçı umarsız olmaz," dedi. "Ne de korkulu, şaşkın ve kuşkulu; hangi koşulda olursa olsun. Savaşçının yalnızca kusursuzluğa ayıracak zamanı vardır; tüm diğerleri erkini emer, kusursuzluksa onu erkle doldurur."

"Yine döndük dolaştık, şu eski soruya geldik, don Juan. Kusursuzluk nedir?"

"Evet. Gene şu eski soru, gene şu eski yanıt: kusursuzluk, neyle uğraşırsan uğraş, en iyisini yapmaktır."

"Ama, don Juan benim de anlatmaya çalıştığım bu, her an en iyisini yaptığımı sanıyorum, ama görülüyor ki öyle değilmiş."

"Göstermeye çalıştığın kadar karmaşık değil bu iş. Bu kusursuzluk dalgasının anahtarı, zamanın olması ya da olmaması duyumudur. Kendini ölümsüz gibi görür öyle de davranırsan o işte kusursuzluk arama, ana kuraldır bu; öyle zamanlarda dön, sağına soluna bak—zamanın varmış gibi hissetmenin bi aptallık olduğunu anla. Ölümsüz insan yok bu dünyada."

Algının Kanatları

Don Juan'la tüm günümüzü dağlarda geçirdik. Gün ağırırken yola çıktık. Don Juan beni, dört değişik erk yerine götürdü; her birinde, yıllar önce benim için bir yaşam durumu diye betimlediği o özel görevin üstesinden gelmeme yardımcı olacak belirgin yönergeler verdi. Akşamüstüne doğru geri döndük. Yemeğimizi yedikten sonra don Juan evden ayrıldı. Benim, lamba için gazyağı getirecek olan Pablito'yu beklemem ve onunla konuşmam gerektiğini söylemişti.

Notlarıma öylesine gömülmüştüm ki, Pablito yanıma varıncaya dek, geldiğini anlamamıştım. Pablito'nun yorumu, "erk tırısı"na çalıştığı, bu nedenle, "görme" yetim olmadıkça, onun gelişini işitemeyeceğim yolundaydı.

Pablito'yu her zaman beğenmiştim. İyi dost olmamıza karşın, geçmişte onunla tek başına kalma fırsatını yeterince yakalayamamıştım. Pablito'nun çekici kişiliği çok çarpıcıydı. Adı Pablo'ydu, ne var, "Pablito" deyimi ona daha uygun düşüyordu. İnce kemikliydi ama sırım gibiydi. O da, don Juan gibi, oldukça kaslı bir yapıya sahipti, bedeninde bir gram yağ yoktu, güçlüydü. Yirmili yaşlarının sonuna yaklaşmıştı ama on sekizinde gösteriyordu. Esmer, orta boyluydu. Kahverengi gözleri duru ve parlaktı. Don Genaro gibi, onun da dostça gülüşünde bir çocuğun haylazlığı çıkıyordu ortaya, kimi zaman.

Ona, don Genaro'nun öteki çömezi olan arkadaşım Nestor'u sordum. Geçmişte, onları hep birlikte görmüştüm, aralarında daima mükemmel bir ilişki olduğu hissini vermişlerdi bana; ne var ki, bedensel görüntü ve kişilik açılarından birbirlerinin tam tersiydiler. Pablito ne kadar neşeli ve içtense, Nestor da o kadar kasvetli ve çekingendi. Ayrıca, daha uzun, daha kilolu, daha esmer, ve çok daha yaşlıydı

Pablito, Nestor'un sonunda don Genaro'yla olan çalışmasının üstesinden geldiğini, ve onu son gördüğümden bu yana tümüyle değişik bir insan olup çıktığını söyledi. Nestor'un çalışması ya da kişilik değişimiyle ilgili fazla bir şey söylemekten kaçınıp, konuyu birden değiştiriverdi.

"İşittiğime göre *nagual* seni fena kıstırmış, ha?" dedi.

Bunu bildiğine çok şaşırdım, ve nasıl öğrendiğini sordum.

"Genaro bana her şeyi anlatır," dedi.

Don Genaro'dan söz ederken, benim yaptığım gibi, saygı biçimini kullanmadığını ayrımsadım. Ona içtenlikle, Genaro diyordu, yalnızca. Don Genaro'yu kardeşi gibi gördüğünü, bir aradayken, ailedenmiş gibi rahat olduklarını söyledi. Don Genaro'yu çok sevdiğini açıkça itiraf etti. Yalınlığından, dürüstlüğünden çok etkilenmiştim. Onunla konuşurken, don Juan'la benim davranışlarımızın ne denli birbirine yakın oldukları kafama dank ettiyse de bizim ilişkimiz, don Genaro'yla Pablito'nun

ilişkisiyle karşılaştırınca resmi ve kasıntılı görünüyordu.

Pablito'ya, don Juan'dan korkmasının nedenini sordum. Gözleri yerinden fırladı. Don Juan'ı yalnızca düşünmek bile ona ürkü veriyormuş gibiydi. Yanıt vermedi. Beni gizlice değerlendiriyormuş gibi bir havası vardı.

"Sen onadan korkuyor musun?" diye sordu.

Ben don Genaro'dan korktuğumu söyledim, o da duymayı beklediği en son şey buymuşçasına gülmeye başladı. Don Juan'la don Genaro arasındaki farkın, gündüzle gece arasındaki fark gibi olduğunu söyledi. Don Genaro gündüzmüş, don Juan'sa geceymiş—ona dünyanın en ürkütücü varlığı gibi geliyormuş. Don Juan'a duyduğu korkuyu betimlemek, Pablito'yu, bir çömez olarak, kendi konumu hakkında yorum yapmaya yöneltti.

"Düşünebileceğim en sefil durumdayım," dedi. "Beni evde görsen, sıradan bir adama oranla çok şey bildiğimi anlardın, ama beni bir de *nagualla* birlikte gör; o zaman da pek fazla bir şey bilmediğimi anlarsın."

Konuyu çabucak değiştirerek not tutmamla dalga geçmeye başladı. Don Genaro'nun, kişiliğimdeki gariplikleri karşın beni çok beğendiğini, benden duyduğu hoşnutluğu onun "protegido"su olduğumu söyleyerek gösterdiğini ekledi.

Bu terimi ilk kez duyuyordum. Don Juan'ın birlikteliğimizin başında getirdiği bir başka terime uygun düşüyordu. Bana, onun "escogido"su, seçilen kişisi olduğumu söylemişti. "Protegido" sözcüğü ise korunan kişi anlamına geliyordu.

Pablito'dan, "nagual"la buluşmalarını anlatmasını istedim. O da, ilk karşılaşmasını anlattı. Bir keresinde, don Juan'ın ona bir sepet vermiş, onun da bunu iyi dileklerle verilen bir armağan olarak kabul etmiş olduğunu söyledi. Onu bir kancayla kapının üstüne asmış, bir kullanım alanı bulamadığı için sepeti unutup gitmişti. Pablito, sepetin bir erk armağanı olduğuna, bu nedenle onu özel bir amaçla kullanması gerektiğine inandığını anlattı.

Akşamın erken bir vaktinde, Pablito bunun onun ölümcül saati olduğunu da ekledi, ceketini almak için odaya girmiş. Evde tek başınaymış da, bir dostu görmeye gitmek için hazırlanmaktaymış. Oda karanlıkmış. Ceketini aldıktan sonra tam ka-

pıya yaklaştığı bir sırada sepet yere düşüp ayağının dibine dek yuvarlanmış. Pablito, yere düşenin sepet olduğunu görünce kendi korkusuna kendisinin gülmüş olduğunu söyledi. Onu yerden almak için eğildiğinde, unutamayacağı bir sarsıntı geçirmiş. Sepet, ulaşamayacağı bir noktaya fırlayıp, birisi onun üstünden bastırıyor, onu büküyormuşçasına sallanıp çatırdamaya başlamış. Pablito, mutfaktan, odadaki her şeyi ayırt edecek kadar ışık gelmekte olduğunu da ekledi. Sonra, yapmaması gerektiğini bile bile, bir süre sepete bakmış. Sepet birden, hırıltı biçiminde solumaya başlamış. Pablito anlatmasını sürdürerek, sepetin nefes alıp verdiğini hem duymuş hem de görmüş olduğunu söyledi—sepet canlıymış, odada Pablito'yu kovalamaya başlamış, odadan çıkışını engellemiş. Sonra, sepetin şiştiğini, sazların teker teker açılıp, kuru bir horozibiği bitkisi gibi üstüne gelen dev bir topa dönüştüğünü söyledi. Sırtüstü yere düşmüş, top ayaklarına dolaşmaya başlamış. Pablito, o sırada aklının uçup gittiğini, çılgınlar gibi bağırdığını anlattı. Top onu yakalamış ve bacaklarından yukarı doğru çıkmaya başlamış. Ondan kurtulmaya çalıştığı sırada, topun, don Juan'ın, açık ağzıyla onu yutmaya hazırlanan yüzü olduğunu görmüş; yaşadığı dehşetten ötürü bir anda kendinden geçmiş.

Pablito çok içten ve açık bir biçimde, kendisinin de evdeki öbür kişilerin de "nagual"la karşılaşmalarıyla ilgili başlarından geçen, bir yığın öykü anlattı. Saatlerce konuştuk. Benimle hemen hemen aynı kuşkuları duymaktaydı o da, ama kendisini büyücüler dünyasının bilgilerine bırakmada bana oranla çok daha duyarlı davranıyordu.

Bir ara ayağa kalktı, don Juan'ın geldiğini hissettiğini, onun için orada kalmak istemediğini söyledi. İnanılmaz bir hızla uçup gitti. Sanki bir şey çekip almıştı onu odadan. Güle güle demeyi bile bitirememiştim.

Az sonra don Juan'la don Genaro geldi. Gülüşüyorlardı.

"Pablito, şeytan çarpmışçasına yola doğru koşuyordu," dedi don Juan. "Neden acaba?"

"Her halde Carlitocuğu, parmaklarını eritip bitirircesene çalışırken görünce korkmuştur," dedi don Genaro, yazılarımla dalga geçerek.

Sonra bana yaklaştı.

"Dinleyin! Bir fikrim var," dedi, neredeyse fısıldayarak. "Madem ki yazmayı bu kadar seviyorsun, o halde neden kalem yerine parmağınla yazmayı öğrenmeyesin? Ne müthiş, di mi?"

Don Juan'la don Genaro yanıma oturdular, insanın parmağıyla yazmasıyla ilgili çeşitli fikirler öne sürerek eğlendiler. Don Juan çok ciddi bir sesle yabansı bir yorumda bulundu.

"Parmağıyla yazmayı kolayca öğrenir, kuşkusuz, ama yazdıklarını okuyabilir mi, bakalım?"

Don Genaro, gülmekten iki büklüm olmasına aldırmadan yanıtı yapıştırdı, "Okur o, okur." Sonra, siyasi bir karışıklıktan yararlanarak önemli bir mevkii kazanmayı başaran taşralı bir ahmak hakkında, oldukça sıkıcı bir öykü anlatmaya başladı. Don Genaro'nun anlattıklarına bakılırsa, öykünün kahramanı, bakan, vali, hatta başkan olarak atanmıştı, zira o furya içinde, halka ne yapacağını söylemeye fırsat bulamamıştı. Adam, bu atamanın da verdiği cesaretle kendisini pek önemli görmeye başlamıştı.

Don Genaro susup, aşırı derecede rol kesen kötü bir oyuncu havalarında bana baktı. Bana sırıttı, kaşlarını indire kaldıra göz kırptı. Olayın kahramanlarının, halk toplantılarında çok başarılı olduğunu, konuşmaların üstesinden kolaylıkla geldiğini, ama konumu gereği konuşmalarını okuması gerektiğini, ne var ki adamın okuma yazma bilmediğini anlattı. Adam, insanları kandırmak için aklını kullanıyordu. Üstüne bir şeyler çiziktirilmiş bir sayfayı, yapacağı konuşmanın metniymiş gibi her yere taşımaya başlamıştı. Böylece etkililiği de tüm öbür iyi nitelikleri de öteki ahmaklar arasında su götürmez biçimde kabul ediliyordu. Ama, bir gün okuma yazma bilen bir yabancı çıkmış ortaya da, kahramanımızın, konuşmasını okurken kâğıdı baş aşağı tuttuğunu ayrımsamış. Yabancı gülmeye başlamış, saptadığı bu yalanı herkese göstermiş.

Don Genaro yeniden susup, benden yana bakarak sordu, "Kahramanımızın apışıp kaldığını mı sanıyorsunuz? Ne gezer. Dingince herkesin yüzüne bakıp şöyle demiş: 'Baş aşağı mı? Okumasını bilirsen eğer kâğıdın yönünün ne önemi kalır? Marifet, tersten okuyabilmektir, zaten!' Bütün ahmaklar da onun-

la paylaşmışlar bu fikri."

İkisi de, patlayarak kahkahaları koyverediler. Don Genaro yavaşça sırtımı tıpışladı. Sanki öykünün kahramanı bendim. Her yanımı bir sıkıntı sardı, sinirli sinirli sırıtmaya başladım. Öykünün belki de saklı bir anlamı vardı, diye düşündüm, ama sormayı gözüm yemedi.

Don Juan daha da yakınıma geldi. Öne doğru eğilip sağ kulağıma doğru fısıldamaya başladı, "Gülünç mü sandın?" Don Genaro da bana doğru eğilip sol kulağıma fısıldadı, "Ne dedi?" İster istemez, istençsiz bir sentez oluşturarak, aynı anda iki soruya birden yanıtlamaya kalkıştım.

"Evet. Gülünç oluğunu sorduğunu sanıyorum," dedim.

Kuşkusuz, çevirdikleri manevranın ayırdındaydılar; gözlerinden yaş boşanırcasına güldüler. Don Genaro, her zamanki gibi don Juan'a oranla daha çok abartılıydı; sırtüstü yuvarlanıp, bir iki metre geriledi. Sonra, karın üstü uzanıp, kollarını, bacaklarını uzattı, bir eksenin çevresinde dönüyormuşçasına fırıldak gibi çevirdi kendini. Bana yaklaşıncaya dek döndü, sonunda ayağı, ayağıma değdi. Bir anda ayağa kalkıp utangaç utungaç güldü. Don Juan kalçalarını tutuyordu. Tam bir gülme krizine yakalanmıştı, midesini acıtacak biçimde güldüğü belliydi.

Bir süre sonra ikisi birden yanıma gelip kulaklarıma fısıldamaya başladılar. Söylediklerini sırayla ezberlemeye çalıştım ama, yararsız olduğunu anladığım bu çabalamayı bırakmak zorunda kaldım. Çok fazla gelmişti bana bunlar.

İkiye ayrılmış olduğum duygusu yerleşene dek fısıldamayı sürdürdüler. Geçen günküne benzer bir sise dönüştüm; her şeyi doğrudan hisseden sarı bir pusa. Başka bir deyişle, her şeyi "bilebiliyordum". Söz konusu olan, düşünceler değildi; yalnızca kesin emin olma durumları vardı. Yumuşak, süngerimsi, canlı, benim dışımda ama gene de benim bir parçam olan bir duyguyla ilişki kurduğumda bunun bir ağaç olduğunu "bilmiştim". Onun ağaç olduğunu kokusundan hissetmiştim. Anımsayabildiğim, belirgin bir ağaç gibi kokmuyordu gerçi ama, içimde bir şey, bu özel kokunun ağaç "esansı" olduğunu "biliyordu". Bunu ne önceden biliyordum, ne de mantığımı kullanarak bulgulamıştım. Yalnızca, orada benimle ilişki kuran bir şeyden,

ne katı ne de sulu, benim tanımlayamadığım, ama beni çevreleyen bir şeyden çıkan dostça, sarmalayıcı, sıcak bir koku nedeniyle bunun bir ağaç olduğunu "biliyordum". Bu biçimde "bilmeyle" onun özünü tıpışladığımı hissettim. Beni kendinden uzaklaştırmamış, tersine, onunla birlikte erimeye davet etmişti. Her yanımı kapladı, ya da ben onun her yanını kapladım. Aramızda, ne çok özel ne de rahatsızlık verici bir bağ vardı.

Kesin durulukta algıladığım ikinci duyum, bir sevinç, bir merak dalgasıydı. Her yanım titreşti. Bir dolu elektrik yükü bedenime giriyordu sanki. Acı verici değildi bunlar. Hoşlanmıştım bunlardan, ama sınıflandıramadığım, belirsiz biçimleri vardı. Gene de, ilişki kurduğum şeyin, toprak olduğunu bilmiştim. Bir yanımla bunun toprak olduğunu kesinlikle anlamıştım. Ama, bu dolaysız algılamalarımın sonsuzluğunu idrak etmeye çalıştığım anda, onları ayırt etme yetisini hepten yitirdim.

Sonra birden kendim oldum yeniden. Düşünüyordum. Öylesine hızlı bir geçişti ki bu, uyandığımı sandım. Gene de, hissediş biçimimden, tam anlamıyla kendim olamadığımı anladım. Gözlerimi tümüyle açmadan önce, eksik bir şeyler olduğunu biliyordum. Çevreme bakındım. Hâlâ bir rüyanın ya da o türden bir görünün içindeydim. Ne var, düşünce süreçlerim yalnızca yetkin değil, aynı zamanda kesin bir berraklık içindeydi. Çabucak bir değerlendirme yaptım. Don Juan'la don Genaro bu rüyamsı durumu belirli bir nedenle oluşturmuşlardı hiç kuşkusuz. Tam bu nedeni anlamanın kıyısına yaklaşmıştım ki, dışımdan gelen bir şey, dikkat etmeye zorladı beni. Kendimi yönlendirmek uzun zamanımı aldı. Sırtüstü uzanmıştım, üstüne uzandığım şey görülesi bir zemindi. İnceledikçe, şaşkınlığım, merakım iyice arttı. Anlayamadığım bir maddeden yapılmış düzensiz dilimler ilgi çekici ama yalın biçimde yerleştirilmişti. Bir arada duruyorlardı ama, yere ya da birbirlerine bitiştirilmemişlerdi. Elastik bir yapıları vardı; parmağımı sokunca ayrıldılar, çekince yeniden birleştiler.

Ayağa kalkmayı denedim ama, en olağandışı duyusal çarpıklıklardan birine kapıldım. Bedenimi denetleyemiyordum; aslında, bedenim bana ait değilmiş gibiydi. Devimsizdi; hiçbir bölümüyle bağlantım yoktu, ayağa kalkmayı denediğimde kol-

larımı kımıldatamadım, kalçalarımla kendimi itmeye çalışarak karın üstü yalpalanmaya başladım. Bu yalpalanma, nerdeyse yeniden karın üstü dönmeme neden oluyordu. Gerilmiş kollarım ve bacaklarımla bu dönüşü engelleyip, sırtüstü konuma geldim. Bu konumdayken hayatta görebileceğim en çarpık ayaklarla iki yabansı bacağın görüntüsünü yakaladım. Bu benim bedenimdi! Bir zıbına sarılmış olmalıydım. Aklıma, sakat ya da yatalak bir benle ilgili bir sahne izlemekte olduğum düşüncesi geldi. Sırtüstü yuvarlanıp bacaklarıma bakmayı denedim, ama bedenimi sallamaktan başka bir şey yapamıyordum. Doğrudan sarı bir göğe bakıyordum, koyu limon sarısı bir göğe. Bu göğün daha koyu yarıkları ya da kanalları, asılı kalmış su damlalarına benzeyen, sayısız tümsekleri vardı. Bu inanılmaz gök, üzerimde sersemletici bir etki yaratmıştı. Tümseklerin bulut olup olmadıklarını belirleyemiyordum. Başımı iki yana çevirdikçe gölgeli, değişik sarı tonları içeren bölgeler olduğunu da bulguladım.

Birden, başka bir şey çekti dikkatimi; sarı göğün tam tepesinde, başımın üstünde bir güneş gördüm; doğrudan bakabildiğim için pek yakıcı olmadığı kanısına vardığım, beyazımsı hoş bir ışık yayan bir güneş.

Tüm bu yabansı görüntüleri seyretmeye zaman bulamadan şiddetle sarsıldığımı hissettim. Keskin bir ses bir kıkırdama duydum; bunun hemen ardından çarpıcı bir görüntüyle karşı karşıya kaldım; çıplak ayaklı dev bir dişiydi bu. Yuvarlak, kocaman bir yüzü vardı. Siyah saçları bir oğlan çocuğu gibi kesilmişti. Kollarıyla bacakları bir devinki gibiydi. Beni bir oyuncak bebek gibi yerden kapıp, kaldırarak omzuna oturttu. Bedenim asılı kaldı. O güçlü sırtını görüyordum. Omuzlarından ve sırtından aşağı doğru ince tüyler vardı. O inanılmaz ağırlığı altında döşemenin ezildiğini duyuyor, ayağının bastığı yerlerdeki izleri görüyordum.

Beni binaya benzer bir yapının önünde karın üstü yere bıraktı. Derinlik algılamamda tuhaf bir şeyler olduğunu hissettim. Binanın boyutlarına bakarak kestiremiyordum. Kimi anlar, gülünç derecesinde küçük duruyordu, ama algılamamı düzelttiğime inandığım bir andan sonra baktığımda, devasa bo-

yutlarının ayırdına varabildim.

Dev kız yeri gıcırdatarak yanıma oturdu. O kocaman dizine dokunuyordum. Şeker ya da çilek gibi kokuyordu. Benimle konuştuğunda dediği her şeyi anladım; yapıyı göstererek orada yaşayacağımı söyledi.

Kendimi birden burda bulmanın şokunu atlattıktan sonra, çevreyi inceleme isteğimin arttığını gördüm. Binanın, işlevsiz dört sütunu vardı; hiçbir şey taşımıyorlardı, binanın tepesine dek uzanıyorlardı. Biçimleri, yalınlığın ta kendisiydi, sarı göğe ulaştıklarını sandığım dümdüz, dört uzantı. Bir estetik vecit haline girmiştim.

Dev kız, beni yapının içine sırtüstü kaydırdı. Çatı siyah ve düzdü, güneşin ışıklarını geçirerek çok ilginç şekiller oluşmasını sağlayan bakışımlı delikler vardı, üstünde. O güzelim güneşin yaydığı ışığın deliklerden geçip ilginç zemin üzerinde ürettiği hoş oyunları zevkle izliyordum. Yapı dört köşeliydi, göze batan güzelliği dışında her şeyi anlaşılmaz geliyordu.

Sevinçli halim öylesine yoğunlaşmıştı ki, ağlamak ya da sonsuza dek orda kalmak istedim. Ama bir güç ya da gerilim ya da tanımlanamaz bir şey beni çekmeye başladı. Birden, kendimi sırtüstü uzanmış olarak yapının dışında buldum. Dev kız oradaydı, ama onunlu birlikte bir başka varlık, büyüklüğüyle güneşi bile örten bir kadın daha vardı. Onunla karşılaştırıldağında, dev kız küçük bir kız gibi kalıyordu. Büyük kadın kızgındı; yapıyı, sütunlarından birini tuttuğu gibi kaldırdı, baş aşağı getirip yere bıraktı. Bir iskemleydi bu!

Bunun ayırdına varmam, bende yeni bir şeyler başlattı; kimi ürküntü verici algılamaları tetiklemiş oldu. Birbirinden ayrı, ama pek de kısa sürmeyen bir dizi görüntüye kapılıverdim. Art arda gelen patlamalarla o şahane zemin, hasır bir yaygı; sarı göğün pütürlü yüzeyi olan bir tavan; güneşin bir elektrik ampulü; beni o denli alıp götüren yapının da küçük bir kızın ters çevirip oyun evine dönüştürdüğü bir iskemle olduğunu gördüm ya da ayırt ettim.

Mimari yapıda, devasa boyutlu bir başka nesneye ilişkin son bir görünüm daha oldu. Öylece duruyordu bu şey. Ucu yukarı dönük bir salyangoz kabuğunu andırıyordu. Yüzeyleri ya-

bansı, mor bir maddeden yapılmış kimi içbükey ya da dışbükey plakalardan oluşuyordu; her plakanın üstünde, süs olmaktan çok bir işleve sahip gibi görünen oluklar vardı.

Yapıyı özenle ve ayrıntılı bir biçimde izledim, ama bir öncekinde de olduğu gibi onu kesinlikle anlaşılamaz buldum. Yapının "gerçek" doğasını ortaya çıkarmak amacıyla, gene algılamamı düzeltebileceğimi umdum. Ama, böyle bir şey olmadı. Böylece, binayla da, anlayamadığım işlevi hakkında da, yabansı ve kestirilemez bir "bilinçlilik" ya da "bulgular" kümesinin içine daldım.

Olağan biliçliliğime bir anda döndüm. Don Juan'la don Genaro yanımdaydılar. Yorgundum. Saatime baktım; bileğimde değildi. Don Juan'la don Genaro bir ağızdan kıkırdamaya başladılar. Don Juan zamana önem vermememi, don Genaro'nun yapmış olduğu kimi öneriler üzerinde yoğunlaşmamı söyledi.

Don Genaro'ya döndüm, o da bir şaka yaptı. En önemli önerisinin parmağımla yazmayı öğrenmem olduğunu, böylece hem kalem savurganlığından kurtulacağımı, hem de gösteri yapabileceğimi söyledi.

Notlarımla, uzunca bir süre dalga geçtiler, sonra gidip yattım.

Ertesi gün uyandığımda, don Juan'ın isteğiyle, deneyimimin ayrıntılı öyküsünü anlattım onlara.

"Genaro, yaşadıklarının şu an için yeterli olduğunu hissediyor," dedi don Juan, konuşmamın bitmesiyle.

Don Genaro başını sallayarak aynı fikirde olduğunu gösterdi.

"Geçen akşam yaşadıklarımın anlamı neydi?" diye sordum.

"Büyücülüğün en önemli konusuna, kıyısından bi bakış attın," dedi don Juan. "Dün gece, özünün bütünselliğine bi dalış yaptın. Tabii, şu an pek anlamı olmayan bi şey bu, senin için. Özünün bütünselliğine ulaşmak için, kişinin öğrenme arzusu ya da kabullenme isteğine bağlı bi şey değil, kuşkusuz. Genaro, *nagualın* fısıldamasının, bedeninde yer etmesi için zaman

geçmesi gerektiğini düşünüyor."

Don Genaro başını salladı.

"Çok zaman," dedi, kafasını aşağı yukarı sallayarak. "Yirmi ya da otuz yıl, belki."

Ne tepki vereceğimi bilemedim. İp ucu ararcasına don Juan'a baktım. İkisinin de yüzlerinde ciddi bir ifade vardı.

"Peki, gerçekten yirmi ya da otuz yılım var mı?" diye sordum.

"Tabii ki yok!" diye bağıran don Genaro'nun ardından kahkahaları patlattılar.

Don Juan, içsel sesimin söylediği zaman oralara yeniden dönmemi, bu arada ben bölünmüşken yaptıkları esinlemeleri bir araya getirmemi söyledi.

"Nasıl yapacağım bunu?"

"İçsel söyleyişini susturup, içinde bi şeyin taşarak her yeri kaplamasına izin verirsen, olur biter," dedi don Juan. Bu şey, senin algılamandır, ama söylediğime bi biçim vermeye çalışma hiç. Bırak nagualın fısıldaması sana yol göstersin, bu yeter."

Sonra da, dün gece birbirinden çok farklı iki dizi görüyle uğraştığımı söyedi. Biri açıklanamaz imiş, ötekiyse tamamıyla doğalmış, görünme sıraları da hepimiz için gerçek olan konuyu imliyormuş.

"Bir görü *nagual*, diğeriyse *tonaldı*," diye ekledi, don Genaro.

Bu söylediğini açıklamasını istedim. Bana bakıp, sırtımı tıpışladı.

Don Juan araya girip ilk iki görünün "nagual" olduğunu, don Genaro'nun, ilgilenim noktası olarak bir ağaçla toprağı seçtiğini söyledi. Öteki ikisiyse, kendisinin seçtiği "tonal" görüntüleriymiş; birisi, bebekken dünyayı algılama biçimiymiş.

"Sana yabancı bi dünya gibi geldi, çünkü algılaman henüz istenen kalıba girmedi," dedi.

"Gerçekten, bu benim dünyayı görüş biçimim miydi?" diye sordum.

"Kesinlikle," dedi. "Senin belleğindi o."

Don Juan'a beni alıp götüren o estetik duygusunun belleğimin bir parçası olup olmadığını sordum.

"Bugünkü gibi gideriz o görüntülere," dedi. "O sahneyi, bugün göreceğin gibi görürsün. Ne var, bu bi algılama çalışmasıydı. Dünyanın, bugün senin için içerdiği anlamın oluştuğu zamana ait bir görüntü. İskemlenin iskemle olduğu bi zaman."

Diğer sahne konusunda tartışmak istemedi.

"Çocukluğumdan kalma bir anı değildi o," dedim.

"Doğru," dedi. "Başka bi şeydi."

"Gelecekte göreceğim bir şey miydi?" diye sordum.

"Gelecek yoktur!" dedi, sertçe. "Gelecek, sözün gelişi gelecektir. Bi büyücü için yalnızca şimdi ve burası vardır."

Aslında bununla ilgili söylenecek bir şey olmadığını, çünkü çalışmanın amacının, algımın kanatlarının açılması olduğunu, her ne kadar o kanatlarla uçmamışsam da sıradan algımla ulaşamayacağım dört noktaya dokunabildiğimi söyledi.

Ondan ayrılmak amacıyla eşyalarımı toplamaya başladım. Don Genaro defterimi toparlamaya yardımcı oldu, onu çantamın en dibine koydu.

"Orası sıcak ve rahattır," diyerek sırıttı. "Soğuk almayacağına emin olabilirsin."

Sonra, don Juan oradan ayrılmam konusunda fikir değiştirmiş gibi yeniden deneyimim hakkında konuşmaya başladı. Hiç düşünmeden, don Genaro'nun elinden çantamı almayı denedim, ama daha ben dokunmadan onu yere attı. Don Juan sırtını dönmüş, konuşup duruyordu. Çantama atlayıp aceleyle defterimi aramaya koyuldum. Don Genaro defteri öyle bir yere yerleştirmişti ki, ulaşabilmek için çok zaman yitirdim; sonunda, bulup not tutmaya başladım. Don Juan'la don Genaro bana bakıyordu.

"Çok kötü görünüyorsun," dedi, don Juan, gülerek. "Bi sarhoşun, şişesine kavuşması gibi kavuştun o deftere."

"Şefkat dolu bir annenin, çacuğuna kavuştuğu gibi," dedi, don Genaro.

"Bi papazın haçına kavuştuğu gibi," diye ekledi don Juan.

"Bir kadının, külotlu çorabına kavuştuğu gibi," diye bağırdı don Genaro.

Ben arabama doğru ilerlerken onlar hâlâ benzetiler türetiyor, ulurcasına gülüyorlardı.

BÖLÜM ÜÇ

Büyücülerin Açıklaması

Naguala Üç Tanık

Eve döner dönmez, tuttuğum notları bir düzene koyma işine daldım. Yaşadıklarımı anımsadıkça, don Juan'la don Genaro'nun bana yaşattıkları giderek daha da etkileyici olmaya başladı. Ne var, bulaştığım şeylerden ötürü, aylarca korku ve şaşkınlık içinde düşkünlük gösterme biçimindeki tepkimin, eskiye oranla yoğunluğunu yitirmiş olduğunu ayrımsadım. Birçok kez önceden de yapmış olduğum gibi duygularımı bilerek kendime acımaya ve çıkarsama yapmaya doğru yönlendirmeye ça-

lıştıysam da, bir şeylerin eskisi gibi olmadığını anladım. Bunun yanı sıra, don Juan'a, don Genaro'ya, hatta Pablito'ya soracağım bir dolu soruyu yazma niyetindeydim. Bu tasarı daha başlamadan sona erdi. İçimde, araştırma ve şaşkınlık konumuna girmemi önleyen bir şey vardı.

Don Juan'la don Genaro'nun yanına gitme arzusunda değildim. Ama bu olasılıktan kaçınıyor da değildim. Bununla birlikte, bir gün, bu konu hakkında önceden düşünmeden onları görme zamanının geldiğini hissettim.

Geçmişte, Meksika'ya doğru yola çıkmadan önce, don Juan'a sormak istediğim binlerce önemli soru doluşuyordu kafama; bu kez aklıma bir tane bile gelmiyordu. Sanki, notlarım üzerinde yaptığım çalışmalarla geçmişten arınmış, don Juan'la don Genaro'nun dünyasının şimdi ve buradasına hazırlanmış gibiydim.

Don Juan'ın beni, orta Meksika'nın dağlarında bir kasabanın pazaryerinde "bulması" için yalnızca birkaç saat beklemek yetmişti. Beni büyük bir muhabbetle selamlayıp sıradan bir öneride bulundu. Don Genaro'nun yerine gitmeden önce, don Genaro'nun çömezleri Pablito ile Nestor'u ziyaret etmek istediğini söyledi. Otoyoldan çıkar çıkmaz, yolun yanında ya da yolun üzerinde herhangi alışılmadık bir görüntüye karşı gözümü açık tutmamı istedi. Kafasındakilere ilişkin düşünceleri daha açık bir biçimde dile getirmesini istedim.

"Yapamam," dedi. "*Nagualın* kesin ipuçlarına gereksinmesi yok."

Yanıtına düşünmeden karşılık verircesine arabayı yavaşlattım. Yüksek sesle gülerek eliyle, arabayı sürmemi imledi.

Pablito'yla Nestor'un yaşadıkları kasabaya yaklaştığımızda, don Juan arabayı durdurmamı istedi. Çenesini, sezilmeyecek bir biçimde kımıldatıp, yolun solunda yer alan bir küme orta boy kaya parçasını gösterdi.

"İşte *Nagual,*" dedi, fısıltıyla.

Çevrede kimse görünmüyordu. Don Genaro'yu göreceğimi ummuştum. Kaya parçalarına bir kez daha bakarak aralarındaki bölgeyi taradım. Görünürde bir şey yoktu. Herhangi bir şey, küçük bir hayvan, bir böcek, bir gölge, kayalarda küçük

bir oluşum, beklenmedik bir şey ayırt edebilmek amacıyla, gözlerimi kısıp baktım. Bir süre sonra vazgeçerek yüzümü don Juan'a çevirdim. Bakışlarımı gülümsemeden karşıladı, ardından yeniden kaya parçalarına bakmamı sağlamak amacıyla, kolumu elinin tersiyle yavaşça itti. Yeniden onlara bakmaya başladım. Bir süre sonra arabadan çıkan don Juan, kendisini izlememi taşları dışarıdan inceleyeceğimizi söyledi.

Kayaların altmış ya da yetmiş metre yakınına gelinceye dek yavaşça, sakin adımlarla yürüdük. Don Juan orada bir süre durarak sağ kulağıma, "nagual"ın beni tam o noktada beklediğini söyledi. Ona, ne denli zorlanmış olsam da kayalardan, birkaç kaktüsten, bir iki de çalılık meyvesindan başka bir şey görmediğimi söyledim. Ama o, "nagual"ın, orada beni beklediğinde diretti.

Sonra, oturmamı, içsel söyleşimi susturmamı, gözlerimi odaklamaksızın kayaların tepelerinde gezdirmemi buyurdu. Yanıma oturdu, ağzını sağ kulağıma yaklaştırarak "nagual"ın orada olduğunu, ve sorunumun, içsel söyleşimi tümüyle susturamamdan kaynaklandığını fısıldadı. Söylediği her sözcüğü içsel suskunluk halindeyken duydum. Her şeyi anlamıştım ama, yanıt veremiyordum; düşünmek, konuşabilmek için çaba harcayamıyordum. Yorumlarına verdiğim tepki, tam anlamıyla düşünce biriminden çok, genellikle düşünceyle bağdaştırdığım tüm anlam imlerini içeren, eksiksiz his birimlerini andırıyordu.

"Nagual"ın yolunda tek başıma yürümemin çok zor olduğunu, benim ise bu işe güveyle ve onun şarkısıyla atılmış olmamdan ötürü pek talihli olduğumu fısıldadı. "Güvenin çağrısı"nın anısını aklımda tutarsam, onu, bana yardımcı olması için geri getirebileceğimi söyledi.

Sözleri, ya erk veren bir etki yaratmış olmalı, ya da ola ki onun "güvenin çağrısı" adını verdiği o sezgisel görüngüyü ben çağırmış olmalıyım ki, don Juan fısıltılı sözlerini bitirdiği anda o olağandışı, tükürük saçarcasına çıkan sesi duymaya başladım. Ses renkleri öylesine zengindi ki kendimi bir an yankı odasında sandım. Tını yükseldikçe, rüya halindeymişim gibi bir konuma geçtim, kayaların tepesinde kımıldayan bir şey olduğunu saptadım. Bu devinim beni yoğun bir biçimde korkut-

muştu, o anda berrak farkındalığıma dönüverdim. Gözlerimi kayalara odakladım. Don Genaro onların tepesinda oturuyordu! Ayakları sallanıyor, ayakkabılarının altıyla kayalara vururken, "güvenin çağrısıyla" eşzamanlı olduğu anlaşılan tartımlı bir tını çıkartıyordu. Sonra bana gülerek el salladı. Mantıklı düşünmek istedim. Onun, buraya nasıl gelmiş olduğunu ya da onu orada nasıl gördüğümü bulgulama hissi ya da arzusu içindeydim, ama mantığımı hiçbir biçimde yönlendiremiyordum. O koşullar altında yapabileceğim tek şey, orada oturmuş gülüp el sallarken, ona bakmaktan ibaretti.

Bir süre sonra, oturduğu yuvarlak kaya parçasından aşağı doğru kaymaya hazırlanır gibi oldu. Bacaklarını berkittiğini, ayaklarının sert toprağa doğru inişe hazırlandığını, ve kayarken ivme kazanmak amacıyla sırtını kayalara değene dek gerdiğini gördüm. Ama inişinin tam ortasında bedeni durdu. Bir yere sıkıştığı duygusuna kapıldım. Sanki suyun üstündeymiş gibi birkaç kez bacaklarını çırptı. Kendisini pantolonunun oturma yerinden yakalamış bir şeyden kurtulmak istermiş gibi bir hali vardı. Sinirli devinimlerle, kaba etlerini iki eliyle sıvazladı. Bana, acı verici bir biçimde yakalanmış hissi veriyordu. Koşup, ona yardımcı olmak istedim, ama don Juan kolumdan tutup bir yandan da gülüşünü yarım ağızla saklayarak bana, "İzle onu! İzle!" dediğini işittim.

Don Genaro tekmeledi, bedenini gerdi, kendini sağa sola attı; sanki bir çiviyi gevşetmeye çalışıyordu. Birden bir patlama sesi duyuldu, ve tam don Jaun'la benim durduğumuz yere kadar kaydı. İki ayağı üzerinde bir, bir buçuk metre önüme indi. Kalçalarını sıvazladı, acıdan dans edermiş gibi zıpladı, ve yakası açılmadık küfürler savurdu.

"Kaya beni bırakmak istemedi, kıçımdan yakaladı," dedi, utangaç bir sesle.

Benzersiz bir neşe duygusu içindeydim. Yüksek sesle güldüm. Neşemin, zihin berraklığıma eşit olduğunu ayrımsadım. O anda, her şeyi kaplayan engin bir farkındalık durumuna girmiştim. Çevremdeki her şey kristal gibi berraktı. Daha biraz önce uyuşukluk, dalgınlık içindeydim. Ama, don Genaro'nun birden belirmesi, görkemli bir berraklık durumuna sokmuştu

beni.

Don Genaro kaba etlerini sıvazlayarak zıplamayı bir süre daha sürdürdü; sonra arabama yöneldi, kapıyı açarak emekleye emekleye koltuğa geçti.

Konuşmak amacıyla don Juan'dan yana dönmüştüm. Görünürde bir yerde değildi. Yüksek sesle onu çağırmaya başladım. Don Genaro da arabadan çıktı, don Juan'ın adını tiz, çılgınca bir sesle çağırarak, arabanın önündeki düzlükte daireler çize çize koşmaya başladı. Beni taklit ediyordu kuşkusuz. Kendimi don Genaro'yla tek başıma bulmanın getirdiği yoğun korkuyla arabanın çevresinde birkaç kez bilinçsizce koşarak bağıra bağıra don Juan'ı çağırmıştım.

Don Genaro, Pablito'yla Nestor'u almamız gerektiğini, don Juan'ı yolun bir yerinde bulacağımızı söyledi.

İlk korkumun üstesinden geldikten sonra, onu görmekten mutluluk duyduğumu belirttim. Tepkim nedeniyle azarladı beni. Don Juan'ın babam gibi değil, annem gibi davrandığını söyledi. "Annelerle" ilgili çok gülünç kimi benzetmeler, şakalar yaptı. Öylesine eğleniyordum ki, Pablo'nun evine geldiğimizin farkına varamadım. Don Genaro durmamı söyledi, sonra arabadan indi. Pablito, evinin kapısında bekliyordu. Koşarak geldi, arabaya girip yanıma oturdu.

"Hadi, Nestor'un evine gidelim," dedi, çok acelesi varmışçasına.

Dönüp don Genaro nerede diye bakındım. Ortalıkta yoktu. Pablito yalvarırcasına acele etmemi söyledi.

Nestor'un evine doğru yola koyulduk. O da kapıda bekliyordu. Arabadan çıktık. İkisinin de neler olup bittiğini bildiklerine dair bir kanı vardı içimde.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordum.

"Genaro söylemedi mi sana?" diye sordu Pablito, inanmıyormuşçasına.

Ne don Juan'ın, ne de don Genaro'nun bana hiçbir şey söylemedikleri konusunda güvence verdim onlara.

"Bir erk yerine gidiyoruz," dedi Pablito.

"Ne yapacağız orada?" diye sordum.

İkisi de bir ağızdan bilmediklerini söylediler. Nestor, don

Genaro'nun ona beni erk yerine götürmesini söylediğini ekledi.

"Sen, don Genaro'nun evinden mi geliyorsun?" diye sordu, Pablito.

Don Juan'la birlikte olduğumu, don Genaro'yu yolda bulduğumuzu, sonra don Juan'ın beni onunla bıraktığını söyledim.

"Don Genaro nereye gitti?" diye sordum, Pablito'ya.

Ama Pablito neden söz ettiğimi anlayamadı. Don Genaro'yu arabamda görmemişti.

"Benimle, senin evin oraya kadar geldi," dedim.

"*Nagual* arabandaydı, galiba," dedi Nestor, korkulu bir sesle.

Arkada oturmak istemediğinden, önde Pablito'nun yanına sıkıştı.

Nestor'un yolu belirtmek için verdiği kısa buyruklar dışında hiç konuşmadan ilerledik.

Sabahleyin olanlar hakkında düşünmek istedim, ama bunları açıklama çabasının, bir biçimde, yararsız bir düşkünlükten başka bir şey olmayacağını biliyordum. Nestor'la Pablito'yu konuşturmaya çabaladım; arabanın içindeyken çok sinirli olduklarını, onun için konuşmayacaklarını söylediler. Alçakgönüllü yanıtları öylesine hoşuma gitmişti ki, konuşmaları için daha fazla zorlamadım onları.

Bir saat bekledikten sonra, arabayı bir yan yola park edip sarp bir dağın yamacını tırmanmaya başladık. Hiç konuşmadan bir saat kadar yürüdük; Nestor önden gidiyordu. Büyük bir tepenin dibinde durduk. Neredeyse altmış metre yüksekliğindeydi, ve dimdik göğe uzanıyordu. Nestor, yarı-kapalı gözleriyle toprağı tarayıp oturacak doğru dürüst bir yer aradı. Tarama devinimlerinin çok zayıf olduğunu üzüntüyle ayrımsamıştım. Yanımda duran Pablito birkaç kez onun hareketlerini düzeltmeye yeltendiyse de kendini tutarak üstüne düşmedi. Sonra, Nestor bir anlık tereddüdün ardından bir yer seçti. Pablito, rahatlamış biçimde nefesini koyverdi. Nestor'un seçtiği yerin doğru yer olduğunu biliyordum, ama bunu nasıl bildiğimi anlayamıyordum. Böylece, ben önder olsaydım neresini seçerdim diye ba-

kınmaya başladım. Ne var, izlemem gereken yöntem hakkında bir karara bile varamadım. Pablito ne yaptığımın kesinlikle ayırdındaydı.

"Beceremezsin bunu," diye fısıldadı. Beni yasal olmayan bir şeyle yaparken yakalamış gibi sıkıntıyla güldüm. Pablito da gülerek don Genaro'nun daima onlarla birlikte dağlarda yürüdüğünü, önderliği zaman zaman birine ya da ötekine bıraktığını, bu yüzden kişinin, seçiminin ne olacağını bilmesinin mümkün olmadığını bildiğini söyledi.

"Genaro der ki, bunu yapamamanın nedeni, yalnızca doğru ve yanlış seçimlerin var olmasıdır," dedi. "Yanlış bir seçim yaparsan bedenin bunu bilir; oradaki başka herkesin bedeni de bilir bunu; ama doğru bir seçim yaptığında beden bunu anlayıp, gevşer—seçim falan yaptığını hemen unutur. Bedenini, gelecek seçim için yeniden doldurursun, anlıyo musun, tıpkı bir silah gibi. Bedenini aynı seçim için yeniden kullanmak istersen, yapamazsın bunu."

"Nestor bana baktı; not tutmam onu meraklandırmış gibiydi. Pablito'nun söylediklerini onaylarcasına başını sallarken ilk kez güldüğünü gördüm. Üst dişlerinden ikisi eğriydi. Pablito, Nestor'un kaba ya da asık suratlı olmadığını, sadece dişleri yüzünden utandığını, hiç gülmemesinin nedeninin de bu olduğunu açıkladı. Nestor ağzını örterek güldü. Dişlerini düzelttirmesi için onu bir dişçiye gönderebileceğimi söyledim, ona. Bu önerimi şaka sanıp çocuklar gibi güldüler.

"Genaro, utangaçlığının üstesinden tek başına gelmesi gerektiğini söylüyor," dedi Pablito. "Üstelik, Genaro onun şanslı olduğunu da söylüyor; herkes aynı biçimde ısırırken, Nestor bir kemiği uzunlamasına ayırabilir, ısırarak insanın parmağında, çiviyle deler gibi delik açabilirmiş."

Nestor ağzını açarak bana dişlerini gösterdi. Sol kesici dişiyle köpek dişi yana doğru çıkmıştı. Dişlerini birbirlerine vurarak takırdatıp köpek gibi hırladı. Yalandan üstüme saldırır gibi yaptı. Pablito güldü.

Nestor'u böylesine rahat görmemiştim. Geçmişte birkaç kez birlikte olmuştuk, bende orta yaşlı bir adam izlenimi bırakmıştı. O anda orada öylece oturup dişlerini gösterirken, ne ka-

dar genç olduğunu anladım. Yirmili yaşlarının başındaki genç bir adam gibiydi.

Pablito yeniden yetkinlikle düşüncelerimi okudu.

"Kendine önem vermeyi bırakma üzerinde uğraşıyor," dedi. "Onun için böyle genç duruyor."

Nestor olurlarcasına başını öne doğru salladı, tek bir söz söylemeden gürültülüce osurdu. Şaşırmış, kalemimi düşürmüştüm.

Pablito'yla Nestor, gülmekten handıysa öleceklerdi. Dinginleştiklerinde, Nestor yanıma gelerek bana, elde sıkılınca özel bir ses çıkaran kendi yapmış olduğu bir düzeneği gösterdi. Bunu yapmayı ona don Genaro'nun öğrettiğini açıkladı. Düzenek küçük bir körükten, iki parça tahta arasındaki yuvaya yerleştirilmiş, titreşici işlevi gören bir yapraktan oluşuyordu; tahta parçaları ise sıkaç gibi çalışıyordu. Nestor, oluşturulan tınının, kullanılan yaprağın cinsine göre değiştiğini söyledi. Denememi isteyerek belirli bir ses oluşturmak için sıkaçlarının nasıl sıkılacağını, bir başka ses içinse nasıl açılacağını gösterdi.

"Ne için kullanıyorsun bunu?" diye sordum?

Birbirlerine kısaca baktılar.

"Bu onun tin tuzağı, aptal!" dedi Pablito, sertçe.

Sesinin titremi hırçınca, ama bakış dostçaydı. Bu ikisi, don Juan'la don Genaro'nun yabansı, insanı sindiren bir karışımı gibiydiler.

Dehşet verici bir düşünceye daldım. Yoksa don Juan'la don Genaro bana gene oyun mu oynuyorlardı? Bir an müthiş bir ürküye kapıldım. Ama, karnımın içinde bir yerlerde bir şeyler koptu da yeniden dinginleştim. Pablito'yla Nestor'un, don Juan'la don Genaro'yu davranış modeli olarak kullandıklarını biliyordum. Ben de gün geçtikçe onlar gibi davrandığımı bulgulamıştım.

Pablito, Nestor'un bir tin tuzağının olmasının uğurlu olduğunu, kendisinin henüz bir tane edinemediğini söyledi.

"Burada ne yapacağız?" diye Pablito'ya sordum.

Nestor soruyu kendisine sormuşum gibi, yanıt verdi.

"Genaro bana dedi ki, burada bekleyecekmişiz, beklerken de gülüp eğlenecekmişiz," dedi.

"Ne kadar beklememiz gerekir, sence?" diye sordum.

Yanıtlamadı; başını sallayıp, sorarcasına Pablito'ya baktı.

"Bir fikrim yok," dedi Pablito.

Böylece, Pablito'nun kız kardeşleriyle ilgili koyu bir söyleşiye daldık. Nestor en büyük kızın çok kötü bakışları olduğunu, gözleriyle bitleri bile öldürebileceğini söyleyerek Pablito'yla dalga geçti. Pablito'nun ondan çok korktuğunu, çünkü kavga ederken, kız kardeşinin kızgınlıkla onun koca bir tutam saçını tavuk yolar gibi bir çekişte koparacak denli kuvvetli olduğunu anlattı

Pablito ablasının bir canavar olduğunu kabul ettiğini, ama, "nagual"ın onu düzene sokup, hizaya getirdiğini söyledi. Kızın nasıl yola getirildiğinin öyküsünü anlatmasının ardından, Pablito'yla Nestor'un don Juan'ın adını hiç anmadıklarını, ondan, sürekli biçimde "nagual" diye söz ettiklerinin ayırdına vardım. Görünüşe bakılırsa, don Juan, Pablito'nun yaşamına girmiş, bütün kız kardeşlerini, daha uyumlu bir yaşam sürmelerini sağlamak amacıyla, biraz zorlamıştı. Pablito, "nagual"ın onlarla işini bitirmesinin hemen ardından kızların birer azizeye döndüğünü anlattı.

Nestor notlarımın ne işe yaradığını öğrenmek istedi. Onlara işimi açıkladım. Anlattıklarımla gerçekten ilgileniyorlarmış gibi tuhafça bir hisse kapılıp, insanbilimden girdim, felsefeden çıktım. Kendimi sonuçta gülünç bularak susmak istedim, ama anlatıma öylesine dalmıştım ki, kısa kesemiyordum. İkisi bir takım gibi, beni bu uzun açıklamayı sürdürmeye zorluyorlardı sanki. Gözleri üstüme kilitlenmişti. Sıkılmış ya da yorulmuşa benzemiyorlardı.

Bir yorumun tam ortasındayken, "güvenin çağrısının" belirsiz tınısını duydum. Bedenim gerildi—sözümü asla bitiremedim.

"Nagual burada," dedim, düşünmeden.

Nestor'la Pablito dehşet dolu bakışlarla birbirlerini süzdüler, yerlerinden fırlayıp yanıma geldiler; bana adeta yapıştılar. Ağızları açılmıştı. Ürkmüş çocuklar gibi bakıyorlardı.

Sonra, anlaşılmaz bir duyusal deneyim yaşadım. Sol kulağım kımıldamaya başladı. Bir biçimde kıpırdıyordu. Bu kıpırtı

başımı yüz seksen derece dolayında döndürüp doğu olduğumu sandığım yöne bakmama yol açtı. Başım hafifçe sağa doğru titredi; bu konumdayken, "güvenin çağrısının" tükürük saçan tınısını rahatlıkla yakalayabiliyordum. Uzaktan, kuzeydoğu yönünden geliyormuş gibiydi. Yönü saptadıktan sonra, kulağım inanılmaz zenginlikte bir tını sağanağı yakaladı. Ne var, bunlar duyduğum tınıların anıları mıydı yoksa o anda mı oluşuyorlardı, bilemiyordum.

Bulunduğumuz yer, bir dağ sırasının sol yamacında yer alıyordu. Kuzeybatı'ya doğru ağaç kümeleriyle yer yer dağ fundalıkları vardı. Kulağım, o yönden gelen, kayaların üzerinde yürüyen ağır şeyin sesini yakalamışa benziyordu.

Nestor'la Pablito, ya tepkilerime yanıt veriyor ya da aynı tınıları kendileri de işitiyorlardı. Bunu onlara sormak isterdim, ama gözüm yemedi; ya da, ola ki yoğunlaşmamı durduramıyordum.

Tını yakınlaşıp yükseldikçe, Nestor ile Pablito iki yanıma yapıştı. Nestor bundan en çok etkilenenimizdi; bedeni denetlenemez biçimde titriyordu. Bir an geldi, sol kolum sallanmaya başladı. İstemim dışında yüzüme dek yükselerek fundalıkların bulunduğu bölgeyi gösterdi. Titreşen bir tını ya da kükreme duydum; bu, bildik bir tınıydı. Yıllar önce, psikotropik bir bitkinin etkisi altındayken duymuştum. Fundalıkların arasındaki devasa bir karaltıyı saptadım. Fundalıkların kendileri kararıyormuş da, sonunda tam bir siyaha dönüşüyormuş gibiydi. Karaltının belirli bir biçimi yoktu, ama kımıldıyordu. Nefes alıyor gibiydi. Pablito'yla Nestor'un korku dolu bağırışlarına karışan, kan dondurucu bir çığlık duydum; ardından, fundalıklar ya da dönüştükleri karaltı bize doğru uçmaya başladı.

Artık kendimi tutamaz duruma gelmiştim. Nasıl oldu bilmiyorum, içimde bir şey sarsıldı. Karaltı önce üstümüzde dolandı, ardından bizi içine aldı. Çevremizdeki ışık karardı. Güneş batmış, ya da alacakaranlık birden bastırmış gibiydi. Nestor'la Pablito'nun, başlarını koltuklarının altına soktuklarını hissettim; bilinçsiz bir koruma içgüdüsüyle kollarımı başlarına doladım—yuvarlanarak arkaya doğru düştüm.

Ne var ki, taşla kaplı yere ulaşmamıştım—bir an sonra, iki

yanımda Pablito'yla Nestor, kendimi ayakta bulmuştum. İkisi de benden uzun idilerse de, çekmiş gibi duruyorlardı; sırtlarını eğip bacaklarını bükerek koltuklarımın altına sığacak boya gelmişlerdi.

Don Juan ile don Genaro önümüzde duruyorlardı. Don Genaro'nun gözleri geceleyin parıldayan kedi gözleri gibiydi. Don Juan'ın gözlerinde de aynı parıltı vardı. Don Juan'ı hiç bu biçimde görmemiştim. Gerçekten korkutucuydu. Don Genaro'dan da öte. Her zamankinden daha genç ve güçlüydü. Onlara baktıkça benim bildiğim anlamda insan olmadıkları yolunda çılgın bir düşünceye kapıldım.

Pablito'yla Nestor sessizce inliyorlardı. Don Genaro tam bir Üçlü Birlik tablosu oluşturduğumuzu söyledi. Ben, Baba'ymışım, Pablito Oğul, Nestor'da Ruhülkudüs. Don Juan'la don Genaro gümbürdercesine güldüler. Nestor'la Pablito ise utangaçça gülümsediler.

Don Genaro, birbirimizden ayrılmamız gerektiğini, zira bu tür sarılmalara yalnızca kadınla erkek arasında, ya da bir erkekle tokmakçısı arasında destur verildiğini söyledi

Hâlâ aynı noktada durduğumu, sandığım gibi yere düşmemiş olduğumu gördüm. Aslında Pablito'yla Nestor da eski noktalarında duruyorlardı.

Don Genaro, başıyla imleyerek Nestor'la Pablito'yu uyardı. Don Juan da onları izlememi imledi. Nestor önümüzden giderek Pablito'yla bana oturacak birer yer gösterdi. Don Juan'la don Genaro'nun kımıldamadan durdukları kaya dibinden elli metre kadar uzakta, tek sıra halinde oturduk. Onlara bakınca, gözlerimi odaklayamaz oldum. Gözlerimi şaşı bakar duruma getirdiğimin ayırdındaydım, çünkü iki değil, dört kişi görüyordum. Sonra, sol gözümdeki don Juan görüntüsü, sağ gözümdeki don Genaro görüntüsüyle üst üste geldi; bu birleşimin sonunda, ortada, don Juan'la don Genaro'nun arasında yanardöner renklerde bir varlık belirdi; bildiğimiz insana değil, beyaz ateşten bir topa benziyordu. Her yanı, ışık telcikleri gibi bir şeylerle kaplanmıştı. Başımı salladım, çift görüntü birden yok oldu; ne var, don Juan'la don Genaro'nun ışıldayan nesneler olarak görüntüleri sürdü. İki tuhaf uzunca nesne görmektey-

dim. Kendiliğinden ışıklı telcikleri olan, beyaz yanardöner futbol toplarını andırıyorlardı.

İki ışıldayan varlık titredi, telciklerinin sallandığını, sonra da yok olduklarını gerçekten gördüm. Uzun, örümcek ağına benzer, ve tepenin üstünden fırlatılmış gibi görünen ipince bir telcik tarafından çekilmişlerdi sanki. Yaşadığım duyum, kayaların üstünden gelen beyaz bir ışık huzmesinin, onları çekip aldığı biçimindeydi. Bu olanları hem gözlerimle, hem de bedenimle algılamıştım.

Bunun yanı sıra, algılama konumunda devasa oransızlıkların olduğunun da ayırdındaydım, ama bunun hakkında her zamanki türden bir yorum getiremiyordum. Örneğin tepenin dibine bakarken don Juan'la don Genaro'yu, sanki gözümü kırk beş derecelik bir açıyla eğmişimcesine doruktayken görebiliyordum.

Korkmak, yüzümü kapayıp ağlamak ya da olağan tepkilerimin dahilinde başka bir şey yapmak istedim. Ama, kilitlenmiş gibiydim. Düşüncenin ne olduğunu bildiğim kadarıyla, arzularım, düşünceye benzemiyorlardı, bu nedenle, dışavurmaya alıştığım türden coşkusal tepkileri ortaya çıkaramıyordum

Don Juan'la don Genaro yere atladılar. Bunu, karnımda duyumsadığım bir düşme duygusuna dayanarak hissetmiştim.

Don Genaro atladığı yerde kaldı; don Juan ise bize doğru yürüdü, arkama geçip sağda bir yere oturdu. Nestor çömelmişti; ayaklarını karnına çekmiş, çenesini ellerinin arasına almıştı, kollarını dirsekleri üzerinde baldırına dayamış, başına destek veriyordu. Pablito ise elleri karnında, hafifçe öne eğik biçimde oturuyordu. Ben de kollarımın ön kısmıyla karın bölgemi kapattığımın ayırdına vardım. Omzumdan dirseğime kadar olan bölümleri bedenimin iki yanına yapıştırmıştım, öyle ki, basınç böğürlerimi acıtmaktaydı.

Don Juan tekdüze bir mırıldanmayla hepimize seslendi.

"Bakışınızı *nagualın* üzerine sabitlemelisiniz," dedi. "Tüm düşünceler, tüm sözler ortadan kalkmalı."

Bunları altı yedi kez yineledi. Sesi çok yabansıydı, bilmediğim bir sesti; kertenkele derisi üzerindeki pulları anımsattı bu ses bana. Bu benzetme bilinçli bir düşünce değil, bir duyguy-

du. Sözcüklerinin her biri, pul pul soyuluyor gibiydi; tartımları tekinsiz, öksürük gibi kuru, boğuk sözcükler—buyruğa dönüşen tartımlı mırıltılar.

Don Genaro hiç kımıldamadan durmaktaydı. Ona baktığımda görüntüyü dönüştürmeyi sürdüremedim. Gözlerim istemim dışında şaşı bakar duruma geldi. Don Genaro'nun bedenindeki yabansı ışıltıyı yeniden ayırt ettim. Gözlerim kapanmaya ya da yaşlarla kaplanmaya başlamıştı. Don Juan yardımıma koştu. Gözlerimi şaşı bakar duruma getirmemi buyurduğunu işittim. Başımda yumuşak bir darbe hissettim. Apaçık algıladım ki, bana ufak bir çakıl taşı atmıştı. Taşın etrafımdaki kayaların üzerinde birkaç kez sektiğini görmüştüm. Nestor'la Pablito'ya da atmış olmalıydı; kayalarda seken başka çakıl taşı sesleri de işitmiştim.

Don Genaro, yabansı bir dans durumuna geçmişti. Dizlerini bükmüş, kollarını yanlarına yapıştırmış, parmakları gerilmişti. Burgu hareketi yapmaya hazırlanıyormuş gibiydi; kendi çevresinde yarım bir dönüş yaparak yukarıya doğru çekildi. Dev bir tırtılın ipliğine takılarak, bedeninin kayalığın ta tepesine doğru çekildiğine ilişkin berrak bir algı yaşadım. Onun yukarıya doğru devinimiyle ilgili algım görsel ve bedensel duyuların son kerte yabansı bir karışımından oluşuyordu. Yukarı doğru uçuşunu yarı görmüş, yarı hissetmiştim. Onu, yukarı çeken, ipliğe ya da neredeyse görünmez bir ışık demetine benzeyen bir şey vardı. Onun uçuşunu, bir kuşun uçuşunu gözlerimle izleme biçiminde görmemiştim. Devinimlerinde doğrusal bir ardışıklık yoktu. Onu görüntü alanımda tutmak için gözlerimi kaldırmam da gerekmemişti. İpliğin onu çektiğini görmüştüm, ardından bunu bedenimle ya da bedenimde hissetmiştim, ve bir an sonra otuz kırk metre yukarılarda, kayalığın ta tepesindeydi.

Birkaç dakika sonra kurşun gibi yere indi. Düşüşünü hissetmiş, gayri ihtiyari inlemiştim. Don Genaro bu olağanüstü gösterisini tam üç kez daha yineledi. Her seferinde, sezgim daha da berraklaşıyordu. Son kezinde, karın bölgesinden çıkan bir dizi ipliği bile ayırt edebildim. Bu ipliklerin kımıldanışından, yukarıya mı yoksa aşağıya mı gideceğini bile anlıyordum.

Yukarıya doğru sıçramaya hazırlanırken iplikler de yukarı doğru deviniyorlardı; aşağıya doğru inmeye hazırlanırken de, iplikler önce dışarıya, ardından da aşağıya doğru deviniyorlardı.

Dördüncü sıçrayışın ardından, don Genaro gelip, Pablito'yla Nestor'un arkasına oturdu. Don Juan da öne doğru eğilip don Genaro'nun oturduğu yere geldi. Bir süre kımıldamadan durdu. Don Genaro, Pablito'yla Nestor'a kısa yönergeler verdi. Ne dediğini anlamamıştım. Onlara bir göz attım, don Genaro'nun her birine bir taş aldırıp, göbek deliklerinin üzerine koydurduğunu gördüm. Bunu benim de yapmam gerekir, diye düşünürken, don Genaro benim bu önlemi uygulamama gerek olmadığını, ama ne olur ne olmaz, diye ulaşabileceğim bir yere bir taş koymamı söyledi. Don Genaro, çenesini uzatarak don Juan'a bakmamı imledi, ardından anlaşılmaz bir şeyler söyledi; sözcüklerini bir kez daha yineledi; anlamıyor olsam da, yaptığı şeyin, aşağı yukarı don Juan'ın yöntemini yinelemek olduğunun ayırdına varmıştım. Sözcüklerin önemi yoktu; tartımı, tınısının sertliği, öksürüğümsü niteliğiydi önemli olan. Don Genaro'nun kullandığı dil her neyse, tartımının kısa kısa vurgulanma niteliği açısından İspanyolcaya oranla daha uygun düşmüştü.

Don Juan, don Genaro'nun daha önce yaptıklarının aynısını yaptıysa da, yukarıya doğru sıçramak yerine, bir jimnastikçi gibi olduğu yerde dönüp durdu. Yarı-farkındalıklı durumda, ayakları üzerine düşmesini bekledim. Bunu hiç yapmadı. Yerin bir metre kadar üstünde, kendi ekseni çevresinde dönmeyi sürdürdü. Taklaları önce epey hızlıyken, giderek yavaşlamıştı. Bulunduğum yerden, don Juan'ın bedeninin de, tıpkı don Genaro'nunki gibi, ipliksi bir ışığa asılı kaldığını görebiliyordum. Onu tümüyle görmemizi sağlamak istermiş gibi, yavaşça dönüyordu. Sonra, yükselmeye başladı; tepeye ulaşana dek yükselmesini sürdürdü. Don Juan, ağırlıksız imişçesine, yokmuşçasına havada uçmaktaydı. Dönüşleri, çok yavaştı, uzayda, ağırlıksız ortamda devinen astronotları anıştırıyordu.

Onu izledikçe başım döndü. Kendimi kötü hissetmem onu tetiklemiş olmalı ki, birden büyük bir hızla dönmeye başladı. Tepeden uzaklaştı, o hız kazandıkça ben daha da kötüledim.

Taşı kapıp karnıma yerleştirdim. Olabildiğince bastırdım. Taşın teması beni biraz kendime getirdi. Taşa ulaşma ve karnımı tutma edimi gözlerimi, bir an için don Juan'dan ayırmama neden olmuş, yoğunlaşmam kesilmişti. Taşa ulaşmadan hemen önce, uçmakta olan bedeninin kazandığı hızın, bedeninin biçimini bulanıklaştırdığını hissettim. Önce çevrilmekte olan bir diskin, ardından da dönen bir ışığın biçimini aldı. Taşı karnımın üzerine yerleştirdikten sonra, hızı azaldı; havada uçuşan bir şapkaya, ileri geri zıplayan bir uçurtmaya benzedi.

Uçurtmanın devinimleri daha da rahatsız ediciydi. Artık denetlenemez biçimde kötülemiştim. Çırpan kuş kanadı sesleri duydum, bir anlık bir belirsizliğin ardından, olayın sona erdiğini anladım.

Öylesine kötü, öylesine bitkindim ki, uyuyakalmışım. Bir süre horlamış olmalıydım. Birisi kolumu dürtünce, gözümü açtım. Pablito'ydu bu. Korkudan delirmişçesine bir sesle konuşuyor, uyumamam gerektiğini, çünkü uyursam hepimizin öleceğini söylüyordu. Dört ayağımızın üstünde emeklememiz gerekse bile o yöreden ayrılmamız konusunda diretti. Kendisi de bedensel bir bitkinlik içindeydi. Aslında, geceyi orada geçiririz, diye düşünmüştüm. Bu karanlıkta arabamın olduğu yere yürümek, berbat bir fikir gibi geliyordu bana. Gittikçe daha çok ürkmekte olan Pablito'yu ikna etmeye çalıştım. Nestor öylesine kötüydü ki hiçbir şey fark etmiyordu onun için.

Pablito tam bir umarsızlık içinde yere çöktü. Düşüncelerimi düzenlemeye çabaladım. Ortalık, çevremizdeki kayaları ayırt edecek kadar aydınlık ise de, hava o an epey kararmıştı. Nefis, insanı yatıştıran bir sessizlik vardı. O anın tadını tam olarak çıkarmaktaydım, ama bir anda bedenim irkildi; bir dalın uzaktan gelen çatırdısını işitmiştim. Hemen Pablito'ya döndüm. Bana ne olduğunu anlamış gibiydi. Nestor'u koltuk altlarından kavrayıp, neredeyse havaya kaldırdık. Onu aramıza alıp koşmaya başladık. Göründüğü kadarıyla yolu yalnızca Nestor biliyordu. Zaman zaman kısa buyruklar verdi bize.

Ne yaptığımızla ilgilenmiyordum. Dikkatim, tüm bedenimde bağımsız bir birim gibi çalışan sol kulağımın üzerinde yoğunlaşmıştı, İçimde bir his kısa aralıklarla durup çevreyi ku-

lağımla taramamı söylüyordu. Bir şeyin bizi izlediğini biliyordum. Yoğun bir şeydi; ilerlerken küçük kayaları eziyordu.

Nestor, bir parça güç kazanmıştı, arada Pablito'nun kolunu tutarak tek başına yürümeye başladı.

Bir ağaç kümesinin yanına vardık. O anda hava tümüyle kararmıştı. Birden insanı sağır edici bir çatırdama sesi duydum. Sanki ağaçların tepesinde kocamam bir dal kırılmıştı. Başımızın üzerinde bir hışırtı işittim.

Pablito'yla Nestor çığlığı basıp tüm hızlarıyla koşmaya başladılar. Onları durdurmaya çalıştım. Karanlıkta koşabileceğimden emin değildim. Ama o anda tepemde bir dizi yoğun solumalar hisettim. Tanımlanamaz bir korkuya kapılmıştım.

Üçümüz de arabaya ulaşıncaya dek koştuk. Nestor anlaşılmaz biçimde önderlik etti bize.

Onları evlerine bırakıp kasabada bir otele gitmem gerektiğini düşünmüştüm. Hiçbir şey beni don Genaro'nun evine götüremezdi; ama ne Nestor, ne Pablito, ne de ben arabadan çıkmayı göze alamadık. Sonunda Pablito'nun evine gittik. Annesiyle kız kardeşleri bize yiyecek hazırlarken, Nestor'u da birayla kola almaya gönderdiler. Nestor, şakayla karışık, köpeklerden ve sarhoşlardan korktuğunu, Pablito'nun büyük kız kardeşinin kendisine eşlik etmesini istediğini söyledi. Pablito gülerek Nestor'un velisi olduğunu açıkladı.

"Kim seni onun velisi olarak atadı?" diye sordum.

"Erk, tabii!" diye yanıtladı Pablito. "Bir zamanlar, Nestor benden daha yaşlıydı, ama Genaro bir şey yaptı ona da, gördüğün gibi, şimdi benden çok daha genç. Sen de gördün ya!"

"Don Genaro ne yaptı, yani?"

"Bilirsin işte, yeniden çocuklaştırdı onu. Kendisine aşırı önem veriyordu, ağır mı ağırdı. Gençleşmeseydi, ölecekti."

Pablito'nun gerçekten değerli, alçakgönüllü bir yanı vardı.

Açıklamalarındaki yalınlık benim açımdan çok şaşkınlık vericiydi. Nestor gerçekten daha küçüktü ondan. Yalnızca görünüşü değil, davranışı da masum bir çocuk gibiydi. Gerçekten de öyle hissettiğine kalıbımı basardım.

"Ona dikkat ediyorum," diye sürdürdü Pablito. "Genaro, bir savaşçıyı çekip çevirmenin onur verici olduğunu söyler.

Nestor iyi bir savaşçıdır."

Gözleri don Genaro'nun gözleri gibi parladı. Yiğitçe sırtıma vurarak güldü.

"İyi dileklerini esirgeme ondan, Carlitocuk."

Çok yorgundum. Mutlu bir hüzne kapıldım. Ona, benim geldiğim yerde, insanların birbirlerine neredeyse hiç iyi dilekte bulunmadıklarını söyledim.

"Biliyorum," dedi. "Aynı şey bana da olmuştu. Ama şimdi bir savaşçıyım ben. Bir dileğe gücüm yeter."

Büyücünün Stratejisi

Sabahın ilerleyen saatlerine doğru don Genaro'nun evine vardığımda, don Juan'ı orada buldum. Onu selamladım.

"Neredeydin yahu? Genaro'yla ben, seni bütün gece bekledik," dedi.

Şaka yaptığını biliyordum. Kuşlar gibi hafif ve mutluydum. Gün boyu yaşadıklarım hakkında yorum yapmaktan kesinlikle kaçınmıştım. Ne var, o an duyduğum merak tüm denetimimi yok etmişti. Dayanamayıp, sordum.

"Yok canım, gördüklerin yalnızca bi gösteriydi; büyücülerin açıklamasını öğrenmeden önce bilmen gereken her şeyin yalın bi gösterisi," dedi. "Dün yaptıkların Genaro'yu, sonuca ulaşmak için, yeterince erk biriktirdiğine inandırmış durumda. Onun tüm önerilerini izlemiş olduğu ortada. Dün, algının kanatlarını açabildin. Gergin olmana karşın, *nagualın* tüm geliş gidişlerini sezgileyebildin; başka deyişle de, *gördün*. Şu aşamada belki de *görmekten* daha önemli bi şeyin üstesinden gelebileceğini de kanıtladın; bölünmez dikkatini *nagualın* üzerine yoğunlaştırabildin. İşte bu da, nihai aşamanın, yani büyücülerin açıklamasının sonucunu etkileyecek.

"Pablito'yla sen buna aynı zamanda gireceksiniz. Böylesine yeğin bi savaşçının eşliği, erkin sana armağanıdır." Kanımca, tüm söylemek istediği bu kadardı. Bir süre sonra da don Genaro'yu sordum.

"Buralarda bi yerde," dedi. "Çalılıkların oraya, dağları titretmeye gitti."

O anda uzaktan gelen, bastırılmış gök gürültüsünü andıran bir ses duydum.

Don Juan bana baktı ve güldü.

Oturmamı söyleyerek aç mıyım diye sordu. Karnım toktu. Don Juan defterimi vererek beni don Genaro'nun noktasına, evin batı yanında, derin bir koyağa yukarıdan bakan yassı bir kayaya götürdü.

"İşte şimdi tüm dikkatini bana vermeni istiyorum," dedi don Juan. "Savaşçıların bildiği anlamda dikkatten söz ediyorum; büyücülerin açıklamasının içine işlemesini istiyorsan, başka her şeye gerçek bi dur diyeceksin. Görevimizin sonuna vardık. Gerekli tüm yönergeleri aldın; şimdi durup geriye bakmalısın. Büyücüler, kazanılanları sağlam kazığa bağlamanın tek yolunun bu olduğunu söyler. Tüm bunları kesinlikle senin erk yerinde anlatmanı isterdim; ne var, Genaro senin velinimetindir, böyle bi anda onun noktası senin için belki de daha hayırlıdır." Benim "erk yerimden" söz ederken, yıllar önce kuzey Meksika'da, bana "verdiğini" söylediği bir tepenin doruğunu kastediyordu.

"Seni not tutmadan mı dinlemeliyim?" diye sordum.

"Aslında bu çok alengirli bi vaziyet," dedi. "Zira, bi yandan tüm dikkatini bana vermen, öte yandan da dingin ve güvencede olman gerek. Yazmaksa, sana en iyi gelen şey, o halde tüm kişisel erkini topla da, kendin olmadan kendin olmak gibi imkânsız bi edimi yerine getir."

Güldü ve kalçalarını tokatladı.

"Benim, senin *tonalından*, Genaro'nun da senin *nagualından* sorumlu olduğumuzu sana daha önce de söylemiştim, diye sürdürdü. "*Tonalına* yönelik her şey konusunda yardımcı olmak benim görevimdi; sana her ne yaptıysam tek bi şey içindi: *tonal* adanı temizlemek ve yeniden düzenlemek. Bi öğretmen olarak benim görevim buydu. Senin velinimetin olarak da Genaro'nun göreviyse, *nagula* ilişkin yadsınamaz gösteriler sergileyerek ona nasıl ulaşılacağını sana göstermekti."

"*Tonal* adasını temizleyip, yeniden düzenlemekle neyi kastediyorsun?" diye sordum.

"Seninle tanıştığımız ilk günden bu yana sözünü ettiğim topyekûn değişikliği kastediyorum," dedi. "Sana, sayısız kez söylemiştim, bilgi yolunda başarmak için kökten bi değişiklik gerekir. Bu değişim hal, tavır ya da dış görünüm değişimi değildir; bu değişim *tonal* adasının dönüşümünü gerektirir. Sen de bu edimi yerine getirdin."

"Değiştiğime inanıyor musun?" diye sordum.

Önce bir durdu, ardından kahkahayı patlattı.

"Önceki kadar aptalsın," dedi. "Ama gene de aynı değil. Ne demek istediğimi anladın mı?"

Yazı yazmamla dalga geçerek, keşke don Genaro burada olsayımış da, o zaman büyücülerin betimlemesini yazmamın saçmalığıyla ne biçim dalga geçer, bundan ne denli keyif alırdı, diye hayıflandı.

"Tam bu noktada, öğretmen öğrencisine son bi yol ayrımına gelmiş olduğunu söyler," diye sürdürdü. "Aslında, böyle bi şeyi söylemek biraz yanıltıcı, Fikrimce son bi yol ayırımı, ya da atılacak son bi adım diye bi şey yok. Atılacak son bi adım olmadığına göre, ışıldayan varlıklar olarak geleceğimizin hiçbi yanında da bi gizlilik olmaması gerekir. Bi açıklamadan kimin yararlanıp, kimin yararlanmayacağına kişisel erk karar verir.

Deneyimlerime göre, insan kardeşlerimden pek azı dinlemeye heveslidir; bu dinleyenlerin de pek azı dinledikleri uyarınca hareket ederler; bunların, edimlerinden yararlanacak kerte kişisel erke sahip olanı ise azın da azıdır. Böylece büyücülerin açıklamasının gizliliği meselesi de giderek bayağılaşır, ola ki tüm bayağılıklar gibi ayağa düşer.

"Her ne olursa olsun, büyücülerin açıklamasının kalbi demek olan *tonalla nagual* hakkında yeterince bilgiye sahipsin. Bunları bilmek oldukça zararsız görünüyor. Şurada oturmuş, bunlar sıradan konu başlıklarıymışçasına konuşuyoruz. Sen, yıllardır yaptığın gibi, dingince yazı yazıyorsun. Çevremizdeki sahne, dinginliğin resmi adeta. Öğleden sonrasının ilk saatleri, çok güzel bi gün, çevremizi saran dağlar, koruyucu bi koza oluşturuyor sanki. Genaro'nun erkini ve kusursuzluğunu anlatan böylesi bi yerin, kapıyı açmak için en uygun yer olduğunu anlamak için insanın büyücü bile olması gerekmez; bugün benim yaptığım da bu işte, sana kapıyı açıyorum. Ne var, bu noktanın ötesine ulaşmadan, küçük bi uyarıda bulunmam gerekecek; öğretmenden yalın sözcükler kullanarak, öğrencisini, bu anın dinginliğinin ve zararsızlığının bi serap olduğu, önünde dipsiz bi uçurumun yer aldığı, ve kapı açıldığında kapanmasının olanaksız olduğu yolunda uyarması beklenir."

Bir an sustu.

Kendimi hafif ve mutlu hissediyordum. Don Genaro'nun yerinden bakıldığında nefes kesen bir manzara seriliyordu insanın gözlerinin önüne. Don Juan haklıydı, gün de manzara da, güzelin çok ötesindiydi. Yaptığı uyarılardan ötürü endişe duymak istedim; ne var, çevremin sakinliği tüm endişelenme gayretlerimi örttü de, kendimi herhalde mecazi tehlikelerden söz ediyordur, diye umarken buldum.

Don Juan birdenbire yeniden konuşmaya başladı.

"Yıllar süren zorlu çalışmaları, savaşçının bu noktanın ötesinde karşılaşacağı o müthiş ..."

Yine sustu, gözlerini kısarak bana bakarken kıkırdamaya başladı.

"... İşte her neyse onunla karşılaşmaya hazırlanmasından başka bi şey değildir," dedi.

Ondan, bu uğursuz savını açıklamasını istedim.

"Hiç de bi açıklamaya benzemeyen büyücünün açıklaması, ölümcüldür," dedi. "Zararsız ve çekici gibi gelir insana o, ama savaşçı kendisini buna açar açmaz, kimselerin kaçınamayacağı darbeyi de indiriverir."

Gürültülü bir kahkaha koyuverdi.

"İyisi mi, en kötüsüne hazırlan sen, ama acele etme, paniğe de kapılma," diye sürdürdü. "Bi yandan zamanın yok, öte yandansa sonsuzlukla çevrilmiş durumdasın. *Aklın* için ne paradoks ama!"

Don Juan ayağa kalktı. Düzgün, kâse şeklindeki bir çukurun tozunu toprağını temizleyip, yüzü kuzeybatıya dönük biçimde yeniden rahatça oturdu. Bana, benim de rahatça oturabileceğim bir yer gösterdi. Ben solunda kalmıştım, yüzüm de kuzeybatıya dönüktü. Ilık kaya, bana esenlik ve güvenlik hissi veriyordu. Sıcak bir gündü, yumuşak bir rüzgâr öğleden sonrasının güneşini pek hoş bir hale dönüştürmüştü. Şapkamı çıkarttım, ama don Juan giymem için diretti.

"Şu anda kendi erk yerine doğru bakıyorsun," dedi. "Bu, seni koruyabilecek bi nesne. Bugün kullanabileceğin her türlü yardımcı nesneye gereksinmen var. Şapka da bunlardan biri olabilir."

"Beni neden uyarıyorsun, don Juan! Ne olacak, gerçekten?" diye sordum.

"Bugün burada olacaklar, dağılmaz dikkatini sezginin kanatlarına odaklayabilecek kertede kişisel erkin olup olmamasına bağlı," dedi.

Gözleri ışıldadı. Onu tanıdığımdan bu yana, bu denli heyecanlandığına tanık olmamıştım. Sesinde beklenmedik bir şey, belki de alışılmadık bir sinirlilik vardı.

İçinde bulunduğumuz durumun, tam orada, velinimetimin noktasında, "tonal" adamı temizleme ve yeniden düzenleme savaşımım sırasında öğrettiği her bir adımı yeniden özetlemesini gerektirdiğini açıkladı. Kılı kırk yaran bu özet tam beş saatimizi aldı. Görkemli, açık ve seçik bir biçimde, tanışmamızdan başlayarak benim için ne yaptıysa hepsini teker teker ele aldı. Sanki bir baraj yıkılmıştı. Açıklamaları, beni tümüyle sa-

vunmasız yakalamıştı. Saldırgan ve soruşturucu tarafın hep ben olmasına alışmıştım; bu kez don Juan'ı, öğretisinin önemli noktalarını bu denli akademik biçimde açıkladığını gözlemek, en az, Mexico City'de onu takım elbisesiyle görmek kadar şaşırtıcıydı. Dil denetimi, zamanlaması ve sözcük seçimi öylesine olağanüstüydü ki, buna mantıksal bir açıklama getirecek halim kalmamıştı. Bir öğretmenin, bu aşamada öğrencisiyle çok özel terimlerle konuşması gerektiğini, benimle bu konuşma biçimiyle konuşmasındaki açık seçikliğin bana çektiği numaraların son bölümünü oluşturduğunu, ve tüm bu yaptıklarının anlamını ancak sonunda bulgulayabileceğimi söyledi. Sunduğu özetin sonuna gelinceye dek hiç durmadan konuştu. Ben de, söylediği her şeyi bilinçli bir çaba harcamadan yazdım.

"Bi öğretmenin hiçbi zaman çömez peşine düşmediğini, hiç kimsenin de öğretileri talep edemeyeceğini söyleyerek başlamama izin ver," dedi. "Bi çömezi daima bi yora imlemiştir. Öğretmen olma konumundaki bi savaşçı o bi santimetre küplük şansını kullanabilecek denli tetikte olmalıdır. Seni, karşılaşmamızdan hemen önce *görmüştüm*; Mexico City'de karşılaştığımız o genç kız gibi güzel bi *tonalın* vardı. Seni *gördükten* sonra, o akşam o kız için parkta beklediğimiz gibi bekledim seni. Kız bize dikkat etmeden geçip gitmek üzereydi. Ama sen, saçma sapan birkaç laf ettikten sonra çekip giden birisi tarafından bana getirilmiştin. Benimle yüz yüze bırakılmıştın, sen de saçmalamıştın. Çok çabuk davranıp seni yakalamam gerektiğini biliyordum. O kız seninle konuşsaydı senin de aynı şeyleri yapman gerekecekti. Benim yaptığım, seni *istencimle* yakalamaktı."

Don Juan, onunla tanıştığımız gün bana yöneltmiş olduğu o olağanüstü bakıştan söz ediyordu. Gözünü bana diker dikmez anlatılmaz bir boşluk ya da sersemlik hissi yaşamıştım. Bu tepkiye hiçbir mantıksal açıklama getirememiş, bu bakışı takınak haline getirmiş olmam nedeniyle onu ikinci kez görmeye gitmiş olduğuma da hep inanmıştım.

"Bu seni yakalamak amacıyla kullanabileceğim en hızlı yoldu benim için," dedi. Senin *tonalına* doğrudan bi darbeydi. *İstencimi* onun üzerine odaklayarak sersemlettim onu."

"Nasıl yaptın bunu?" diye sordum.

"Savaşçının bakışı, öteki kişinin sağ gözüne yerleştirilir," dedi, yaptığı şey de içsel söyleşiyi susturmaktır; ardından *nagual* devreye girer ki, bu manevranın tehlikesi de budur. İsterse bi saniye sürsün, *Nagual* duruma hâkim olduğunda, bu sadece bi anlık dahi olsa, bedenin duyumsadığı duyguyu tanımlayamazsın. Bunun ne olduğunu anlayabilmek amacıyla saatler boyu düşündüğünü, ve şu ana dek bi sonuca ulaşmadığını bilmekteyim. Bense yapmak istediğimi becerdim—seni yakaladım."

Ona, o bakışı hâlâ anımsadığımı söyledim.

"Sağ göze bakış, sıradan bi bakış değildir," dedi. "Daha çok, kişinin, öbür kişinin gözü vasıtasıyla güçlü bi yakalama, bi ele geçiriştir. Başka bi deyişle, kişi, gözünün ardındaki bi şeyi yakalar. Kişi *istenciyle* bi şeyi tutmayı andıran, gerçek bedensel bi duyum yaşar"

Kafasını kaşıdı, şapkasını alnının üstüne kaldırdı.

"Sözün gelişi böyle dedim, elbet," diye sürdürdü. "Yabansı bedensel duyguları açıklamanın yolu."

Yazmayı durdurup, kendisine bakmamı buyurdu. "Tonal"ımı, "istenciyle" nazikçe "yakalayacağını" söyledi. Yaşadığım duyum, onunla ilk tanıştığımız gün hissettiklerimin, ve don Juan'ın gözleriyle bana gerçekten dokunuyormuş hissini verdiği anların tıpatıp aynısıydı.

"Bana dokunuyormuş hissini nasıl yaratıyorsun, don Juan? Tam anlamıyla ne yapıyorsun?" diye sordum.

"Ne yaptığımı tam olarak betimleyebileceğimi sanmıyorum," dedi. "Karın bölgesinin oradan bi şey fırlıyor; bu şey yönlendirilebiliyor, sonra da istediğin şeyin üzerine odaklanabiliyor."

Yeniden, yumuşak, cımbızımsı bir şeyin belirsiz bir yerimi tutmasına benzer bir şey duyumsadım.

"Bu yalnızca, savaşçının, *istencini* odaklamayı öğrenmesinden sora harekete geçer," diye açıkladı don Juan, gözlerini uzaklara çevirdikten sonra. "Bunu çalışarak yapamazsın, onun için seni bu konuda yüreklendirmiş değilim. Bu, savaşçının yaşamının belli bir anından başlayarak ortaya çıkar. Kimse nasıl

olduğunu bilmiyor."

Bir süre sustu. Birden endişelendiğimi hissettim. Don Juan birdenbire konuşmasını sürdürdü.

"Asıl giz sol gözde," dedi. "Savaşçı bilgi yolunda ilerledikçe sol gözü her şeyi kavramaya başlar. Aslında bi savaşçının sol gözünün değişik bi görüntüsü vardır, kimi zaman kısıktır, kimi zaman da öbüründen daha büyük ya da daha küçüktür, ya da bi biçimde değişiktir."

Bana bakarak, dalga geçercesine sol gözümü incelemeye başladı. Hayal kırıklığına uğramış gibi başını sallayıp kıkırdamaya başladı.

"Çömez yakalandıktan sonra eğitim başlar," diye sürdürdü.

"Öğretmenin ilk edimi, gördüğümüzü sandığımız dünyanın yalnızca bi görüntü, dünyanın bi betimlemesi olduğu fikrini işlemektir. Öğretmenin her çabası bu fikri çömezine kanıtlamaya yöneliktir. Ne var, bunu kabullenmek kişinin üstesinden gelebileceği en zor iştir belki de. Kendimize özgü dünya görüşümüze öylesine kapılmışızdır ki, bu dünyayla ilgili her şeyi bildiğimizi sanırız. Öğretmen daha ilk ediniminden başlayarak bu görüşü değiştirme uğraşına girer. Büyücüler buna içsel söyleyişi susturma adını verirler, bunun bi çömezin öğrenebileceği en önemli teknik olduğuna inanırlar.

"Kişinin, beşikten başlayarak geliştirdiği bu dünya görüşünü durdurmak amacıyla azimle davranması yeterli değildir. Kişinin uygulamaya da gereksinimi vardır; buna doğru yürüme biçimi adı verilir. Zararsız ve anlamsız bi şey gibi görünür. İçinde erk taşıyan her şey gibi, doğru yürüme biçimi de pek dikkat çekmez. Bunu anladın, ya da en azından buna bikaç yıl boyunca değişik bi davranış biçimi olarak baktın ama, içsel söyleşini susturmayı başardığın o yakın geçmişe kadar senin için pek bi anlam ifade etmedi."

"Doğru yürüme, içsel söyleşiyi nasıl durdurur?" diye sordum.

"Belirli biçimde yürümek, *tonalı* doldurur?" dedi don Juan. "Hatta taşırır. *Tonalın* dikkati, onun yarattığı şeylerin üzerinde olmalıdır, anlıyor musun? Aslında, dünyanın düzenini

oluşturan da bu dikkattir; işte, *tonal*, dünyasını sürdürebilmek amacıyla onun nesneleri üzerinde dikkatini sürdürmelidir, ve en önemlisi de, dünya görüşünü içsel söyleşi olarak desteklemelidir."

Don Juan, doğru yürüme biçiminin bir bahane olduğunu açıkladı. Savaşçı, öncelikle parmaklarını kıvırarak dikkati kollarına çekermiş; ardından, gözü odaklamadan, doğrudan önünde, ayağının ucuyla, ufuk arasında oluşan yaydaki herhangi bir noktaya bakarak "tonal"ını gerçekten malumatla doldurup taşırırmış. "Tonal", betimlemesinin öğeleriyle bire bir ilişkiyi kesmek zorunda kalınca, kendisiyle konuşamaz, böylece kişi de sessiz kalırmış.

Don Juan parmaklarının konumunun önem taşımadığını, yapılacak tek şeyin parmakları alışılmadık biçimlerde kıvırarak, dikkati kolların üstüne çekmek olduğunu, ve gözleri odaklamaksızın, sayısız dünya nesnesini, onlara anlam yüklemeksizin saptamanın önemini açıkladı. Bu konumdaki gözlerle, olağan görüntüden kaçan ayrıntıların da yakalandığını ekledi.

"Doğru yürüme biçiminin yanı sıra," diye sürdürdü don Juan, "öğretmen, çömezine daha da incelikli bi şeyi öğretmekle de yükümlüdür: edimlerini onlara inanmaksızın, ödüllendirilmeyi beklemeksizin—salt yapmış olmak için yapmak. Bi öğretmenin başarısının, çömezine bu konuda ne ölçüde uyumlu ve iyi bi kılavuzluk etmesine bağlı olduğunu söylersem, abartmış olmam."

Don Juan'a, bana sırf "bir edimde bulunmuş olmak için edimde bulunmak" gibi özel bir yöntemi öğretmiş olduğunu hiç anımsamadığımı söyledim; tüm aklımda kalan, bu konuya ilişkin kimi rasgele yorumlardı.

Güldü. Manevrasının çok incelikli ayarlanmış olduğundan, ta bugüne dek bunun ayırdına varamamış olduğumu söyledi. Sonra bana, evine her gittiğimde vermiş olduğu kimi anlamsız görevleri anımsattı. Odunları şekillerine göre dizmek, parmağımı topraktan kaldırmadan çizdiğim bir eşmerkezli daireler zinciriyle tüm evini çevirmek, kimi döküntüleri bir yerden bir başka yere doğru süpürmek, vesaire gibi saçma sapan işler. Bu tür görevlere, kendi evimde tek başımayken yapmam

gereken şeyler de eklenmişti: siyah bir şapka giymek, ayakkabılarımı bağlamaya sol tekinden başlamak, kemerimi sağdan sola doğru sıkmak gibi.

Bunları şakadan öte bir bağlamda görmememin nedeni de, her seferinde, verdiği görevi alışkanlık haline getirdiğim anda artık onları yapmayı bırakarak unutmamı, değişmez biçimde yinelemesiydi.

Bana yaptıklarını birer birer anımsattıkça, bunları bana yaptırarak karşılığında herhangi bir şey beklemeksizin edimlerde bulunma düşüncesinin bende yavaş yavaş yerleşmiş olduğunun ayırdına vardım.

"İçsel söyleşiyi susturmak, gene de büyücülerin dünyasının asıl anahtarıdır," dedi don Juan. "Öbür edimler yalnızca bunu desteklemek, etkisini hızlandırmak amacıyla yapılır." İçsel söyleşiyi susturmayı hızlandırmada kullanılan iki ana etkinlik ya da teknik olduğunu belirtti: kişisel tarihin silinmesi ve "rüya görme". Çömezliğimin başlangıcında, "kişiliğimi" değiştirmem amacıyla bana belirli yöntemler vermiş olduğunu anımsattı. Bunları notlarımın arasına kaydetmiş, sonra, taşıdıkları önemin ayırdına varıncaya dek yıllar boyunca unutmuştum. Bu belirgin yöntemler bana önceleri, davranışlarımı değiştirmeye zorlayan son derece özel düzenlemeler gibi gelmişti.

Don Juan, öğretmenin sanatının, çömezin dikkatini temel konulardan ayırmada yattığını açıkladı. Bu sanatın en ilgi çekici bir örneğinin, o güne dek bana son derece önemli şu noktayı, hem de gözümden kaçırarak, öğrettiği gerçeği olduğunu yeniden anımsattı: yani, ödül beklemeksizin edimlerde bulunmak.

Bu mantık çerçevesinde, ilgimi, "görme" düşüncesi etrafında toplamayı başarmıştı. "Görme", layıkıyla anlatılacak olursa, doğrudan "nagual"la temas etme edimiydi—öğretilerin kaçınılamaz sonucu olan bu edim, ayrı bir görev olarak ele alınacak olursa, ulaşılması imkânsız bir görevdi.

"Beni bu biçimde kandırmanın amacı neydi, peki?" diye sordum.

"Büyücüler hepimizin bi sürü enayi dümbeleği olduğumuza inanırlar," dedi. "O mendebur denetimimizi elden bırakma-

ya bi türlü yanaşamayız. Bu nedenle kandırılmamız gerekir."

Dikkatimi uydurук bir görev olan "görme"yi öğrenmeye odaklamamı sağlayarak iki şeyi başarıyla yerine getirmişti. Birincisi, adını bile anmaksızın, "nagual"la doğrudan karşılaşmamı hazırlamış, ikincisiyse, öğretisinin asıl meselelerini, önemsiz şeylermiş gibi göstermeyi başarmıştı. Kişisel tarihimi silme ve "rüya görme" bana asla, "görme" denli önemli gelmemişti. Bunlar, eğlendirici etkinliklerdi benim için. Hatta, üstesinden en kolayca gelebildiğim etkinlikler olduklarını düşünmüştüm.

Don Juan, "En kolayca," diye dalga geçercesine yineledi, yorumumu dinledikten sonra. "Bi öğretmen hiçbi şeyi rastlantıya bırakmamalıdır. Kandırıldığını hissetmekte haklı olduğunu söylemiştim. Sorun, bu kandırmacanın, aklını şaşırtmaya yönelik olduğuna inanmamda yatıyordu. Kandırmaca, benim için, senin dikkatini dağıtmak ya da gerektiğinde onu tuzağa düşürmek anlamına geliyordu."

Kısık gözlerle bana bakıp, elinin tek devinimiyle, süpürürcesine tüm çevremizi gösterdi.

"Kişinin dikkatidir, tüm bunların altında yatan giz," dedi.

"Ne demek istiyorsun, don Juan?"

"Tüm bunlar, dikkatimizden ötürü var. Şu üstünde oturduğumuz kaya bile, biz dikkatimizi bi kaya olarak ona yöneltmeye zorladığımız için kayadır."

Bu düşünceyi açıklamasını istedim. Güldü, suçlarcasına parmağını bana doğru salladı.

"Bu, uzunca bi özet," dedi. "Daha sonra yeniden döneriz."

Kurnazca manevrası nedeniyle kişisel tarihi silme ve "rüya görmeyle" ilgilenmeye başladığımı öne sürdü. Bu iki tekniğin, kendi bütünlükleri içinde uygulanmaları durumunda yıkıcı bir etkileri olacağını söyledi. Bu bağlamda, tüm öğretmenlerin taşıdığı kaygıyı taşıyordu: çömezinin sapkın ve hastalıklı bir duruma düşmesine izin vermemek.

"Kişisel tarihi silme ve *rüya görme*, yalnızca bi yardımcı olmalıdır," dedi. "Çömez, kendisini ölçülülükle, güçle desteklemelidir. Öğretmen, işte bu nedenle savaşçının yolunu, ya da savaşçı gibi yaşama öğretisini sunar. Bu, büyücünün dünyasındaki her şeyi bi araya getiren yapışkandır. Öğretmen bunu azar

azar verip geliştirmelidir. Savaşçının yolunun sağlamlığı ve sağgörülülüğü olmaksızın, bilgi yolunda ilerlenemez."

Don Juan, savaşçının yolunu öğrenmenin, çömezin dikkatinin saptırılmasından ziyade, yakalanmasını gerektiren bir olgu olduğunu, benim dikkatimi de, onu her görmeye gidişimde, beni olağan koşullarımın dışına iterek yakaladığını söyledi. Dağlarda, çöllerde dolaşmalarımız bunu başarmanın yollarından biriydi.

Olağan dünyamın bağlamını değiştirme manevralarından biri de, uzun yürüyüşlere çıkmak, avcılık yapmaktı ki, bunun da asıl nedenini atlamıştım. Bağlamın bozulması, bir şey bilmemem, ve dikkatimin don Juan'ın yaptığı her bir şeye odaklanması anlamına geliyordu.

Don Juan, "Ne numara ama, di mi?" diyerek güldü.

Ben de güldüm şaşkınlıkla. Böylesine farkındalıklı olduğunu anlayamamıştım hiç.

Sonra, dikkatimi yönlendirme ve yakalama sürecindeki adımları saymaya başladı. Anlatısını bitirdiğinde, öğretmenin, çömezin kişiliğini de dikkate alması gerektiğini, benim durumumda çok dikkatli olmasının gerektiğini, zira benim şiddet dolu bir kişiliğe sahip olduğumu, umarsız bir anımda kolaylıkla kendimi öldürebileceğimi de ekledi.

Ben, şaka yollu, "Ne deli adammışsın meğerse, don Juan," deyince, dev bir kahkaha patlattı.

Ardından, kişisel tarihin silinmesine yardımcı olacak üç tekniğin daha öğretildiğini söyledi. Bunlar: kendine önem vermeyi bırakma, sorumluluk alma, ve ölümü bi danışman olarak kullanmaydı. Bunun amacı şuydu: bu üç tekniğin yardımı olmadan kişisel tarihi silmeye çalışmak, çömezi kaypaklığa, kaçamakçılığa, ve kişiliğiyle edimleri üzerinde gereksiz yere şüpheciliğe sürükleyebilirdi.

Don Juan, benden, çömez olmazdan önce gerginlik, engellenme ve düş kırıklığı anlarında gösterdiğim en doğal tepkinin ne olduğunu söylememi istedi. Don Juan kendi tepkisinin gazaba gelme olduğunu söyledi; ben de kendi tepkimin kendime acımak olduğunu söyledim.

"Her ne kadar, ayırdında bile değilsen de, bu hissi doğal-

laştırabilmek için elinden geleni ardına koymamışsın," dedi. "Şu an için, kendine acımayı, adacağının doğal bi nesnesi kılmak amacıyla harcadığın o inanılmaz çabayı anımsaman olanaksız. Kendine acıma, yaptığın her şeye tanıklık etmiş. Sana danışmanlık edebilmek amacıyla her an hazır ve nazırmış. Ölüm daha uysal bi danışmandır savaşçı için; kendine acıma gibi, gazap gibi, o da her şeye tanıklık edebilir. Ne var, sonu gelmez gibi görünen bi savaşımın ardından kendine acımayı öğrendin. Ama aynı biçimde, yanı başında duran kaçınılmaz sonunu hissetmeyi, ve böylece kendi ölümün düşüncesini her an hazır ve nazır kılabilirsin. Bi danışman olarak, kendine acıma ölümle karşılaştırıldığında bi hiçtir."

Bunun ardından, değişim konusunda bir çelişki varmış gibi göründüğünü söyledi; bir yandan, büyücülük dünyası devasa dönüşümleri gerektiriyordu, öte yandan, büyücülerin açıklaması, "tonal" adasının tam olduğunu, ve en ufak bir nesnenin bile oradan çıkarılamayacağını ileri sürüyordu. O halde, değişim, bir şeylerin yok edilmesi değil, bu nesnelere atanan kullanımın değiştirilmesi anlamına gelmekteydi.

"Kendine acıma"yı ele alalım, örneğin," dedi. "Bundan ilelebet kurtulmanın bi yolu yok; adanda belirli bi yere ve yapıya sahiptir o, tanınabilir belirli bi görünümü vardır. Böylece her fırsatta, kendine acıma derhal etkinleşebiliyor. Bi tarihi var onun. O halde kendine acımanın görünümünü değiştirirsen, onun önemlilik sırasını kaydırmış olursun."

Kullandığı mecazların, özellikle de görünümün değiştirilmesi düşüncesini açıklamasını istedim ondan. Ben bunu aynı anda birden çok rol oynama biçiminde anlamış olabilirdim.

"Kişi, görünümü, adadaki nesnelerin kullanımını başkalaştırarak değiştirir," diye yanıtladı. "Gene kendine acımayı ele alalım. Sana yaradı, zira o senin kendini önemli hissetmeni, daha iyi koşulları, ve daha iyi davranılmayı hak ettiğine inanmanı sağladı, zira sen, seni kendine acımaya iten durumun sorumluluğunu üstlenmek istemiyordun, ya da zira sen yanı başında duran ölümün senin edimlerine tanıklık, ve sana da danışmanlık etmesi fikrini kabul etmekten acizdin.

"Kişisel tarihi silmek ve ona eşlik eden öteki üç teknik, bü-

yücülerin, adadaki nesnelerin görünümlerini değiştirmede kullandıkları araçlardır. Örneğin, kişisel tarihini silmekle, kendine acımayı kullanmayı reddetmiş oldun; kendine acımanın işleyebilmesi için senin kendini önemli, sorumsuz ve ölümsüz olarak hissetmen gerekir. Bu duygular bi biçimde başkalaştırıldığında, artık kendine acımanın olanağı kalmaz.

"Adanda değiştirdiğin tüm öbür nesneler için de aynı şey geçerli. Bu teknikleri kullanmadan, onları değiştiremezdin. Ne var, görünümleri değiştirmek, daha önce önemli olan bi öğeye, ikincil bi yer vermek anlamına gelir, yalnızca. Kendine acıman, gene de adanın bi parçasıdır; gerilerde bi yerde, tıpkı yanı başındaki ölümünün, ya da alçakgönüllülüğünün, ya da edimlerin için duyduğun sorumluluğun orada hiç kullanılmadan durduğu gibi öylece duracaktır."

Don Juan, tüm tekniklerin sunulmasının hemen ardından, çömezin bir yol ayrımına geldiğini söyledi. Çömez, anlayışlılığı oranında iki şeyden birini yaparmış. Ya öğretmenin ona verdiği öğütleri olduğu gibi kabul eder ve onları ödül beklemeksizin uygular, ya da tüm bunları bir şaka ya da sapıklık olarak değerlendirirmiş.

Benim, kendi hesabıma "teknik" sözcüğü nedeniyle, kafamın karışmış olduğunu söyledim. Bunların bir dizi kesin yönergeler olacağını beklemiştim, oysa o bana belirsiz telkinlerde bulunmuştu; onun için bunları ciddiye alamamış, belli yönergelere uygun biçimde hareket edememiştim.

"Bu da senin yanlışındı," dedi don Juan. "O zaman, erk bitkilerini kullanıp kullanmama kararını vermem gerekmişti. Bu dört tekniği kullanarak, *tonal* adanı temizleyip yeniden düzenleyebilirdin. Bunlar seni *naguala* götürmüş olurlardı. Ama, kimilerimiz basit önerilere uygun olarak edimlerimizi yenileyemiyoruz. Senin de, benim de, bizi sarsacak bi şeylere ihtiyacımız vardı; bu erk bitkilerini gereksindik."

Gerçekten de, don Juan'ın bu ilk telkinlerinin önemini kavrayabilmem yıllarımı almıştı. Bu psikotropik bitkilerin üzerimde yaptığı olağanüstü etkiler nedeniyle, bunların kullanımının, öğretilerin temelini oluşturduğu fikrine kapılmıştım. Bu inanışımı sürdürmüş, ve büyücülerin anlamlı işleriyle bulgula-

rını yalnızca ayık bilinçlilik durumlarında gerçekleştirdiklerini ancak çömezliğimin ileri yıllarında kavrayabilmiştim.

"Peki, öğütlerini ciddiye alsaydım ne olurdu?" diye sordum.

"*Naguala* ulaşırdın," diye yanıtladı.

"Ama *naguala* velinimetim olmadan mı ulaşacaktım?"

"Erk, senin kusursuzluğuna göre sağlar her bi şeyini," dedi. "Eğer bu dört tekniği ciddiyetle uygulasaydın, bi velinimet bulacak kerte kişisel erk toplamış olurdun. Kusursuzlaşırdın, erk de sana tüm yolları açardı. Kural budur."

"Neden bana biraz daha zaman tanımadın?" diye sordum.

"Gereken tüm zaman verilmişti, sana," dedi. "Erk bana yolu gösterdi. Bi gece sana bi bilmece vermiştim. Kapımın önünde yer alan hayırlı noktanı bulacaktın. O gece, baskı altında iyi iş çıkardın, sabah olunca, benim oraya koymuş olduğum çok özel bi kayanın üstünde uyuyakaldın. Erk bana senin acımasızca zorlanmam gerektiğini, yoksa hiçbi şey yapamayacağını gösterdi."

"Erk bitkileri yardımcı oldu mu, bana?" diye sordum.

"Hiç kuşkusuz," dedi. "Dünya görüşünü durdurarak, açılmana katkıları oldu. Bu bağlamda erk bitkileri, *tonal* üzerinde, doğru yürüme biçimiyle aynı etkiyi yapar. İkisi de *tonalı* malumatla doldurarak içsel söyleşinin durmasını sağlar. Bitkiler, bu iş için biçilmiş kaftandır; ne var, bedeli çok ağır. Bedene, anlatılmaz derecede zararlıdırlar. Bu da onların bedeli, özellik de şeytanotu."

"Bu denli tehlikeli olduklarını biliyordun da neden o kadar çok miktarda, o kadar sık verdin bana bunları?" diye sordum.

Don Juan bana, tüm ayrıntıların erk tarafından ayarlanmış olduğu konusunda güvence verdi. Her ne kadar öğretiler, tüm çömezler için hemen hemen aynı esasları kapsıyor olsalar da, bunların sıralarının her bir kişi için değişik olabileceğini, ve benim herhangi bir şeye karşı ilgilenmemi sağlayabilmesi için bana baskı uygulaması gerektiği yolunda art arda belirtiler görmüş olduğunu söyledi.

"Ölümüne ve yaşamına karşı saygı duymayan küstah bi ilahla uğraşıyordum," dedi, gülerek.

Bu bitkileri betimler ya da tartışırken insanbiçimsel öğeler getirdiği gerçeğini öne sürdüm. Bitkilerin kişilikleri varmış gibi konuşurdu hep. Bunun, çömezin dikkatini asıl konu olan içsel söyleşiyi susturma ediminden uzaklaştırmak amacıyla, bilerek yapıldığını söyledi.

"Eğer yalnızca içsel söyleşiyi durdurmak için kullanılıyorlarsa, dostla ne ilişkileri var, peki?" diye sordum.

"Bu açıkaması güç bi nokta," dedi. "Bu bitkiler, çömezi doğrudan *naguala* götürür, dost ise bunun bi aşamasıdır. Kim olduğumuza, nereden geldiğimize bakmaksızın, *akıl* merkezinden iş görürüz biz. *Akıl* da doğaldır ki her şeyi şu ya da bu şekilde kendi dünya görüşüyle açıklar. Dosta gelince, o, bu görüşün dışında, *aklın* eriminin dışında bi şeydir. Sıradan bakışımızın durduğu anlarda, yalnızca *istencin* merkezinde tanık olunabilir ona, bu nedenle tam anlamıyla *nagualdır* o. Ne var, büyücüler gayet dolambaçlı bi yolla dostu sezgilemeyi öğrenebilirler, ve böylece yepyeni bi bakış açısının içine dalmış olurlar. Seni bu yazgıdan kurtarmak için, büyücülerin çoğunlukla yaptıklarının tersine, dostu öne çıkarmadım. Büyücüler kuşaklar boyunca bitki kullandıktan sonra, açıklanabilir her şeyi açıklayacak konuma gelmişlerdir. Başka deyişle, büyücüler *istençlerini* kullanarak dünya görüşlerini genişletmeyi öğrenmişlerdir. Benim öğretmenim ve velinimetim bunun en belirgin örneklerini oluşturuyorlardı. Büyük erk adamlarıydılar, ama bilgi adamı değildiler. O devasa görüşlerinin sınırlarını asla aşamadılar, ve konuyu bilmelerine karşın asla özlerinin tamamına ulaşamadılar. Sapkın bi yaşantıları oldu ya da ulaşamayacakları şeyleri istediler demiyorum; treni kaçırdıklarını biliyorlardı; ya da gizemin tümü ancak ölümleri sırasında onlara açıklandı. Büyücülük onlara perdeyi biraz aralamıştı, özün tamlığına ulaşmanın gerçek yolunuysa asla bulamamışlardı.

"Büyücülerin görüşü hakkında sana yeterince bilgi verdim; hem de buna kapılmana izin vermeden. Kişi ancak iki görüşü birbirine karşı kışkırtarak aralarından sıyrılıp gerçek dünyaya ulaşabilir, demiştim. Kişi, ancak dünyanın bi görüntü olduğunu tam anlamıyla ayrımsayabildiğinde, özün bütünselliğine ulaşabilir demek istemiştim; bu görüntü ister sıradan bi in-

sanın, isterse bi büyücünün görüşü olsun, fark etmez.

"İşte burada gelenekten ayrıldım. Yaşam boyu süren bi savaşımın ardından, önemli olanın, yeni bi betimlemeyi öğrenmek değil, özün bütünselliğine ulaşmak olduğunu biliyorum. Kişi, *tonalına* ve—her şeyin ötesinde de, bedenine zarar vermeksizin—*naguala* ulaşmalı. Bu bitkileri, benim izlediğim adımların aynılarıyla aldın. Tek fark şuydu: seni, onlara itmek yerine, yeterince *nagual* görüntüsü biriktirmiş olduğuna karar verir vermez durdurdum. Bitkilerle karşılaşmaların hakkında hiçbi zaman tartışmak istememenin, ya da senin onları takınaklıcasına anlatıp durmana izin vermememin nedeni de budur; zira konuşulamazın üzerinde fikir yürütmenin gereği yoktu. Bunlar, bilinmeyene, *naguala* yapılan gerçek yolculuklardı."

Psikotropik bitkilerin etkisi altındaykenki algılamalarım hakkında konuşma gereksinmemin, kendime ait bir varsayımı açıklığa kavuşturma isteğinden kaynaklandığını belirttim. Bu tür bitkilerin de yardımıyla, beni, akıl almaz algılama anılarıyla doldurduğuna inanmıştım. Yaşadığım anda pek özel görünen ve kopuk kopuk bu anılar, daha sonraları anlam birimleri halinde birleştirilmişlerdi. Don Juan'ın, bana her seferinde, ustalıkla kılavuzluk ettiğini, oluşturulan anlamların onun rehberliği altında gerçekleştirildiğini biliyordum.

"O olayları tartışmak ya da açıklamak niyetinde değilim," dedi, sertçe. "Açıklamalarla uğraşma edimi, bizi, bulunmayı hiç istemediğimiz o noktaya geri götürür; bi başka dünya görüşüne, bu kez daha da geniş bi görüş olsa bile."

Don Juan, çömezin içsel söyleşisi erk bitkilerinin etkisiyle durdurulduktan sonra, önlenemez bir çıkmazla karşılaşıldığını söyledi. Çömez, tüm çömezliği hakkında birtakım kuşkulara kapılırmış. Don Juan'a göre en azimli çömez bile ciddi bir ilgi yitimine girermiş.

"Erk bitkileri *tonalı* sarsar, adanın sağlamlığını tehdit eder," dedi. "İşte bu noktada çömez geriler, ki akıllıca bi tutumdur bu; bütün o çalkantıdan sıyrılmak ister. Öğretmen işte bu noktada en ustaca tuzağını kurar: yaraşıklı bi düşman. Bu tuzağın iki amacı vardır. Birincisi, öğretmenin çömezi elinde tut-

masını sağlar; ikincisi, çömeze ileride de kullanabileceği bi örnek oluşturur. Tuzak, yaraşıklı düşmanı sahneye çıkarmak için yapılan bi manevradır. Gerçek bi düşman değil de yaraşıklı bi rakip olan bu kişi olmadan, çömez, bilgi yolunda daha fazla ilerleyemez. Karar kendisine bırakılacak olsaydı, en iyi çömez bile o an her şeyi terk etmeye hazırdır. Sana; yaraşıklı düşman olarak, görüp görebileceğin en iyi savaşçıyı, la Catalina'yı seçtim."

Don Juan yıllar öncesinden, beni Kızılderili bir kadın büyücüyle soktuğu o uzun mesafeli dövüşten söz ediyordu.

"Seni, onunla bedensel temasa sürükledim," diye sürdürdü. "Bi kadın seçtim, çünkü kadınlara güveniyordun. Senin bu güvenini bozmakta epey güçlük çekmişti. Yıllar sonra, bana seni çok beğenmiş olduğu için üstlendiği işi bırakmasına ramak kalmış olduğunu itiraf etti. Ama, büyük bi savaşçıdır o, sana olan duygularına karşın seni neredeyse dünyadan siliyordu. *Tonalının* düzenini öylesine bozdu ki, senin için her şey değişmişti artık. Aslında, adanın yüzündeki hatları öylesine derinlemesine değiştirdi ki, edimleri seni başka bi âleme sürükledi. Şayet senin yapın onun türünde bi büyücü haline gelmeye elverişli olmasaydı, la Catalina'nın senin velinimetin olması işten bile değildi. İkinizin arasında ters bi şey vardı. Ondan korkmak elinden gelmiyordu. Nihayet bi gece sana yaklaştığında keçileri kaçırıyordun handıysa, ama gene de sana çekici geliyordu. Seni ne kadar korkutsa da arzulamıştın o kadını. Biliyordu bunu. Bi gün onu göstermek için seni kasabaya götürmüştüm, korkudan altına ederken bile kuyruk sallıyordun kadına.

"Neyse, çömez yaraşıklı düşmanın edimleri sonucunda ya parçalanır gider ya da köklü bi değişime uğrar. La Catalina'nın seninle olan eylemleri, seni öldürmediğine göre—elbet elinden geleni ardına komadığından değil ha, sen ayağını sağlam bastın da ondan—senin için hayırlı oldu, üstelik bi karar vermene yol açtı.

"Öğretmen yaraşıklı düşmanı, çömezini, hayatının seçimini yapmaya zorlamak amacıyla kullanır. Çömez bi savaşçının dünyasıyla, kendi sıradan dünyası arasında seçim yapmak zorundadır. Ne var, çömez seçenekleri anlamadan, bu seçim ger-

çekleşmez; bu nedenle, öğretmen sabırlı ve anlayışlı bi tutum sergilemeli, çömezinin, bi savaşçının dünyasını ve yaşamını seçeceğinden her şeyin ötesinde emin olmalıdır. La Catalina'nın üstesinden gelmeme yardım etmeni isteyerek, bunu başardım. Beni öldürmek üzere olduğunu, ondan kurtulmam için senin bana yardım etmen gerektiğini anlattım. Seçiminin sonuçları hakkında açıkça uyardım seni, kararını verebilmen için yeterince zaman tanıdım sana."

Don Juan'ın beni salıverdiği o günü tüm ayrıntılarıyla anımsıyordum. Ona yardım etmek istemediğim takdirde, gitmekte, ve bir daha oraya dönmemekte kesinlikle özgür olduğumu söylemişti. O an yolumu çizmekte özgür olduğumu, ona karşı bir yükümlülüğümün kalmadığını hissetmiştim.

Evinden ayrılıp, yarı hüzün, yarı mutluluk içinde arabamı sürdüm. Don Juan'ı bıraktığım için üzgündüm; ne var, tüm o sinir bozucu etkinliklerden kurtulduğum için de mutluydum. Los Angeles'ı, dostlarımı, beni bekleyen günlük işlerimi, o her zaman beni mutlu kılan küçük rutin uğraşlarımı düşündüm. Bir süre aşırı neşelendim. Don Juan'ın da, yaşamının tekinsizliği de ardımda kalmıştı—artık özgürdüm.

Ne var, bu mutlu halim çok uzun sürmedi. Don Juan'ın dünyasını terk etme arzumun savunulması olanaksızdı. Günlük uğraşılarım eski güçlerini yitirmişti. Los Angeles'ta yapmak istediğim bir şey düşünmek istedim. Hiçbir şey bulamadım. Don Juan, bir keresinde, insanlardan nefret ettiğim, ve hiçbir şey istemeyerek kendimi korumayı öğrenmiş olduğumu söylemişti. Hiçbir şey istemememin, bir savaşçının en iyi hüneri olduğunu belirtmişti. Ben ise tüm aptallığımla, hiçbir şey istememeyi, hiçbir şeyden hoşlanmama kertesine vardırmıştım. Böylece, yaşamım sıkıcı ve boş bir hale gelmişti.

Don Juan haklıydı, otoyolda tüm hızımla kuzeye doğru ilerlerken, kuşku götürmez çılgınlığım tüm acımasızlığıyla, sonunda kafama dank etti. Seçimimin sonuçlarını kavramaya başladım. Sürekli yenilenen büyülü bir dünyayı geride bırakıyor, sıkıcı, hımbıl bir yaşamı sürdürmek için Los Angeles'a dönüyordum. Bomboş günlerim geldi aklıma. Bir pazar gününü

özellikle anımsadım. Yapacak hiçbir şeyim olmaması nedeniyle sıkıntı içinde dolanıp durmuştum. Kimse beni görmeye gelmemişti. Hiç kimse beni bir toplantıya çağırmamıştı. Görmek istediğim kişiler evlerinde yoktu, işin kötüsü, kentteki tüm filmleri görmüştüm. Akşamüstüne doğru, tam bir umarsızlık içinde tüm filmleri yeniden araştırarak görmeyi hiç arzulamamış olduğum bir tanesini bulmuştum. Altmış kilometre uzakta bir yerde gösteriliyordu. Onu görmeye gittim, ve nefret ettim, ama bu bile hiçbir şey yapmamaktan daha iyiydi.

Don Juan'ın dünyasının etkisi altında değişmiştim. Öncelikle, onu tanıdığım andan başlayarak sıkılmaya zamanım olmamıştı. Bu bile kendi içinde yeterliydi benim için; don Juan, savaşçının dünyasını seçeceğimden emindi. Geri dönüp, arabamı don Juan'ın evine doğru sürmeye başladım.

"Peki, ya Los Angeles'a dönmeyi seçseydim ne olurdu?" diye sordum.

"Bu imkânsızdı,"dedi. "Öyle bi seçim var olmadı. Sana tüm gereken, *tonalının*, büyücülerin dünyasına katılmaya karar verdiğini anlamasına izin vermekti. *Tonal*, bu tür kararların, *nagualın* ülkesinde yer aldığını bilmez. Biz karar verdiğimizi düşündüğümüzde, anlayışımızın ötesinde bi şeylerin, karar dediğimiz o şeyin çerçevesini hazırlamış olduğunu kabul etmekten başka bi şey yapmıyoruzdur, yaptığımız tek şey rıza göstermekten ibaret olur.

"Savaşçının hayatında karara bağlanmamış yalnızca tek bi şey, tek bi konu yer alır: kişinin erk ve bilgi yolunda ne denli uzağa gidebileceği. Bu, açıkta kalmış bi konudur, hiç kimse sonuçları hakkında fikir yürütemez. Bi zamanlar sana savaşçının sahip olduğu tek özgürlüğün, "kusursuzcasına" ya da "bi enayi dümbeleği gibi" davranmak arasında seçim yapmak olduğunu söylemiştim. Kusursuzluk aslında özgür olan tek edimdir, bu nedenle de bi savaşçının tininin gerçek ölçüsüdür."

Don Juan, çömez, büyücülerin dünyasına katılma kararını aldıktan sonra, öğretmeninin kendisine, pratik bir iş, günlük yaşamında yapması gereken bir görev verdiğini söyledi. Çömezin kişiliğine uygun biçimde tasarlandığını söylediği bu gö-

rev, çömezin dünya görüşünü sürekli biçimde etkileyeceği varsayılan, zorlama bir durummuş. Ben, bunu ciddi bir durumdan ziyade, hoş bir şaka olarak ele almıştım. Ne var, zaman geçtikçe bu konuda ciddi olmam gerektiğini anladım.

"Çömez, büyücülük görevini tamamladıktan sonra başka bi yönerge için hazırdır," diye sürdürdü don Juan. "O bi savaşçıdır, artık. Konu sen olduğunda, çömezliğin sona erdiği için, *rüya görmeye* yardımcı olacak üç teknik öğrettim, sana: yaşamın sıradanlığını kırma, erk tırısı, ve yap-mama. Çok tutarlıydın doğrusu, çömezken de ahmaktın, savaşçıyken de ahmaktın. Sana söylediğim her şeyi, başına tüm gelenleri yazıp durdun da, sana nasıl anlattıysam öyle davranmayı bi türlü beceremedin. Erk bitkileriyle gümbürdetmem gerekti seni, yeniden."

Bundan sonra, don Juan, dikkatimi, "rüya görme"den nasıl uzaklaştırdığını, adım adım açıkladı. Yap-mama adını verdiği, çözülmesinin çok güç olduğuna beni inandırdığı bu eylem, nesnelerin gölgeleri gibi genellikle ilgimizi çekmeyen şeyler üzerinde dikkatin yoğunlaştırılmasını gerektiren sezgisel bir oyundu. Don Juan'ın stratejisi, yap-mamaya bir gizlilik katarak, bunu ayrıca göstermeyi başarmaktı.

"Yap-mama, öbürleri gibi çok önemli bi teknikti ama en önemli konu değildi," dedi. "Sen gizliliğine bayıldın onun. Peki, ya senin gibi bi boşboğaz nasıl sır tutacaktı, o da başka!"

Güldü, ve ağzımı kapalı tutmak için ne zorluklar çektiğimi tahmin edebildiğini söyledi.

Yaşamın sıradanlığını kırma, erk tırısı, ve yap-mamanın dünyayı algılamanın yeni yollarını oluşturmada yardımca olduklarını, savaşçının eylemlerine yepyeni olanaklar kattığını söyledi. Don Juan pratik ve farklı bir "rüya görme" âlemine ilişkin bilgilerinin, bu üç tekniğin kullanılmasıyla sağlanabileceği düşüncesindeydi.

"Rüya görme, büyücülerce tasarlanmış kullanışlı bi yardımcıdır," dedi. "Adamlar aptal değildi; ne yaptıklarını biliyorlardı, *tonallarını* terbiye ederek bi an için *naguala* gidip dönmenin, başka bi deyişle, bi an için kendilerini bırakıp sonra yeniden yapışmanın yararını görmüşlerdi. 'Yapışmak', bu deyim senin için bi anlam taşımıyor, biliyorum. Ama senin hep yaptı-

ğın şeydi o: keçileri kaçırmadan kendini kapıp koyvermek için kendini yetiştirmek. İşte, *rüya görme* de büyücülerin çabalarının doruğuna ulaşması, *nagualın* nihai kullanımıdır."

Bana uygulattığı tüm yap-mama çalışmalarını, alışkanlıklarımı kesebilmem için günlük yaşamımda belirlediği rutin işleri, ve beni erk tırısı yapmaya zorladığı tüm elverişli durumları sayıp döktü.

"Özetimin sonuna geliyoruz," dedi. "Şimdi Genaro'dan söz etmemiz gerekiyor."

Don Juan, don Genaro'yu gördüğüm gün çok önemli bir yoranın gerçekleştiğini söyledi. Ona olağandışı hiçbir şey görmediğimi söyledim. O gün birlikte, bir parkın sırasında oturmuş olduğumuzu anımsattı. Bana, daha önce hiç karşılaşmadığımı belirttiği bir dostunu bekleyeceğini söylemişti. Bu dost ortaya çıkınca hiçbir kuşkuya kapılmadan, büyük bir kalabalığın arasından onun beklenen adam olduğunu anlayabilmiştim. Bu, onlara, don Genaro'nun benim velinimetim olması gerektiğini gösteren kehanetti.

O söyleyince, orada öylece oturmuşken çevreme bakındığımı, ve kısa boylu, sağlam yapılı, olağanüstü bir canlılık yayan, zarif ya da zevk sahibi bir insanın geldiğini gördüğümü anımsadım; tam parkın köşesinden dönüyordu. Şakayla karışık biçimde, don Juan'a arkadaşının gelmekte olduğunu, görünüşe bakılırsa onun da, hiç kuşkuşuz bir büyücü olduğunu söylemiştim.

"Genaro, daha o günden itibaren sana neler yapılması gerektiğini önermeye başladı," diye sürdürdü, don Juan. "*Naguala* giden yoldaki kılavuzun olarak sana kusursuz gösterilerde bulundu; bi *nagual* olarak sergilediği her bi uygulamada senin aklını hiçe sayıp onu sollayan yeni bi bilgi parçası aktardı sana. Dünya görüşünü parçaladı, ama sen bunun ayırdına varamadıydın o sıralar. Böylesi anlarda bile, sen, o erk bitkilerini aldığın zamanlardaki gibi davrandın—gerektiğinden fazlasını gereksindin. *Nagualın* bikaç saldırısı kişinin görüşünü bozmaya yeter; ama, bugün bile, *nagualın* onca hücumlarının ardından bile, görüşün yara almışa benzemiyor. Ne tuhaf ki, senin en iyi yanın bu.

"Netice olarak, Genaro'nun işi seni *naguala* götürmekti. Ama, burada garip bi soruyla karşılaşıyoruz. *Naguala* götürülen neydi?"

Gözlerinin bir devinimiyle soruyu yanıtlamaya yönlendirdi beni.

"*Aklım* mı?" diye sordum.

"Yo, *akıl* anlamsız kaçar bu bağlamda," diye yanıtladı. "*Akıl*, sığ ve esen sularından ayrıldığı anda şansını yitirir zaten."

"Peki, *tonalım* o halde," dedim.

"Yo, *tonal* ve *nagual* özümüzün iki doğal parçasıdır," dedi, sertçe "Birbirlerine götürülemezler."

"Algılayışım mı?" diye sordum.

"Buldun işte!" diye bağırdı, sanki doğru yanıtı veren bir çocukmuşum gibi. "Ve şimde de büyücülerin açıklamasına geliyoruz. Bunun pek bi şey açıklamayacağına ilişkin seni uyarmıştım—gene de..."

Sustu, pırıldayan gözleriyle bana baktı.

"Bu da bi başka büyücü numarası,"dedi.

"Ne demek istedin? Ne kandırmacası,"diye sordum, hafif bir endişeyle.

"Büyücülerin açıklaması, elbet," diye yanıtladı. "Bunu kendin de göreceksin. Neyse, biz devam edelim. Hepimizin bi baloncuğun içinde olduğumuzu söyler büyücüler. Doğum anımızda yerleştirildiğimiz bi baloncuktur, bu. Önceleri açıktır baloncuk, sonraları kapanmaya başlar, ve mühürlenir. Bu baloncuk bizim algılamamızdır. Yaşamımızın tümünü bu baloncuk içinde geçiririz. Yuvarlak çeperlerinde kendi yansımamızı görürüz."

Başını aşağı indirerek sorarcasına baktı. Kıkırdadı.

"Dalga geçiyorsun," dedi. "Tam bu noktada bi soru sorman gerekirdi."

Güldüm. Büyücülerin açıklaması hakkındaki uyarıları, ve onun ürküntü veren farkındalığı sonunda beni derinden etkilemeye yeniden başlamıştı.

"Nasıl bir soru sormam gerekirdi, don Juan?" diye sordum.

"Eğer çeperlerde gördüğümüz kendi yansımamızsa, o takdirde yansıyan şey gerçeğin kendisi olmalıdır," dedi gülerek.

"Gerçekten iyi bir nokta," dedim, şaka yollu.

Mantığım bu saptamayı kolaylıkla izleyebiliyordu.

"Yansıyan şey bizim dünya görüşümüzdür," dedi. "Bize doğum anımızda verilen bu görüş önce bi betimlemedir, tüm dikkatimiz onun tarafından çelinip de betimlemenin bi dünya görüşüne dönüşmesine dek de öyle kalır.

"Öğretmenin ödevi, bu görüşü yeniden düzenlemek, ışıldayan varlığı, velinimetin baloncuğu dışarıdan açacağı ana hazırlamaktır."

Yine maksatlı bir suskunluğa dalıp, doğru dürüst bir soru ya da yorum getirme yetersizliği biçiminde nitelediği dikkatsizliğimle ilgli bir yorumda bulundu.

"Sorum ne olmalıydı?" diye sordum.

"Baloncuk, neden açılmalıdır?" diye yanıtladı.

Ben, "Bu iyi bir soru," derken o kahkahalarla gülerek sırtımı tıpışlıyordu..

"Tabii, ya!" diye ünledi. "Sana göre iyi bi soru olmalı, zira bu senin sorularından biri.

"Baloncuk, ışıldayan varlığın, bütünselliğine ilişkin bi fikir edinebilmesi amacıyla açılır," diye sürdürdü. "Elbet biz buna sözün gelişi baloncuk diyoruz, ama bu sefer uygun da düşmüyor değil hani.

"Işıldayan varlığı bütünselliğine doğru yönlendirmek dikkat isteyen bi manevradır, onun için öğretmenin içeriden, velinimetin de dışarıdan çalışmasını gerektirir. Öğretmen dünya görüşünü yeniden düzenler. Bu görüşe *tonal* adası adını vermiştim. Bizi biz yapan her şeyin bu adanın üstünde olduğunu söylemiştim. Büyücülerin açıklamasına göre, bu *tonal* adası kimi öğelerin üzerinde odaklanmayı öğrenmiş olan algılamamız tarafından yapılmıştır; bu nesnelerin her biri, ve tümü birlikte, bizim dünya görüşümüzü oluşturmaktadır. Çömezin algılaması söz konusu olduğunda, öğretmenin görevi tüm nesneleri, baloncuğun bi yarısında yeniden düzene sokmaktır. Sen artık şu anda, *tonalı* temizleme ve yeniden düzenlemenin, onun *akıl* tarafınadaki tüm öğelerinin yeniden kümelendirilmesi olduğunu

kavramışsındır. Benim ödevim senin sıradan görüşünü karıştırmaktı; ama parçalamak değildi bu, yalnızca yeniden *akıl* tarafında kümelenmesini sağlamaktı. Sen bunu, tanıdığım herkesten daha yetkin bi biçimde başardın."

Kayanın üstünde imgesel bir daire çizdi, sonra bunu dikine bir çapla ikiye böldü. Öğretmenin ustalığının, çömezini, dünya görüşünü baloncuğun sağ yarısında yeniden kümelendirmeye zorlamak olduğunu söyledi.

"Neden sağ yarısı?" diye sordum.

"Orası, *tonalın* tarafıdır," dedi. "Öğretmen kendini hep bu yöne doğru yöneltir, çömezine savaşçının yolunu tanıtırken onu mantıklı olmaya, ayıklığa, kişisel ve bedensel sağlamlığa doğru yönlendirir; öte yandan, çömezin baş edemeyeceği akıl almaz ama gene de gerçek birtakım durumları ona sunarken, *aklının*, hayret verici bi biçimde, yalnızca çok küçük bi alanı kavradığının ayırdına varmaya zorlar onu. Savaşçı, her şeyi mantığa vuramayacağını anladığında yenik düşmüş olur da, *aklını* güçlendirmek, ve yenik *aklını* savunmak amacıyla olanca gücüyle çevresinde gördüğü her bi veriyi bi araya getirmeye başlar. Öğretmen de onu acımasızca dürtükleyerek, tüm dünya görüşünü tek bi yarım kürede toplamasına yardımcı olur. Öteki, temizlenmiş yarım küre büyücülerin *istenç* dediği şeye ayrılmıştır.

"Öğretmenin görevinin, baloncuğun yarısını temizleyerek her şeyi tek bi yanda düzenlice toplamak olduğunu söylersek, bunu daha iyi açıklamış oluruz. Velinimetin göreviyse, baloncuğu, temizlenmiş tarafından açmaktır. Mühür bi kez kırılmayagörsün, savaşçı bi daha asla eskisi gibi olamaz. Bütünselliğinin yönetimi elindedir artık. Baloncuğun bi yarısı *aklın, tonalın* mutlak merkezidir. Öteki yarısı da *istencin, nagualın* mutlak merkezidir artık. Olması gereken düzen budur. Tüm öbür düzenlemeler anlamsızdır, boştur; doğamıza aykırıdır; zira onlar büyüsel mirasımızı yoksar, ve bizi bi hiçe indirger."

Don Juan ayağa kalktı, kollarını, sırtını gerdi, bir süre yürüyüp kaslarını gevşetti. Hava biraz soğumuştu.

"Sonuna geldik mi?" diye sordum.

"Neden, gösteri başlamadı bile daha!" diye ünleyerek gül-

dü. "Bu yalnızca bi girişti."

Sonra, gökyüzüne bakarak başının kayıtsız bir devinimiyle batıyı gösterdi.

"Bi saat içinde *nagual* burada olur," diyerek güldü.

Yeniden oturdu.

"Bi tek meselemiz kaldı," dedi. "Büyücüler buna ışıldayan varlıkların gizi adını verir, bizim algılayıcığımız da işte burada yatar. Biz insanlar da, tüm öteki ışıldıyan varlıklar da algılayıcılarızdır. Bu bizim baloncuğumuzdur, algı baloncuğu yani. Bizim hatamız, kabul edilebilir tek algının *akıl* süzgecinden geçen algı olduğuna inanmaktır. Büyücüler, *aklın* merkezlerden yalnızca biri olduğuna, ve ona o kadar fazla güvenilmemesi gerektiğine inanırlar.

"Ganaro'yla ben, algı baloncuğumuzun bütünselliğini oluşturan sekiz nokta hakkında bilgi vermiştik sana. Altı noktayı biliyorsun. Bugün, Genaro'yla ben baloncuğunu biraz daha temizleyeceğiz; böylece, geriye kalan o iki noktayı da öğrenebileceksin."

Ansızın konuyu değiştirerek, don Genaro'yu yol kenarındaki kayanın tepesinde gördüğümüz andan başlayarak, önceki günle ilgili tüm algılamalarımı ayrıntılarıyla anlatmamı istedi benden. Ne bir yorumda bulundu, ne de sözümü kesti. Bitirdiğimde, bir gözlemimi de ekledim. Sabahleyin Nestor ve Pablito'yla konuşmuştum, onlar da benimkilere benzer algılamalarını anlatmışlardı. Oysa, don Juan bana, *nagualın* yalnızca tanık olan kişinin gözlemleyebileceği bireysel bir deneyim olduğunu anlatmıştı. Önceki gün üç izleyici vardı, üçümüz de aşağı yukarı aynı şeylere tanık olmuştuk. Önemsiz farklılıklar da, tüm olayların belirli anlarına gösterdiğimiz değişik tepki ve duygulardı.

"Dün olanlar, sen, Nestor ve Pablito için yapılan bi *nagual* gösterisiydi. Ben onların velinimetiyim. Genaro ile ben üçünüzün de *akıl* merkezlerini iptal ettik. Genaro'nun ve benim, sizi tanık olduğunuz şeylere ilişkin fikir birliğine getirecek denli erkimiz var. Yıllar önce, sen ve ben bi gece bikaç çömezle birlikteydik. Ne var, tek başıma hepinizi aynı şeyi gördüğünüze inandıracak derecede erkim yoktu o zaman."

Bir gün önceki olaylara ilişkin algıladıklarımı dinledikten sonra, bende "gördüklerini" de buna ekleyince, büyücülerin açıklamasına hazır olduğuma karar vermiş olduğunu söyledi. Pablito için de aynı şeyin geçerli olduğunu, ama Nestor hakkında tam karara varamadığını açıkladı.

"Büyücülerin açıklamasına hazır olmak başarılması zor bi iştir," dedi don Juan. "Belki olmamalıydı, ama hâlâ, yaşam boyu süren dünya görüşümüz hakkında düşkünlük gösteriyoruz. Nestor, Pablito, ve sen bu bakımdan birbirinize benziyorsunuz. Nestor utangaçlığının ve kederliliğinin ardına gizleniyor, Pablito dayanılmaz çekiciliğinin ardına, sen ise sözcüklerinle dalyaraklığının ardına sığınıyorsunuz. Tüm bu görüşler meydan okunamazmış gibi geliyor size; siz üçünüz bunları kullanmada direttikçe, baloncuklarınız tam anlamıyla temizlenemeyecek, büyücülerin açıklaması sizin için bi anlam taşımayacaktır."

Uzun süredir aklımı şu büyücülerin ünlü açıklamasına takmış olduğumu, ama ne denli yaklaşırsam o derece uzaklaştığımı şaka yollu söyledim. Tam gülünç bir yorum bekliyordum ki lafı ağzımdan aldı.

"Şu büyücülerin açıklaması fos çıkmasın, sakın?" diye patlattı, kahkahalar arasında.

Sırtımı tıpışladı, neşeli bir olaya tanık olmuş bir çocuk gibi mutlu görünüyordu.

"Genaro kurallar konusunda aşırı titizdir," dedi, sesinde güvence veren bir titremle. "Bu Allahın cezası açıklamada kafa karıştıran bi şey yok, ha! Bana kalsa yıllar önce vermiştim bile sana bunu. Kafanı fazlaca takmana gerek yok." Yukarılara doğru bakarak gökyüzünü inceledi.

"Şimdi hazırsın," dedi, ciddi ve tiyatrovari bir edayla. "Ama buradan ayrılmadan önce söylemem gereken son bi şey daha var: büyücülerin açıklamasının gizemi ya da gizi algının kanatlarını açmakta yatar."

Elini not defterimin üzerine koydu, çalılığa gidip bedensel işlevlerimle ilgilenmemi, sonra da elbiselerimi çıkarıp bohça ederek, tam bulunduğumuz yere koymamı söyledi. Soru sorarcasına baktığımda çıplak olmam gerektiğini, ama ayakkabılarımla şapkamı çıkarmayabileceğimi ekledi.

Neden çıplak olmam gerektiğini öğrenmekte direttim. Don Juan gülerek bunun kişisel bir nedeni olduğunu, ve kendimi o biçimde daha rahat hissedeceğimi söyledi. Dediğine bakılırsa böyle olmasını ben istemiştim. Açıklaması beni şaşkınlığa uğrattı. Bunun bir şaka olduğunu sandım, ya da bana anlattıklarına uygun bir biçimde dikkatimi dağıtmaya çalışıyordu. Bunu niçin yaptığını sordum.

Yıllar önce, don Genaro, kendisi, ve ben kuzey Meksika'nın dağlarındayken başıma gelen bir olayı anlatmaya başladı. O sırada, tek başına "aklın", bu dünyadaki her şeyi açıklayamayacağını anlatıyorlardı. Don Genaro, bana yadsınamaz bir kanıt sunmak amacıyla, bir "nagual" olarak müthiş bir sıçrayış yapmış, altmış yetmiş kilometre uzaklıktaki tepelerin doruklarına doğru "uzatmıştı." Don Juan o meseleyi ıskalamış olduğumu, "aklımın" ikna edilmesi açısından olayın başarısızlıkla sonuçlanıp, benim bedensel tepkim açısından tam bir hengâmeye dönüştüğünü söyledi.

Don Juan'ın sözünü ettiği bedensel tepkim bütün canlılığıyla zihnimde yaşıyordu. Don Genaro'nun gözlerimin önünde, yel üfürürmüşçesine yok olup gittiğini görmüştüm. Sıçraması, ya da her ne yaptıysa, üzerimde öylesine derin bir etki yaratmıştı ki, deviniminin bağırsaklarımda bir şeyleri söktüğünü duyumsamıştım. Dışkımı tutamamış, pislenen pantolonumla gömleğimi fırlatıp atmak zorunda kalmıştım. Duyduğum rahatsızlık ve utanç sınırsızdı; sadece başımdaki şapkayla trafiği yoğun bir otoyolda arabama varana dek çırılçıplak yürümüştüm. Don Juan böylesi bir durumda giysilerimi gene mahvetmemem için önlem almasını kendisinden istediğimi anımsattı.

Giysilerimi çıkarttıktan sonra, yüz metre kadar yürüyüp, aynı koyağa bakan genişçe bir kayanın yanına geldik. Aşağı bakmamı istedi. Kırk metrelik bir uçurum vardı. Sonra, içsel söyleşimi kesmemi, çevremizdeki sesleri dinlememi söyledi.

Bir süre sonra bir çakıl taşının kayalara çarpa çarpa uçurumun dibine doğru zıplayarak düştüğünü işittim. Çakıl taşının her zıplayışını inanılmaz bir berraklıkla işitebiliyordum. Sonra, bir çakıl taşının sesini, ardından bir çakıl taşının sesini daha

işittim. Kafamı kaldırıp sol kulağımı sesin geldiği yere doğru tuttuğumda, dört beş metre uzağımızdaki bir kayanın tepesinde oturmuş olan don Genaro'yu gördüm. Çakıl taşlarını kayıtsızca fırlatıp durmaktaydı koyağın dibine.

Ben onu görünce, don Genaro bağırıp kıkırdayarak, orada gizlenip kendisini bulmamı beklediğini söyledi. Tam bir şaşkınlık anı yaşadım. Don Juan ha bire, "aklımın" bu olaya davetli olmadığını, her şeyi denetimim altına alma biçimindeki kahrolası arzumu boşlamamı fısıldayıp duruyordu, kulağıma. "Nagual"ın yalnızca bana yönelik bir algı olduğunu, bu nedenle de Pablito'nun arabamın içindeki "nagual"ı görmediğini söyledi. Seslendirmediğim hislerimi okuyormuşçasına, her ne kadar "nagual"a yalnızca ben tanık olmaktaysam da, karşımdakinin, don Genaro'nun kendisi olduğunu ekledi.

Don Juan kolumdan tutarak neşeli bir şekilde, beni don Genaro'nun oturduğu yere götürdü. Don Genaro ayağa kalıp bana yaklaştı. Bedeninden yayılan ısıyı görebiliyordum, hayret verici bir kızartıydı bu. Yanıma gelerek, bana dokunmadan, ağzını sol kulağıma yaklaştırıp fısıldamaya başladı. Don Juan da öbür kulağıma fısıldamaya başlamıştı. Sesleri eşzamanlıydı. İkisi de aynı şeyleri yineliyorlardı. Korkmamam gerektiğini, uzun, güçlü telciklerim olduğunu, orada beni korumak için onların, tıpkı gözlerimin doğal "tonal" algılamasına kılavuzluk ettiği gibi, "nagual"ı algılamama kılavuzluk etmek amacıyla bulunduklarını söylediler. Telciklerimin tüm bedenimi sarmaladığını, onların yardımıyla her şeyi derhal sezebileceğimi, tek bir telciğin bile bulunduğumuz yerden koyağın dibine, ya da koyağın dibinden bulunduğumuz yere sıçramam için yeterli olacağını söylediler.

Fısıldadıkları her şeyi dinlemiştim. Her sözcük bana benzersiz bir kavramı çağrıştırıyormuş gibiydi. İşittiğim her şeyi hiç unutmaksızın, bir kasetçalar imişimcesine yeniden dinleyebiliyordum. İkisi birden, koyağın dibine atlamamı istiyorlardı. Önce telciklerimi duyumsamalı, sonra da uçurumun dibine kadar uzanan bir telciği belirleyip onu izlememi söylediler. Onlar komutlarını verdikçe, ben de onların sözcüklerini uygun düşen duygularla gerçekten eşleştirebiliyordum. Bir kaşıntının

her yanımı kapladığını, özellikle kendi başına belirlenemeyen, ama "uzun kaşıntı" biçiminde dile getirebileceğim tuhaf bir duyum hissetmekteydim. Bedenimle koyağın dibini hissedebiliyordum, bu duyumu, bedenimin belirleyemediğim bir yerindeki bir kaşıntı gibi algılamıştım.

Don Juan'la don Genaro bu duygu boyunca kaymam için ha bire beni tava getirmeye çalışıyorlardı, ama bunun nasıl yapılacağını bilmiyordum. Sonra, yalnızca Genaro'nun sesini işittim.

Benimle birlikte atlayacağını söylüyordu; beni yakaladımı, ittimi, ya da kucakladımı, bilemiyorum, benimle birlikte karanlık uçuruma atlayıverdi. Önce bedensel acıların en şiddetlisini duyumsadım. Sanki midem çiğneniyor ya da yutuluyordu. Acıyla zevkin öylesine bir karışımıydı, öylesine yoğun ve uzundu ki, yapabildiğim tek şey, ciğerlerim patlayıncaya dek bağırmak, bağırmak, bağırmak oldu. Bu duyum dindiğinde, birbirinden sökülemez birtakım kıvılcımlar, kara kütleler, ışık huzmeleri, ve bulutumsu oluşumlar salkımı gördüm. Gözlerimin açık mı yoksa kapalı mı olduğunu, ya da gözlerimin nerede olduğunu, bırak gözlerimi, bedenimin bile nerede olduğunu bilemiyordum. Sonra, birincisi kadar şiddetli olmasa bile aynı bedensel acıyı duyumsadım, hemen ardından, uykudan uyanmışım hissine kapıldım; don Juan ve don Genaro'yla birlikte kayanın üstünde oturmaktaydık.

Don Juan gene çuvalladığımı, atlayışımı algılayışım karmaşıklıktan ibaret kalacaksa bunun bir yararı olmadığını söyledi. İkisi birden kulaklarıma, "nagual"ın tek başına yeterli olmayacağını, "tonal"la tavlanması gerektiğini defalarca fısıldadılar. İsteyerek atlamam, ve edimimin ayırdında olmam gerektiğini anlattılar.

Korku değil, ama isteksizliğim yüzünden duraladım. Kararsızlığımı, bedenimin sanki bir sarkaç imişçesine bir sağa bir sola sallanması şeklinde hissettim. Ardından, yabansı bir hava beni sarmaladı, ve tüm cismaniyetimle atladım. Atlayışa geçer geçmez düşünmek istediysem de, başaramadım. Bir sisin içinden bakıyormuşçasına, daracık koyağın çeperlerini, uçurumun dibindeki sivri taş çıkıntılarını gördüm. İnişimi, bir zaman

akışı içinde cereyan ediyormuşçasına sezgileyememiştim, onun yerine, dipte yere varmışlık duyumunu taşıyordum; çevremdeki küçük bir dairenin içinde yer alan kayaların tüm özelliklerini ayırt edebiliyordum. Görüşümün göz seviyesinde tek yönlü ve stereoskopik olmadığını, düzlem şeklinde, ve üç yüz altmış dereceyi kapsadığını fark ettim. Bir süre sonra paniğe kapıldım, bir şey beni yoyo gibi yukarıya doğru çekti.

Don Juan'la don Genaro, beni birçok kez atlattılar. Don Juan her atlayışımın ardından, suskunluğumu ve isteksizliğimi kırmam için uğraşıyordu. Büyücülerin "nagual"ı kullanmalarındaki gizin algılamada olduğunu, bu atlama uygulamasının bir algılama alıştırmasından başka bir şey olmadığını, ve bunun yalnızca yetkin bir "tonal" gibi, koyağın dibinde ne olduğunu algılayabildiğim takdirde sona ereceğini birçok kez yineledi.

Bir an, akıl almaz bir duyuma kapıldım. Don Juan ve don Genaro'yla birlikte koyağın tepesinde durmakta olduğumun, onların kulaklarıma ha bire fısıldadıklarının son derece ve ayık bir biçimde farkındaydım ki, birden kendimi koyağın dibine bakarken buldum. Her şey kesinlikle doğaldı. Hava neredeyse kararmak üzereydi, ama, gündelik yaşamımda olduğu gibi, her şeyi tanıyabilecek kadar aydınlıktı. Yuvarlanan bir taşın gürültüsünü duyduğum sırada bir çalılığa bakmaktaydım. Büyükçe bir kayanın, koyağın dibine, tam benim üzerime doğru yuvarlandığını gördüm. Bir an için, onu atanın don Genaro olduğunu da gördüm. Tam bir paniğe kapılmıştım ki, kayanın tepesindeki yerime çekiliverdim. Etrafıma baktım; don Genaro görünürlerde yoktu. Don Juan gülmeye başladı, don Genaro'nun benim iğrenç kokuma dayanamayıp gittiğini söyledi. O anda, her yanımın pislik içinde olduğunu utançla ayrımsadım. Don Juan giysilerimi çıkarmamı isterken, haklıymış meğer. Yakınlardaki bir pınara gittik; don Juan, şapkamı kullanarak üzerime boşalttığı sularla beni bir atı yıkarcasına yıkadı. Pantolonumu kurtarmış olduğuma ilişkin şen şatır şakalar yaptı.

Algı Baloncuğu

Günü tek başıma don Genaro'nun evinde geçirdim. Çoğunlukla uyudum. Don Juan akşamüstüne doğru döndü, tam bir sessizlik içinde, yakınlardaki bir dağ sırasına doğru ilerledik. Alacakaranlığa doğru durduk, derin bir vadinin kıyısında hava iyice kararana dek oturduk. Sonra don Juan beni, yakınlarda bir başka yere, yamacı tümüyle bir kaya duvardan oluşmuş dimdik, devasa bir tepenin dibine götürdü. Yar, don Juan'ın bana burasını birçok kez göstermiş olmasına karşın, oraya giden pa-

tikada yürürken göze çarpmıyordu. Don Juan en aşağı yüz metre yüksekliğindeki bu yerin, özellikle de dibindeki derin kanyonun tam bir erk yeri olduğunu söylemiş, çeşitli fırsatlar oluşturarak buradan bakmamı sağlamıştı. Buradan her bakışımda içimi tedirgin bir ürperti kaplamıştı; bu kanyon her zaman karanlık ve ürkütücüydü.

O yere ulaşmadan önce, don Juan tek başıma gidip uçurumun kenarında Pablito'yla buluşmamı söyledi. Sinirsel yorgunluğumu gidermek ve gevşememi sağlamak amacıyla erk tırısı yapmamı önerdi.

Don Juan adımlarını yana, patikanın soluna doğru yöneltti, karanlık onu bir anda yutuverdi. Durup nereye gittiğini görmek istedim, ama bedenim bana itaat etmedi. Çok yorgun olmama, ayakta zor durmama karşın koşar adım gitmeye başladım.

Uçurumun kıyısına ulaştığımda kimseyi göremeyince, derin derin soluyarak yerimde saymaya başladım. Bir süre sonra, bir parça gevşedim; Sırtımı bir kayaya dayayıp sessizce durdum, birkaç metre ötemde, bir insan karaltısı gördüm. Başını ellerinin arasına almış oturmaktaydı. Bir an yeğin bir korku yaşadım, ama adamın Pablito olması ihtimalini düşününca, kuşku duymadan ona doğru ilerledim. Pablito, diye adını yüksek sesle çağırdım. Benim kim olduğumu ayırt edememiş olabileceğini, ve onun da benim kadar korkarak yüzünü kapatmış olacağını tahmin ettim. Ama daha ona yaklaşmadan yabansı bir korku her yanımı sardı. Sağ elimi uzatmış ona dokunmak üzereyken bedenim olduğu yerde dondu kaldı. Adam başını kaldırdı. Pablito değildi, bu! Gözleri kaplan gözleri gibi, iki dev aynayı andırıyordu. Bedenim geriye doğru fırladı; kaslarım yay gibi gerildi de tümüyle benim istemim dışında boşalıp inanılmaz bir hızla geriye, çok uzağa sıçramamı sağladı; sıradan bir zamanda olsa bu konuda saatlerce düşünür mantıksal açıklamalar düzerdim. Korkum çok büyüktü, oyalanmaya hiç niyetim yoktu; hemen oradan uzaklaşmak üzereydim ki, birisi kuvvetlice kolumdan tuttu. Bu kez, birisinin beni kolumdan tuttuğu düşüncesiyle iyice paniğe kapıldım; çığlığı bastırdım. Gerçekte tepkim bir çığlık değil, uzun ve insanın tüylerini diken

diken eden bir naraydı.

Yüzümü saldırgandan yana çevirdim. Pablito'ydu bu; benden bile daha çok titriyordu. Sinirliliğim doruğa ulaşmıştı. Konuşamıyordum, çenelerim birbirine vuruyor, ağzımdan anlamsız sözcük parçaları dökülüyor, sırtımdaki ürpertiler istemsizce sıçramama neden oluyordu. Ağızdan nefes almak zorunda kalmıştım.

Pablito, çatırdayan dişlerinin arasından, "nagual"ın kendisini beklediğini, bana çarptığı sırada keçileri tümüyle kaçırmak üzere olduğunu, bağrışımla onu öldürmeme handıysa ramak kaldığını söyleyebildi. Gülmek istedim, akla gelebilecek en tekinsiz sesleri çıkardım.

Dinginliğime kavuştuğumda, Pablito'ya hemen hemen aynı şeyin benim de başıma geldiğini söyledim. Bende yorgunluktan iz kalmamıştı; kendimde içime sığmayan bir güç, bir rahatlık hissediyordum. Pablito da aynı duyguları yaşıyor gibiydi; sinirli, aptal bir biçimde kıkırdamaya başladık.

Uzaktan gelen yavaş, ihtiyatlı ayak sesleri işittim. Sesleri, Pablito'dan önce yakalamıştım. Benim kendimi kasmama tepki verdi. Birisinin, bulunduğumuz yere doğru yaklaştığından emindim. Sesin geldiği yöne döndük; bir süre sonra, don Juan'la don Genaro'nun karaltıları göründü. Dingince yürüyorlardı. Birkaç metre önümüzde durdular; don Juan banim, don Genaro da Pablito'nun karşısındaydı. Don Juan'a bir şeyin beni fena halde korkuttuğunu söylemek üzereydim ki Pablito kolumu sıktı. Ne demek istediğini anlamıştım. Don Juan'la don Genaro'nun tavırlarında yabansı bir şeyler vardı. Onlara bakmayı sürdürdükçe, gözlerimi odaklayamaz oldum.

Don Genaro keskin bir komut verdi. Ne dediğini anlamamıştım, ama gözlerimizi şaşı bakar duruma getirmemiz gerektiğini "bilmiştim".

"Karanlık, dünyanın üstüne yerleşti," dedi don Juan, göğe bakarak.

Don Genaro yere bir yarımay çizdi. Bir an, ışıldayan bir tebeşir kullandı sandım; ne var, elinde hiçbir şey yoktu. Parmağıyla çizdiği imgesel yarımayı sezgileyebiliyordum. Pablito'yla beni dışbükey çemberin içine oturttu. Kendisiyle don Ju-

an ise yarıçapın dışına, iki metre kadar uzağına bağdaş kurarak oturdular.

Önce don Juan konuştu; bize dostlarını göstereceklerini söyledi. Bize, sol taraflarına, kalçalarıyla, kaburga kemiklerinin arasına bakarsak, kemerlerine asılı bir çaput, ya da mendil gibi bir şey "göreceğimizi" söyledi. Don Genaro, çaputların hemen önünde düğmeye benzer iki nesne bulunduğunu, bu nesneleri ve çaputları "görünceye" dek kemerlerine bakmamız gerektiğini de ekledi.

Don Genaro henüz konuşmaya başlamadan önce, kemerlerine asılı, kumaş parçasına benzer düz bir şeyle; değirmi, çakıl taşına benzer bir nesnenin ayırdına varmıştım. Don Juan'ın dostları, don Genaro'nunkilere oranla daha koyu renkli, daha korkutucuydular. Merakla korku karışımı bir tepki vermiştim. Tepkilerimi karın bölgemle yaşıyor, mantıksal hiçbir yargı üretmiyordum.

Don Juan'la don Genaro ellerini kemerlerine attılar, koyu renkli kumaş parçalarını yerlerinden çıkarırmışçasına devinimlerde bulundular. Bunları sol elleriyle aldılar; don Juan kendisininkini başının üzerinden atıverdi; don Genaro'ysa yavaşça yere bıraktı. Kumaş parçaları atılma ve fırlatılmayla uçurtma gibi süzülüp yavaşça inerken ütülü birer mendil gibi açılıp yere serildiler. Don Juan'ın dostunun devinimleri, geçen gün üstümüzde dönüp durduğu sırada sezgilediklerimin tam bir kopyasıydı. Kumaş parçaları yere yaklaştıkça katılaştılar, yuvarlaklaştılar, ve kütle kazandılar. Önce bir kapının tokmağına düşmüşçesine büküldüler, sonra da açıldılar. Don Juan'ınki oylumlu bir gölgeye dönüştü. Öne çıkıp, yerdeki küçük taşlarla toprağı eze eze bize doğru ilerlemeye başladı. Beş altı karış ötemize kadar geldiğinde, yarımayın tam dibinde don Genaro'yla, don Juan'ın arasında durdu. O anda duyduğum dehşet yakıcı bir alev gibi her yanımı sarmıştı. Önümüzdeki dev gölgenin boyutları beş metre yüksekliğe, iki metre genişliğe varmıştı. Çevresini gözleri olmadan hissedermişçesine devindi. Sallandı ve yalpalandı. Beni aradığını biliyordum. Pablito o an başını göğsüne gizledi. Onun bu deviniminin yarattığı duyum, gölgeye odakladığım dikkatimin bir bölümünü yok edivermiş-

ti. Gölgenin gelişigüzel devinimlerine bakınca, onun ayrıştığını düşündüm, ardından gölge karanlığa karışarak görünmez oldu gitti.

Pablito'yu sarstım. Başını kaldırdı ve boğuk bir çığlık koyverdi. Yukarıya doğru baktım. Yabansı bir adam bana bakmaktaydı. Gölgenin hemen ardındaydı, ola ki saklanmaktaydı. Sırık gibi, zayıf bir adamdı, suratı da upuzundu saç namına bir şey yoktu, başının sol tarafı egzama ya da buna benzer kızıl bir lekeyle kaplıydı. Deli bakışlı gözleri parlamaktaydı; ağzı yarı aralanmıştı. Tuhaf, pijamamsı bir giysisi, ona çok kısa gelen bir pantalonu vardı. Ayağında ayakkabı var mıydı, bilmiyorum. Uzunca bir süre bize bakıp durdu; bir gedik bulur da içeri dalıp bizi parçalamak istermişçesine. Bakışlarında bir keskinlik vardı. Bu nefret ya da şiddet değildi; bir tür hayvansal güvensizlik alâmetiydi. Bu gerilime daha fazla dayanamadım. Don Juan'ın yıllar önce bana öğretmiş olduğu savaş duruşuna geçmek istedim, ama Pablito, dostun don Genaro'nun çizdiği çizginin ötesine geçemeyeceğini fısıldayıverdi. Gerçekten de, önümüzde duran her türden şeyin bize yaklaşmasını önleyecek ışıltı çizginin farkına vardım.

Bir süre sonra adam, gölgenin de yaptığı gibi, sola doğru devindi. Don Juan'la don Genaro'nun ikisini de geri çağırdıkları hissine kapıldım.

Kısa bir sessizlik oldu. Don Juan'la don Genaro'yu göremiyordum; artık yarımayın iki noktasında oturmuyorlardı. Birden oturduğumuz som kayaya çarpan iki küçük çakıl taşının çıkardığı sesi duydum; önümdeki alan bir anda sarımsı bir ışıkla aydınlandı. Önümüzde, yırtıcı bir hayvan, dev gibi, iğrenç bakışlı bir kurt ya da çakal duruyordu. Tüm bedeni, salya ya da tere benzer beyaz bir sıvıyla kaplıydı. Postu ıslaktı, berbat durumdaydı. Bakışları çok vahşiydi. Canavarca bir öfkeyle hırıldadı, tüylerim diken diken olmuştu. Çeneleri titredi, salyaları her yeri ıslattı. Zincirini parçalamak isteyen kuduz bir köpek gibi yeri pençeledi. Sonra, arka ayakları üzerine yükselerek ön pençeleriyle çenelerini hızlı hızlı devindirdi. Tüm öfkesini, aramızdaki bir engeli yok etmek amacıyla yoğunlaştırıyormış gibi bir hali vardı.

Bu çılgın hayvana karşı duyduğum ürkünün, daha önce tanık olduğum iki görüntüye karşı duyduğum korkudan farklı olduğunun ayırdına vardım. Bu hayvana karşı bedensel bir iğrenme, bir dehşet duyuyordum. Öfkesi karşısında güçsüz düşmüştüm. Birden vahşetini yitirircesine, görüntümüzden çıkıverdi.

Ardından, başka bir şeyin bize doğru geldiğini işittim, ya da ola ki hissettim; birdenbire dev boyutlarda bir aslan ya da başka bir kedigil belirdi önümüzde. Karanlıkta parıldayan gözlerini gördüm önce; bunlar inanılmaz boyutlardaydı—ışığı yansıtan su dolu iki havuz gibi kıpırtısızdı. Homurdandı ve hafifçe hırladı. Soluk verip, gözlerini üstümüzden ayırmaksızın önümüzde dolanmaya başladı. Çakalın yaydığı elektriksel kızartı bunda yoktu; bedensel hatlarını açık seçik kestiremiyor idiysem de, bu hayvan ötekine nispeten kesinlikle çok daha dehşet vericiydi. Güç topluyormuş gibiydi. Öylesine saldırgan görünüyordu ki, sınırları aşacakmış hissini uyandırıyordu. Pablito da benimle aynı duyguyu paylaşıyor olmalıydı, zira fısıldayarak başımızı eğip dümdüz yere uzanmamızı önerdi. Bir saniye sonra hayvan hücuma geçti. Bize doğru koştu, pençelerini kaldırarak üzerimize atladı. Gözlerimi kapadım, başımı kollarımın arasına alıp toprağa yapıştım. Hayvanın, don Genaro'nun çizdiği koruyucu çizgiyi paraladığını hissettim; neredeyse tepemizdeydi. Ağırlığının beni yere çivilediğini hissettim; göbeğindeki tüyler ensemi yaladı. İki önayağı bir şeye takılmıştı sanki; kendini kurtarmak için çırpındı. Titreyişlerini, çırpınışlarını, ve çıkardığı şeytansı sesleri işitmekteydim. Sonum gelmişti demek. Belirsiz bir mantıksal seçim yaparak kendimi oracıkta ölmek şeklindeki yazgımın eline bırakmak istediğimi fark ettim; ne var, bu denli dehşet verici koşullarda bedensel acılar çekerek ölmekten korkuyordum. Birden, bedenimde yabansı bir güç yükseldi; bedenim ölmeyi reddediyor, tüm gücünü bir noktada, sol kolumda ve elimde topluyora benziyordu. Karşı koyulamaz bir dalgalanmanın kabardığını duyumsadım. Denetlenemez bir şey bedenimi ele geçiriyor, ve beni, üzerimize çullanan bu ağır, netameli kütleyi üstümüzden atmaya itiyordu. Pablito da aynı şekilde tepki vermişti; ikimiz birden ayağa kalktık. İkimizin oluşturduğu enerji öylesine faz-

laydı ki, hayvan bezden bir bebek gibi savrulup gitti.

Müthiş çaba harcamıştık. Yere yıkıldım, nefes almaya zorlanıyordum. Karın kaslarım solumamı önleyecek kerte gerilmişti. Pablito'nun yaptıklarına dikkat edemiyorum. Sonunda, don Juan'la don Genaro'nun beni oturtmaya çalıştıklarını ayrımsadım. Pablito yüzükoyun yere serilmiş yatmaktaydı. Bayılmışa benziyordu. Beni oturttuktan sonra, don Juan ile don Genaro Pablito'ya yardım ettiler. İkisi birden onun sırtını ve karnını ovdular. Onu ayağa kaldırdılar, bir süre sonra Pablito tek başına oturabildi.

Don Genaro'yla don Juan yarımayın iki köşesine oturdular, sonra, altlarında ileri geri, sağa sola kayabilmelerini sağlayan raylar varmışçasına devindiler. Devinimleri başımı döndürmüştü. Sonunda Pablito'nun yanında durup kulaklarına fısıldamaya başladılar. Bir süre sonra üçü birden ayağa kalkıp uçurumun kıyısına gittiler. Don Genaro, Pablito'yu bir çocuk imişçesine kaldırdı. Pablito'nun bedeni tahta gibi dümdüz ve sertti; Don Juan Pablito'yu ayak bileklerinden yakaladı. Ona ivme ve güç kazandırmak istermişçesine kendi çevresinde döndürdü, sonunda, bacaklarını koyverip, tüm bedenini hızla uçurumdan aşağı, karanlığın içine savurdu.

Pablito'nun bedenini karanlık batı semasında gördüm. Günler önce don Juan'ın yapmış olduğu gibi, daireler çiziyordu—yavaş dönüşlerle çizilen daireler. Pablito yere düşecek yerde, giderek yükseliyor gibiydi. Sonra, dönüşleri hızlandı; Pablito'nun bedeni bir ara havada bir disk gibi dönmeye başladı, ardından parçalara ayrıldı. Havanın içinde yitip gittiğini sezgilemiştim.

Don Juan'la don Genaro yanıma geldiler, çevremi sarıp fısıldamaya başladılar. İkisi de ayrı şeyler söylüyorlardı, ama onların komutlarını izlemede hiç güçlük çekmedim. Daha ilk sözcüklerini söyler söylemez "yarılmış" gibi olmuştum. Pablito'ya yaptıklarını bana da uyguladıklarını anladım. Beni don Genaro çevirdi, bir an için dönüyormuş ya da uçuyormuşum hissine kapıldım. Hemen sonra, havada ilerliyor, inanılmaz bir hızla uçurumun dibine yaklaşıyordum. Düşerken önce giysilerimin parçalandığını, ardından etlerimin döküldüğünü, en so-

nunda da yalnızca başımın kaldığını hissettim. Bedenimin parçalara ayrılması nedeniyle gereksiz ağırlığımdan kurtulduğumu açık ve seçik biçimde anladım, böylece düşüşüm ivmesini yitirmiş, hızım azalmış oluyordu. Düşüşüm artık başımın dönmesine yol açmıyordu. Bir yaprak gibi ileri geri devinmekteydim. Ardından, başım da ağırlığını yitirmeye başladı da, sonunda "benden", bir santimetre karelik bir külçe, küçük bir çakıl taşı büyüklüğünde bir posa kaldı. Tüm duygum burada yoğunlaşmıştı; sonra, bu da patlayınca kendimi bin parçaya ayrılmış hissettim. Bin parçanın da aynı anda farkında olduğumu biliyordum, ya da benim dışımda bir yerde bir şey bunu fark ediyordu. Farkındalığın ta kendisi olmuştum ben.

Ardından, farkındalığımın bir bölümü kaynaştı, yükseldi, büyüdü. Bir yere yerleşti, azar azar sınırlarımın mı desem, bilinçliliğimin mi desem, ayırdına yeniden vardım, ve birden bildiğim, aşina olduğum "ben" bir volkan gibi patlayarak, düşlenebilecek tüm "güzel" sahnelerden oluşan görkemli bir gösteriyi, dünyanın binlerce insanlarının, nesnelerinin resimlerini aynı anda önümde sergiledi.

Daha sonra görüntüler bulanıklaştı. Gözlerimin önünden hızla geçiyorlardı, artık onları izleyemiyordum. Sonunda, dünyanın oluşumu kesiksiz, bitmeyen bir şerit gibi gözlerimin önüne serilmişti, sanki.

Birden, kendimi don Juan ve don Genaro'yla birlikte uçurumun kıyısında buldum. Beni geri çektiklerini, ve hiç kimsenin hakkında konuşamayacağı bilinmezi yaşadığımı fısıldadılar. Beni bir kez daha savuracaklarını, ancak bu kez "tonal"dan "nagual"a geçmek yerine algımın kanatlarını açıp, birinden ötekine gidip geldiğimin farkına varmaksızın, ikisine de aynı anda dokunmam gerektiğini söylediler.

Yine aynı çevrilme, dönme, ve büyük bir hızla aşağı fırlatılma duygularını yaşadım. Sonra, patladım. Zerrelere ayrıldım. İçimde bir şey boşandı; bu, tüm yaşamım boyunca kilitli tuttuğum bir şeyi açığa çıkarmıştı. Gizli hazinemin açıldığının ve durdurulamaz biçimde dışarı aktığının kesinlikle ayırdındıydım. "Ben" adını verdiğim o tatlı birlik kalmamıştı, artık. Hiçbir şey yoktu; ne var, bu boşluk dopdoluydu. Aydınlık ya da

karanlık, sıcak ya da soğuk, güzel ya da çirkin değildi. Gidiyor, dalgalanıyor ya da duruyor değildim; alışageldiğim gibi, tekil bir birim, bir öz de değildim artık. Hepsi "ben" olan sayısız özdüm, birbiriyle özel bir biçimde bağıntılı bu ayrık birim kolonileri önünde sonunda birleşiyor, kaçınılmaz biçimde tek bir farkındalığa, benim insan farkındalığıma dönüşüyordu. Hiçbir kuşkuya yer bırakmaksızın "biliyordum" ki—zira bilecek olan bir şey de yoktu zaten—gene de tüm ve tek farkındalığımla "biliyordum" ki, tanıdık dünyamın "ben"i, "kendim"i, hep bir koloni, birbirlerinden ayrı ve bağımsız, ve birbirleriyle sarsılmaz bir dayanışma içindeki duyguların sağlam ve sarsılmaz bir topluluğuydu. Sayısız farkındalıklarımın sarsılmaz dayanışması, bu bölümlerin birbiriyle olan bağlantısı benim yaşam gücümdü.

Bu birleşmişlik duygusunu betimlemenin bir başka yoluda, bu farkındalık kütlelerinin saçılmış olduğunu söylemekti; her biri kendisinin ayırdındaydı, ve hiçbiri ötekinden daha önemli değildi. Ardından bir şey bunları bir karıştırıyor, ve her birinin bir kümede toplaştığı bir alana, bildiğim "ben"e dönüşüyordu. Bu durumda "ben", ya da "kendim" olarak dünyasal etkinliğe özgü bir sahne izledim, ya da ola ki bu sahne başka dünyalara, salt imgeselliğe, yani "salt düşünce" dünyasına aitti. Entelektüel dizgelere ya da sözelleştirmeler olarak birbirine dizilmiş düşüncelere ilişkin görüntülerle karşılaştım. Kimi sahnelerde ağzım kuruyana dek konuştum da konuştum. Bu tutarlı görüntülerin her birinden sonra "ben" çözülüp gidiyor, bir hiçe dönüşüyordu.

Bu tutarlı görüntülere yaptığım yolculuklardan birinde, kendimi uçurumun kıyısında don Juan'la birlikte buldum. Bir anda, tanıdığım "ben"e dönüştüğümün ayırdına vardım. Bedenselliğimi gerçekmişçesine algıladım. Görüntülerden birinde değil de dünyadaydım.

Don Juan, beni bir çocuk gibi bağrına bastı. Bana baktı. Yüzü bana çok yakındı. Karanlıkta gözlerini görebiliyordum. Çok sevecendiler. Bir soru sorar gibiydiler. Ne olduğunu biliyordum bu sorunun. Konuşulamaz olan, gerçekten konuşulamazdı.

"Eee?" diye sordu sevecence, sanki onayımı beklemeye ihtiyacı varmış gibi.

Dilim tutulmuştu. "Aptallaşmış", "şaşırmış", "kafası karışmış" gibi sözcükler o anda hissettiklerimi dile getirmeye yetmezdi. Bir balon gibiydim. Don Juan'ın beni tutup yere doğru bastırması gerektiğini biliyordum, yoksa havada salınıp yeniden yok olacaktım. Yitmekten korkmuyordum. Farkındalığımın birleşik olmadığı o "bilinmezi" özlemiştim.

Don Juan beni omuzlarımdan bastıra bastıra yavaşça yürüterek don Genaro'nun evinin yakınında bir yere götürdü; orada beni yatırıp, önceden hazırlamış olduğu yumuşak bir toprakla tüm bedenimi boğazıma kadar örttü. Yapraklardan yaptığı bir yastığa başımı yaslayarak, kesinlikle kımıldamamamı ya da uyumamamı tembihledi. Orada oturucağını, toprak bedenimi pekiştirene dek bana yoldaşlık edeceğini söyledi.

Kendimi çok iyi hissettim, uyumak isteğime karşı koyamıyordum, ama don Juan buna izin vermiyordu. Az önce yaşadıklarımın dışında istediğim her şey hakkında konuşabileceğimi söyledi. Önce konuşacak bir şey bulamadım; sonra, don Genaro'yu sordum. Don Juan, don Genaro'nun Pablito'yu alıp oralarda bir yere götürdüğünü, o anda onun bana yaptıklarının aynısını Pablito'ya uygulamakta olduğunu söyledi.

Söyleşmeyi sürdürmek istedim, ama içinde bir tamamlanmamışlık duygusu vardı; alışılmadık bir kayıtsızlık, sıkıntıya benzer bir yorgunluk içindeydim. Don Juan ne hissettiğimi anlıyor gibiydi. Pablito'dan, onunla yazgılarımızın nasıl birleştiğinden söz etmeye başladı. Don Genaro, onun öğretmeni olduğu zaman, kendisinin aynı zamanda Pablito'nun velinimeti olduğunu, erkin adım adım Pablito'yla beni bir araya getirdiğini anlattı. Pablito'yla aramdaki tek fark, onun bir savaşçı olarak dünyasına korku ve baskının, benimkine ise sevecenlik ve özgürlüğün hâkim olmasıymış. Don Juan böyle bir farkın, velinimetlerin özlerindeki kişilik farklılığından kaynaklandığını açıkladı. Don Genaro, tatlı, sevecen ve şakacı, kendisiyse sert, buyurgan ve dolaysızdı. Benim kişiliğimin zorlu bir öğretmeni, ama şefkatli bir velinimeti gereksindiğini, Pablito'nunsa bunun tam tersi olduğunu söyledi—yani müşvik bir öğretmenle

haşin bir velinimetti onun gereksinmesi.

Bir süre daha konuştuk, sabah olmuştu. Güneş doğu ufkundaki dağların üzerinden görününce, toprağın altından çıkmama yardım etti.

Öğleden sonra uyandığım zaman, don Juan'la ben don Genaro'nun evinin kapısının önüne oturduk. Don Juan, don Genaro'nun hâlâ Pablito'yla birlikte olduğunu, onu son karşılaşmaya hazırladığını söyledi.

"Yarın Pablito'yla sen bilinmeze gidiyorsunuz," dedi. "Şimdi benim de seni hazırlamam gerek. Oraya tek başınıza gireceksiniz. Dün gece atılıp çekilen yoyolara benziyordunuz; yarın kendi başınızın çaresine bakacaksınız."

Birden meraklandım, aklıma bir gece önceki deneyimlerime ilişkin sorular üşüşüverdi. Ama bu hücumum onu hiç mi hiç tındırmadı.

"Bugün bi dönüm noktası teşkil edecek bi manevranın üstesinden gelmeliyim," dedi. "Sana son bi numara daha çekmem gerek; senin de bu numarayı yutman."

"Gülerek kalçalarını tokatladı.

"Geçen gece ilk alıştırma sırasında don Genaro sana büyücülerin *naguali* nasıl kullandıklarını göstermek istemişti," diye sürdürdü. "Kişi kendi isteğiyle *naguali* kullanmadığı sürece, daha doğrusu, *nagualdaki* eylemlerinden bi anlam çıkarmak amacıyla kendi isteğiyle *tonalını* kullanmadığı sürece büyücülerin açıklamasına ulaşamaz. Tüm bunları açığa kavuşturmak amacıyla şöyle de diyebiliriz: kişi, *naguali* büyücüler gibi kullanacaksa, *tonalın* görüşü etkili olmalıdır."

Son söylediği şeyde bariz bir çelişki gördüğümü söyledim don Juan'a. Daha iki gün önce benimle yaptığı o inanılmaz özet konuşmasında, yıllar boyunca benim dünya görüşümü değiştirmek için yaptığı o amaçlı edimleri sayıp dökmüştü; şimdi de kalkmış, aynı dünya görüşünün etkili olmasını istiyordu.

"Birinin ötekiyle hiçbi alakası yok," dedi don Juan. "Algılamamızın düzeni yalnızca *tonalın* alanına girer; eylemlerimiz yalnızca orada bi ardışıklık kazanabilir; bu eylemler yalnızca orada, basamaklarını sayabileceğin bi merdiven gibi dizilebilir.

Nagualda buna benzer bi şey bulamazsın. Anlayacağın, tonalın görüşü bi araçtır, bu bağlamda yalnızca en iyi araç değil, sahip olduğumuz tek araçtır da.

"Dün gece senin algı baloncuğun açıldı, kanatları da açılmış oldu. Hepsi bu kadar işte. Başına neler geldiğini açıklayabilmem olanaksız, bunu denemeyeceğim bile, ama sen de kalkışma böyle bi şeye. Algının kanatlarının, senin bütünlüğüne dokunması amacıyla yapıldığını söylemek yeterli. Dün gece sen *nagualdan tonala* sayısız kez gidip geldin. Seni iki kez savurduk, böylece hata olasılığını önledik. İkinci kezinde bilinmeyene yolculuğu olanca çarpıcılığıyla yaşadın. Algın, senin içindeki bi şey senin gerçek doğanı kavradığı an, kanatlarını açıverdi. Sen bi salkımsın.

"Budur büyücülerin açıklaması. *Nagual* konuşulmaz olandır. Tüm olası duygular, varlıklar, özler onun içinde salapuryalar gibi barışçıl, değişimsiz, sonsuza dek salınıp dururlar. Sonra, yaşam tutkalı bikaçını birbirine yapıştırıverir. Sen kendin bulguladın bunu dün gece, Pablito hakeza, tıpkı Genaro'yla benim, bi zamanlar bilinmeze yaptığımız yolculuklarda anlamış olduğumuz gibi. Yaşam tutkalı bu duyguların kimilerini yapıştırınca ortaya bi varlık çıkar; *tonalın* bölgesine doluşan tüm öbür varlıklarla birlikte o yerin şaşaası ve görkemi karşısında körleşip gerçek doğasını unutan bi varlık. *Tonal*, birleşik örgütlenmelerin yaşadığı yerdir. Yaşam gücü, tüm gerekli duyguları bi araya getirir getirmez, bi varlık, *tonalda* beliriverir. Sana bi keresinde, *tonalın* doğumda başlayıp, ölümde bittiğini anlattıydım; bunu dedim, zira yaşam gücü bedeni bırakır bırakmaz tüm o tekil farkındalıkların çözüşüp gelmiş oldukları yere, *nagua*la döndüklerini biliyorum da ondan. Savaşçının bilinmeyene yaptığı yolculuklar, tıpkı ölmek gibidir, elbet onun salkımındaki tekil duygular ayrışmayıp, kendi birlikteliklerini yitirmeksizin bi parça genişler yalnızca. Oysa ölümdeyse, bunlar çok diplere batarlar, ve daha önce hiç birim olmamışlarcasına bağımsızca devinirler."

Ona, anlattıklarının, yaşadıklarımla inanılmaz derece örtüştüğünü söylemek istedim. Ama beni konuşturmadı.

"Bilinmezden söz edebilmenin yoktur bi yolu," dedi. "Yal-

nızca tanık olabilirsin ona. Büyücülerin açıklaması der ki, her birimizin *nagualı* tanık olabileceğimiz bi merkezimiz vardır: *istenç*. Böylece bi savaşçı *nagualın* içine dalıverir de, salkımının kendisini sonsuz olasılıklar içinde istediğince düzenlemesine izin verir. Sana, *nagualın* ifade edilme biçiminin kişisel bi mesele olduğunu anlattıydım. Bununla, savaşçının, salkımını istediği gibi düzenlemesinin tümüyle kendisinin bileceği bi iş olduğunu anlatmak istemiştim. İnsan biçimi ya da insan duyguları hepsi arasında özgün olanıdır, ola ki tüm biçimler arasında bize en tatlı gelenidir; ne var ki, salkımın benimseyebileceği sayısız başka biçimler vardır. Bi büyücünün istediği bi biçimi benimseyebileceğini anlattıydım sana. Doğrudur bu. Özünün bütünlüğüne sahip bi büyücü, salkımınının kimi bölümlerini akla gelebilecek her bi şekilde birleşmeye yöneltebilir. Tüm bu karışımları olası kılan şey, yaşam gücüdür. Yaşam gücü tükenince salkımı yeniden bi araya getiremezsin, artık.

"Ben bu salkıma, algı baloncuğu adını koymuştum. Onun mühürlenmiş ve sıkıca kapatılmış olduğunu, ölüm anımıza dek asla açılmadığını söylemiştim. Ne var, açılabilir de. Büyücüler aşikâr bu gizi öğrenmişlerdir, her ne kadar hepsi de özlerinin bütünlüğüne ulaşamazlarsa da, bunun mümkün olduğunu bilirler. Baloncuğun, yalnızca kişinin *nagualı* fırlatılması durumunda açıladığını bilirler. Dün sana, senin bu noktaya ulaşmak amacıyla izlediğin tüm aşamaların bi özetini vermiştim."

Bir yorum ya da soru beklermiş gibi süzdü beni. Anlattıkları, yoruma yer bırakmıyordu. Sonunda, tüm bunları bana on dört yıl önce ya da çömezliğimin herhangi bir aşamasında anlatmış olmasının, hiçbir şeyi değiştmemiş olacağını kavramıştım. Önemli olan tek bir şey vardı; bu deneyimin tüm önermelerini bedenimle ya da bedenimde yaşamış olma gerçeği.

"Şu ünlü sorulardan birini bekliyorum," dedi, ağır ağır konuşarak.

"Ne sorusu?" diye sordum.

"*Aklının* sormak için yanıp tutuştuğu soru."

"Bugün bütün soruları bırakıyorum. Gerçekten hiçbir sorum yok, don Juan."

"Hadi, hakça değil bu," dedi gülerek. "Sormanı bekledi-

ğim özel bi soru daha var."

İçsel söyleşimi bir an için kesebilirsem söz konusu soruyu bulgulayabileceğimi söyledi don Juan. Ani bir düşünce, bir içgörü anı yaşadım, ne istediğini anlamıştım.

"Başımdan tüm bunlar geçerken, bedenim nerelerdeydi, don Juan?" diye sorduğum an gülmekten iki büklüm oldu.

"İşte bu, büyücülerin numaralarının sonucusudur," dedi. "Şimdi söyleyeceklerim, büyücülerin açıklamasının sonuncusudur, diyelim. Şu ana dek, senin *aklın* iyi kötü benim yaptıklarımı izleyegeldi. Senin *aklın*, dünyanın betimlendiği gibi olmadığını, gözle göründüğünden daha fazla bi şeylerin olduğunu kabul etmeye istekli. Senin *aklın*, algının uçurumdan bi inip bi çıktığına ya da senin içindeki bi şeyin, hatta tüm varlığının uçurumun dibine atladığına, ve *tonalın* gözleriyle oradaki şeyleri, tıpkı bedeninle oraya bi ip ya da merdivenle inmişçesine incelediğine inanmaya handıysa istekli ve hazır. Gidip koyağın dibini inceleme edimin var ya, işte o senin yıllarca eğitilmenin bi sonucu. Bu işi iyi yaptın. Genaro, koyağın dibindeki *sana* kayayı atarken, o bir santimetre küplük şansı gördü. Her şeyi *gördün* sen. Genaro da ben de senin bilinmeze fırlatılmaya hazır olduğunu hiç kuşku duymadan anladık. O anda, çift hakkında, yani öteki hakkında her şeyi *görmekle* kalmamış, bilmiştin de."

Don Juan'ı durdurup, anlamadığım bir şey hakkında beni, hak etmediğim biçimde onurlandırmakta olduğunu söyledim. Don Juan tüm bu izlenimlerin yerine oturması için zamana gereksinim duyduğumu, bu başarılarımın ardından geçmişte sorular nasıl sel gibi geldiyse şimdi de yanıtların aynı biçimde döküleceğini söyledi.

"Çiftin gizi sezgi baloncuğunun içinde saklıdır," dedi, "geçen gece aynı anda hem koyağın dibinde hem de uçurumun üstünde olduğun gibi. Duygular salkımı istenen anda, istenen yerde bi araya getiriliverir. Ya da şöyle diyebiliriz, kişi *burasını* ve *orasını* aynı anda algılayabilir."

Don Juan, pek sıradan oldukları için unutmuş olabileceğim bir dizi ardışık eylemi düşünüp anımsamamı istedi.

Neden söz ettiğini anlayamamıştım. İyice düşünmeye ça-

lışmamı söyledi don Juan.

"Şapkanı düşün," dedi. "Genaro'nun şapkanla ne yaptığını düşün."

Sarsıcı bir anımsama anı yaşadım. Gerçekten don Genaro'nun şapkamı, düşebileceğini ya da rüzgârın uçuracağını söyleyerek onu çıkarmamı istediğini unutmuştum. Şapkamı çıkarmak istememiştim. Çıplaklığımı aptalca buluyordum. Genelde hiç giymediğim bir şapkayı giymek bana tuhaf bir duygu veriyordu; tam anlamıyla kendim değildim, ve bu durumda, giysisiz olmaktan o kadar sıkılmıyordum. Sonra, don Genaro şapkasını benimkiyle değiştirmek istemişti, ama onunki benim başıma çok küçük geliyordu. O da tuttu, başımın büyüklüğü ve bedenimin ölçüleriyle ilgili şakalar yaptı; sonunda şapkamı alıp eski bir pançoyu kavuk gibi başıma sardı.

Don Juan'a, o iki sözde atlayışım arasında geçtiğinden emin olduğum bu bölümü sonradan unuttuğumu söyledim. "Bu "atlamaların" belleğimde o ana dek bıraktığı iz, kesilmemiş bir bütünlük olarak kalmıştı.

"Kesilmemiş bi bütünlük olduğu kesin," dedi. "Genaro'nun şapkanla oynamasının da kesin olduğu gibi. Bu iki anıyı art arda sıralayamazsın, zira ikisi de aynı anda oluştu."

Sol elinin parmaklarını, sağ elinin parmak aralarına sokamıyormuş gibi yaptı.

"Bu atlamalar işin başlangıcıydı, yalnızca," diye sürdürdü. "Sonra sıra, bilinmeze yaptığın gerçek geziye geldi; dün gece, konuşulamaz olanı, *naguali* yaşadın. *Aklın*, senin isimsiz bi duygu salkımı olduğun şeklindeki fiziksel bi bilgiyle başa çıkamaz. *Aklın*, bu aşamada, *istenç* dediğimiz, ve *nagualın* olağanüstü etkilerinin bunun sayesinde tartıldığı ve kullanıldığı başka bi birleştirme merkezinin varlığının bile kabul edebilir. Kişinin, *naguali istenç* yoluyla yansıtabileceği, ama bunun yolunu asla açıklayamayacağı, sonunda *aklına* dank etti, sanırım.

"Şimdi de senin soruna gelelim: 'Bütün bunlar olurken ben neredeydim? Bedenim neredeydi?' Gerçek bi 'sen'in olduğu inancı, sahip olduğun her şeyi *aklının* çevresinde toplama olgusuna dayanır. *Aklın* bu noktada *nagualın* betimlenemez olduğunu kabul eder; ne var, yaşadığı kanıtlar nedeniyle değildir

bu, kabul etmek güvencelidir de ondan. *Aklının* ayağı güvenceli toprağa basar, *tonalın* tüm nesneleri kendi yanındadır."

Don Juan durarak beni inceledi. Gülüşü içtenlikliydi.

"Hadi, Genaro'nun yeğlediği yere gidelim," dedi, birden.

Ayağa kalktı, iki gün önce üstünde oturup konuştuğumuz kayaya doğru yürümeye başladık; gene aynı noktalarımızda oturup sırtımızı kayaya verdik.

"*Aklı* güvencede hissettirmek, öğretmenin görevi olmuştur, daima," dedi. "Seni *tonalın* sorumlu olduğuna, ve eylemlerinin önceden tahmin edilebilirliğine inandırarak, *aklını* tuzağa düşürdüm. Genaro'yla ben, sana, yalnızca *nagualın* açıklanamaz olduğu izlenimini verebilmek amacıyla çok çalıştık; tuzağın işlediğinin kanıtı, şu anda, yaşadığın her şeye karşın hâlâ sana kalan bi şeyin, *aklının* var olduğuna inanmandır. Serap bu, serap. Senin o değerli *aklın* yalnızca bi birleştirme merkezi, kendi dışındaki bi şeyi yansıtan bi ayna. Dün gece yalnızca betimlenemez *naguali* değil, betimlenemez *tonalı* da yaşadın, sen.

"Büyücülerin açıklamasının son parçası, *aklın* sadece dışsal bi düzeni yansıttığını, ve *aklın* bu düzene ilişkin hiçbi şey bilmediğini söyler; bunu açıklayamaz, tıpkı *naguali* açıklayamadığı gibi. *Akıl* anca, *tonalın* etkilerine tanıklık edebilir, ama onu anlaması, hatta açığa çıkarması mümkün değildir. Konuşuyor ve düşünüyor olduğumuz gerçeği, bize, izlediğimiz bi düzenin varlığını göstermektedir; ama, bunu nasıl yaptığımızı da, o düzenin aslında ne olduğunu da bilmeksizin."

Ona, batılı insanın, beynin çalışmasıyla ilgili araştırmalarının bu düzenin ne olabileceğine ilişkin kimi ipuçlarını açığa çıkarabilmekte olduğunu anlattım. Don Juan, tüm bu araştırmaların, bir şeylerin olageldiğini kanıtlamaktan öte gitmediğinin altını çizdi.

"Büyücüler aynı şeyi *istençleriyle* yaparlar," dedi. "*İstenç* yoluyla, *nagualın* etkilerine tanıklık ettiklerini söylerler. Ben de şu an buna, *akıl* yoluyla—onunla ne yapıyoruz, nasıl yapıyoruz, hiç önemli değil—sadece *tonalın* etkilerine tanıklık ettiğimizi ekleyebilirim. Her iki durumda da, tanıklık ettiğimizin ne olduğunu anlama ya da açıklama yolunda en ufak

bi umut bile göremiyorum.

"Dün gece algının kanatlarında uçtun, ilk kez. Gene çok çekingendin. Yalnızca insansal algı çizgisinde dolaştın. Bi büyücü o kanatları başka duyarlıklara dokunmak amacıyla da kullanabilir; bi karganınkine örneğin, bi çakalınkine, bi cırcırböceğininkine, ya da o sonsuz uzayın başka dünyalarının düzenine."

"Öteki gezegenleri mi kastediyorsun, don Juan?"

"Tabii. Algının kanatları bizi, *nagualın* en gizli köşelerine ya da *tonalın* en akıl almaz âlemlerine taşıyabilir."

"Bi büyücü, örneğin aya gidebilir mi?"

"Tabii ki gidebilir," diye yanıtladı. "Ama ordan bi torba taş getiremez. Ya!"

Bununla ilgili gülüşerek şakalaştık, ama açıklamasını son kerte ciddi anlamda yapmıştı.

"Eveet, geldik büyücülerin açıklamasının son bölümüne," dedi. "Dün gece, Genaro'yla ben size insanın bütünselliğini sağlayan son iki noktayı da gösterdik: *nagual* ve *tonal*. Sana bi keresinde bu iki noktanın insanın dışında yer aldığını, ama öyle de olmadığını söylemiştim. Işıltılı varlıkların ikilemidir, bu. Her birimizin *tonalı*, o düzenle dolu, betimlenemez bilinmeyenin bi yansımasından başka bi şey değildir; her birimizin *nagualı*, her şeyi içeren o anlatılamaz hiçliğin yansımasından başka bi şey değildir.

"Şimdi, Genaro'nun yerinde oturmalısın, ta alacakaranlığa dek; o ana kadar, büyücülerin açıklamasını yerli yerine koymuş olacaksın kuşkusuz. Şimdi burada otururken, o duygu salkımını bi arada tutan yaşam gücünden başka bi şeyin yok."

Kalktı.

"Yarınki görev, Genaro'yla ben işe karışmadan izlerken tek başına bilinmeze atlamak," dedi. "Burada böylece otur, ve içsel söyleşini durdur. Algının kanatlarını açıp sonsuzluğa uçmak için gereken erki biriktirebilesin diye."

İki Savaşçının Yeğlediği

Don Juan beni şafak sökerken uyandırdı. Elime su dolu bir sukabağıyla bir kurutulmuş et torbası tutuşturdu. İki gün önce arabamı bırakmış olduğum, üç dört kilometre uzaklıktaki yere doğru, konuşmadan yürüdük.

"Bu, birlikte yapacağımız son yolculuk,"dedi alçak bir sesle, arabanın yanına vardığımızda.

Karnımda güçlü bir sarsıntı hissettim. Ne demek istediğini anlamıştım.

Ben kapıyı açarken o arka çamurluğa yaslandı, şimdiye dek rastlamadığım bir duyguyla bana baktı. Arabaya bindik, ama motoru çalıştırmadan önce üstü kapalı kimi uyarılarda bulundu; bunları da çok iyi anlamıştım. Arabada oturup kimi çok kişisel ve dokunaklı duygulara değinmek için birkaç dakikamız olduğunu söyledi.

Dingince oturdum, ama ruhum huzursuzdu. Ona bir şeyler söylemek istedim, aslında beni rahatlatacak bir şeyler yani. "Bildiğim" şeyi dile getirmeksizin ifade edebilecek en isabetli sözcükleri bulmak için boşuna çabaladım.

Don Juan, bir zamanlar tanıdığım bir çocuktan, onun hakkındaki duygularımın geçen zaman ve uzaktalığa karşın nasıl değişmemiş olduğundan söz etti. Don Juan, o küçük oğlan çocuğunu her düşünüşümde ruhumun neşeyle coştuğunu, en ufak bir övünme ya da bencillik payı çıkarmadan onun iyiliğini istediğimi söyledi.

Bana daha önce anlatmış olduğum o çocukla ilgili bir öyküyü anımsattı; çok beğendiği, derin anlamlar bulduğu bir öyküydü bu. Los Angeles çevresindeki dağlardan birine tırmanırken çocuk yürümekten yorgun düşmüştü, ben de onu omuzlarıma çıkarmıştım. Yoğun bir mutluluk dalgası ikimizi birden kaplamıştı da, çocuk bağıra bağıra güneşe, dağlara teşekkür etmişti.

"Bu, onun sana elveda deyişiydi," dedi don Juan.

Boğazım düğümlendi.

"Elveda demenin biçok yolu vardır,"dedi. "En iyisi, belki de belirli bi mutluluk anını akıldan hiç çıkarmamaktır. Örneğin, bi savaşçı gibi yaşarsan eğer, omuzlarına aldığın o çocuğun yaydığı sıcaklık yaşam boyu taptaze, içine işlemiş olarak sürer. Savaşçının elvada demesidir bu."

Motoru çabucak çalıştırdım; o taşlı yolda sürmeye alışmadığım bir hızla gaza bastım.

Kısa bir yol katettikten sonra, yolun gerisini yürüdük. Bir saat kadar sonra, bir ağaçlığa ulaştık. Don Genaro, Nestor, ve Pablito orada bizi bekliyorlardı. Onları selamladım. Hepsi de mutlu ve capcanlı görünüyordu. Onlara ve don Juan'a bakınca,

hepsine karşı derin bir duygudaşlık kapladı içimi. Don Genaro bana sarılıp, sevgiyle sırtımı tıpışladı. Nestor ve Pablito'ya, koyağın dibine atlarken çok başarılı olduğumu söyledi. Bir eli hâlâ sırtımda, yüksek sesle konuşmaya başladı.

"Evet beyler," dedi, onlara bakarak. "Ben velinimetiyim onun, çok başarılı olduğunu söyleyebilirim. Bu, bir savaşçı olarak yaşanmış yılların doruk noktasıydı."

Bana dönerek öteki elini de omzuma koydu. Gözleri parlak ve barışçıldı.

"Sana söyleyecek hiçbir sözüm yok, Cartilocuk" dedi, sözcüklerini ağır ağır seslendirerek. "Bağırsaklarında bolca bulunan dışkı dışında, yani"

Der demez, o da don Juan da bayılma kertesine gelinceye dek, ulurcasına gülmeye başladılar. Pablito'yla Nestor ne yapacaklarını pek bilemeden sinirli sinirli kıkırdadılar.

Don Juan'la don Genaro dinginleştiklerinde, Pablito "bilinmeze" tek başına gidebilme yeteneğinden pek emin olmadığını söyledi bana.

"Bunun nasıl yapılacağına dair en ufak bir fikrim bile yok, gerçekten," dedi. "Genaro, kişinin kusursuzluktan başka hiçbir şeye gereksinmesi olmadığını söylüyor. Sen ne düşünüyorsun?"

Ben, ondan da az şey bildiğimi söyledim. Nestor iç geçirdi, gerçekten ilgilenmişe benziyordu; ellerini ve ağzını önemli bir şey söyleyecekmiş de bunu nasıl diyeceğini bilemiyormuş gibi kıpırdattı.

"Genaro, sizin ikinizin başaracağını söyledi," dedi, sonunda.

Don Genaro, eliyle, gitmek üzere olduğumuzu imledi. O ve don Juan birkaç metre önümüzde yürüdüler. Hemen bütün gün boyunca aynı dağ yolunu izledik. Tam bir sessizlik içinde yürüdük—hiç durmamıştık. Hepimizde erzak olarak kuru et ve bir sukabağı dolusu su vardı—anlaşılan yürürken yiyecektik onları. Keçiyolu belirli bir yerde gerçek bir yola dönüştü. Bir dağ yamacının çevresinden dolandı, sonra birden, önümüzde bir vadinin manzarası beliriverdi. Nefes kesici bir manzaraydı

bu, gün ışığıyla parıldayan yemyeşil bir vadi; üzerinde görkemli iki gökkuşağı, çevredeki tepelerde de yağmur serpintileri vardı.

Don Juan durarak, vadide gördüğü bir şeyi çenesiyle don Genaro'ya gösterdi. Don Genaro başını salladı. Ne olumlu ne de olumsuz bir devinimdi bu; daha ziyade başının bir silkinmesinden ibaretti. Uzun bir süre vadiyi süzerek kımıldamadan durdular.

Oradaki yolu bırakıp, kestirmeden gitmeye başladık. Dar, tehlikeli bir patikadan, vadinin kuzeyine doğru inmeye başladık.

Düz araziye ulaştığımızda öğleden sonra olmuştu. Her yanı nemli toprağın ve nehir söğütlerinin keskin kokusu kaplamıştı. Yağmur bir ara sol yanıma düşen ağaçların üzerindeki yeşil, yumuşak bir gürlemeye, sonra da sazlıktaki bir titreşmeye dönüştü. Akan bir çayın hışırtısını işittim. Bir an durup, dinledim. Ağaçların tepesine baktım; batı ufkumdaki saçakbulutlar gökte top top pamuklar gibi uçuşuyordu. Orda durmuş bulutlara bakarken önümdekiler epey yol almıştı. Arkalarından koştum.

Don Juan'la don Genaro durup aynı anda döndüler; gözlerini üzerime öyle bir beraberlik ve kesinlikle odakladılar ki, bir an için onları tek bir kişi sandım. Tüylerimi diken diken eden tek ve kısa, ama heybetli bir bakıştı bu. Sonra, don Genaro güldü; yerleri titrete titrete yüzelli kiloluk düztaban bir Meksikalı gibi koştuğumu söyledi.

"Neden Meksikalı?" diye sordu, don Juan.

"Yüzelli kiloluk düztaban bir Kızılderili koşmaz," dedi don Genaro, açıklayıcı bir tonla.

"Hıı," dedi don Juan, don Genaro gerçekten bir şeyler açıklamışçasına.

Dar, yeşilliklerin coştuğu vadiyi geçip doğudaki dağlara tırmanmaya koyulduk. Akşamüstü, güneydeki yüksek bir vadiye bakan, üzeri yassı bir tepede durduk. Buradaki bitki örtüsü kesinlikle farklıydı. Etrafımız erozyonun aşındırdığı yuvarlak dağlarla çevriliydi. Vadideki ve yamaçlardaki topraklar yer yer

ekiliydi; ama tüm çevre bende bir çoraklık duygusu uyandırıyordu.

Güneş şimdiden güneybatı ufkunda epey alçalmıştı. Don Juan ile don Genaro, bizi tepe düzlüğünün kuzey kıyısına çağırdılar. O noktadan bakıldığında olağanüstü bir manzara görülüyordu. Kuzeye doğru sonu gelmez dağlar ve vadiler, batıya doğruysa yüksek sıradağlar uzanıyordu. Kuzeydeki uzak dağlara çarpan güneş ışığı, batıdaki bulut kümelerini turuncu rengine buladığı gibi bulamıştı oraları da. Bu güzelliğine karşın, hüzün ve yalnızlık vardı bu manzarada.

Don Juan defterimi elime tutuşturdu, ama not tutmak gelmiyordu içimden. Don Juan'la don Genaro'nun iki ucunda yer aldığı bir yarım daire biçiminde oturduk.

"Bilgi yolunda yazarak yürümeye başladın, aynı şekilde bitireceksin," dedi don Juan.

Herkes beni yazmaya zorladı, sanki benim yazı yazmam önemli bir şeymiş gibi.

"Yüze yüze kuyruğuna geldiniz, Carlitocuk," dedi Genaro, birden. "Sen ve Pablito, ikiniz."

Sesi yumuşaktı. O şakacı titremi olmaksızın, içten ve endişeli çıkıyordu sesi.

"Bilinmeze yolculuğa çıkan birçok savaşçı da durduğumuz bu yerde durdu,"diye sürdürdü. "Hepsi de en iyi dileklerini sunar sizlere."

Çevremde bir dalgalanma hissettim; sanki hava yarı katı bir kıvamdaydı da, bir şey onun depreşmesine yol açmıştı.

"Hepimiz siz ikinize iyi dileklerimizi sunarız,"dedi.

Nestor, Pablito'yla beni kucaklayıp, bizden ayrı oturdu.

"Biraz zamanımız daha var," dedi don Genaro, gökyüzüne bakarak. Sonra, dönüp Nestor'a sordu. "Beklerken, ne yapalım dersin?"

"Gülüp, eğlencemize bakacağız," diye yanıtladı Nestor kabına sığmazcasına.

Don Juan'a, beni bekleyen şeyin beni korkuttuğunu, hiç kuşkusuz bir tuzağa düşürülmüş olduğumu söyledim; Pab-

lito'yla benim yaşadığımız durumların var olabileceği aklımın köşesinden bile geçmemişti. Gerçekten korku verici bir şeyin beni etkisi altına aldığını, beni azar azar, belki de ölümden de beter bir şeye doğru itmek üzere olduğunu söyledim.

"Yakınıyorsun," dedi sertçe. "Son ana dek kendine acımayı sürdürüyorsun."

Hepsi de güldüler. Haklıydı. Ne yenilmez bir dürtüydü bu! Bir de bunu yaşamımdan söküp attığımı düşünmüştüm. Bu salaklığımdan ötürü herkesten, beni bağışlamalarını diledim.

"Özür dileme," dedi don Juan bana. "Özür dilemek saçmalıktır. Bu benzersiz erk yerinde önemli olan tek şey kusursuz bi savaşçı olmaktır. Bu yer en iyi savaşçıları konuk etti. Onlar kadar iyi ol."

Sonra Pablito'yla bana şunları söyledi:

"Bunun, birlikteliğimizin son görevi olduğunu biliyorsunuz. Sırf kişisel erkinizin gücüyle *naguala* ve *tonala* gireceksiniz. Genaro'yla ben, elveda demek için buradayız. Erk, Nestor'un bi tanık olmasına karar verdi. Hayırlısı olsun.

"Bu aynı zamanda, Genaro'yla benim hazır bulunacağım son buluşmanız olacaktır. Siz bi defa bilinmeyene kendi başınıza girdikten sonra, artık bizden sizi geri getirmemizi beklemeyin, onun için bi karar vermeniz lazım; yani, dönüp dönmemeye karar vermeniz lazım. Biz, ikinizin de, dönmeye karar verdiğiniz takdirde bunu yapabilecek güce sahip olduğunuzu biliyoruz. Geçen gece, hem birlikte hem de tek başınıza, dostu başınızdan savabilecek denli iyiydiniz—yoksa alimallah sizi ezip eşek cennetine gönderiverirdi. Böylece gücünüzü sınamış olduk.

"Şunu da eklemeliyim ki, pek az savaşçı biraz sonra başınıza gelecek olan bilinmeyenle karşılaşmanın ardından hayatta kalmayı becermiştir; ama zor olduğundan değil de, *nagualın* o anlatılmaz ayartıcılığından dolayı, ve oraya yolculuk yapan savaşçılar için, *tonal* dünyasına, ya da düzen, gürültü ve acı dünyasına dönmek pek de içi açıcı değildir.

"Kalma ya da dönme kararını *aklımızla* ya da arzumuzla değil, *istencimizle* veririz; onun için, ne olacağını önceden kes-

tiremeyiz.

"Şayet dönmemeyi seçerseniz, yeryüzü sizi yutmuş gibi yitip gidersiniz. Ama eğer bu dünyaya dönmeyi seçerseniz, görevleriniz bitinceye dek gerçek bi savaşçı gibi beklemelisiniz. Başarıyla, ya da başarısızlıkla bitmesinin ardından, özünüzün bütünselliğine egemen olabileceksiniz."

Don Juan bir süre sustu. Don Genaro bana bakarak göz kırptı.

"Carlitocuk özünün bütünselliğine egemen olmanın ne anlama geldiğini bilmek istiyor," dedi, ve herkes güldü.

Haklıydı. Başka koşullar altında, bunu sormaktan çekinmezdim; ne var, içinde bulunduğumuz durum soru soramayacağım denli ciddiydi.

"Savaşçı sonunda erkle karşılaşmıştır, demeye gelir bu," dedi don Juan. "Her bi savaşçının onunla ne yapacağını hiçbi kimse bilemez; ola ki siz ikiniz yeryüzünde kimsecikler farkında olmaksızın dolaşıp duracaksınızdır, ya da ola ki, nefretle dolu ya da ip kaçkını, ya da müşfik birisi olarak döneceksinizdir. Tüm bunlar tininizin kusursuzluğuna ve özgürlüğüne bağlı.

"En önemli şey gene de görevinizdir. Bu size öğretmeninizin ve velinimetinizin armağanıdır. İkinizin de bu görevi en iyi biçimde başarmanıza dua ediyorum."

"Görevin sona ermesini beklemek çok özel bir beklemedir," dedi don Genaro, birdenbire. "Şimdi size, başka bir zamanda şuradaki dağlarda yaşamış olan savaşçıların öyküsünü anlatacağım."

Doğuyu gösterdi, Sonra bir anlık kuşkunun ardından, ayağa kalkıp, uzağı, kuzeydeki dağları imledi.

"Yok. Şu yönde yaşamışlardı," dedi bana bakıp ve bilgiççesine gülerek. "Buradan tamı tamına yüz otuzbeş kilometre uzakta."

Don Genaro belki de beni taklit ediyordu. Ağzı ve alnı gerilmişti. Ellerini göğsünün üstüne kapamış, sıkı sıkıya imgesel bir şeyi bastırıyordu. Bir defter olabilirdi. Bu son derece gülünç duruşu sürdürdü. Bir zamanlar, tıpkı bu şekilde duran bir

Çinbilimci Alman bilimadamıyla tanışmıştım. Bilinçsizcesine o Alman Çinbilimci gibi davranıyor olmam ihtimali, bana birden son derece komik geldi. Kendi kendime güldüm. Beni hedef alan bir şakaydı bu.

Don Genaro oturarak anlatısını sürdürdü.

"Bu savaşçı topluluğunun üyelerinden biri kurallara aykırı bir davranışta bulunursa, onun kaderi toplu olarak kararlaştırılıyordu. Suçlunun, yaptıklarının nedenini açıklaması, yoldaşlarının da onu dinlemeleri gerekiyordu; nedenler inandırıcıysa toplantı dağılırdı, değilse, hepsi birden, ellerinde silahlarıyla şu anda bulunduğumuz yere çok benzeyen bir düzlüğün hemen kıyısında dizilir, ölüm cezasını yerine getirmek için hazırlanırlardı. Bu durumda cezalandırılacak olan savaşçı dostlarına veda eder, ve infaz başlardı."

Don Genaro, benden ya da Pablito'dan bir işaret beklermiş gibi baktı. Sonra Nestor'a döndü.

"Belki burdaki tanık, bize bu öykünün şu ikisiyle ne ilgisi olduğunu bize anlatır," dedi Nestor'a.

Nestor utangaçça güldü, bir an derin düşüncelere dalar gibi oldu.

"Tanığın bir fikri yok," diyerek sinirli sinirli kıkırdadı.

Don Genaro herkesten kalkıp giderek düzlüğün batı kıyısından bakmalarını istedi.

Yamaç tatlı bir eğilimle toprağa dek iniyordu, sonra düz bir arazi görünüyordu, bu arazinin sonundaki yarık, taşan yağmur sularının aktığı doğal bir kanal gibi uzanıyordu.

"Kanalın olduğu yerde bir ağaç kümesi yer alıyordu, öykümüzdeki dağda," dedi don Genaro. "Onun da ardında sık bir orman vardı."

"Mahkûm savaşçı yoldaşlarıyla vedalaştıktan sonra yamaçtan ağaçlara doğru yürürdü. Sonra, yoldaşları silahlarını kaldırıp ona doğru nişan alırlardı. Kimse ateş etmezse, ya da savaşçı aldığı yaralara karşın hayatta kalmayı başarırsa, özgür olurdu."

Oturduğumuz yere döndük.

"Şimdi bir şey söyleyecek misin tanık?" diye, Nestor'a sordu don Genaro. Nestor sinirliliğin doruğundaydı. Şapkasını çıkararak kafasını kaşıdı. Sonra, elleriyle yüzünü kapadı.

"Bu zavallı tanık ne bilsin?" dedi sonunda, meydan okuyan bir sesle, ardından da herkesle birlikte güldü.

"Tek bir yara bile almadan sıyrılan adamlar olmuş, derler," diye sürdürdü don Genaro. "Kişisel erkleri, yoldaşlarını etkilermiş, diyelim. Nişan alırken bir dalgalanma olurmuş aralarında da, kimse silahını kullanmaya cesaret edemezmiş. Belki de, onun cesaretine hayranlıklarından, onu incitemezlermiş."

Don Genaro, önce bana sonra da Pablito'ya baktı.

"Ağaçlara doğru yürümenin de bir yolu yordamı varmış," diye sürdürdü. "Savaşçı dingince, kasıntısızca yürümeliymiş. Sağlam ve emin adımlar atmalı, gözleriyle ileriye doğru bakmalıymışım. Aşağı inerken tökezlememeli, duraksamamalı, çevresine bakmalı ve en önemlisi de koşmamalıymış."

Don Genaro durdu; Pablito başını sallayarak onun söylediklerine katıldığını gösterdi.

"Siz ikiniz yeryüzüne dönmeye karar verirseniz," dedi, "gerçek savaşçılar gibi görev tamamlanıncaya dek beklemelisiniz. Bu bekleyiş, öyküdeki savaşçının yürüyüşüne çok benzer. Anlıyor musunuz? Savaşçının insan zamanı tükenmiş oluyordu—sizin de öyle. Tek farkınız, size kimin nişan aldığıdır. O savaşçıya nişan alanlar, onun savaşçı yoldaşlarıydı. Size nişan alan ise bilinmeyendir. Kusursuzluğunuz, tek şansınızdır. Arkaya bakmadan beklemelisiniz. Ödül beklentisi olmadan beklemelisiniz. Tüm kişisel erkinizi görevinizi yerine getirmeye hedeflemelisiniz.

"Kusursuzluğu elden bırakır, hırçınlık etmeye başlar, sabırsızlığa ve umutsuzluğa kapılırsanız, bilinmeyenin keskin nişancıları tarafından acımasızca vurulursunuz.

"Öte yandan, kusursuzluğunuz ve kişisel erkiniz görevinizi yerine getirmeye yeterse, erk, size verdiği sözü tutacaktır. Nedir bu söz, diye sorabilirsiniz. Erkin, ışıldayan varlıklar olarak insana verdiği sözdür, bu. Her bir savaşçının yazgısı farklıdır, sizin her birinize verilen sözün ne olduğunu bilmenin im-

kânı yok."

Güneş batmak üzereydi. Kuzeydeki uzak dağların açık turuncu renkleri koyulaşıyordu. Görüntü, bana rüzgârın silip süpürdüğü ıssız bir dünya izlenimini verdi.

"Alçakgönüllü ve etkili olmanın, bir savaşçının belkemiğini oluşturduğunu öğrenmiş bulunuyorsunuz," dedi don Genaro—onun sesini duyunca sıçradım. "Hiçbir şey beklemeden edimlerde bulunmayı öğrendiniz. Bugün yaşayacaklarınıza katlanabilmeniz için olanca sabır ve dayanma gücünüze ihtiyaç duyacağınızı söylüyorum, şimdi de."

Karnımda bir sarsıntı hissettim. Pablito sessizce titremeye başladı.

"Bir savaşçı daima hazır olmalı," dedi don Genaro. "Burada bulunan herkesin yazgısı, erkin tutsakları olduğumuzu bilmek olmuştur. Neden özellikle biz, bilinmez ama, ne büyük talihtir bu!"

Don Genaro konuşmayı kesip, tükenmişçesine başını eğdi. Böylesine terimlerle konuştuğunu ilk kez işitiyordum.

"Savaşçının buradakilere, ve geride bıraktığı her şeye elveda demesi gerekir," dedi, don Juan ansızın. "Bunu kendi sözcükleriyle, ve yüksek sesle yapmalıdır ki, sesi bu erk yerinde sonsuza dek çınlasın."

Don Juan'ın sesi o anki ruh halime başka bir boyut kattı. Arabada konuştuklarımız daha bir anlam kazandı. Çevremizdeki manzaranın sükûnetinin bir serap olduğunu, ve büyücülerin açıklamasının hiç kimsenin kaçınamayacağı bir darbe indirdiğini söylerken ne kadar da haklıydı. Büyücülerin açıklamasını duymuş, öncüllerini yaşamıştım; işte oradaydım, tüm yaşamımda olduğumdan çok daha çıplak ve çok daha çaresiz. Yaşamım boyunca yapmış olduğum, yaşamım boyunca hayal ettiğim hiçbir şey, o anın kederiyle ve yalnızlığıyla mukayese bile edilemezdi. Büyücülerin açıklaması beni "aklımdan" bile yoksun bırakmıştı. Don Juan, bir savaşçının acılardan ve kederlerden kaçınamayacağını, yalnızca bunlara düşkünlük göstermekten kaçınabileceğini tekrar tekrar söylerken çok haklıydı. O andaki hüznüm dayanılmaz bir noktaya ulaşmıştı. Yazgı-

mın döngülerini benimle paylaşmış olanlara elveda demeye katlanamazdım. Don Juan'la don Genaro'ya, birisiyle birlikte öleceğimize ilişkin bir antlaşma yapmış olduğumu, ruhumun tek başıma gitmeyi kaldıramayacağını söyledim.

"Hepimiz tek başınayız, Carlitocuk," dedi don Genaro yavaşça. "Oyunun kuralı bu."

Boğazımdaki düğümlenmede, yaşama ve bana yakın olanlara duyduğum tutkunun kederini hissettim; onlara veda etmeyi reddettim.

"Bizler yalnızız," dedi don Juan, "ne var, tek başına ölmek, yalnızlık içinde ölmek değildir."

Sesi boğuk ve sert çıktı, öksürür gibi.

Pablito sesizce ağlıyordu. Sonra kalkarak konuştu. Bir söyleve ya da veda konuşmasına benzemiyordu. Duru bir sesle, don Genaro'ya ve don Juan'a iyiliklerinden ötürü teşekkür etti. Nestor'a döndü, ona kanat germe fırsatını kendisine tanıdığı için teşekkür etti. Yeniyle gözyaşlarını sildi.

"Bu güzel dünyada olmak ne olağanüstü bir şeydi! Hele bu şahane zamanda!" diye bağırarak iç geçirdi.

Söyledikleri hepimizi etkilemişti.

"Eğer dönmezsen, senden biricik isteğim, yazgımı paylaşanlara yardımcı olmandır," dedi don Genaro'ya.

Sonra batıya, evinin yönüne döndü. Ağladıkça, sırım gibi bedeni sarsılıyordu. Kollarını açarak birisini kucaklamak istercesine düzlüğün kıyısına doğru koştu. Dudakları kıpırdadı, alçak sesle konuşuyor gibiydi.

Başımı uzağa doğru çevirdim. Pablito'nun söylediklerini işitmek istemiyordum.

Oturduğumuz yere döndü, yanıma yığıldı, ve başını öne eğdi.

Tek bir şey bile söyleyemiyordum. Ne var, bir dış güç denetimi ele aldıp beni ayağa kaldırdı. Ben de teşekkürlerimle üzüntümü dile getirdim.

Yeniden sustuk. Hafifçe ıslık çalarak esen kuzey yeli, yüzümü yalıyordu. Don Juan bana baktı. Gözlerindeki sevecenli-

ğin bu kerte yoğunlaştığına hiç tanık olmamıştım. Bir savaşçının kendisine yakınlık ve ilgi gösteren herkese teşekkür ederek elveda dediğini, ancak yalnızca kendilerine değil, bu yolda bana göz kulak olmuş, yardım etmiş herkese teşekkür etmem gerektiğini söyledi.

Kuzeybatıya, Los Angeles'a doğru döndüm, ve ruhumun tüm duygusallığı dökülmeye başladı. Teşekkürlerimi sunmak ne kadar da paklayıcı bir edimmiş!

Yeniden oturdum. Kimse bana bakmadı.

"Savaşçı acısını kabullenir ama ona düşkünlük gösteremez," dedi don Juan. "Onun için bilinmeyene dalan savaşçının havası hüzün değildir; tersine, talihi yüzüne güldüğü, ruhu kusursuz olduğu, her şeyin ötesinde etkililiğinin ayırdına vardığı için neşelidir. Savaşçının sevinçliliği yazgısını kabul etmekten, önündekini gerçek anlamda değerlendirmekten kaynaklanır."

Uzun bir sessizlik oldu. Kederliliğim doruğuna ulaşmıştı. Bu bunaltıcı havadan kurtulmak için bir şeyler yapmak istedim.

"Tanık, lütfen tin tuzağını sık," dedi don Genaro, Nestor'a.

Nestor'un düzeneğinden yayılan yüksek, gülünç mü gülünç tınıyı işittim.

Pablito, ardından da don Juan'la don Genaro gülme krizine girdiler. Garip bir koku dikkatimi çekti; Nestor'un osurduğunu anladım. Asıl dehşet verici kertede komik olan şey, onun yüzündeki aşırı ağırbaşlılık ifadesiydi. Şaka olsun diye osurmamıştı Nestor; tin tuzağını yanında getirmemişti zira. Elinden gelen en iyi biçimde yardımcı oluyordu çocukçağız.

Hepsi birden, kendilerini koyverip güldüler. En duyarlı konulardan en gülünçlerine ne de kolay atlayabiliyorlardı.

Pablito birden bana doğru döndü. Bende ozanlık var mı, öğrenmek istiyordu. Ne var, sorusunu yanıtlamaya fırsat bulamadan don Genaro bir uyak denemesine girişti.

"Carlitocuk dingindir; biraz ozan, biraz çatlak, deliliği engindir," dedi.

Bir başka kahkaha tufanı patladı, hepsinin katıldığı.

"Hah! İşte böyle daha iyi," dedi don Juan. "Ve şimdi, Genaro'yla ben sizlere veda etmeden önce, siz ikiniz, aklınıza geldiği gibi, bir çift laf etseniz ya. Belki de konuşabileceğiniz son kez olabilir bu."

Pablito olumsuzca başını salladı, ama benim söyleyecek bir şeyim vardı. Don Juan ile don Genaro'nun savaşçı ruhlarının mükemmel kıvamına duyduğum saygı ve hayranlığı dile getirmek istedim, ama sözlerim tükendi, ve hiçbir şey söyleyemeden sustum; işin kötüsü, gene yakınıyormuşum gibi bir hava estirmiştim.

Don Juan yapmacık bir hoşnutsuzluk havası içinde başını salladı, dudaklarını şapırdattı. Kendimi tutamayarak güldüm; hayranlığımı dile getiremeyişimin bir önemi kalmamıştı artık. Oldukça ilginç bir duygu beni avucunun içine aldı. Beni güldüren coşkulu bir sevinçlilik, görkemli bir özgürlük havasına girmiştim. Don Juan'la don Genaro'ya, "bilinmeyenle" karşılaşmamı yüksük kadar bile umursamadığımı, kendimi mutlu ve tam hissettiğimi, ölmüşüm kalmışım, o an için hiç önemi olmadığını söyledim.

Don Juan'la don Genaro söylediklerimden, benden de fazla hoşnut kalmışa benziyorlardı. Don Juan kalçalarını tokatlayıp güldü; don Genaro şapkasını yere fırlatıp vahşi bir atı sürüyormuş gibi bağırdı.

"Beklerken eğlenip, neşemize baktık, tıpkı tanığın önerdiği gibi," dedi don Genaro birden. "Ne var, düzenin doğal bir kuralı olarak, bunun da sonu gelmeli."

Gökyüzüne baktı.

"Öyküdeki savaşçılar gibi, dağılma zamanımız geldi," dedi. "Herkes kendi yoluna gitmeden önce, siz ikinize son bir şey söylemeliyim. Bi savaşçı gizini açıklayacağım size. Buna savaşçının yeğlediği de diyebilirsiniz."

Sözlerini özellikle bana yönelterek, bir keresinde savaşçının soğuk, yalnız, ve duygulardan uzak bir yaşam sürdürdüğünü söylemiş olduğumu anımsattı. Şu an bile öyle olduğuna inadığımı söyledi.

"Bir savaşçının yaşamının soğuk, yalnız, ve duygulardan

uzak olması imkânsızdır," dedi, "çünkü, yaşamı, sevgilisine duyduğu şefkat, bağlılık, ve özveri üzerine kurulmuştur. "Kimdir sevgilisi?" diye sorabilirsiniz. Göstereyim."

Don Genaro kalkıp, biraz önümüzde yer alan dümdüz bir yere yürüdü. Yabansı bir devinimde bulundu orada. Elleriyle, göğsündeki ve karnının üstündeki tozu silkelermiş gibi yaptı. Sonra garip bir şey gerçekleşti. Neredeyse görülmeyecek denli ince bir ışık oku ona doğru gitti; topraktan çıkmıştı, ve tüm bedenini sevecence okşar gibiydi. Geriye doğru bir dönüş, daha doğrusu bir dalış yaparak göğsüyle kollarının üzerinde yere indi. Devinimlerinde öylesine bir dakiklik ve maharet vardı ki, ağırlıksız bir varlığı, kendi üstüne kıvrılan bir kurtçuğu anımsatıyordu. Yerdeyken, bir dizi görülmemiş devinim sergiledi. Yerin bir karış üstünde, altında bilyeli yatak varmışçasına, havada kayıyor, ya da okyanusta ilerleyen bir yılanbalığının kıvrak ve süratli devinimleriyle yüzüyordu.

Bir an gözlerim şaşı bakmaya başladı, ve hiçbir geçiş yaşamadan, içinde binlerce ışığın parıldadığı bir buz pateni alanını andıran bir düzlemin üzerinde ileri geri kayan ışıklı bir küreyi seyrederken buldum kendimi.

Şahane bir görüntüydü bu. Sonra, ateş küresi durdu. Beni sarsan bir ses dikkatimi dağıttı. Konuşan don Juan'dı. Önce, ne dediğini anlayamadım. Yeniden ateş topuna baktım; açılmış kol ve bacaklarıyla yerde yatan don Genaro'yu görebildim, yalnızca.

Don Juan'ın sesi çok berraktı. İçimdeki bir şeyi tetiklemiş olmalıydı; yazmaya koyuldum yeniden.

"Genaro'nun aşkı dünyadır," dedi. "Az önce bu koskoca yeryüzünü kucaklamaya çalışıyordu, ama kendisi öylesine küçücük ki yapabileceği biricik şey onun üzerinde yüzmektir. Ama, dünya onun kendisini sevdiğini biliyor, ve onun için ona ilgisini sunuyor. İşte Genaro'nun yaşamı bu nedenle dopdolu, o nereye gitse bereket içinde olacaktır. Genaro aşkının yollarında yürüyor, o nereye giderse gitsin, hep bütün kalacaktır."

Don Juan önümüzde çömeldi, şefkatle toprağı okşadı.

"İki savaşçının yeğledi budur," dedi. "Bu toprağı, bu dün-

yayı. Bi savaşçı için bundan büyük aşk olamaz."

Don Genaro ayağa kalkıp don Juan'ın yanına çömeldi. Bir süre gözlerini dikip bize baktılar; Sonra aynı anda bağdaş kurup oturdular.

"Kişi ancak bu dünyayı tutkuyla severek arınır kederlerinden," dedi don Juan. "Bi savaşçı her zaman sevinçlidir, çünkü sevgisi değişmez; bunu iyi bilen aşkı, yeryüzü, ona akla hayale gelmez armağanlar sunar. Üzüntü, yalnızca varlıklarına barınak sağlayan şeyden nefret edenlere özgüdür."

Don Juan yeniden toprağı şefkatle okşadı.

"Son zerresine dek canlı olan, ve her türlü duyguyu anlayan bu sevgili varlık beni sağalttı, acılarımı dindirdi, ve sonunda ona olan aşkımı anladığımda bana özgürlüğü öğretti."

Durdu. Aramızda ürkütücü bir sessizlik vardı. Rüzgâr hafifçe ıslık çalarak esti, ta uzaklardan yalnız bir köpeğin duyulan havlamasını taşıdı.

"Şu havlamayı dinleyin,"dedi don Juan. "Sevgili dünyam şimdi de size göstermek istediğim noktayı açıklamama yardımcı oluyor. Şu havlama, insanın duyabileceği en hüzün verici şeydir."

Bir süre sustuk. Köpeğin havlaması o kadar hüzünlü, çevredeki sessizlik o kadar kesifti ki, benliğimi uyuşturan bir kedere büründüm. Yaşamımı, üzüntümü, nereye gideceğimi, ne yapacağımı bilmediğimi anımsattı, bana.

"Bu köpeğin havlaması, bi insanın geceleyinki sesidir," dedi don Juan. "Şu güneydeki vadinin ordaki bi evden geliyor. Bi adam köpeği aracılığıyla bağırıyor kederini, kasvetini, zira yoldaş tutsaklardır yaşam boyunca onlar. Ölümünün gelip onu yaşamının bu sönük ve hazin prangalarından kurtarması için yalvarıyor."

Don Juan'ın sözleri içimdeki son derece acı verici bir yarayı deşmişti. Doğrudan bana konuştuğunu düşündüm.

"Bu havlama da, yarattığı yalnızlık da, insanların duygularını anlatır," diye sürdürdü don Juan. Tüm hayatları bir pazar öğleden sonrası gibi sefilce demesem bile bunaltılı, sönük ve

tedirginlikle geçen insanların. Çok terlemiş, çok da oflayıp puflamışlardır. Nereye gideceklerini, ne yapacaklarını bilememişlerdir. O pazar öğleden sonrası onlarda sudan üzüntüler ve bıkkınlıkların anısını bırakmıştır sadece, sonra bi bakarlar ki iş bitmiş, gece gelmiştir bile."

Ona daha önce anlatmış olduğum, yaşamını pek çabuk geçmiş olduğundan, kısa pantolonuyla parkta oynayan bir çocuk olduğu günlerin ona daha dün imiş gibi geldiğinden yakınan yetmiş iki yaşındaki bir ihtiyarın öyküsünü tekrar anlattı. "On yaşımdayken giydiğim pijamayı anımsıyorum. Yalnızca, bir gün geçmiş gibi geliyor bana. Nereye uçtu, zaman?" demişti o adam bana.

"O zehirin panzehiri burada, işte," dedi don Juan toprağı okşayarak. "Büyücülerin açıklaması ruhu tümüyle özgür kılmaz. Bakın şu ikinizin haline! Büyücünün açıklamasını almış durumdasınız, ama onu biliyor olmanız sizde bi fark yaratmıyor ki! Her zamankinden daha da yalnızsınız, zira size barınak sunan bu varlığa sevgi duymuyorsanız, tek başınalık yalnızlığa dönüşür.

"Yalnızca bu muhteşem varlığın sevgisi özgürlük getirebilir bi savaşçının ruhuna; özgürlükse sevinçtir, etkililiktir, çıkmazlar karşısında kendini bırakabilmektir. Son derstir bu. Hep en sona bırakılır, ölümü ve tek başınalığıyla nihai yalnızlığı içinde yüzleşen adamın son anına. Çünkü yalnızca o an bi anlam taşır."

Don Juan'la don Genaro ayağa kalktılar, kollarını gerdiler, sırtlarını yaylandırdılar. Kalbim hızla atmaya başladı. Pablito'yla beni de ayağa kaldırdılar.

"Alacakaranlık, dünyaların arasındaki çatlaktır," dedi, don Juan. "Bilinmeyene açılan kapı."

Elinin dairesel bir hareketiyle, üstünde durduğumuz düzlüğü gösterdi.

"Bu da o kapının önündeki düzlük."

Sonra, düzlüğün kuzey kıyısını gösterdi.

"Kapı orada. Ötesindeyse uçurum, onun ötesindeyse bilinmeyen."

Sonra, don Juan'la don Genaro, Pablito'ya dönüp veda ettiler. Pablito'nun gözleri büyümüş ve sabitleşmişti; yaşlar yanaklarına dökülüyordu.

Don Genaro'yla don Juan Pablito'ya yaklaşıp ona elveda dediler. Pablito'nun gözleri irileşmiş, bakışları sabitleşmişti; yanaklarından aşağıya gözyaşları süzülüyordu.

Don Genaro'nun sesinin bana elveda dediğini işittim. Ama don Juan'ın sesini işitmemiştim.

Don Genaro'yla don Juan Pablito'ya yaklaştılar ve kulaklarına kısaca fısıldadılar. Sonra da benim yanıma geldiler. Ama onlar daha tek sözcük bile fısıldamadan, o tuhaf ikiye bölünme duygusunu yaşamaya başlamıştım bile.

"Yolun yanındaki tozlar gibi olacağız," dedi don Genaro. "Belki bir gün gözünüze kaçarız."

Don Juan'la don Genaro geri çekildiler, sanki karanlığa karıştılar. Pablito bileğimin az gerisinden kavradı, birbirimize elveda dedik. Sonra, yabansı bir güdü, bir güç, beni onunla birlikte tepedeki düzlüğün kuzey kıyısına doğru koşmaya zorladı. İkimiz atlarken kolumu tutmakta olduğunu hissettim, sonra, tek başımaydım.